FHS
A I 85

Pleni-protokoll
1890.

Pl. 21/2 - 1.

År 1890 den 21 februari sammanträdde K. F. Hushållningssällskapet till plenum, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets Ordförande hofrättsrådet Björkman, Bestyrelse ledamöterna forstmästaren von Haartman, politieborgmästaren Jusélius och godsegaren Hedenberg, äfvensom följande ledamöter i Sällskapet: politierådmannen assessor Granström, krigskommissarien kapten Uggla, godsegaren Marjalin, handlanden Hoffstedt, godsegaren Jack, länebokhållaren Stenvik, rektorn Arrhenius, godsegaren Rosenberg, kammarrådet Dahlén, bokhandlaren doktor Jahnsson, landthushållaren Bremer, hofrätts vicepresidenten Ithemæus, godsegaren Faber, agronomen Reuter, godsegaren, löjtnant Aminoff, trädgårdsmästaren Gauffin, med. doktorn Spoof, godsegaren mag. Rettig, landthushållaren, friherre Wrede samt underskrifven sekreterare.

§ 1.

Sedan Ordföranden förklarat plenum öppnadt upplästes en från Jordbruks Expeditionen ankommen skrifvelse af den 14 november 1889 med tillkännagifvande att K. Senaten funnit godt af statsanslaget af den 1 maj 1861 till jordbrukets och dess binäringars befrämjande till Hushållningssällska-

pets förfogande ställa ett belopp af 5000 mk årligen från och med 1890, hvarjämte K. Senaten velat tillåta Bestyrelsen att tills vidare för utgifvande af understöd åt mejerskor vid lolagsmejerier för besök vid framstående mejerier såväl i utlandet som inom Finland af det nu beviljade anslaget disponera ett belopp af årda till tvåtusen mark om året.

§ 2.

Vidare upplästes följande från K. Senaten ankomna skrifvelser till Sällskapets Bestyrelse:

a) från jordbruks Expeditionen af den 10 januari innevarande år med underrättelse att guvernören i Nylands län (anhåller) till Bestyrelsen remitterat 950 mk för Hofbeslagsskolans i Åbo underhåll under förlidet års fjerde kurs, då skolan varit besökt af fem elever i stället för det ordinarie antalet fyra. Af sagda belopp utgjorde 750 mk det ordinarie statsanslaget för skolan samt 200 mark den summa, som från anslaget för nämnda års tredje kurs afdragits på grund af att kursen då var besökt af endast 3 elever;

b) från jordbruks Expeditionen af den 30 januari Expeditionen med anledning af att K. Senaten den 12 sistlidne december för jakbättrande af svinstammen i landet beviljat anslag, att användas till nyppköp inom landet af afvelssvin af ädlare ras, för att dels så särskilda kronan tillhöriga lägenheter placeras, dels genom anställande auktioner till lugade köpare afyttras, anmodar Bestyrelsen att vidtaga åtgärder, som för berörda ändamål kunde blifva nödiga, i hvilket afseende Bestyrelsen hade att för ändamålet påkalla en summa af årda till 1500 mk.

Slutligen meddelades att K. Senaten genom remissresolution af den 1 i denna månad anfordrat Bestyrelsen utlåtande rörande en af Ägentliga Finlands

Nyländska Landtbrukares Sällskap ingifven underdånig ansökan om anslag af allmänna medel; och anmäldes härvid tillika att denna remissakt för närvarande cirkulerade bland Bestyrelsens ledamöter.

§ 3.

Bestyrelsens förslag till redogörelse för användandet under förlidet år af Statsanslaget af den 1 maj 1861, sådant detsamma finnes intaget i Bestyrelsens protokoll för den 18 i denna månad under § 20, föredrogs och godkändes samt skulle till jordbruks Expeditionen i K. Senaten insändas.

Vid föredragningen af detta ärende meddelade Sekreteraren att i den berättelse, som förenämnda redogörelse upptager, ingick äfven till 2000 mk beräknade kostnaden för den under arbete varande öfversättningen och bearbetningen af Arrhenius' landtbruks praktika öfversom det anslag af 600 mk, som beviljats för utgifvande af en populär skrift om andelsmejerier, hvilket anslag ännu ej kunnat användas, enär mejeriskolinspektören G. Grotenfelt, som åtagit sig skriftens författande, på begäran erhållit anstånd dermed till instundande vår. Af landtbruks praktikan, hvars öfversättning och bearbetning öfverlemnats åt boställsinspektören A. Wartiainen, vore enligt nyss till Bestyrelsen ingånget meddelande 12 å 13 tryckark, eller omkring hälften af hela arbetet, färdiga i manuskript.

I anledning af detta meddelande framhöll agronomen A. Brenner, att ett bolag, benämdt „Otava", för närvarande höllo på att konstituera sig, hvilket hade till syfte att utgifva inhemsk literatur. Bolaget hade för afsigt att bilda en sektion äfven för landtbruksliteratur, hvilken komme att granskas af en komité, sammansatt af personer från olika delar af landet. Då det vore sannolikt, att äfven ifrå-

gavarande upplaga af landtbrukspraktikan komme att underställas granskning, föreslog talaren, att denna skulle verkställas på liknande sätt, enär landtbruksförhållandena i olika delar af landet vore så väsentligt olika.

Sekreteraren meddelade, att Bestyrelsen ännu icke förehaft till behandling frågan om, på hvad sätt granskningen skulle försiggå, men förberedt herr Wartiainen på att hans arbete komme att underkastas granskning och hade denne förbundit sig att sedermera vidtaga de ändringar och göra de tillägg, som af granskningen kunde blifva en följd. När granskningsfrågan i sinom tid kommer under omprofning, torde Bestyrelsen icke underlåta att taga i betraktande hvad herr Bremer ~~nyss~~ anfört.

§ 4.

Sällskapet till kännedom meddelades innehållet af de redogörelser Bestyrelsen vid sammanträde den 18 innevarande februari under § 21 och § 22 uppgjort beträffande användandet under 1889 af Jordbruks och Slöjdanslagen.

§ 5.

Sedan Bestyrelsen i skrifvelse för den 27 september 1889 meddelat Teisko kommun, såsom svar på en ingifven ansökan om årligt anslag ur Ahlmanska fonden till kommunens folkskola, upplysning derom, att den till skoländamål bestämda hälften af fondens årliga disponibla räntemedel, redan i sin helhet är bestämd att användas för skoländamål till de s.k. Ahlmanska socknarnes bästa, hvarföre Teisko kommun åtminstone icke tills vidare kunde räkna på något årligt anslag från fonden, hvilket deremot icke uteslöt beviljandet af tillfälliga anslag af möjligen uppstående öfverskottsmedel, så hade Teisko kommun, icke nöjd

Pl. 21/2 – 2

med detta svar, ingifvit förnyad ansökning, hvilken nu upplästes sådan den finnes intagen i Bestyrelsens protokoll för den 18 i denna månad under § 8. Denna ansökan hade Bestyrelsen öfverlemnat till plenii afgörande, jämte ett jämväl i nyssnämnda § intaget utlåtande, hvilket härå upplästes.

Med anledning häraf uppstod en diskussion, hvarunder herr Jahnsson, understödd af herr Spoof och Bremer, ansåg Teisko kommun icke hafva kunnat afsäga sig rättigheten till att få del af Ahlmanska fondens räntemedel, om också kommunens föreliggande ansökan för tillfället icke kunde bifallas. Bestyrelsens uppfattning försvarades deremot af sekreteraren, vicepresidenten Ithemæus och Sällskapets Ordförande. På begäran af herr Jahnsson och Spoof blef ärendet bordlagdt till nästa plenum.

§ 6.

På förslag af Bestyrelsen och på grund af det intyg som finnes intaget i Bestyrelsens protokoll för den 16 sistlidne januari § 6, beslöt Sällskapet tilldela bonden Klas Pirttimäki i Påmark socken ett pris för ängsodling af 200 mk.

§ 7.

Sällskapets budget för innevarande år, sådan densamma uppgjordts af Bestyrelsen vid sammanträdet den 18 innevarande februari, godkändes oförändrad af Sällskapet och intages här sålydande:

Sign. Budget.

§ 8.

Programmer för smörutställningen och mejeristmötet i Hangö innevarande år utdelades, och meddelades tillika att Bestyrelsen från jordbruksanslaget beviljadt för denna utställnings anordnan-

de en summa af ända till 2500 mk.

Vidare meddelades att Kuljn folkskola i Lempälä, på grund af ett tidigare af Sällskapet fattadt beslut, erhållit från Ahlmanska fonden 91 mk 60 pen, utgjörande kostnaden för en till skolan anskaffad slöjdmodellkollektion.

§ 9.

I öfverensstämmelse med Bestyrelsens förslag och på de grunder som finnas anförda i protokollet för den 18 i denna månad § 36, tilldelades nedanuppräknade tjenstehjon följande utmärkelser för långvarig och trogen tjenst, nämligen:

a) Sällskapets mindre silfver medalj:

1. Förvaltaren Mikael Rampanen.
2. Gårdsfogden Karl August Brodd.
3. Bruksuppsyningsmannen Dmitri Bogdanoff
4. Jordbruks och handels-föreståndaren Johan Kuntsi
5. Garfveri-föreståndaren Matts Ripatti.

b) Sällskapets bronsmedalj:

1. Schlossaren Jevstafei Sokoloff.
2. Stalldrängen Anders Pesonen.

c) Sällskapets hederstecken:

1. Tjänarinnan Walborg Junna.
2. Tjänarinnan Hedvig Kulmala.
3. Tjänarinnan Anna Ristimäki.
4. Tjänarinnan Maria Flaming.
5. Tjänarinnan Maria Muurimäki.

d) Inskription å värdeföremål:

1. Tjänarinnan Maria Helena Sundberg (silfver ur
2. Enkan Hedvig Thessman, (silfver matsked).

§ 10.

Följande vid senaste plenum föreslagna personer blefvo till ledamöter i Sällskapet enhälligt invalda, nämligen:

1. Kyrkovärden Jakob Yli-Nikkola i Ilmola.

Sign Budget.

Förslag till Stater

för

K. F. Hushållningssällskapets Fonder

År — 1890.

Enskilda Fondens Stat

Tillgångar:

1890 Jan. 1	Sällskapets gård	82.500	.		
	" lösegendom	13.000	.		
	Oinflutna räntor	225	56		
	Kontant i kassan	6.838	04		
		Tmg		102.563	60

Inkomster:

	Kassabehållning fr. år 1889	6.838	04		
	Oinflutna räntor	225	56	7.063	60
	Hyra fr. Ahlmanska fonden	800	.		
	do " Bilmarkska "	200	.		
	do " Svahnska "	270	.		
	do " Sv. Lasaretts "	220	.		
	Bidrag till tryckningskostnader från				
	Ahlmanska Fonden	1.000	.		
	Bilmarkska "	150	.		
	Svahnska "	200			
	Bidrag till belöningseffekter från				
	Ahlmanska Fonden	40	.		
	Bilmarkska "	20	.		
	Svahnska "	20	.		
	Bidrag från Hisingerska Fonden till utgifvande af ekonomiska skrifter	240	.		
	Inflytande ledamotsafgifter	3.000	.		
	" räntor	1.500	.		
	Lösen för utmärkelsetecken	500	.		
	Hyra för stöjdskolans lokal	1.000	.	9.160	.
		Tmg		16.223	60

Utgifter:

	Aflöningar	860	.		
	Arvoden åt Bestyrelsen o. Rev. kom.	550	.		
	Gårdens underhåll och onera	3.500	.		
	Ved och lyse	1.200	.		
	Tryckningsoch Bokb. kostnader	1.800	.		
	Tidningar	200	.		
	Postporto, halfva beloppet	300	.		
	Dejourering i museum	100	.		
	Diverse	800	.	9.310	.
	Öfverskott			6.913	60
		Tmg		16.223	60

Ahlmanska Fonds Stat

	Grundfond	84.000	.		
	Förkofran	141.457	43		
		Tmg		225.457	43

Kontra:

	14 skuldsedlar	190.500	.		
	21 obligationer	4.575	.		
	Kemiska och Frökontrollstationen	8.216	25		
	Depositionsbevis med ränta	12.045	33		
	Oinflutna räntor	1.920	.		
	Kassabehållning	8.200	85		
		Tmg		225.457	43

Inkomster

	Kassabehållning fr. år 1889	8.200	85		
	Oinflutna räntor	1.965	33	10.166	18
	Transp.			10.166	18

Transp.			10.166	18
Räntor å lån	10.300	.		
d° „ obligationer	200	.		
Statsanslag till Kemiska Stationen	3.000	.	13.500	.
	Tmf		23.666	18

Utgifter:

Aflöningar	2.056	40		
Bidrag till skolorna i Kangasala, Birkala, Lempälä, Ylöjärvi och Messuby	2.600	.		
Stipendiater i stöjdskolan	1.000	.		
Bidrag till Enskilda Fonden	1.840	.		
Hyra för stöjdskollokalen	1.000	.		
Anslag till Kemiska Stationen	3.000	.		
d° „ invent. i d°	200	.		
Diverse	500	.	12.196	40
Öfverskott till bestridande af 1891 års utgifter			11.469	78
	Tmf		23.666	18

Bilmarkska Fonds Stat

Grundfond	11.400	.		
Förkofran	851	75		
	Tmf		12.251	75

Kontra.

Utest. lån	7.800	.		
12 obligationer	4.350	28		
Kontant i kassan	101	47		
	Tmf		12.251	75

Inkomster.

Kassabehållning fr. 1889			101	47
Räntor å lån	390	.		
Transp.	390	.	101	47

Transp.	390	.	101	47
Räntor å obligationer	192	.	582	.
	Tmf		683	47

Utgifter:

Aflöningar	152	80		
Bidrag till Enskilda Fonden	370	.	522	80
Öfverskott			160	67
	Tmf		683	47

Svahnska Fonds Stat

Grundfond	10.024	.		
Förkofran	28.423	29		
	Tmf		38.447	29

Kontra.

5 skuldsedlar	26.200	.		
21 obligationer	9.755	.		
Kontant i kassan	2.492	29		
	Tmf		38.447	29

Inkomster.

Kassabehållning fr. 1889			2.492	29
Räntor å lån	1.420	.		
d° „ oblig.	435	.	1.855	.
	Tmf		4.347	29

Utgifter:

Sjukhuset i Tavastehus	330	60		
Aflöningar	120	.		
Bidrag till Enskilda Fonden	490	.		
Skilnad mellan utg. och ink. för stöjdsk.	400	.	1.340	60
Öfverskott			3.006	69
	Tmf		4.347	29

Swahnska Lasarettsfonds Stat

Grundfond	5.840.	
Förkofran	6569 21	
Tm		12.409 21

Kontra

Utstt. lån	7500.	
14 obligationer	4476 50	
Kontant i kassan	432 71	
Tm		12.409 21

Inkomster

Kassabehållning fr. 1889		432 71
Ränta i lån	430.	
do. obligationer	211 50	641 50
Tm		1.074 21

Utgifter

Tavastehus läns sjukhus	300.	
Aflöningar	100.	
Bidrag till Enskilda Stiften	220.	620.
Öfverskott		454 21
Tm		1074 21

Thulinska Fonds Stat

Grundfond	32000.	
Förkofran	5.346 12	
Tm		37.346 12

Kontra

Utstt. lån	31.920.	
7 obligationer	3.287 50	
Kontant i kassan	2138 62	
Tm		37.346 12

Inkomster

Kassabehållning fr. 1889		2138 62
Ränta i lån	1.616.	
do. obligationer	144.	1.760.
Tm		3898 62

Utgifter

Aflöningar	120.	
Stipendiata i landtbruksläroverk	1740.	
Diverse	100.	1960.
Öfverskott		1938 62
Tm		3.898 62

Scharlinska Fonds Stat

Grundfond	20.000.	
Förkofran	22738 75	
Tm		42.738 75

Kontra

3 skuldsedlar	31.000.	
30 obligationer	10674 50	
Oinfluten ränta	1000.	
Kontant i kassan	64 25	
Tm		42.738 75

Ink
Ränta 1690 + 436.50
Utg Nibby 200

Holmska Fonds Stat

Grundfond	1000.	
Förkofran	26 38	
Tm		1.026 38

Kontra

1 obligation	1.000.	
Kontant	26 38	
Tm		1.026 38

Inkomster

Kassabehållning fr. 1889		26 38
Räntor å oblig.		45 .
	Tmj	71 38

Utgift

Premier åt slöjdare		45 .
Öfverskott		26 38
	Tmj	71 38

Hisingerska Fonds Stat

Grundfond	1.800 .	
Förkofran	2.440 .	
	Tmj	4.240 .

Kontra:

2 skuldsedlar	4.000 .	
Kontant	240 .	
	Tmj	4.240 .

Inkomster:

Kassabehållning fr. 1889		240 .
Räntor å lån		240 .
	Tmj	480 .

Utgift

Bidrag till Enskilda Fonden		240 .
Öfverskott		240 .
	Tmj	480 .

Wahrenska Don.

Statsfonden

Inkomst:

Statsanslag för året	Tmj	4.928 80

Utgift:

Aflöningar åt Gänstemännen	Tmj	4.928 80

Anslaget af 1 Maj 1861

Inkomster

Kassabehållning fr. 1889		5.630 60
Statsanslag för året		5.000 .
	Tmj	10.630 60

Utgifter:

Föredrag i landtbruk	2.000 .	
Premier för ängsodling	1.000 .	
Till utg. af en skrift om andelsmejerier	600 .	
Till öfversättning af Arrhenii landtbruksprakt[illegible] till finska	~~2.000~~ .	
Resestipendier åt mejerskor	2.000 .	
Diverse	3.030 60	
	Tmj	10.630 60

Jordbruksanslaget

Inkomster

Kassabehållning fr. 1889		4.603 73
Statsanslag för året		8.000 .
	Tmj	12.603 73

Utgifter:

Trägårdsmästarens aflöning		1.400 .
Dmes reseräkningar m. m.		600 .
Extramejerielever		300 .
Till Hofbeslagsskolan		1.000 .
Bidrag till Smörutställningen i Hangö		2.500 .
Understöd åt landtbruksgillen		1.000 .
Till utdelning af mejerikärl och andra uppmuntringar efter Bestyrelsens bestämande		1.000 .
Till öfriga med fonden afsedda ändamål		4.803 73
	Tmj	12.603 73

Slöjdanslagen

Inkomster

Kassabehållning fr. 1889		5.549 27
Statsanslag för året		7.200 .
	Tmp	12.749 27

Utgifter

Aflön. o. ~~hyresmedel~~ åt förest.nan för slöjdskolan		1.125 .
Lärarinnan i väfning		
d:o åt bitr. lärarinnorna		1.500 .
timlar		
Hyra för skollokal		900 .
~~Slöjdskoll~~		
Ved och lyse		600 .
Inventarier i slöjdskolan		500 .
Väfnadsprof, mönster o. modeller		500 .
Fruntimmersfören. i Nystad		500 .
Träskomakarens aflön. o. resor		800 .
Till öfriga med fonden afsedda ändamål		6.324 27
	Tmp	12.749 27

Länemejersk:s Aflöningsfond

Inkomster

Kassabehållning fr. 1889		2.467 78
Statsanslag för året		2.000 .
	Tmp	4.467 78

Utgifter

Länemejerskornas aflöningar		1.000 .
Dmas reseräkningar		1.000 .
Diverse d:o rescanslag		2.467 78
	Tmp	4.467 78

Plogkarlens Aflöningsfond

Inkomster

Kassabehållning fr. 1889		456 56
Statsanslag för året		1.800 .
	Tmp	2.256 56

Utgift

Plogintruktörens aflöning		1.800 .
Öfverskott		456 56
	Tmp	2.256 56

Hofbeslagsskolefonden

Inkomster

Statsanslag för året		3.000 .
Från Jordbruksanslaget		1.000 .
	Tmp	4.000 .

Utgift

Till Hofbeslagsskolan	Tmp	4.000 .

Furuhjelmska Fonden

Inkomst

Kassabehållning fr. 1889	Tmp	120 60

Utgift

Till med fonden afsedda ändamål	Tmp	120 60

2. Landtbrukaren Alfred Malmberg, egare till Ala-Könni hemman i d:.
3. Landtbrukaren Paul Roschier, egare till Korpi gård i d:.
4. Kommunalrådet Carl Wilhelm von Schantz, egare till Knuuttila gård i Kankajoki socken.
5. Landtbrukaren Bernhard Sjöberg, egare till en annan-del af Knuuttila i d:.
6. Landtbrukaren Borneman-Lundbye, egare till Hautaniemi hemman i d:.
7. Landtbrukaren Gabriel Anttila i Jalasjärvi.
8. Kronolänsmannen William Pettersson, egare till Rajamäki hemman i d:.
9. Landtbrukaren Matts Parkkanen i Jurva.
10. Guvernören, friherre Gustaf von Troil i Åbo.
11. Friherrinnan Betty von Troil i d:.
12. Hofrättsassessorn Hjalmar Ferenius i d:.
13. Hofrättsassessorn Werner Sallingre i d:.
14. Advokatfiskalen August Rosendal i d:.
15. Hofrättsnotarien Erik Albert Stigzelius i d:.
16. Hofrättskanslisten Karl August Tollet i d:.
17. Fängelsedirektören Fredrik Werner Hjelmman i d:.
18. Med. doktorn Anton Gabriel Blomberg i d:.
19. Fabrikanten Nicolai Boman i d:.
20. Bankdirektören Ant. Ludv. Branders i d:.
21. Sekreteraren vid Domkapitlet Herman Broman i d:.
22. Vicelandssekreteraren Ossian Johannes Karsten i d:.
23. Tullförvaltaren August Reinhold von Willebrand i d:.
24. Kontorschefen Konrad Sjoof i d:.
25. Bankkassören Axel Ceder i d:.
26. Fil. magistern Gust. Wilh. Fabritius i d:.
27. Bokhandlaren Gust. A. Grönlund i d:.
28. Bokhandlaren Wm Mustelin i d:.
29. Handlanden Oskar Hertzman i d:.
30. Garfvaremästaren A. Ingelin i d:.

31. Vicelandssekreteraren Wilhelm Nybergh i Åbo.
32. Professorn, Med. doktorn Karl Robert Pagvalin i d:o.
33. Vicehäradshöfdingen Albert Alexander Reims i d:o.
34. Filosofie magistern Ossian Lundenius i d:o.
35. Häradshöfdingen Oskar Tammelin i d:o.
36. Juris kandidaten Uno Jusélius i d:o.
37. Stadskamreraren Hjalmar Rydman i d:o, samt
38. Häradshöfdingen Axel Edvard Adler i Heinola.

§ 11.

Förslag till nya ledamöter i Sällskapet hade inkommit från ombudsmännen i nedannämnde distrikt, hvilka i sådant afseende föreslogo:

a) Ombudsman i 18de distriktet:

1. Kamreraren i poststyrelsen, hofrådet Elas Wilhelm Sahlstén i Helsingfors.

b) Ombudsman i 19de distriktet:

2. Godsegaren Henrik Thomas Adlercreutz å Sjundby gård i Sjundeå och
3. Rusthållaren Anders Svanström å Antta i d:o.

c) Ombudsman i 32dra distriktet:

4. Kommunalrådinnan Ida Lönnholtz å Kattis gård i Wånå socken.

d) Ombudsman i 41sta distriktet:

5. Borgmästaren Charles Nylander i Gamla Karleby.
6. Handlanden Alexander Damström i d:o.
7. Häradshöfdingen Karl Johan Svahn i d:o och
8. Kyrkoherden Christian Sjöblom i Kannus.

Dessutom föreslogos vid plenum följande personer till ledamöter i Sällskapet:

9. Statsmejeristen Albert Voss-Schrader i H:fors.
10. Handlanden Arthur H. Borgström i Hangö.
11. Kyrkoherden Karl Sixtus Olsson i Gustafs s:n.
12. Landthushållaren Johan Gustaf Abrahamsson-Fagernäs i d:o, samt
13. Landthushållaren Albert Abrahamsson i d:o.

Sign. Thomasfosfat.

Thomasslagg alstras vid tvenne olika processer, neml. den basiska bessemertillverkningen och den basiska martinfabrikationen af smidbart jern. I hvardera fallet äro ugnarne, der beredningen sker, utfordrade, d. ä. invändigt beklädda, med antingen dolomit eller magnesit, i form af tillpackad massa eller och färdigformade tegel. Skilnaden i processerna består deri, att vid bessemer-intet bränsle förbrukas, hvaremot vid martin (eller rättare Siemens) metod, användes gas, framställd af stenkol, vedaffall eller torf. Vid bessemerprocessen endast inblåses luft uti en smält tackjernsmassa, hvarvid kol, siliçium, fosfor och slutligen svafvel – allt ämnen som i små qvantiter ingå i tackjernet – förbrännas och bortgå, antingen i gasform eller i fast form uti den slagg som bildas. Något jern följer med och derför blifver slaggen mer eller mindre vanligtvis ganska betydligt, jernhaltig.

Nu kan man vid en sådan inblåsning af luft i en bessemer ugn – eller konverter såsom de kallas – icke erhålla tillräckligt hög värmegrad, utan att jernet innehållit en viss högre procentsats fosfor än vanligt. Fosforns närvaro är således ett vilkor för att den basiska bessemerprocessen skall lyckas.

Är ugnen deremot icke basiskt, utan surt utfordrad, – d. ä. invändigt beklädd med vanliga eldfasta tegel – så måste man använda ett siliçiumhaltigt tackjern. Genom beräkning kan bestämmas att om man har en smält-flytande jernmassa af 1500° C värme så höjer förbränningen af 1% ingående fosfor temperaturen med 183° C, och 1% förbränd siliçium med 300° C. Härur inses ämnenas betydelse, då det gäller att genom inblåsning af luft hålla badet i fortfarande smältflytande tillstånd. Nämnes dertill att siliçium eller kisel skulle fräta upp väggarne i en basisk, med kalk eller magnesia, utfordrad ugn, så förstås fosforns betydelse för den basiska bessemer processen.

Annat är deremot förhållandet i den Siemens-martin-basiska (d. ä. Thomas) processen. Då man här använder gas såsom bränsle, och sålunda tillför värme utifrån, så är man oberoende af jernets fosforhalt.

Följaktligen förbrukar man i den Thomas (= basiska) bessemerfabrikationen tackjern, hvars fosforhalt uppgår till minst 1½%, vanligtvis 2% à 2½% stundom 3%, då man enligt den Siemens-martinska Thomasmetoden helst håller sig till ett tackjern af så låg fosforhalt som förhållandena medgifva. (Här må i förbigående nämnas att om man har fosforfritt eller nästan fosforfritt tackjern, så utfordras ugnarna icke basiska utan surt, med vanliga mycket eldfasta tegel, emedan fabrikationen då alltid blir billigare och bekvämare än om man skulle använda basiskt ugnmaterial).

Sedan jag sålunda sökt åskådliggöra metodernas allmänna gång och beskaffenhet, torde härur framgå att Thomasslagg som faller vid basisk bessemersmältning i de ojemförligt flesta fall är fosforrikare, än Thomasslagg ifrån basisk Siemen-martinugnen.

I Finland ega vi ingen bessemerkonverter och endast tvenne Siemens-martinugnar, den ena vid Åminnefors, som är sur, den andra vid Wärtsilä med basisk utfordring. Dessutom finnes vid Dahlsbruk en sur ugn utom verksamhet.

Af det anförda framgår således att Thomasslagg kan på räknas blott från ett ställe i landet och här icke af någon prima qvalitet.

Det är väl sannt att man vid Bessemer behandlar och färdiggör samma qvantitet jern på ca 20 minuter, som vid basisk martinprocess behöfver en tid af 4 à 5 timmar och att man derföre kan vid den senare metoden, afskilja sådan slagg, som är mera fosforhaltig ifrån den, som under en annan period af processen gång utfaller och är mindre fosforhaltig, men i alla händelser lönar det sig rakt icke att blott för slaggens skuld hålla fosforhalten hög. Wärtsilä tackjernets fosforhalt torde ock i de flesta fall understiga 1% eller hålla sig deromkring, kanske någongång gå derutöfver. I genomsnitt blifver derför och slaggens fosforhalt betydligt mindre ~~fosforhaltig~~ än hvad fallet vore vid en bessemerkonverter.

Det är dock möjligt att under ugnsbearbetningens gång, under en viss, i hvarje fall ännu ej närmare bestämd tid, en slagg kan fås utrakad med en ~~fosfor~~halt af ca 10% fosfor, ehuru sådant ej ~~blifvit försökt~~ veterligen ännu icke lyckats. Prof uttogos en gång och skickades till Mustiala för analys, men fanns der blott ca 4% fosfor eller kanske derunder uti desamma. Exakta uppgifter deröfver saknas f. n., men å Mustiala böra sådana kunna lemnas. Det som i Finland kan göras i saken är helt enkelt att ifrån martinugnen å Wärtsilä uttaga slagg under olika tidpunkt af en smältning och undersöka huru stor slaggens största fosforhalt dervid är. Detta är ogjordt.

Hvad sjelfva Thomasslaggens beredning beträffar, må derom yttras några ord. I början ansåg man det nödigt att ifrån slaggen aflägsna jernet och flere patent uttogos för ändamålet. Detta har dock befunnits onödigt. Uttages slaggen i rätt tid, så är den mycket kalk- och magnesiarik. Dessa ämnen förekomma då kaustika. Får nu slaggen stå i vanlig fuktig luft, så släcker sig basen och slaggen faller sönder af sig sjelf till ett fint pulver. Man behöfver således göra åt densamma ingenting. Jernhalten i Thomasslagg från bessemer varierar så der emellan 6,5% och 15% vid en fosforsyrehalt emellan 17% och 22%, men denna jernhalt torde icke ha befunnits skadlig för växtligheten. Variationen vid basisk martin är sannolikt större och t. v. mindre noggrannt undersökt. Också härför kunde det förtjena att närmare bestämma beskaffenheten af den slagg, som vid vår enda basiska martinugn i landet – den å Wärtsilä – utfaller. Såsom sagdt torde fosforhalten ej visa sig synnerligen hög, sannolikt hålla sig omkring 10% högst. Man vet det dock icke.

Hvad öfriga slagger beträffar, så kunna de aldeles icke komma ifråga för landtbruksändamål. Sådana slagger äro i vårt land följande: 1° masugnsslagg, 2° harkugnsslagg, 3° härdsmidesslagg (af 2 hvarandra nära stående slag Franche-comté slagg och Laukashire-slagg), 4° puddelugnsslagg och 5° vällugnsslagg.

Slaggarna N:ris 1 och 3 innehålla ingen fosfor. N:ris 2, 4 och 5 hålla fosfor, dock sällan öfver par %. Jernhalten för N:ris 4 och isynnerhet N:ris 5 är dessutom stor, uppgår ej sällan till 40% à 45%. Slutligen äro alla dessa slaggar sura eller neutrala – med jernoxidul såsom bas – och falla derför ej sönder, utan förhålla sig ungefär såsom

glas. Och en kemisk beredning kan löna hvarken möda ell-
kostnad.

Till sist må nämnas att i St. Petersburg och dess omneg-
finnas 21 Siemens-martin- och 4 bessemerugnar, de flesta av
ej alla med basisk utfordring och således levererande Thom-
slagg. I Ryssland finnas in summa 68 à 70 martinugnar
och 17 bessemerkonvertrar, men de flesta, utom de i St. Pe-
burg, torde vara sura.

I Sverge finnas inga ugnar, som lemna basisk- eller
Thomasslagg - de äro alla sura.

§ 12.

Att justera dagens protokoll utsågos krigs-
kommissarien A. Uggla, assessorn N. Granström
och godsegaren J. W. Marjalin.

Efter det de å föredragningslistan upptagna
ärenderna sålunda blifvit behandlade höll agro-
nomen Uno Bremer ett föredrag om möjligheten
att vinna Thomasfosfat af den vid finska stål-
verk uppstående slaggen. Det hufvudsakliga in-
nehållet af detta föredrag inlemnades af föreläsa-
ren skriftligen uppsatt och intages detsamma
här sålydande:

Sign. Thomasfosfat.

In fidem:

Max Rönnbäck

Justeradt:

J. W. Marjalin A. Uggla Nils Granström

År 1890 den 6 juni sammanträdde K. Finska Hushållningssällskapet till Plenum, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets Ordförande, hofrättsrådet Björkman, Bestyrelseledamoten borgmästaren Jusélius, äfvensom följande ledamöter i Sällskapet: politierådmannen, assessor N. Granström, hofrättsextrafiskalen Jusélius, krigskommissarien Uggla, godsegaren Faber, v. konsuln Frenckell, agronomen U. Bremer, hofrättssekreteraren Lundenius, landskamreraren, kammarrådet Dahlén, hofrättsassessorn Kumlin, fabrikanten Jönsson, godsegaren Allén, med. doktorn Spoof, domkapitels notarien Malmgren, stadsläkaren Hahl, räntmästaren Stenvik, sjökaptenen Mattsson och bankdirektorn Gestrin samt Sällskapets kamrerare, direktorn Svehla, och underskrifven sekreterare.

§ 1.

Efter det Sällskapets Ordförande förklarat Plenum öppnadt, föreslog han att Sällskapet måtte till senatorn L. Mechelin afsända ett telegram med beklagande af den förlust landet och Sällskapet komme att lida genom senatorns nödtvungna afgång från den plats, der han på ett så framstående sätt verkat för fosterlandet. Sällskapet biföll enhälligt ~~att~~ till detta förslag och beslöt att afsända ett sålydande telegram:

Senator L. Mechelin,
Helsingfors.

Samladt till plenum får Finska Hushållningssällskapet, som haft rik erfarenhet af det varma intresse, hvarmed Ni såsom biträdande chef för Finans och sedermera såsom chef för Handels och Industri Expeditionen i Senaten omfattat Finlands landtmannanäringar och, särskildt i sistnämda egenskap, slöjdernas förkofran, hvilkas främjande utgör en af de viktigare sidorna af Sällskapets verksamhet, härmed anhålla att uttala sitt uppriktiga beklagande öfver att Sällskapets, liksom hela landets, förhoppning, att ännu länge få se Eder bibehållen på Eder nu innehafvande inflytelserika plats i landets styrelse blifvit genom Edert tvungna beslut att från Senaten afgå omintetgjord.

På Finska Hushållningssällskapets vägnar:
Werner Björkman.

§ 2.

Härefter upplästes följande efter senaste plenum ankomna skrifvelser från K. Senaten:

1. Från Jordbruks Expeditionen af den 2 april, med tillkännagifvande om de åtgärder, som af Senaten vidtagits i anledning af väckt förslag om torrläggning af sanka marker invid Aura å;

2. Från Jordbruks Expeditionen af den 17 april, med tillkännagifvande, att Senaten på därom gjord und. ansökning funnit godt ~~att~~ bevilja Direktionen för Kuppis trädgårdsskötareskola för skolans fortfarande underhåll 2,000 mk om året i tre års tid från och med år 1891 på samma vilkor, som K. Senaten för åtnjutande af det härförinnan beviljade anslaget fastställt.

3. Från Jordbruks Expeditionen af den 21 april, med anmodan till Bestyrelsen att inkomma med utlåtande huruvida Bestyrelsen ansåge åtgärder böra vidtagas för bekämpande af tuberkulosens utbredning bland boskapen, samt därest så vore fallet, på hvad sätt dessa åtgärder enligt Bestyrelsens åsikt borde anordnas. — I anledning af denna skrifvelse meddelade sekreteraren, att Bestyrelsen i svarsskrifvelse till K. Senaten föreslagit tillsättande af en komité af för ändamålet kvalificerade personer, som skulle taga frågan om tuberkulosens förekomst bland boskapen och medlen för dess hämmande till öfverläggning i hela dess vidd;

4. Från Jordbruks Expeditionen af den 8 maj med underrättelse att K. Senaten funnit godt bifalla särskilda föreslagna förändringar i härvarande Hofbeslagsskolas organisation; samt

5. Från Handels och Industri Expeditionen af den 16 maj med underrättelse att Senaten funnit godt bevilja folkskollärarен M. Ingman för tre år från och med år 1891 ett årligt anslag af 600 mk såsom bidrag till underhållet af Ingmans härstädes inrättade slöjdskola.

Härjämte meddelades att genom särskilda remissresolutioner från K. Senaten Bestyrelsens utlåtande begärts öfver nedannämda frågor:

a) Om en af Direktionen för Nylands och Tavastehus läns landtbruksällskap ingifven framställning om anställande af en medicinskt bildad veterinär vid Medicinalstyrelsen.

Bestyrelsens utlåtande hade varit tillstyrkande.

b) Om ansökt stadfästelse å stadgar för Åbo Hästförsäkringsbolag.

Bestyrelsen hade tillstyrkt stadfästelsen.

c) Angående väckt förslag om anställande af tvänne årliga kreatursmarknader i Salo köping.

Bifall hade af Bestyrelsens förordats.

d) Angående en af Medicinalstyrelsen till K. Senaten ingifven framställning om att myndigheter och landtbruksällskap skulle åläggas arbeta för uppammandet af en fullgod inhemsk kreatursstam såsom medel att motverka tuberkulosens spridning bland boskapen i landet.

Bestyrelsen hade i sitt uttåtande härom föreslagit att frågan borde öfverlemnas till den komité, om hvars tillsättande Bestyrelsen gjort framställning med anledning af Jordbruks Expeditionens förenämda skrifvelse af den 21 april innevarande år.

Med anledning af sistnämda ärende påpekade agronomen U. Bremer, att saken vore af akut vikt just för Åbo län. Att frågan ändamålsenligast kunde lösas genom att en komité tillsattes för dess undersökning kunde icke betviflas, men det syntes likväl, som om en sida af frågan kunde tåla en skyndsammare behandling, nämligen den, att i länet för närvarande funnes en hel hop tuberkelsmittade kreatur; och icke blott sådana, hos hvilka smittämnena befunno sig i de delar af kroppen, som genom stekning eller kokning kunde göras oskadliga, utan äfven sådana, som ledo af jufvertuberkulos, hvilken medförde stor fara för människan. Derför borde åtgärder vidtagas för undvikande af, att smittan öfverfördes på människor från dessa djur. Talaren kände visserligen till, att länets guvernör vidtagit åtgärder i detta syfte, men han hade sig också bekant, att å härvarande salutorg det oaktadt torgförts kött af kreatur,

Pl. 6/6 90 - 2

behäftade med jufvertuberkulos.

Sekreteraren meddelade till svar härå att den ~~förut~~ ifrågavarande ~~omtalade~~ remissakten rörande Medicinalstyrelsens förslag angående tuberkulosens hämmande inginge såsom bilagor ett antal uttalanden af särskilda veterinärer innehållande utom annat antydningar om åtgärder emot på enskilda ställen uppträdande tuberkulos, men enligt Bestyrelsens åsikt hade Jordbruks Expeditionens nyssupplästa skrifvelse af den 21 april icke afsett tillfälliga åtgärder, utan en systematisk plan för styrelsens förfarande till hämmande af sjukdomens utbredning i landet. Ett sådant förslag hade Bestyrelsen icke tilltrott sig kompetens att uppgöra, hvarföre en komité af för ändamålet särskildt kvalificerade personer blifvit föreslagen.

Hr Bremer förklarade sig efter dessa upplysningar afstå från något yrkande i saken.

§ 3.

Revisionskommissionens berättelse för 1889 upplästes sålydande:

Sign. Revision.

och anmälte härvid sekreteraren att enär i berättelsen inga anmärkningar förekommo hade Bestyrelsen icke haft anledning att låta densamma till plenum åtföljas af något uttalande från Bestyrelsens sida.

Sällskapet meddelade härå såväl tjänstemännen som Bestyrelsen fullständig ansvarsfrihet för förlidet år 1889.

§ 4.

Härå föredrogs vid senaste plenum bordlagda ärendet rörande Teisko kommuns ansökan om anslag från Sällskapets Ahlmanska fond och upplästes i sådant afseende Teisko kommuns

sistlidne
ombuds i Bestyrelsens protokoll för den 18 febru-
ari 88 intagna ansökningsskrift af den 24 ok-
tober 1889 samt Bestyrelsens deröfver afgifna på
samma ställe intagna utlåtande, äfvensom
85 i plenii protokollet för den 21 februari innева-
rande år.

Doktorn Spoof anhöll om ordet och medde-
lade att han och doktor A. W. Johnsson, på hvil-
kas begäran ärendet vid senaste plenum blef
bordlagdt, sökt i Sällskapets arkiv taga reda på
handlingarna i ärendet. Tyvärr hade Teisko kom-
muns ansökan af 1868 om det sedermera 1870
beviljade anslaget af 1000 mk till folkskolas in-
rättande icke påträffats, men af de protokoll,
som blifvit förda vid Bestyrelsens och Sällska-
pets sammanträden i början af år 1869, av hvil-
ka protokoll talaren upplåste utdrag, ansåg han
icke framgå att något sådant villkor, som i Be-
styrelsens utlåtande omnämnts, eller att kommu-
nen i och med anslagets erhållande skulle afstå
från all rätt till framtida anslag ur Ahlmarska
fonden, skulle hafva blifvit uttalat. Talaren ansåg
det derför bero på, huruvida Teisko kommun i
sin ursprungliga inlaga skulle hafva för all fram-
tid afsagt sig vidare understöd, och såländge detta
icke kunde bevisas, ansåg talaren det icke vara
rätt att på sådan grund förvägra kommunen
anslag. Icke heller hade talaren vid genomläsan-
de af kommunens senaste ansökan funnit den
form vara så ohöflig som Bestyrelsen hamhållit
särskildt framstode de skarpare uttalandena mo-
dre stötande i det finska originalet än i den
svenska i dag upplästa öfversättningen. På dessa
skäl motsatte sig doktorn Spoof afslåendet af en
svarsskrifvelse affattad i enlighet med Bestyrel-

Sign: Johnsson.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapet i Åbo.

Sign: Revisor.

Revisions berättelse.

Sedan undertecknade verkställt den på oss ankom-
mande granskning af Kejs. f. Hushållnings-
Sällskapets Kamrerare upprättade räkenskaper för år 1889 års
och Bestyrelsens protokoller, Sällskapets diarier, sekreterarens
bref koncepter och andra handlingar, få vi härom nöjet afgifva
följande:
att räkenskaperna öfver Sällskapets särskilda fonder äro förda
på ett synnerligen utmärkt sätt; att i Sällskapets vård befint-
liga skuldsedlar jämte å dem tecknade borgesförbindelser
samt hypotheker för lånen från de respektive fonderna
erbjuda Sällskapet tillräcklig säkerhet; att Sällskapet till-
höriga obligationer och andra värde-papper befinnas till antal
och belopp öfverensstämma med den av förledne förvaltningen öfverde-
samma; att att Bestyrelsen med insikt, noggrannhet och omsorg
skött Sällskapets angelägenheter; hvarför det är oss särdeles angenämt att
hos Sällskapet föreslå såväl Bestyrelsen som Sällskapets tjänstemän till erhållan-
de af full ansvarsfrihet för redovisningsåret 1889. Åbo den 17 maj 1890

Revisionskommissionen:

Vilh. Wasenius. C. A. Doepel G. Hofstedt Fr. Idestrom.

ombuds i Bestyrelsens protokoll för den 18 sistlidne februari § 8 intagna ansökningsskrift af den 24 oktober 1889 samt Bestyrelsens deröfver afgifna på samma ställe intagna utlåtande, äfvensom § 5 i plenii protokollet för den 21 februari innevarande år.

Doktorn Spoof anhöll om ordet och medde-

Sign: Jahnsson.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapet i Åbo.

Emedan jag genom ett sammanträde å annan ort är förhindrad att personligen närvara vid Kejs. hushållningssällskapets till den 6 juni utlysta möte, anhåller jag förbindligast att till mötets protokoll få skriftligen andraga följande:

Vid hushållningssällskapets sammanträde den 21 Februari detta år tag jag mig friheten att yttra betänkligheter beträffande det af sällskapets bestyrelse afgifna utlåtande angående Teisko kommuns ansökan om bidrag för sin folkskola, i det detta betänkande genast föreföll mig innehålla premisser, hvilkas hållbarhet var ganska tvifvelaktig. Då jag genom sällskapets bifall till frågans bordläggning blifvit satt i tillfälle att närmare granska ifrågavarande betänkande och de akter, på hvilka detsamma stöder sig, har jag ytterligare stärkts i mina dubier och känner mig derför förpligtad att uttala en ifrån betänkandet afvikande åsigt.

Bestyrelsen stöder sitt förslag om afböjande af Teisko kommuns anhållan hufvudsakligen på ett af sällskapet åt Teisko kommun tidigare beviljadt anslag af ettusen mark och drager ur detta anslag de besynnerligaste konklusioner, hvilka icke hafva det ringaste fotfäste i verkligheten. Saken förhåller sig helt enkelt sålunda, att Teisko kommun år 1869 anhöll, att sällskapet måtte ifrån Ahlmanska testamentsfonden anslå medel till inrättande af en skola i denna församling. Härtill genmälte sällskapet, att detsamma vore villigt att anslå högst

ettusen mark till ifrågakomna skolas inrättande, om denna skola
fattades i öfverensstämmelse med Kejs. förordningen af den 11
1866 och kommunen i sådant afseende inkomme med utredning
kostnadsförslag öfver den blifvande folkskolan jemte behörigt
åtföljer, att samma utredning och grunderna för skolans inrättand
dit af kejserliga senaten fastställde. De första utredningen och kost
förslag ederlades inkommit, utvisande sällskapet år 1870 ett
mark med förbehåll att detta bidrag borde till sällskapet
betalas, den skolan icke skulle komma till stånd eller framdeles
upphörde. Några andra villkor än dessa voro icke fastade vid
vare, hvarför styrelsens ordande om kommunens afsägelse af
ahtighet i Ahlmanska skolan i Wesenby eller att kommunen
förhindra Ahlmanska skolans i Wesenby förvandling till fast
skola, om den senare tänkte på bidrag åt sig, är en fullständig
af dessa fantasibilder, hvarjemte sekreterarens vid sednaste plenum
na meddelande, att Teisko kommun för framtiden frivilligt afsäg
sig alla anspråk på vidare bidrag ur Ahlmanska fonden, var
ren osanning. Teisko kommun var således i sin fulla rätt,
den nu antydda om bidrag för en skola på grund deraf, att
Ahlmanske testamentet uttryckligen föreskrifver, att Wesenby
hvaraf Teisko kapell församling utgör en del, i första rummet
de understödas ifrån testamentsfonden. Ifrågavarande anhållan är
mycket mera berättigad som Teisko kommuns befolkning vida öfver
ger motsvarande församlingens och kommuner belägit inom dess gränser inom
lägenheter, hvilka höra till Ahlanpää egendom, som af testator
lifstiden innehades — hvarför också den Lubulatonska skola, som
sällskapets understöd underhölls, ämnom vakade i Teisko öster i
suby. Under sådane förhållanden borde väl sällskapets svar på
ko kommuns anhållan affattas i enhet annan form än styrelsen
dagit. Om icke ett afslag måste för tillfället gifvas på den

att sällskapet för närvarande icke eger några disponibla medel ur den
Ahlmanska fonden, synes mig i svaret böra ingå att löfte, att Tei
ko kommun skall ihågkommas, då tillgängliga medel uppstå. Såvi
ett felgrepp måste jag i alla händelser anse, att sällskapet med för
bisende af testamentets uttryckliga föreskrift på andra kommunen
använt en så stor del af medlen, att Wesenby kommuns berät
tigade anspråk icke kunna tillgodoses.

Bestrida måste jag också betygelsens påstående, att Teisko kom
muns representanter "klätt sina anspråk i en poikande form" och
att "betygelsingen för oriktiga mot Teisko kommun äro lika ohöf
visk till formen som obefogad till innehållet". Sedan jag numera när
mare genomgått ifrågavarande representanters skrifvelse, finner jag
inlet synnerligen anstötligt i densamma. Att den öppet tillbaka
visar sällskapets tidigare, på osanna falska premisser som i
betygelsens nu föreliggande förslag byggda, afslag kan icke med
jag förtänkas dessa representanter.

Slutligen kan jag icke underlåta att i detta sammanhang päpe
ka att förhållande, som tvärtom borde kunnat förmås. I betygel
sens nyssnämnda omnämnes, att utaf Ahlmanska fondens till ordning
10,400 mark uppgående årliga räntor endast något mer än hälf
ten eller ordning 6,000 mark äro disponibla att användas till de
ändamål testator bestämt, i det 4900 mark eller 47% åtgå till
förvaltningskostnader m. m. Lät vara, att denna anordning, såsom be
styrelsen säger, "hvilket på äldre lagar kraft ovanna berott, är den
likväl så abnormitisk, att aktningen för de förbindelser testatorns mi
ne borde bjuda sällskapet att med det första söka få dessa bestäm
upphäfda och tillunda testatorn efterlefnad i öfverensstämmelse med
den både gifvarens afsigter. I öfverensstämmande fall äfven tagas, hu
ruvida icke numera, då kommunernas folkskolor så mycket mer
understödas af staten, de Ahlmanska fonderna lämpligare kunde

användas till lärarens bekostande vid dessa folkskolor i jordbruk och
landthushållning eller på annat lämpligt sätt, som stod i harmoni
med testamentets ordalydelse och anda.

Åbo den 28 Maj 1890.

A. W. Jahnsson.

ens utlåtande.

Häröfver anhöll hr Sjoof, att få upplåsa ett
af doktor Jahnsson, som ingifvit till skollärarmö-
tet i Helsingfors, till hvilken öfverlemnadt skriftligt utlåtan-
de i saken, sålydande:

Sign: Jahnsson

Sällskapets sekreterare framhöll, att de af hr
Sjoof anförda protokollen, liksom alla från denna
tid, voro ytterst knapphändigt affattade, hvarföre,
och då Teisko kommuns ansökan år 1868, som se-
kreteraren låtit noggrant eftersöka bland samlingen
af ankomna bref från detta och följande år, icke
anträffats, vore man hänvisad att af andra sam-
manträffande omständigheter och för tiden existe-
rande förhållanden söka sluta till sakens beskaf-
fenhet. Och då man visste, att Teisko kommuns
förnämda framställning till tiden i det närma-
ste sammanföll med Sällskapets underhand-
lingar med öfriga Ahlmanska socknar och deri
bifintliga Ahlmanska skolors förändring till fasta
folkskolor mot erhållande af bidrag från Ahl-
manska fonden, samt och dessutom kändt vore, att alla
dessa, utom Messuby, då beslöto sig till den före-
slagna förändringen, emot bidrag till olika be-
lopp, dels ingång för alla, dels årliga, utan att
protokollen för dessa fall upptaga något om afsä-
gelse af ytterligare anslag i framtiden, kunde
man vara öfvertygad om att förhållandet var lik-
artadt med Teisko. Och att bidraget till denna
kommun blifvit mindre än till flere af de an-
dra, vore en naturlig följd deraf, att bidraget
till Teisko utgjordt ersättning icke för en legen
Ahlmansk skola, utan endast för en andel i en
sådan. Att Teisko kommun afstått från vida-
re delaktighet i Ahlmanska skolan i Messuby,

framgick, enligt talarens åsikt, alldeles otvifvelaktigt af den obestridda omständigheten att sagda skola, efter det Teisko kommun erhållit det ifrågavarande 1000 marks anslaget, icke vidare fungerade ämsom i Messuby och ämsom i Teisko, utan deretter kvarblef uteslutande i den förra kommunen. Erfordrades bevis häruti öfver, vore det Teisko kommun, som, då den gjorde så bestämda anspråk på anslag, borde bevisa sin rätt dertill. — Hr Jahnssons skriftliga anförande och deri gjorda utlygtes från ämnet ansåg sekreteraren icke förtjäna vidare bemötande, men ville dock påpeka, att den som kommer fram med förslag om indragande eller förminskande af Ahlmanska fondens bidrag till förvaltning, tryckningskostnader m.m. borde se till att på samma gång föreslå, hvarifrån ersättning derför skulle fås till vidmakthållande af Sällskapets ekonomiska bestånd. Dessutom ville talaren nämna, att det ursprungligen af assessor Ahlman donerade kapitalet icke varit på långt när så stort, att det skulle lemnat räntan af 6,600 mk, eller den summa, som nu anvärdes till de Ahlmanska socknarnes fromma utaf det genom besparingar förökade kapitalet.

Agronomen Bremer understöddes doktor Spoof och ansåg att det icke vore möjligt att Teisko kommun frivilligt afstått från delaktighet i en fond, som lemnade omkring 1000 mark i räntor, afsedda att fördelas på högst ett tiotal kommuner, mot erhållande af ett belopp, hvarå räntan utgjorde 50 mk. Att afgöra kommunen bevisning öfver att den icke afstått från sin ifrågavarande rätt, ansåg talaren icke möjligt, emedan i våra landskommuner

arkiven icke vore i sådant skick att från dem utredningar kunde erhållas öfver förhållanden af så gammalt datum som föreliggande fråga.

Sällskapets sekreterare fäste uppmärksamheten vid att svaret på Teisko kommuns ansökan i hvilken händelse som helst måste blifva afböjande, emedan för närvarande disponibla medel icke funnes i Ahlmanska fonden.

Hr Bremer, som medgaf detta, ville formulera sitt förslag derhän, att Sällskapets svar till Teisko kommun icke skulle motiveras så som Bestyrelsen föreslagit eller att såsom skäl för afslaget skulle åberopas kommunens afsägelse af rätt till vidare bidrag, utöfver det 1870 erhållna, utan endast dermed att Ahlmanska fonden för närvarande icke egde disponibla medel.

Assessorn Granstrom understödde herr Bremers förslag.

De sedan diskussionen afslutats härmed förklarats afslutad, verkställdes ballottering emellan Bestyrelsens och hr Bremers förslag, hvarvid befanns att Sällskapet med 14 röster emot 5 beslutit antaga herr Bremers förslag, vid hvilken utgång af saken öfver ansågs att svarsskrifvelsen till Teisko kommun icke borde innehålla någon anmärkning öfver att dess yrkanden i kommunens ansökningsskrift vore till formen ohöfviska.

§ 5.

Enl af fröken Sofia Hagman ingifven ansökan om årligt bidrag från Ahlmanska fonden till ett af hennе inrättad skola i Kangasala upplästes jämte Bestyrelsens deröfver afgifna i § 23 af dess protokoll för den

28 sistlidne mars intagna afstyrkande utlåtande. Utan förspord meningsolikhet godkändes härå Bestyrelsens förslag.

§ 6.

Sällskapet till kännedom meddelades af Bestyrelsen:

a) om förhållandena vid Sällskapets Slöjdskola under senaste vårtermin och vid terminsafslutningen, i hvilket afseende innehållet af § 23 i Bestyrelsens protokoll för den 21 nyssvikne maj delgafs Sällskapet;

b) att Bestyrelsen till ombudsman i 11te distriktet utsett veterinärläkaren W. Österberg i Nyslott;

c) att Bestyrelsen på grund af en vid senaste plenum uppläst skrifvelse från Jordbruks Expeditionen i K. Senaten beslutat från Sippola, landtbruksrådet A. von Daehn tillhöriga gård i Sippola socken, inköpa omkring 80 grisar af hel Yorkshire-ras, hvilka sedermera komme att på auktion försäljas;

d) att den för omarbetning af Sällskapets stadgar tillsatta komitén numera slutfört granskningen af bestämningarne i nu gällande stadgar samt skridit till redaktion af det förslag till förändrade stadgar, som komitén fått i uppdrag att utarbeta;

e) att Sällskapets Handlingar nu vore så färdiga att tryckningen af desamma omedelbart komme att vidtaga, samt

f) att Bestyrelsen vidtagit åtgärd om öfversättning till finskan af Hj. Nathorsts nyligen utkomna skrift „Anvisning till kalisalternas användande."

Vidare upplästes det i § 13 af Bestyrelsens protokoll för den 21 maj intagna brefvet från Bestyrelsen för 17de Allmänna Svenska Landtbruksmötet i Göteborg, hvarjämte exemplar af programmet för sagda möte utdelades.

Äfvenså tillhandahöllos exemplar dels af berättelsen öfver verksamheten vid Sällskapets Kemiska och Frökontrollstation under 1889, dels af en skrift om humleodling, som förärats Sällskapet af kapten Wilh. Jonsson i Sverige.

§ 7.

I öfverensstämmelse med Bestyrelsens förslag och på de grunder som finnas anförda i protokollet för den 3 i denna månad § 9, tilldelades nedanuppräknade tjänstehjon följande utmärkelser för långvarig och trogen tjänst, nämligen:

a) Sällskapets mindre silfver medalj:

1. Inspektoren Adolf Fredrik Toivonen.
2. Inspektoren Abraham Rosendahl.
3. Trädgårdsmästaren Karl Viktor Österlund.
4. Rättaren Kristian Gustafsson.
5. Inspektoren Erik Johan Nyman.
6. Tegelbruks verkmästaren Jeremias Lundell.
7. Handelsföreståndaren Alexander Konkonen.
8. Skepparen Paavo Kirvesniemi.

b) Sällskapets bronsmedalj:

1. Ladugårdsdrängen Anders Ruuhimäki.
2. Stalldrängen Johan Wilhelm Berglind.
3. Ladugårdsdrängen Isak Isaksson.
4. Fördrängen Karl Johansson.
5. Stalldrängen Johan Nyholm.
6. Ladugårdsdrängen Gustaf Järvinen.
7. Ladugårdsdrängen Viktor Bom.
8. Drängen Josef Wikman.
9. Drängen Johan Åberg.
10. Stalldrängen Ananias Sedergvist.
11. Bryggeridrängen Maurits Lindgren.

12. Byggeridrängen Gustaf Helenius.
13. Byggeridrängen Edvard Silvalä.
14. D:o Matts Henriksson.
15. Smeden Leander Segerstedt.
16. Drängen Henrik Sarin.
17. D:o August Wilhelm Lindgren.
18. D:o Gustaf Ehrnrooth.
19. Kreatursskötaren och slöjdaren Mikael Hellbom.
20. Koskötaren Henrik Hidman.
21. Smeden Alexander Lönngvist.
22. Drängen Gustaf Öst.
23. Koskötaren Johan Gustaf Gustafsson.
24. Halldrängen Matts Gustafsson.
25. Trädgårdsmästaren Karl Fredrik Knagg.
26. Mjölnaren Anton Evert Grönroos.
27. Drängen Johan Johansson.
28. D:o Otto Michael Knagg.
29. Halldrängen Frans Wilhelm Björn.
30. D:o Johan Gustaf Eckerman.
31. Drängfogden Johan Bergman.
32. Guldsmedsgesällen Petter Toivanen.
33. Kusken Isak Sillfors.

c) Hederstecken i Silfver:

1. Skogvaktaren Johan Gustaf Johansson.
2. Hushållerskan Amanda Karolina Sandberg.
3. D:o Wilhelmina Hedlund.
4. Tjänarinnan Ida Ulrika Martelin.
5. D:o Edla Wilhelmina Johansdotter.
6. Enkan Anna Maria Mallenius.
7. Tjänarinnan Wilhelmina Lovisa Hammar.
8. Ekspigan Agatha Sahlberg.
9. Tjänarinnan Sofia Willman.

d) Inskription å värdeföremål:

1. Fogden Gustaf Evert Karlsson (silfverur).
2. Mejerskan Emilia Sofia Johansson (etui med 2 dussin

silfver matskedar).

§ 8.

Följande vid senaste plenum föreslagna personer blefvo till ledamöter i Sällskapet enhälligt invalde, nämligen:

1. Kammeraren i poststyrelsen, hofrådet Elas Wilhelm Sahlstén i Helsingfors.
2. Godsegaren Henrik Thomas Adlercreutz å v. Sjundby gård i Sjundeå.
3. Rusthållaren Anders Svanström å Antta v. i d:o.
4. Kommunalrådinnan Ida Lönnholtz å Katis gård i Wåmå socken.
5. Borgmästaren Charles Nylander i Gamla Karleby.
6. Handlanden Alexander Damström i d:o.
7. Häradshöfdingen Karl Johan Svahn i d:o.
8. Kyrkoherden Christian Sjöblom i Kannus.
9. Statsmejeristen Albert Voss-Schrader i H:fors.
10. Handlanden Arthur A. Borgström i Hangö.
11. Kyrkoherden Karl Sixtus Olsson i Gustafs socken.
12. Landthushållaren Johan Gustaf Abrahamsson-Fagernäs i d:o, samt
13. Landthushållaren Albert Abrahamsson i d:o.

§ 9.

Förslag till nya ledamöter i Sällskapet hade inkommit från Ombudsmannen i 36 te distriktet, hvilken i sådant afseende föreslog:

1. Kyrkovärden Wilhelm Riesala i Petäjäwesi socken, och
2. Kommunalordföranden Kasper Mannerus i Laukkas socken.

Dessutom föreslogs vid plenum till ledamot i Sällskapet:

3. Landthushållaren Karl Tavela i Kangasala socken.

§ 10.

Att justera dagens protokoll utsågos kammarrådet N. Dahlén, hofrättsextrafiskalen A. Jusélius och med. doktorn A. R. Spoof.

In fidem:

Ernst Rönnbäck

Justeradt:

N. Dahlén Axel R. Spoof. August Jusélius.

År 1890 den 3 november sammanträdde K. F. Hushållningssällskapet till plenum, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets Ordförande hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens Ordförande grefve Armfelt, Bestyrelsens ledamöter borgmästaren Jusélius och godsegaren Hedenberg äfvensom följande andre ledamöter i Sällskapet; krigskommissarien Uggla, agronomen E. von Haartman, trädgårdsmästaren Gauffin, fabrikanten Jönsson, rådmannen, assessor Granström, landthushållaren Bremer, godsegaren Marjalin, handlanden Julius Österblad, landskamreraren, kammarrådet Dahlén, landthushållaren friherre K. Wrede, med. doktorn Spoof, fängelsedirektören Hjelmman, lektorn, doktor Jahnsson, rusthållaren Wärri, godsegaren Faber, hofrättsassessorn Kumlin, domk. notarien Malmgren, agronomen Reuter, handlanden Gestrin, redaktören Hagfors, med. doktorn Hahl, hofr. vicepresidenten Ithimæus, veterinärläkaren Fabritius, Sällskapets kamrerare, direktorn Svehla samt underskrifven Sällskapets sekreterare.

§ 1.

Sedan Ordföranden förklarat plenum öppnadt, upplästes följande från K. Senaten

ankomna skrifvelser:

a) Från Handels och Industri Expeditionen af den 17 juni med bifall till Bestyrelsens anhållan att utaf slöjdanslaget få tilldela fröken Helena Ingelius i Hvittis ett bidrag af 500 mk, att användas till utvidgande af den förlagsverksamhet med hemväfda bomulls-, kamgarns- och halfylletyger, som hon utöfvat uti den af henne i Hvittis socken inrättade döfstumsskola;

b) Från Jordbruks Expeditionen af den 26 juli med tillkännagifvande att K. Senaten funnit godt på Åbo Jagtvårdsförenings af Bestyrelsen förordade ansökan för åren 1890 och 1891 bevilja föreningen ett anslag af 500 mk för hvartdera året, för att emot redovisning användas till premiering af sådana dödade skadedjur, för hvilkas fällande stat eller kommun icke erlägga premier;

c) Från Jordbruks Expeditionen af den 4 augusti med tillkännagifvande, att K. Senaten bifallit till Bestyrelsens anhållan att få från och med år 1891 utrekvirera det för hofbeslagsskolans i Åbo underhåll beviljade statsanslaget tre gånger om året med 1000 mk hvarje gång eller vid utgången af de kurser, som afslutas med april, augusti och december månader, hvarjämte det med länsveterinären L. Fabritius uppgjorda kontrakt beträffande skolans underhåll gillats och till efterrättelse fastställts;

d) Från Jordbruks Expeditionen af den 3 oktober med underrättelse om att K. Senaten funnit godt bevilja ett anslag af 900 mk i treårs tid, räknadt från och med år 1891, för att

af inspektören för fiskerierna, i samråd med guvernören i Åbo län, användas till utgifvande af premier för hvassbuksfiske med sköta inom Åbo län och Åland.

§ 2.

På förslag af Bestyrelsen beslöt Sällskapet att afhandlingen i almanackan för 1892 skulle behandla ämnet: „Om kreaturens bibehållande vid god helsa."

§ 3.

På förslag af Bestyrelsen och på grund af de intyg, som finnas intagna i Bestyrelsens protokoll för den 1 i denna månad § 8, beslöt Sällskapet tilldela nedannämnde fyra lägenhetsinnehafvare följande pris för ängsodling, nämligen:

1) Bonden Fredrik Wilhelmsson å Pohjatalo i Niitlukartano by af Lemo socken 100 mk;

2) Bonden Elias Heribert Hintta å Hintta i Hinttala by af Suomusjärvi kapell 100 mk;

3) Bonden Reinhold Hollo å Hollo rusthåll i Wesikoski by af Loimijoki socken 100 mk; samt

4) Bonden Efraim Alfred Tuuppa å Tuuppa i Kaulonperä by af Pöytis socken 100 mk.

§ 4.

Med bifall till Bestyrelsens i dess protokoll för den 1 innevarande november § 7 upptagna förslag till användande af Holmska fondens nu disponibla räntemedel, beslöt Sällskapet tilldela folkskollärarinnan Brigitta Kaitera i Kirvus ett premium af 20 mk och folkskollärären Erik Kauppinen i Wederlaks ett premium af 25 mk, detsednare i form af lifränteinsats för Kauppinens son Uno Toivo. I sammanhang härmed godkände Sällskapet Bestyrelsens i dess pro-

tokoll för den 28 sistlidne augusti §22 upptagna förslag om premiernas från Holmska fonden framtida utgifvande i tur åt slöjdidkare i de olika län Direktionerna för landtbrukssällskapen i resp. län.

§5.

Härå föredrogs sekreterarens i §9 af Bestyrelsens protokoll för den 1 i denna månad intagna och af Bestyrelsen tillstyrkta förslag med anledning af väckt fråga om att i stället för premiering af årgsskötsel införa ett premieringssystem för i sin helhet välskötta mindre jordbruk.

Med anledning häraf anmärkte hr Bremer mot det af Egentliga Finlands landtbrukssällskap tillämpade premieringssystemet, att pris icke sällan tilldelats förmögnare jordbrukare, med hvilka de mindre bemedlade ej kunnat konkurrera, samt att premiera stundom med nog korta intervaller tillfallit samma personer.

Greve Armfelt var äfven af den åsikt att den af Egentliga Finlands landtbrukssällskap bestämda tiden af 5 år, efter hvilken ett prisbelönadt jordbruk åter kunde erhålla pris, vore alltför kort, hvilken omständighet icke heller undgått Direktionens för sagda sällskap uppmärksamhet.

Sällskapets sekreterare påpekade med anledning af hr Bremers första anmärkning att Bestyrelsen uttryckligen föreslagit att premieringen skulle afse endast mindre jordbruk, men föreslog att hr Bremers anmärkningar skulle öfverlemnas till den blifvande kommiténs begrundande.

Detta godkändes af Sällskapet, som äfven

bifall
till alla delar ~~godkände~~ Bremers i sekreterarens föranmärkta förslag, samt tillika sålunda att premieringen för årgsodling skall med detta år upphöra och från 1891 ersättas med prisbelöning af hela jordbruk, hvarjämte en kommité bestående, jämlikt Bestyrelsens förslag, af Sällskapets sekreterare såsom ordförande samt landthushållarene O. Allthan och C. Wirzenius, tillsattes med uppdrag att till nästa plenum inkomma med förslag till organisation af sagda premiering jämte fullständigt program för densamma.

§6.

Bekräftande utgifvandet af den utaf Sällskapet föranstaltade nya öfversättningen och bearbetningen af Arrhenii landtbrukspraktika, meddelade Bestyrelsen:

a) att fullständigt manuskript levererats af öfversättaren K. Wartiainen;

b) att clichéer och stockar till figurerna i det svenska originalet erhållits af häradshöfding K. Arrhenius som lån utan ersättning;

c) att arbetets granskning öfverlemnats till landtbruksinstitutets lärarekollegium genom C. G. Lilling och C. G. Dång samt statsagronomen K. J. Forsberg och torde granskningen varda afslutad i början af januari 1891;

d) att förlagsrätten till arbetet af Bestyrelsen öfverlemnats åt bokförläggaren Werner Söderström i Borgå, hvars anbud varit det i ekonomiskt hänseende fördelaktigaste, likasom äfven dennes föregående förläggareverksamhet synes erbjuda de största garantier för arbetets framtida spridning.

Dessa meddelanden föranledde icke till

något uttalande från Sällskapets sida.

§ 7.

Med anledning deraf att något plenum icke blifvit sammankalladt till förlidne september månad upplyste Bestyrelsen att sådant skett på grund deraf att vid tiden, då kungörelse om sagda plenum bort utfärdas, inga andra pleni ärender förelågo än några ansökningar om utmärkelse för långvarig och trogen tjänst, hvilka icke voro af brådskande beskaffenhet. Detta Bestyrelsens meddelande föranledde icke till någon anmärkning.

§ 8.

Med anledning af en utaf godsegaren Ernst Kingelin m. fl. ingifven ansökan om anslag från Ahlmanska fonden för anordnande af ambulatorisk undervisning i mejerihandtering i de s. k. Ahlmanska socknarne, upplästes § 12 af Bestyrelsens protokoll för den 1 innevarande november; och beslöt Sällskapet, i öfverensstämmelse med Bestyrelsens deri framstälda förslag, bifalla till det begärda anslaget af 700 mk i tre års tid emot aflemnande af berättelse och redovisning för hvarje år.

§ 9.

Bestyrelsen meddelade att Sällskapets sekreterare anmodats, att, under en af honom företagen inspektionsresa till de af ~~honom~~ Sällskapet understödda folkskolorna i de s. k. Ahlmanska socknarne, äfven taga reda på det tillstånd, hvari vården på Gabriel Ahlmans graf å Messuby gamla kyrkogård befunne sig. I sin öfver denna resa afgifna berättelse, hvilken finnes intagen i § 13 af Bestyrelsens protokoll för den 1 i den-

na månad, och som nu upplästes till den del densamma angick ~~xx~~ ifrågavarande ärende, hade sekreteraren föreslagit att Sällskapet skulle för framtiden taga monumentet i sin vård samt försätta det i putsadt och prydligt skick genom vidtagande af följande åtgärder:

att sjelfva grafkullen fylles, så att ras icke vidare är att befara, samt jämnas, torflägges och omgifves af ett järnstakett;

att vården putsas och befrias från mossa samt inskriptionerna med svart färg (såsom mera hållbar än guld och dessutom mera öfverensstämmande med vårdens ålder och den ensliga omgifningen) göras tydliga, hvarjämte naturligtvis urnans lossnade öra fästes; samt

att Sällskapets ombudsman i 29de distriktet godsegaren, jur. kand. Nils Idman å Hattanpää anmodas draga försorg om utförandet af förestående arbeten på Sällskapets Ahlmanska fonds bekostnad.

Dessa sekreterarens förslag öfverlemnade Bestyrelsen till Sällskapets bepröfvande och tillstyrkte för sin del bifall till desamma.

Utan förspord meningsolikhet blefvo härefter ifrågavarande förslag af Sällskapet godkända.

I sammanhang härmed anhöll doktor Jahnsson om ordet och framhöll att enligt hans tanke en alltför stor procent af Ahlmanska fondens räntemedel användes till aflöningar och Sällskapets underhåll i öfrigt. Då talaren ansåg förändring häri böra vidtagas föreslog han att Sällskapets Bestyrelse måtte an-

modas att inkomma med utredning rörande innehållet af de beslut, hvarpå förenämda disposition af Ahlmanska fondens räntemedel grundade sig.

Sällskapets sekreterare framhöll att användningen af Ahlmanska fondens likasom öfriga fonders medel till aflöningsbidrag åt Sällskapets tjänstemän och vaktmästare, till ~~hushyra och gårdens~~ underhåll af Sällskapets stadsgård, tryckningskostnader och belöningseffekter grundade sig på laga kraft vunna beslut, föranledda af de oundgängliga behofven för Sällskapets existens. Någon arkivforskning med afseende å de särskilta besluten vore derföre onödig, hvaremot frågan om det nuvarande behofvet af förenämda bidrag kunde till pröfning upptagas.

Hr Bremer och Spoof uttalade sig i samma riktning som hr Jahnsson.

Grefve Armfelt hemstälde, huruvida icke den nu väckta frågan borde behandlas först efter det ärendena på föredragningslistan slutförts.

Sällskapets ordförande yttrade att, då det visat sig att hr Jahnssons andragande icke afsåg endast en anmärkning framkallad af det nyss förut behandlade ärendet, utan vore att betrakta såsom ett nytt förslag, så komme öfverläggningen derom ~~ärendets behandling~~ icke att nu fortsättas, utan jämlikt § 19 i Sällskapets stadgar ånyo upptagas efter det föredragningslistan blifvit genomgången.

§ 10.

Bestyrelsen meddelade att vid den af Sällskapet föranstaltade auktionen å afvelsgrisar influtit, efter afdrag af annons-

kostnader, 745 mk 90 penni och då utgifterna för inköp af 55 st. grisar jämte deras transport och underhåll uppgått till 1325 mk 90 p., så hade en förlust af 580 mk uppstått, hvilken dock komme att af statsmedel godtgöras Sällskapet.

§ 11.

Bestyrelsen meddelade att följande personer blifvit antagna till nya ombudsmän i nedannämde distrikt, nämligen:

i 7de distriktet: apothekaren K. Nyman i Tohmajärvi, efter prosten E. B. von Konow, som aflidit;

i 12te distriktet: landssekreteraren A. Nordenstreng i St. Michel, efter borgmästaren G. P. Alopæus, som Bestyrelsen varit nödsakad entlediga, emedan han ej kunnat förmås att afgifva redovisning;

i 33dje distriktet: vicehäradshöfdingen K. Ficandt i Padasjoki, efter filosofie magistern R. M. von Ficandt, som afsagt sig uppdraget; samt

i 39de distriktet: sekreteraren i Wasa läns landtbruksällskap, boställsinspektören A. Malm, i stället för kollegan O. Meenius, som afsagt sig uppdraget.

§ 12.

Bestyrelsen meddelade ytterligare:

a) att under innevarande år 1000 mk utgifvits af Sällskapet såsom bidrag till landtmannagillen, nämligen till Piikkis Hushållsförening 200 mk, Wesilaks och Lempälä landtmannagille 200 mk, Birkala och Ylöjärvi gille 150 mk, Kangasala gille 150 mk, Halikko och Angelniemi gille 125 mk, "Edistys-Seura" i Pemar 100 mk,

samt Masku och Nousis landtmannagille 75 mk.

b) att Sällskapets Handlingar för 1889 såväl på svenska som finska utkommit och funnos i samlingsrummet framlagda;

c) att arbetet på Sällskapets nya stadgar fortgått, men att förslaget först vid nästa plenum kunde för Sällskapet framläggas; ~~samt~~

d) att den fordna „Finska trädgårdsföreningens" arkiv öfverlemnats till Sällskapet i afseende å förvaring; samt

e) att landtmätaren J. J. Inberg förärat Sällskapet en af honom utarbetad karta öfver Åbo och Björneborgs län, hvilken förevisades.

§ 13.

I öfverensstämmelse med Bestyrelsens förslag och på de grunder som finnas anförda i Bestyrelsens protokoll för den 1 innevarande november § 37 beslöt Sällskapet tilldela nedanuppräknade personer följande utmärkelsetecken för långvarig och trogen tjänst, nämligen:

a) Mindre silfver medalj:

1. Hammarsmedsmästaren Adolf Fredrik Flodström.
2. Hammarsmedsmästaren Karl Johan Roslund.
3. Manufaktursmedsmästaren Pehr Gustaf Bergström.
4. Manufaktursmedsmästaren Anders Johan Herkman.
5. Inspektoren Anders Gustaf Lahtinen.
6. Gårdsfogden Erik Wilhelm Nyström.
7. Sågställaren och magasinsförvaltaren Wilhelm Henriksson.

8. Fogden Johan Hellstén.
9. " Isak Michelsson.
10. Fabriksbokhållaren och kassören Carl Gustaf Larsson.
11. Ättiksfabriksföreståndaren Karl Wilhelm Grönfors.
12. Drängfogden Klaes Johan Ihander.
13. Inspektoren Gustaf Henriksson.
14. Arbetsledaren Sven Nederström. och
15. Gårdsfogden Karl Wiklund.

b) Bronsmedalj:

1. Kolaren Erik Abrahamsson.
2. Drängen Oskar Adamsson Zeus.
3. " Michel Michelsson.
4. " Johan Wirén.
5. " Henrik Palmgren.
6. " Henrik Knappsberg.
7. Fogden Manasse Gustafsson.
8. Stalldrängen Erland Johansson.
9. Drängen Henrik Kasila.
10. Gårdsfogden Johan Axel Engvist.
11. Slöjdaren Jeremias Helander.
12. Stalldrängen Johan Gustaf Roos.
13. Statdrängen Karl Fredrik Sköld.
14. " Gustaf Adolf Jakobsson.
15. Drängen Johan Myyryläinen.
16. " Pietar Seppänen.
17. " Karl Lindholm.
18. " Enok Wilhelm Lehtonen.

c) Hederstecken i silfver:

1. Drängen Wilhelm Andersson.
2. Bryggeriarbetaren Anders Gustaf Gammelin.
3. " Anders Johan Andersson.
4. " Karl Wäntinen.
5. Svinskötaren Gustaf Robert Engvist.

6. Mejerskan Eva Erika Tagerstedt.
7. Tjänarinnan Maria Karolina Ehrnström.
8. Dejan Anna Lovisa Johansdotter.
9. Tjänarinnan Elina Saarinen.
10. " Serafina Borgman.
11. " Johanna Savolainen.
12. " Anna Eulemia Samuelsdotter.
13. " Sofia Maria Pitkänen.
14. " Ida Emilia Kaspersson.
15. " Maria Wilhelmina Lundén.

d) Inskription å värdepapper:

1. Drängpojken Johan Gustaf Karlsson (å silfverur).
2. Drängen Karl Mattsson (å silfverur).
3. Tjänarinnan Ulrika Bask (å guldring).
4. Dejan Anna Kristina Johansdotter (å dr).
5. Hushållerskan Ulla Maria Johansdotter (å dr).
6. Tjänarinnan Wilhelmina Johansdotter och
7. " Wilhelmina Eklund (hvardera å silfverskedar).

§ 14.

Sedan vårå tillkännagifvits att Sällskapets sedamot, häradshöfdingen Abraham Kumlin, innemat förseglade valsedlar för i dag skedde val af ordförande och vicеordförande i Sällskapet, skreds till val af ordförande för år 1891 och tillföllo dervid de flesta rösterna eller 17 Sällskapets n. v. ordförande, hofrättsrådet Werner Björkman. Närmast i röstetal var greve Carl Armfelt, som erhöll 6 röster, hvarutom hofrättspresidenten F. von Hellens samt guvernörerna F. Cedercreutz och G. von Troil erhvar erhöll 1 röst.

§ 15.

Till vicеordförande i Sällskapet och ordförande i Bestyrelsen för 1891 återvaldes greve Carl Armfelt med 18 röster. Dessutom erhöll borgmästaren F. Jo-

1/11 90.

nelius 1 röst.

§ 16.

Då vårå val af ledamöter i Bestyrelsen skulle företagas, begärdes ordet af hr Bremer, som framhöll, att jordbrukarene under en följd af år på Sällskapets högtidsdag föreslagit inval-jandet af några jordbrukare i Bestyrelsen, emedan deras förslag ej vunnit sympatier inom Sällskapet. Bekant vore, att Sällskapet ursprungligen icke blott strafvat för jordbrukets, utan äfven för handelns och industriens befrämjande, men numera sysselsatte sig Sällskapet nästan uteslutande med jordbruket, hvarför det ej vore att förundra sig öfver, om jordbrukarene önskade, att flere af dem skulle inkomma i Bestyrelsen. De hade dock icke fått sin önskan uppfyld, hvilket framkallat missnöje. Talaren ville derför äfven denna gång föreslå, att en jordbrukande fackman nu måtte i Bestyrelsen invaljas och ville för sin del såsom kandidat uppställa godsegaren v. Herzenius i Loimijoki.

Greve Armfelt framhöll, att af Bestyrelsens n. v. ledamöter tvänne voro jordbrukare och tvänne icke; och då en ledamot ovilkorligen borde vara jämt återstode endast en plats att besätta på sätt hr Bremer önskat.

Hr Bremer ville ytterligare uttala att i Bestyrelsen borde finnas en person, som egde de teoretiska insikter i jordbruket samt åtnjöte förtroende hos de mindre jordbrukarene, med hvilka den af honom föreslagne stode i nära beröring såsom ordförande i ett landtmannagille.

Vid härefter försiggånget val blefvo forstmästaren M. von Haartman med 15 röster och assessorn C. Backmansson med 12 röster, återvalde till ledamöter i Bestyrelsen för åren 1891 och 1892. Af de öfriga afgifna rösterna tillföllo 3 godsegaren J. W. Marjalin, 2 godsegaren A. Wirzenius, 1 rusthållaren K. Wärri samt 1 godsegaren A. Alléén. (I Bestyrelsen kvarstå såsom ledamöter under 1891 borgmästaren F. Juselius och godsegaren R. Hedenberg).

§ 17.

Till suppleanter i Bestyrelsen ~~återvaldes~~ under åren 1891 och 1892 återvaldes godsegaren J. W. Marjalin med 14 samt invaldes godsegaren A. Alléén med 5 röster, efter lottning med kommerserådet F. Rettig, som erhållit lika antal röster. (Såsom suppleanter ~~vid~~ i Bestyrelsen kvarstå under 1891 veterinärläkaren L. Fabritius och kammarrådet N. A. Dahlén).

§ 18.

Till ledamöter i revisionskommissionen under åren 1891 och 1892 återvaldes bankdirektören V. Forselius med 15 och räntmästaren F. E. Stenvik med 11 röster. (Såsom ledamöter kvarstå för 1891 handlandena C. A. Doepel och G. Hoffstedt).

§ 19.

Till suppleant i revisionskommissionen för 1891 och 1892 återvaldes handlanden C. F. Junnelius med 8 röster. (Såsom suppleant under 1891 kvarstår vicekonsuln F. Frenckell).

§ 20.

Till medlemmar i delegationen under åren 1891 och 1892 valdes krigskommissarien

A. Uggla, handlanden Julius Österblad och hofrättsextrafiskalen A. Juselius, enhvar med 11 röster, hofrätts vicepresidenten H. Ithimæus, vicekonsuln F. Frenckell, handlanden G. Hoffstedt, fabrikanten C. G. Jönsson och agronomen Arno Reuter, enhvar med 10 röster, rådmannen, assessor N. Granström med 9 samt med. doktorn A. R. Spoof med 8 röster. Samtliga dessa utom hr Reuter återvalda. (I delegationen kvarstå under 1891 trädgårdsmästaren O. R. Gauffin, domkapitels notarien J. A. Malmgren, godsegaren Chr. Faber, agronomen U. O. Bremer, lyceirektorn C. J. Arrhenius, kapten C. Olsoni, räntmästaren F. E. Stenvik, godsegaren C. G. Rosenberg, hofrättsassessorn Alex. Kumlin och godsegaren G. Jack).

§ 21.

Följande vid senaste plenum föreslagna personer blefvo enhälligt inkallade till ledamöter i Sällskapet, nämligen:

1. Kyrkovärden Wilhelm Piesala i Petäjävesi s:n. 36 d.
2. Kommunalnämdsordföranden Kasper Manerus i Laukkas s:n. samt
3. Landthushållaren Karl Tavela i Kangasala s:n. 16 d.

§ 22.

Förslag till nya ledamöter i Sällskapet hade inkommit från ombudsmannen i 10de distriktet, hvilken i sådant afseende föreslog:

1. Kyrkoherden K. E. Calonius i Pyhäjärvi s:n. af Wiborgs län.
2. Kronolänsmannen G. E. Forss i d:o.
3. Kapellanen K. W. Brummer i d:o och
4. Handlanden Juho Lallukka i Keksholm.

Dessutom föreslogos vid plenum följande personer till nya ledamöter:

5. Bataljonsläkaren, hofrådet Ferdinand Wahlberg i Helsingfors.

6. Godsegaren Carl Wilhelm Brunerona i Jerala.

7. Godsegaren, professor Selim Lemström i Helsingfors.

8. Friherre Hjalmar von Troil i Pojo.

9. Godsegaren, lantmannen Richard Lemström i Jerala.

10. Godsegaren, lantman Ernst Schalin i Kimito.

11. Borgmästaren Björn Schauman i Ekenäs.

12. Lektorn Michael Lindén i Ekenäs.

13. Redaktören Kalo Liekka i Åbo.

14. Kronofogden Karl Johan Palin i Pargas.

15. Godsegaren, kaptenen Frans Viktor Tagerroos å Skuddais i Pargas.

16. Landthushållaren _____ Segerström i samma socken.

17. Kamrerarren Gustaf Hjort i St. Karin samt

18. Agronomen Rudolf Dahl i Elimä.

§ 23.

Sedan härmed de på föredragningslistan upptagna ärenderna voro slutförda, öfverbemyndade ~~adjourandet~~ föredragits till fortsatt öfverläggning det af doktorn Jahnsson tidigare framställda förslaget rörande dispositionen af Ahlmanska fondens räntemedel, hvilket förslag, sedan hr Jahnsson numera afsagt sig, upptogs af hr Bremer. Sedan denne och Sällskapets sekreterare härefter vexlat några repliker i ämnet, formulerade hvardera sina förslag skriftligen sålunda:

Hr Bremer föreslog att Sällskapet uppdrage åt Bestyrelsen att lemna utredning om på hvilka beslut lemnandet af det bidrag, som nu utgår ifrån Ahlmanska fonden till Sällskapets afloningar och bidrag till Enskilda fonder, stöder sig och om dessa bidrag kunna inskränkas.

Sekreteraren åter föreslog att Sällskapet skulle anmoda Bestyrelsen att lemna utredning om och huruvida bidragen från öfriga fonder till Enskilda fonden numera kunna minskas eller upphöra.

Vid härefter anställd ballottering emellan dessa beggo förslag afgåfvos tre röster för hr Bremers och tretton för sekreterarens förslag, hvilket alltså blef Sällskapets beslut.

§ 24.

Att justera dagens protokoll utsågos hofrätts-assessorn Kumlin, krigskommissarien Uggla och godsegaren Alasjalin.

In fidem:

Just Bomberg

Justerad:

Fr. Uggla Alex. Kumlin G. Grypen

Bestyrelsens protokoll.

1890.

Best. 16/1 90 – 7

Å 1890 den 16 januari sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädes kommo Sällskapets Ordförande Hr Hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens Ordförande Greve Armfelt samt Ledamöter Hrr von Haartman, Backmansson och Inselius, äfvensom Sällskapets Kamrerare Hr Svehla samt undertecknad sekreterare. Bestyrelsens Ledamot Hr Heden berg hade anmält sjukdomsförfall, men så sent att suppleant i hans ställe icke kunnat inkallas.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 27 december förlidet år upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Den från senaste sammanträde uppskjutna granskningen af Sällskapets skuldsedlar och säkerhetshandlingar verkställdes härefter utan att skäl till vidtagande af några åtgärder förekom.

§ 3.

I öfverensstämmelse med föreskrift uti Scharinska gåfvobrefvet af den 22 december 1873, upplästes detsamma och gjordes derom anteckning å gåfvobrefvet.

§ 4.

Medelst remissresolution af den 20 augusti

1889 hade Kejserliga Senaten för Finland anmodat Bestyrelsen att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af en framställning från Industristyrelsen om utfärdande af förbud emot tillverkning inom landet och import från utrikes ort eller Kejsardömet af margarinfett och margarinsmör. Med anledning häraf framlade sekreteraren förslag till utlåtande i ämnet, hvilket godkändes sålydande:

Sign. Margarin.

§ 5.

Från Direktionen för Nylands och Tavastehus läns Landtbruksällskap hade en sålydande skrifvelse ankommit:

Sign. Smörutställning.

jämte förslag till program för den föreslagna utställningen af följande innehåll:

Sign. Program.

Bestyrelsen, som med intresse omfattade planen, beslöt att antaga inbjudningen samt för ändamålet anslå en summa af ända till 2500 mk. De i Direktionens skrifvelse närmare utvecklade detaljerna för utställningens och mottets anordnande äfvensom hufvuddragen i förslaget till utställningsprogram, godkände Bestyrelsen och öfverlemnade för sin del detaljgranskningen och det definitiva uppgörandet af programmet åt den blifvande utställningsbestyrelsen, emot hvars föreslagna sammansättning Bestyrelsen icke hade något att anmärka, lika litet som mot de föreslagna ledamöterna uti lokalbestyrelsen i Hangö samt prisdomarene.

Förslag till diskussionsfrågor ville Bestyrelsen framdeles tillställa mötesbestyrelsen.

Sign. Margarin.

Till Hans Kejserliga Majestät.

Från Finska Hushållningssällskapets Bestyrelse underdånigst.

Medelst remissresolution af den 20 augusti 1889 har Kejserliga Senaten för Finland anmodat Bestyrelsen att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af en till Eders Kejserliga Majestät i underdånighet ingifven framställning från Industristyrelsen om utfärdande af förbud emot tillverkning inom landet och import från utrikes ort eller Kejsardömet af margarinfett och margarinsmör; och får Bestyrelsen till fullgörande af denna föreskrift underdånigst anföra följande:

Industristyrelsens framställning, som är dagtecknad den 21 maj 1889, synes hafva tillkommit under intrycket af de åsikter, som vid denna tid hade gjort sig gällande inom den svenska riksdagen och föranledt beslutet af den 13 maj nämda år att hos Konungen anhålla om utfärdandet af ett dylikt förbud, som det hvarmed Industristyrelsen tror produktionen i Finland af naturligt smör kunna och böra skyddas. Den sats, som de svenska ledarene af den ifrågavarande agitationen för absolut margarin-förbud velat såsom axiom fastslå, att nämligen ett „rent land", det vill säga ett sådant, der margarin icke får tillverkas och dit det ej heller får importeras, skulle hafva en säkrare marknad för sitt smör i England samt der kunna räkna på högre pris för detsamma, än andra länder, som producera lika god vara, men ej äro „rena", synes Industristyrelsen vid tiden för sin framställning utan vidare hafva accepterat. Men ifrågasättas kan, huruvida sag-

da styrelse yttrat sig med samma fasta tr
på satsens axiomatiska sanning, om hon någ
tid uppskjutit med ingifvandet af sin skrift o
derförinnan fått kännedom om särskilda akts
ken, som med anledning af svenska riksda
förut omtalade hemställan till konungen re
gen och bland hvilka särskildt må nämnas
ämnet afgifna utlåtanden af Kommerse Ko
gium och General Tullstyrelsen, äfvensom Sven
Landtbruksakademiens Förvaltningskomité, på
grund af hvilka Sveriges Konung äfven såg
föranlåten afslå riksdagens anhållan.

Innan Bestyrelsen öfvergår till att skårska
denna sida af saken, anser sig Bestyrelsen li
väl först böra uttala sig om Industristyrelsen
förslag från en annan, principiel synpunkt.

Att ett förbud mot tillverkning af margar
skulle utgöra en inskränkning i den näringsf
het, som genom nådiga förordningen af den
mars 1879 tillförsäkrats landets innevånare, har
dan Tullstyrelsen i sitt remissakten vidfogad
utlåtande anmärkt, hvarföre dertill skulle erf
dras att näringslagen blefve på grundlagsenli
väg ändrad. Men ej nog dermed. Ett slikt förb
är alldeles oförenligt med de principer, som ligg
till grund för nämda förordning om näring
na, och skulle förty utgöra en rubbning af sjel
va grundvalen för vår näringsfrihet. Låt vara
en slik principkränkning i föreliggande fall sk
le för ögonblicket vara i praktiskt afseende af f
betydelse och icke ingripa i den näringsverks
het, som i landet utvecklat sig i skyddet
förordningen af den 31 mars 1879, enär någon t
verkning af margarin här icke förekommer. O
en grundsats kan ej ostraffadt kränkas. Sådan

missleder rättsuppfattningen och skulle i detta fall uppmuntra vår ännu ej gamla näringsfrihets motståndare att söka fortsätta det sålunda påbörjade rifningsarbetet på den byggnad, som det kostat så stora ansträngningar att få uppförd. Den af Industristyrelsen föreslagna afvikelsen från en i vår ekonomiska lagstiftning gällande grundsats skulle Bestyrelsen fördenskull kunna tillstyrka endast om det med obestridliga skäl kunde påvisas att samhällets bästa sådant fordrade, att landets ekonomiska välstånd stode på spel.

Men några sådana konstaterade sakförhållanden har Industristyrelsen icke gittat anföra, utan stöder sin framställning endast på hypoteser, hvilka visserligen kunna härleda sig från „auktoriteter i mejeriväsendet", men det oaktadt endast äro obestyrkta påståenden, som befunnits tjänliga att under partistridens hetta användas som vapen.

För att motivera nödvändigheten att genom tillverknings- och import-förbud skydda Finland mot margarin, anför Industristyrelsen en „auktoritets" yttrande att margarinet är „en smörja, der äfven ohelsosamma ämnen ingå." Detta utgör en reminiscens af de, naturligtvis till Amerika förlagda historierna, om huru till margarinfabrikation användas alla möjliga vämjeliga materialier, hvilka historier dock tryggt kunna hänföras till tendensdiktens område. Alla, vare sig vänner eller fiender till margarinindustrin, hvilka verkligen egnat förhållandena vid margarinfabrikerna ett ingående studium, intyga att i dem renlighet råder och att råämnenas art och beskaffenhet äro oklanderliga. Särskildt vill Bestyrelsen åberopa svensk-norska generalkonsuln i London E. Juklin-Dannfelt, som

år 1888 afgaf en underdånig berättelse rörande margarinindustrin, samt den berömde doktor R. Wollny i Kiel („Vorsteher des Untersuchungsamtes für die Provinz Schleswig-Holstein"), hvilken såsom en af de ifrigaste förkämparne för margarinhandelns ställande under stränga kontrollgar, ingalunda kan anses partisk för förmån denna industri. Denne verklige auktoritet i fågan konstaterar bland annat, i sin år 1887 gifna, på exakta undersökningar stödda skrift „konstsmör," att margarinsmöret icke tillverkas dåligt eller osnyggt råmaterial, utan vanligen det bästa, som kan erhållas, hvilket är en nödvändig följd deraf att, såsom han säger, „margarinfabrikationen på visst sätt eger en sjelfregulator i den omständigheten, att användande af dåligt råämne eller osnyggt och vårdslöst handlingssätt straffar sig sjelf, genom att det lunda tillkomna fabrikatet hastigt förderfvas hvarigenom stora förluster uppstå." Wollny tager väl att natursmöret är lättsmältare än konstsmöret och sålunda bättre fördrages af organismen hos barn och sjuka, men att fördömma det såsom ohelsosamt anser han alldeles berättigadt. Till samma slutsats måste en hos komma af det oomtvisteliga faktum, som Svenska Landtbruksakademiens Förvaltningskomm åberopar, att nämligen „margarin sedan mer än ett tiotal år tillbaka i oerhörda, ständigt stigande kvantiteter fartäres af miljoner människor verldens flesta länder, utan att, såvidt kändt ett enda fall af sjukdom, och än mindre af den såsom följd af dess njutande kunnat konstateras."

Industristyrelsens farhågor uti ifrågavarande afseende kunna sålunda icke väga tungt i vågskålen; och sannt är äfven att Industristyrelsen sjelf icke synes fästa alltför stor vigt derwid. Men så mycket mer afgörande har för densamma varit dess redan ofvanföre antydda fruktan för att, om förbudslagar och tilllbommar icke resas till vårt skydd, Finland skall på utlandets marknadsplatser blifva ansedt som margarinsmittadt, och vårt smör förty, såsom misstänkt, förlora sin kredit, samt landets mejerihandtering blifva ruinerad.

Men är denna hypotes om betydelsen af att vara ett rent land stödd på konstaterade sakförhållanden? Bestyrelsen har redan antydningsvis påpekat att så ej är, och anhåller att här få framhålla några till Bestyrelsens kännedom komna fakta.

I sitt förut nämda utlåtande har Kommerse Kollegium och General Tullstyrelsen i Sverige anfört, huruson det förstnämda embetsverket bland annat anhållit att handelsföreningen i Göteborg, efter det tillfälle beredts enskilde smörexportörer att yttra sig i ämnet, ville inkomma med yttrande rörande det af riksdagen beslutna margarinförbudets möjliga inverkan på den svenska smörexporten, och hade sagda handelsförening med anledning deraf insändt en af tio smörexportfirmor, hvilka numera af producenterna inköpa smör nästan uteslutande i såkallad fast räkning, för att på egen risk exportera och i utlandet försälja detsamma under konkurrens med andra länders smörproduktion, undertecknad skrift, hvari i hufvudsak anföres:

„att den erfarenhet, som undertecknarene under sin verksamhet såsom smörexportörer för-

värfvat, gåfve vid handen att det svensk
smörets pris på den utländska marknad
jämte de fluktuationer deri, som härled
sig från de för alla varors pris gällande f
torer, tillgång och efterfrågan, uteslutande
rodde på smörets beskaffenhet jämförd med
dra länders smörproduktion; att det vore
dertecknarenes öfvertygelse, att den utländsk
paren icke fäste afseende dervid att lagstif
ningen i ett land, hvarifrån smör exporter
des upptagit bestämmelser och förbud mot
försel och tillverkning af margarin; att sm
rets beskaffenhet vore det, hvarom han i all
händelser förvissade sig, och som för honom
vore afgörande; att hvad särskildt Englan
anginge, der ansåges, att detta lands eg
margarinlag innebure nöjaktigt skydd m
införsel och afsättning af margarin eller m
garinblandadt smör såsom natursmör; att
lunda den ifrågasatta lagen rörande förbud
mot införsel af margarin och oleomargarin
ke i svenska smörexportens intresse vore af b
hofvet påkallad," o. s. v.

I detta af erfarna smörexportörer af
gifna uttalande förenade sig Göteborgs Ha
delsförenings fullmäktige. Och i samma
anda har generalkonsuln Juhlin-Dannfel
yttrat sig med stöd af de upplysningar ha
erhållit af några bland Londons förnäms
smörimportörer. Likaledes har Svenska Land
bruksakademiens sekreterare, som under e
resa i England förliden sommar besökte
skilliga af de mest framstående importör
af svenskt smör såväl i London som i Ma
chester, på förfrågan erhållit det besked, att

införandet af margarinförbud i Sverige icke
kunde väntas utöfva det ringaste inflytande
i afseende å det svenska smörets pris och anse
ende i England. Slutligen har samma
åsikt uttalats af Danmarks mejeriagent i
England uti ett för ej länge sedan till det dan
ska landthushållningssällskapet afgifvet ut
låtande.

Alla dessa enstämmiga röster af verklige
fackmän kunna ej annat än ställa hypo
tesen om „rent land" i riktig belysning. Och
något vidare torde Bestyrelsen derför icke be
höfva anföra till stöd för sin åsikt, att nå
gon åtgärd afseende ändring af nådiga för
ordningen om näringarna af den 31 mars
1879 i det af Industristyrelsen föreslagna syf
tet hvarken är behöflig eller önsklig.

Men om Bestyrelsen för sin del på ofvan
anförda grunder ansett sig böra afstyrka bifall
till Industristyrelsens föreliggande framställ
ning, så är Bestyrelsen deremot lifligt öfver
tygad om behofvet af en sträng och effektiv
lag beträffande kontrollen öfver handeln med
margarinsmör och så kalladt „blandsmör."
I sådant afseende delar Bestyrelsen den
mening, som de förut omtalade göteborg
ska smörexportörerna med eftertryck fram
hålla i den skrift, som redan ofvanföre
citerats, eller „att en margarinlag med kon
troll och kraftiga ansvarsbestämmelser, så
att missbruket att bringa margarin i han
deln under någon annan benämning
än den derför lagstadgade så vidt möjligt
tillintetgjordes," vore af omständigheterna be
tingad samt i afseende å smörexportens så

kerställande vida mer verksam än ett abso
margarinförbud. Och om man ville vidh
la, att lagstiftningen i ett land kunde
öfva någon inverkan på dess smörs an
ende i utlandet, så torde det ej vara t
vel underkastadt, att en verksam kontro
författning mot missbruk i margarinh
deln skulle i antydt afseende verka fullt
ka kraftigt som ett tillverknings- och infö
förbud.

Bestyrelsen har icke förbisett att vå
land redan genom nådiga kungörelsen
den 21 mars 1888 erhållit en förordning a
gående kontroll å handeln med kon
gjordt smör, men Bestyrelsen vågar i u
derdånighet anmärka, att densamma i
ke torde komma att visa sig tillräcklig
verksam till vinnande af det afsedda
damålet; dels emedan deri saknas sär
skilda föreskrifter, som förefinnas i mot
svarande utländsk lagstiftning och ick
synas vara umbärliga, om lagen skall
da effektiv, dels af det skäl, att ansvars
stämningarne äro nog kraftlösa, — bristf
ligheter som icke kunnat undvikas i en
på administrativ väg tillkommen författn
och hvilka kunna undanrödjas endast gen
ständernas medverkan.

Med anledning häraf, och då öfverallt
utlandet, der margarinlagar utfärdats, fol
representationen deltagit i stiftandet af d
samma, anser sig Bestyrelsen icke böra un
derlåta, att i detta sammanhang underdåni
framhålla önskvärdheten af att nådig propo

tion i ämnet blefve landets näst sammanträ-
dande ständer förelagd.

Remisshandlingarna återställas härjämte
underdånigst.

Åbo den 16 januari 1890.

3: 42

Dekr 2.
1890.

Ankom den 4 januari 1890.

DIREKTIONEN
för
Nylands och Tavastehus läns
Landtbrukssällskap.

Sign. Smörutställning.

Till Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Helsingfors den 20 Decemb. 1889.

№ 305.

Vid Nylands och Tavastehus läns Landtbrukssällskaps senaste höstmöte den 30 sistv. november väcktes fråga om att under 1890 i Hangö stad anordna en mejeriutställning. Förslaget framkallade en liflig diskussion, som resulterade i följande beslut:

att en smörutställning – dock endast af mejerismör, afsedt för den engelska marknaden – borde under 1890 anordnas i Hangö;

att denna utställning lämpligast kunde ega rum i slutet eller senare hälften af april månad; och

att landets öfriga hushållnings- och landtbrukssällskap skulle inbjudas att förena sig om åvägabringandet af nämda utställning med Nylands och Tavastehus läns landtbrukssällskap, för hvilket ändamål Sällskapet för sin del ville anslå intill Fmk 2.500.

Med utställningen skulle dessutom förenas ett mejeristmöte, hvilket skulle bereda landets mejeriegare och mejerister samt smörhandlande, såväl inhemska som utländska, tillfälle att sammanträffa, dels för att utbyta åsikter och erfarenheter i yrkesangelägenheter och dels för att inleda affärsförbindelser.

Direktionen får på grund häraf vördsamt inbjuda Kejserliga Finska Hushållningssällskapet att jämte

Bestyrelsen anhåller, att de personer hvilka som ensända smör till utställningen därom ville anmäla före den 15 mars 1890 hos „Bestyrelsen för Smörutställningen i Hangö" under adress: Helsingfors. Utställningen förafses företrädesvis omfatta tvänne sändningar med ett kärl hvardera gången för hvarje utställare, i hvilket fall det ena kärlet bör intraffa i Hangö den 14 april och det andra senast d. 20 april. Dock kunna

landets öfriga landtbruksfällskap taga del uti föranstalla
af ifrågavarande utställning och möte.

Till vinnande af tid har Direktionen i samråd m
särskildt tillkallade fackmän utarbetat ett förslag till prog
för Smörutställningen och anhåller förbindligast, att Bestyrel
benäget ville granska detsamma samt uttala sig härom, på d
att den blifvande Mötesbestyrelsen med ledning häraf definitivt
de uppgöra programmet. — Direktionen har vid uppgörandet
förslaget å ena sidan velat bereda ett så stort antal mejerier s
möjligt tillfälle att deltaga uti utställningen; därför lämn
dem öppet att utställa endast en drittel (resp. halfdrittel), ehuru
önskligt vore att tvänne sändningar från hvarje mejeri kunde e
ses, på det att smörets hållbarhet jämväl kunde utrönas. Förutt emell
icke skrämma utställarne och på det att missgreppet i Wiborg
måtte upprepas, har Direktionen ansett försiktigast att låta de
sändningarna följa på hvarandra med endast en veckas mellanrum. Då de
dre smöret vid bedömandet är åtminstone 8 á 10 dagar gammalt,
dess hållbarhet någotsånär kunna ådagaläggas. Vid smörets försälj
eller öfvertagande andra utställningsdagen är detsamma högst 14 d
gammalt, därvid dess fel och brister visserligen tydligt framträ
men bör detsamma dock kunna realiseras till skäligt pris och ut
afsevärd förlust för utställaren. — Direktionen håller för att v
en utställning med en så rent instruktiv och merkantil karaktär
den nu afsedda, anonymitet i afseende å drittlarnas märkning och emb
ring icke vore på sin plats. Naturligtvis böra smörkärlen under pris
dömningen vara väl täckta, så att endast smöret är tillgängligt, på
att prisdomarne må kunna ostörda af alla yttre inflytelser fö

utslaget; men vid själfva utställningen komme smördrittlarna
att presenteras precis i samma form och dräkt, i hvilken de an-
komma till England. Denna uppvisning vore tvifvelsutan myc-
ket lärorik för landets smör producenter, på samma gång inledandet
af affärsförbindelser ej allenast under själfva utställningen utan
äfven därefter på grund af Katalogupgifterna skulle möjliggöras.

Skulle de synpunkter, som af Direktionen här framhållits i
hufvudsak ~~delas af~~ vinna Bestyrelsens godkännande, kunde
utställningsbestyrelsen med ledning af detta förslag definitivt
uppgöra programmet. Direktionen anhåller, att Bestyrelsen
benäget ville uppkasta lämpliga diskussionsfrågor och får tillika
föreslå, att mötesbestyrelsen finge sig uppdraget att bland de
från de skilda Sällskapen inkomna förslag härutinnan göra
urval samt ombesörja tryckning m. m. af program, kataloger etc.

Biläggande Direktionens här ofvanåberopade förslag till pro-
gram för utställningen, får Direktionen till medlemmar uti
utställningsbestyrelsen föreslå följande personer: Sekretera-
ren i Kejs. finska Hushållningssällskapet, mag. E. Rönnbäck, ordförun-
de, samt statsagronomen K. J. Forsberg, statsmejeristen A. Voss-
Schrader, handlanden Hj. Schildt och agronomen J. Jernström,
ledamöter. Direktionen har tänkt sig Mötesbestyrelsens byrå
förlagd till H:fors, medan uti Hangö skulle funktionera en sär-
skild lokalbestyrelse, som finge sig uppdraget att där på plat-
sen mottaga och uppställa det anlända utställningssmöret en-
ligt öfverenskommelse med den egentliga bestyrelsen samt att
i öfrigt ombesörja allt som står i samband med utställningen
och mötet. Till ledamöter i lokalbestyrelsen i Hangö fö-

[illegible] anhåller, att de personer [illegible]
ensända smör till utställningen därom ville anmäla
före den 15 mars 1890 hos „Bestyrelsen för Smörut-
ställningen i Hangö" under adress: Helsingfors. Ut-
ställningen förafses företrädesvis omfatta tvänne
sändningar med ett kärl hvardera gången för hvarje ut-
ställare, i hvilket fall det ena kärlet bör intraffa i
Hangö den 14 april och det andra senast d. 20 april. Dock kunna

ersätts Kapten C. Korsman, Smeds Arthur H. Borgström och Statsmejeristen A. Vepsäläinen-Schrader.

Sedan från de skilda Sällskapen svar ingått, med hvilka maximibelopp de äro benägna att deltaga uti föranstaltade af här föreslagen utställning, torde Mötesberättelsen för sig uppgå att hos Styrelsen anhålla om ett Statsbidrag samt att med förefintliga tillgångar bringa saken i vårkställighet. Då det lärer lämpligt att för ändamålet erhålla något större understöd, förefinnes, på Direktionen tillika nämna, att Kgl. och F. hushållningssällskap beslutat att i hvarje händelse finansiera företaget, som äfven utan särskildt anslag bör kunna avlägga bra. Det är att hoppas att praktfärdet, möjligen jämförelsevis, för exponenter smöret samt förbigående för Styrelsens ledamöter, prisdomare och ett antal mejerister och mejerskor, hvilka tillsända bref beredes tillfälle att i så stort antal som möjligt besöka utställningen, skall kunna uträffas.

Till prisdomare föreslås hrr A. von Haartman, A. Andersson, A. Cederqvist, F. W. Pontzin, A. J. G. Ekman, O. Schildt, G. Grotenfelt, A. von Wright, E. Börtzell, R. Grimberg, O. Forsström och J. K. Carlsson.

På Direktionens vägnar:

H. Cavell

Johannes Järnström

Sign. Program

Program

för

Smörutställningen i Hangö 1890.

÷

Inbjudning

Sedan Hushållnings och Landtbruksföllskapen beslutat att i Hangö stad under 1890 föranstalta en Smörutställning och ett mejeristmöte, får Bestyrelsen härmed vördsamt inbjuda landets mejeriegare att deltaga uti utställningen samt att jämte mejeriskötselns idkare, männen och befrämjare hedra mötet med sin närvaro.

÷

Smörutställningen, som egga rum onsdagen den 23 och torsdagen den 24 april 1890, omfattar endast tyradt och saltadt mejerismör, afsedt för export till England, förpackadt i hel- eller half-drittlar of bok. Mejeristmötet försiggår samtidigt och kommer att behandla frågor rörande ladugårdsskötsel, mejeridrift, transport o. m. dl.

÷

Till prisbelönande af de utställda smörprofven utfärdas 90 diplomer för utställarne (mejeriegarene) och anslås Fmk 1,600 att jämte åtföljande intyg tilldelas tillvärkarne (mejeristen och mejerskor).

÷

Bestyrelsen anhåller, att de personer hvilka ämna insända smör till utställningen därom ville anmäla före den 15 mars 1890 hos „Bestyrelsen för Smörutställningen i Hangö" under adress: Helsingfors. Utställningen förutses företrädesvis omfatta tvänne sändningar med ett kärl hvardera gången för hvarje utställare, i hvilket fall det ena kärlet bör intraffa i Hangö den 14 april och det andra senast d. 20 april. Dock kunna

jämväl enskilda kärl, som anlända till nagondera af de uppgifna terminerna deltaga i täflingen.

Deltagare i mötet, hvilka önska försäkra sig om bostad i Hangö under utställningstiden böra därom anmäla i bref till „Lokalbestyrelsen i Hangö."

÷

A. Smöruttställningen.

Det utstälda smöret ordnas på två afdelningar, den ena omfattande drittlar, som anländt till Hangö den 14 april, och enom hvilket smöret af prisdomarne kommer att pröfvas såsom minst 8 à 10 dagar gammalt; den andra åter drittlar, som intraffa i Hangö den 20 april och hvilkas innehåll bedömes såsom färskt eller 2 à 3 dagar gammalt, beroende af den tid transporten till Hangö erfordrat. Hvardera afdelningen sönderfaller i tvänne grupper, beroende åter därpå om smöret härstammar antingen från mejerier, som hufvudsakligen förarbeta mjölk af egen ladugård, eller från uppköps och andelsmejerier, i hvilka mer än 20% af hela mjölktillgången är främmande mjölk; – alt enligt följande indelning:

Afdelning I. Mejerismör, syradt och saltadt, som inträffar i Hangö den 14 april 1890 och som vid bedömandet är åtminstone 8 à 10 dagar gammalt.

Grupp I. Smör från mejerier, i hvilka förarbetas mjölk antingen uteslutande från egen lägenhet eller där högst 20% af mjölktillgången utgöres af uppköpt mjölk.

Anslagna pris:

5 st. Första pris: Diplom och 30 mk = Fmg 150
8 st. Andra pris: Diplom och 20 mk = „ 160
10 st. Tredje pris: Diplom och 10 mk = „ 100 Fmg 410:-

Klass 1. Smör från mejerier med en daglig mjölkförbrukning af mer än 1000 ℔ (= 161,2 k:nr).

Klass 2. Smör från mejerier med 500–1000 ℔ (= 80,6–161,2 k:nr) mjölk om dagen.

Klass 3. Smör från mejerier med mindre mjölkmängd än 500 ℔ (= 80,6 k:nr) om dagen.

Grupp II. Smör från mejerier, i hvilka bearbetas uppköpt mjölk till större andel än 20% af hela mjölktillgången.

Anslagna pris:

5 st. Första pris: Diplom och 30 mk = Fmg 150:
7 st. Andra pris: Diplom och 20 mk = „ 140:
10 st. Tredje pris: Diplom och 10 mk = „ 100:- Fmg 390

Klass 4. Smör från mejerier med en daglig mjölkförbrukning af minst 1000 ℔ (= 161,2 k:nr).

Klass 5. Smör från mejerier med mjölkförbrukning understigande 1000 ℔ om dagen.

Afdelning II. Mejerismör, syradt och saltadt som inträffar i Hangö senast den 20 april 1890 och vid bedömandet är omkring 2 à 3 dagar gammalt.

Grupp III. Smör från mejerier, i hvilka högst 20% af hela mjölktillgången är främmande (uppköpt) mjölk.

Anslagna pris:

5 st. Första pris: Diplom och 30 mk = Fmg 150
8 st. Andra pris: Diplom och 20 mk = „ 160
10 st. Tredje pris: Diplom och 10 mk = „ 100 Fmg 410:-

Klass 6. Smör från mejerier med minst 1000 ℔ (= 161,2 k:nr) daglig mjölktillgång.

Klass 7. Smör från mejerier med 500–1000 ℔ (= 80,6 – 161,2 k:nr) mjölk dagligen.

Klass 8. Smör från mejerier med mindre daglig mjölktillgång än 500 ℔ (= 80,6 k:nr).

Grupp IV. Smör från mejerier, i hvilka förarbetas mer än 20% främmande mjölk.

Anslagna pris:

5 st. Första pris: Diplom och 30 mk = Fmg 150
7 st. Andra pris: Diplom och 20 mk = „ 140
10 st. Tredje pris: Diplom och 10 mk = „ 100 Fmg 390.

Klass 9. Smör från mejerier med minst 1000 ℔ (=161,2 k:nr) mjölk dagligen.

Klass 10. Smör från mejerier med en daglig mjölkförbrukning understigande 1000 ℔.

÷

Föreskrifter rörande utställningen.

1. Anmälningar till Smörutställningen böra före 15 mars insändas i tvänne exemplar å blanketter, som erhållas hos resp. Sällskaps direktioner, till „Bestyrelsen för Smörutställningen i Hangö" — under adress Helsingfors

2. En s.k. produktionssedel, upptagande så fullständiga svar som möjligt å ett antal ejrkerfrågor, enligt formulär som åtföljer anmälningsblanketterna, bör biläggas de insända anmälningssedlarna.

3. Utställningvilkor. Endast syrad och saltadt mejerismör afsedt för den engelska marknaden och inpackadt uti hel- eller half-drittlar (dock icke tusågade heldrittlar) af bok kan deltaga i täflan. Mejerier, hvars dagliga mjölktillgång är mindre än 500 ℔ (80,6 k:nr) tillåtås utställa halfdrittlar, öfriga mejerier skola utställa heldrittlar. Mejerierna täfla antingen med en drittel eller — så vidt möjligt — med två drittlar i hvilket fall den ena insändes en vecka tidigare. Smörprof af olika veckasändningar täfla inom hvar sin afdelning. Osnygga kärl med mycket underhaltig vara eger Bestyrelsen utesluta från utställningen.

4. Tiden då smöret skall vara på platsen. Utställningssmöret bör insändas, det som skall bedömas såsom minst 8 à 10 dagar gammalt, så att det inträffar i Hangö den 14 april och det som skall pröfvas förskt (eller 2 à 3 dagar gammalt) så att det anländer till Hangö senast den 20 april. Endast de kärl som äro på platsen å utsatt tid kunna deltaga i täflan.

5. Prisbeloningen. Priserna utgöres af diplom, hvilka tilldelas utställarene eller mejeriegarene, och penninge belöningar, hvilka jämte åtföljande intygy utdelas åt tillvärkaren (mejerist eller mejerska) af prisbelönadt smör. Åt samma tillvarkare af tvänne premierade drittlar gifves penningebelöning till fulla beloppet af det ena (högre) priset och till 50% af det andra (enahanda eller lägre) priset. — Priserna kunna efter omständigheterna öfverföras från en grupp till de andra.

6. Märkning och emballage. Smörkärlen böra vara märkta och emballerade på vanligt sätt, dock må något märke ej vara intrykt i själfva smöret under prisbedömningen komma kärlen att vara täkta, så att prisdomarne få tillfälle att se endast smöret, men ej emballaget. Under själfva utställningen däremot komma drittlarna att framvisas så som de exporteras med synliga märken.

7. Katalog och prislista. Uti katalogen upptagas de anmälda smörprofven hvarje under anmälarens namn och märke, hvarjämte uppgifterna ur produktionssedeln öfven inryckas uti katalogen, som kommer att föreligga färdig trykt vid utställningens öppnande. Dessutom utgifves särskild prislista, upptagande de nummer, som vunnit pris, jämte prisdomarnes pointering af desamma.

8. Prisgiltighet. För att prisbelönas erfordras, att det utställda smörprofvet ej allenast är bättre än andra prof, utan bör det öfven i och för sig vara af framstående beskaffenhet.

9. Smörets utlämnande och försäljning. Därest utställare icke å anmälningsblanketten angifvit af hvem smörprofvet emot kvittans uttagas, kommer detsamma att genom Bestyrelsens försorg försäljas och beloppet att tillställas utställaren under uppgifven adress.

10. Fraktfrihet. Bestyrelsen skall söka utvärka fraktfrihet, om möjligt per ilgods, och komma i sådant afseende erforderliga adresslappar att gratis tillhandahållas utställare genom vederb. Sällskaps direktioner.

11. Försäkring mot eldfara. Det utställda smöret låter Bestyrelsen försäkra mot eldfara, och anordnar nödig tillsyn öfver detsamma, men föröfrigt fritager sig Besty-

relsen från att anfuar.

B. Mejeristmötet.

Under smöreutställningen sammanträda de personer, som önska deltaga uti öfverläggningarna af nedanangifna fråger å tider som komma att framdeles bestämmas.

1. – – – – –

Med anledning af att Bestyrelsen sålunda godkänt förslaget att Sällskapets sekreterare skulle fungera såsom ordförande i utställningsbestyrelsen, frågade ~~sekreteraren huruvida~~ hvilken komme att sammanträda dels i Helsingfors dels i Hangö, frågade sekreteraren huruvida hans resekostnader komme att af Sällskapet godtgöras, hvilket honom tillförsäkrades för den händelse att sagde kostnader icke komme att genom utställningsbestyrelsens försorg betäckas.

§ 6.

Härefter föredrogos de genom biträdande läneagronomen A. Torsell insända ansökningar om pris för ängsskötsel, som vid Bestyrelsens sammanträde den 28 november 1889 blefvo stälda på cirkulation och beslöt Bestyrelsen att vid nästkommande plenum föreslå att bonden Klas Pirtimäki i Uusikylä by af Påmarks socken måtte på grund af ett sålydande intyg:

Sign. K. P.

tilldelas ett pris af Tvåhundra (200) mark.

§ 7.

De funktioner, som tillhöra särskilda ledamöter i Bestyrelsen, fördelades för innevarande år sålunda att borgmästaren Juselius fungerar som juridiskt biträde, kronofogden Backmansson som kassainspektor, hvartill äfven hör granskning af kvartalsförslagen, forstmästaren von Haartman granskar redovisningar och räkningar samt Ordföranden, grefve Armfelt tillika med Kamreraren har inseende öfver Sällskapets gård.

§ 8.

Sekreteraren meddelade att svar på de bref, som enligt Bestyrelsens vid sammanträde den 28 november förlidet år fattade beslut aflåtits till

mejaren Karl Drost i Danmark och mejeriföreståndaren C. Rosengvist i Sverige numera ankommit; och erbjöd sig den förstnämnde att å sitt egande Greisdals mejeri under innevarande år bereda fyra gifvitga mejeristipendiater, nämligen två vardera för månaderna juni, juli och augusti och de två öfriga under september, oktober och november, hvaremot Rosengvist icke kunde å Rimbo mejeri i Stockholms län mottaga flere än tvenne stipendiater, lägge under juni, juli och augusti månader. Villkoren komme att på hvardera stället blifva desamma som varit gällande för 1889 års stipendiater eller 50 Kr i månaden för undervisning, rum och kost.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att antaga dessa anbud och skulle förty hvarje sökande genom kungörelse i tidningarna uppmanas att inom den 15 nästkommande mars till Bestyrelsen insända skriftliga ansökningar jämte intyg öfver att de under minst ett års tid, ifall de derjämnan genomgått mejeriskola, men annars minst två år gärningsgjort som mejerskor, att de för närvarande äro anställda eller från hösten komma att erhålla mejerskeplatser vid andels- eller uppköpsmejerier samt att de kunna begagna sig af svenska språket. Tillika bestämdes att resestipendier skulle utgå med 150 mark för enhvar af de stipendiater, som komme att erhålla platser i Danmark samt med 70 mark för hvardera af dem, som komme att resa till Sverige.

§ 9.

Från Lärarinnejerskan Anna Almqvist hade förslag inkommit att tilldela Lundvärdinnorna Ahlbäck och Mäki-Mattila i Himmerjoki samt Lundvärdinnorna K. Iso-Ruuti och J. Bocklins-Mattila i

Kejs. K. P.

Kör till Bestyrelsen för den 16 jan. 1890.

Uppgifter rörande ängsskötseln

och dermed sammanhängande förhållanden å nedanstående lägenhet, belägen i Mujikylä

by och Pomark kommun:

Lägenhetens namn: Pirttimäki

Innehafvare: Klas Pirttimäki

1. Huru länge har lägenheten skötts af nuvarande innehafvaren?

Svar: Ankering 20 år

2. Huru många tunland odlad jord finnas å lägenheten? och huru mycket deraf utgöres af odlad kärrmark?

Svar: 64 tnd, hvaraf 51 tnd kärrodlingar

3. Är vexel- eller koppelbruk infördt? och i så fall, har det skett genom nuvarande innehafvarens åtgärd? och när?

Svar: Något ordnadt vexel- eller koppelbruk förekommer ej, men kommer att införas med snaraste

4. Huru många tunland äro odlade med foderväxter? och begagnas dertill lämpliga slag samt hvilka?

Svar: S. n. endast ½ del eller något mera af kärrodlingarna insådda med klöfver och timotei, äfven något alopecurusfrö har använts. Tillsammans gifves 80 T

5. Befrämjas foderodlingen genom användande af gödningsämnen? och hvilka?

Svar: Icke artificiela gödningsämnen.

6. Har nuvarande innehafvaren gjort uppodlingar för förökande af lägenhetens fodertillgång?

Svar: Alla kärrodlingar ha gjorts af n. v. egare och efterhand insåtts; ämne dertill är kärrjord förberedd för gräftning.

7. Har han sökt uppnå samma resultat genom åkrars nedläggande till odlade ängar?

Svar: Den egentliga åkern anlades obetydlig, användes nästan helt och hållet till fädesodling

8. Eller har han i samma afsigt odlat grönfoder och rotfrukter?

Svar: Obetydligt grönfoder.

9. Finnas å lägenheten goda naturliga ängar och äro de väl vårdade eller buskbeväxta och mosslupna?

Svar: Inga naturliga ängar.

10. Huru många häckar hö skördas i medeltal om året, så väl från artificiela som naturliga ängar?

Svar: 120 häckar

11. Säljes en större eller mindre del af foderafkastningen eller användes den helt och hållet till kreaturens utfodring?

Svar: Någon skrindo hö har undantagsvis sålts.

12. Huru många kor finnas å lägenheten? och äro de väl skötta samt utfodringen tillräcklig?

Svar: 10, för orten väl utfodrade.

13. Säljes mjölken till något mejeri eller förarbetas den hemma? och, i sistnämnda fall, efter hvilken metod?

Svar: Beredes hemma efter allmogemetod. Brist på mejeri i orten. Numera torde ett sådant redan börjat sin verksamhet.

14. Huru mycket föryttras af de olika slagen ladugårds- och mejeriprodukter?

Svar: 20 ltt smör

15. Skötes lägenheten med drift, omtanke och insigt?

Svar: Egaren är sällsynt driftig och sköter jordbruket med kr[illegible] och omtanke.

16. Hvilka omständigheter i afseende å jordbrukets bedrifvande och lägenhetens ekonomi i allmänhet kunna såsom förtjenstfulla anföras? och hvilka fel eller brister böra anmärkas?

Svar: Som förtjenstfulla: en för orten ganska utsträ[illegible] hördling, utmärkt afdikning, lerslagning af all kärr[illegible] ganska ändamålsenlig bebrukning i allmänhet. Några anmärkningsvärdare fel och brister förekomma

17. I hvilket skick befinna sig lägenhetens ekonomibyggnader?

Svar: I godt skick.

18. Allmänna omdömen:

Svar: Det är högst sällan man påträffar en så idog och driftig jordbrukare som egarn till Pirttimäki. Från simpel dräng har han arbetat upp sig till förmögen lägenhetsinnehafvare. Wid hans tillträde till annämnde lägenhet fanns högst obetydligt odlad jord. Nu är gården en af de större i trakten och i allo väl skött, hvilket är så mycket anmärkningsvärdare som jordbruket i Pånmark, jag tvekar icke att utsäga detto, står läget i hela Satakunta.

Mouhijärvi den 27 Oktober 1889.

Albert Torsell.

Bestyrelsen föreslår ett pris af 200 mf

Luvia såsom premium för boskapsskötsel en mindre penningebelöning för inköp af goda kalfvar. Denna framställning beslöt Bestyrelsen bifalla sålunda att enhvar af förenämda personer skulle tilldelas 40 mk men innan detta beslut sattes i verkställighet borde uppgift om desses förnamn genom länemejerskan Almqvist anskaffas.

§ 10.

På derom gjord förfrågan skulle länemejerskan Almqvist underrättas att intet hindrade henne att ansöka något af de stipendier, som Bestyrelsen anslagit för vistelse vid mejerier i Danmark eller Sverige, men anmodades sekreteraren tillika att meddela henne närmare upplysningar rörande vilkoren för åtnjutandet af sagda stipendier.

§ 11.

Vid härå väckt fråga om antagande af extra elever vid mejerier inom landet under innevarande år upplyste sekreteraren att under 1889 endast en allmogekvinna (under 76 dagar) begagnat sig af en dylik extra elevplats oaktadt slika platser stodo till buds vid fem särskilda mejerier. Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att under innevarande år icke vidtaga någon åtgärd uti antydt syfte.

§ 12.

Länemejerskan Almqvists ingifna årsberättelse för 1889 ställdes på cirkulation.

§ 13.

Likaledes skulle trädgårdsmästaren W. Wallenius' berättelse om sin verksamhet under förlidet år ställas på cirkulation.

§ 14.

På förslag af föreståndarinnan för Sällskapets Slöjdskola gaf Bestyrelsen tillåtelse att garn för vafskolans behof finge i något större partier

uppköpas i de fall då fördelaktig rabatt å gamm-
priser derigenom kunde erhållas.

§ 15.

Föreståndaren för Sällskapets Kemiska och frö-
kontroll-station E. Löhnes hade inlemnat redogörel-
se för stationens ekonomi under år 1889 sålydande:

Sign. Kem. Station.

Denna redogörelse åtog sig hofrättsrådet Björkman
såsom varande en af inspektörerna för stationen att
granska och skulle densamma derefter, i händelse
den befunnes riktig, till Drätselkammaren i Åbo
insändas med anhållan att af stadens bidrag till
stationens underhåll under förlidet år 929 mark
47 penni måtte till Löhnes utbetalas.

§ 16.

På framställning af sekreteraren beslöts att kun-
görelser skulle utfärdas angående ansökande om
biträde under innevarande år af Statsagronomen
Forsberg, Slogjinstruktören Wallgren, trädgårdsmäs-
taren Wallenius samt lärarinnorna Salvin och Al-
gvist, uti hvilka kungörelser ansökningstiden skul-
le utsättas till Mars månads utgång.

§ 17.

Med anledning af väckt fråga om utlåning-
det af Sällskapets säddesportesare beslöt Bestyrelsen att
utlåningen skulle ske på samma sätt som under för-
regående år. Härom skulle kungörelse utfärdas och
bestämdes dagspenningen för den sortsaren åtföl-
jande skötaren till 2 mark 50 penni.

§ 18.

Plenum utsattes att ega rum fredagen den
21 instundande februari kl. 5 e. m. och skulle
dervid följande ärenden föredragas, nämligen:

1. Skrifvelse från K. Senatet om framtida
disposition af statsanslaget af den 1 maj 1861.

2. Öfriga efter senaste plenum från K. Sena-
ten anbefallna ärenden.

Dnr 5
1890.

Ank. den 9 jan. 1890.

Åbo, den 9 januari 1890.

Sign. Kem. Stat.

Redogörelse för Kemiska och Frökontrollstationens ekonomi under år 1889.

Inkomster på frökontr. och plomberingar	3029:28
" " kemiska analyser	1430:30
" " Anslag från Hush. Skpt till stationen	3000:00
Ima	7459:58

Utgifter för stationens underhåll med reagentier, litteratur, gas, ved, vatten, biträde, vaktmästare, m.m.	1889:05
Hyra	500:00
Ima	2389:05

Behållning	
Inkomster	— 7459:58
Utgifter	— 2389:05
	5070:53
Återstår att erhålla af stadens anslag	929:47
Ima	6000:00

Åbo, den 9 januari 1890.
Ernst Löhnes
g. K. L.

aragen som voar oss nar de utgjort hallna afven-
sson hvad i öfrigt kunde vara att med anled-
ning af desamma meddela.

uppköpas i de fall då fördelaktig rabatt å garn-

21 instundande februari kl. 5 e. m. och skulle dervid följande ärenden föredragas, nämligen:

1. Skrifvelse från K. Senaten om framtida disposition af statsanslaget af den 1 maj 1861.

2. Öfriga efter senaste plenum från K. Senaten ankomna skrifvelser.

3. Berättelser om användandet under år 1889 af särskilda statsanslag.

4. Teisko kommuns ansökan om anslag från Sällskapets Ahlmanska fond.

5. Förslag om utgifvande af ett pris för ängsskötsel.

6. Sällskapets budget för år 1890.

7. Framställningar och meddelanden af Bestyrelsen.

8. Förslag till utmärkelser för landtmannaidoghet och annan medborgerlig förtjänst.

9. Förslag till utmärkelser för långvarig och trogen tjänst.

10. Inkallande af nya ledamöter.

11. Förslag till nya ledamöter.

§ 19.

Från läraren vid Haga jordbruksskola agronomen Harald Tock hade svar på Bestyrelsens bref af den 27 december 1889 № 1147 ankommit, deri Tock förklarar sig villig att mot den af Bestyrelsen utfästa godtgörelsen hålla åtta föredrag uti de åländska kommuner, som i Bestyrelsens förenämda bref finnas uppräknade. Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen åt Tock öfverlemna att bestämma tiderna för föredragens hållande samt att derom genom kungörelser i resp. kyrkor underrätta allmänheten. Härjämte skulle Tock förständigas att, sedan föredragen för året afslutats, till Bestyrelsen insända berättelse, upptagande ämnena för de olika föredragen samt hvar och när de blifvit hållna äfvensom hvad i öfrigt kunde vara att med anledning af desamma meddela.

§ 20.

Från Statistiska Centralbyrån i Finland hade ankommit en fullständig svenskspråkig samling utaf de af byrån under den allmänna titeln „Bidrag till Finlands officiela statistik." utgifna arbeten nämligen

I. Handel och Sjöfart. 8 häften.

II. Öfversikt af Finlands ekonomiska tillstånd. 4 häften.

III. Jordbruksstatistik. 2 häften.

IV. Förmögenhetsförhållanden. 4 häften.

V. Temperaturförhållanden. 1 häfte.

VI. Befolknings statistik. 15 häften.

VII. Sparbanks statistik. 2 häften.

VIII. Statistik öfver blinde, döfstumme och sinnessjuka. 2 häften.

Denna gåfva åtföljdes af en skrifvelse deri byrån föreslår Hushållningssällskapet framtida utbyte af publikationer. Detta förslag ville Bestyrelsen beredvilligt antaga och skulle till Statistiska byrån öfversändas Sällskapets Handlingar ända från år 1874 jämte samtliga årsberättelser för Sällskapets Kemiska och Frökontrollstation äfvensom andra Sällskapets publikationer med undantag af folkskrifterna.

§ 21.

Sällskapets bibliothek hade, utom förestående gåfva, fått mottaga följande föräringar:

1. Örebro läns Hushållningssällskaps 2vartalsskrift. 4de häft. 1889.

2. Baltisches Stammbuch edlen Rindviehs herausgegeben von der Kais. livländischen gemeinnützigen und ökonomischen Societät in Dorpat. 1889.

3. Baltische Wochenschrift Nris 50-52. 1889.

Best. 16/1 90 – 3.

§ 22.

Från Fiskeriinspektören O. Nordqvist, som blifvit inkallad till ledamot till Sällskapet, hade tacksägelsebref ankommit, hvilket upplästes.

§ 23.

På framställning af sekreteraren om behofvet af fortfarande biträde å Sällskapets kansli, beslöt Bestyrelsen att för de fem första månaderna af innevarande år anslå 100 mk eller 20 mk i månaden såsom bidrag till arvode åt ett sådant biträde.

§ 24.

På förslag af sekreteraren beslöt Bestyrelsen att för innevarande år prenumerera på tidskriften „Landtmannen," hvilken från årets början utgifves i Linköping af W. Flach. Prenumerationspriset jämte korsbandsporto, utgörande tillsammans 7 kronor, skulle förty till tidskriftens expedition öfversändas.

§ 25.

Sekreteraren framlemnade en af agronomen Arno Reuter författad uppsats: „Om hemslöjd", afsedd till almanacksafhandling för 1891. Denna uppsats ställdes på cirkulation.

§ 26.

De vid sammanträdet utfärdade anordningarna finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

[illegible] Rönnbäck

Å 1890 den 18 februari sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets Ordförande hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens Ordförande grefve Armfelt, ledamöterna hr von Haartman, Backmansson, Juselius och Hedenberg samt undertecknad sekreterare. Sällskapets kamrerare var af sjukdom hindrad att infinna sig.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 16 sistlidne januari upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Hedels remissresolution af den 16 juli 1889 hade Kejserliga Senaten för Finland anmodat Bestyrelsen att inkomma med underdånigt yttrande i anledning af ett utlåtande distriktsingenjören A. F. Hilden afgifvet utlåtande och förslag i fråga om förbättrad vattenafloppa ifrån särskilda kärrmarker på vestra sidan af Stora ådal. Med anledning häraf och då Statsagronomen K. J. Forsberg tidigare på uppdrag af Bestyrelsen verkställt särskilda undersökningar beträffande ifrågavarande kärrmarker, om hvilka han sålunda egde fullständig kännedom, hade Bestyrelsen i skrifvelse af den 25 sistlidne oktober N:o 9134 anmodat Forsberg att inkomma med de anmärkningar och påminnelser hvartill ingenjören Hildens förenämnda förslag kunde gifva anledning; och hade Forsberg numera inkommit med det begärda yttrandet, hvilket jämte remissakten hos Bestyrelsen denna dag företogs. Med anledning härav föredrogs nu ärendet

och upplästes dervid först ingeniören Hildéns förslag sålydande:

Sign. Hildén.

samt sedermera statsagronomen Forsbergs utlåtande, som här intages sålydande:

Sign. Forsberg

Vid den öfverläggning som härå uppstod, fann Bestyrelsen Forsbergs uttalande i alla afseenden riktigt och väl motiveradt samt beslöt insända detsamma till Kejserliga Senaten, dervid, i öfverensstämmelse med hvad Forsberg föreslagit, tillstyrkande att från kärrmarkerna kommande åar och bäckar först måtte genom Styrelsens försorg af distriktsingeniör upprensas i sådan ordning att i främsta rummet Karjajoki och dernäst Järvioja med dess biflod Ruoppajoki samt senare Paatisjoki och Pöylijoki blefve med arbete belagda, äfvensom att sedermera, allt efter som behof deraf visade sig, mossarne blefve uppdikade efter af landtbruksingeniör eller agronom uppgjorda förslag.

§ 3.

Genom remissresolution af den 1 innevarande Februari från K. Senaten hade Bestyrelsen affordrats utlåtande rörande en af Egentliga Finlands Mindre Landbrukares Sällskap ingifven underdånig ansökan om anslag af allmänna medel.

Handlingarne i detta ärende ställdes på cirkulation.

§ 4.

Från Jordbruks Expeditionen i K. Senaten hade skrifvelse af den 10 januari innevarande år ankommit med underrättelse att Expeditionen, med bifall till Bestyrelsens derom gjorda framställning i skrifvelse för den 27 sistlidne december, anmodat guvernören i Nylands län att till Bestyrel-

Sign. Hildén.

Utlåtande i fråga om förbättradt vattenaflopp ifrån särskilda kärrmarker på vestra sidan af Aura ådal, inom Pöytis, Yläne, Lundo, St. Marie och Masku m. fl. församlingar.

Der landtåsen vid Orihpää by i Pöytis socken delar sig i två skilda grenar, norr och söder om Pyhäjärvi sjö, har Aura å sina källor. Den södra af dessa höjdsträckningar bildar vattendelaren emellan sistnämnde sjös flodområde och en mängd åar, hvilka såsom Laajoki, Mynäjoki, Walperinjoki, Raisionjoki m. fl. i sydlig och sydvestlig riktning ha sitt aflopp i hafvet.

Liksom dessa, ha också de flesta af Aura ås vestliga tillflöden sitt ursprung på de vidsträckta kärrmarker, som här, midt på åsen, gruppera sig kring Sauvo- och Mynäjärvi sjöar, belägna vid knutpunkten, der Yläne, Nousis, Masku, St. Marie och Pöytis socknars råer sammanstöta.

Såväl Aura å som dess nedannämnda bifloder hafva blifvit profilerade och undersökta och förslag upprättade för vattnets reglerande i dem till den höjd, som för angränsande kärrmarkers utdikning och öfversvämningsområdens torrläggning ansetts erforderligt. Den nordligaste af dessa bifloder är:

Pöylijoki, som kommer från Pöytsuo mosse i Yläne socken med 450 tunnlands areal och faller vid piketten N:o 1840, något norr om Pöytis kyrka, in i Aura å. Pöylöjokis profilnumror, som vidtaga med piketten N:o 1840 och sluta med 2280, äro antecknade å bilagda plankarta, och utvisa, att ån är 84,000 fot eller 23,3 verst lång.

Vid pik. N:o 2,000 upptar den ett från förenämnde vidsträckta kärrmarker kommande sydligt till-

flöde under namn af Nälkäjoki. Denna bäck eller å sträcker sig emellan pik. N:o 2,000 till 2,610 och bildar aflopp för Wäuniön-, Lepistön-, Luipon och Kirkonniityn rahka mossor samt delar af Iso-suo, hvilka alla stå i samband med hvarandra och ha sammanlagt 740 tunnlands areal. Wattendelaren emellan dessa och den mera söderut belägna delen af Iso-suo m. fl. mossor, hvilka genom Karjojoki ha sitt aflopp i Aura å invid Laukis by, är å plankartan utmärkt med en i blått utprickad linie

Karjajoki, som vid piketten N:o 1500 faller in i Aura å, får sina tillflöden i norr ända ifrån pik. N:o 3035 af förenämnde vattendelare på Iso-suo och Wähä rahka mossor med 335 tunnlands areal, samt ifrån Kyhmy rahka med 150-, Hosiosaaren suo med 595-, Tervamäen suo med 475-, Kotosuo med 140-, och Katava-suo med 375 tunnland m. fl. mossor under olika lokala benämningar, samt i vester från Kärmen rahka med 50 tunnland, Kurnama rahka med 90 tunnland-, Kalliokielen och Kuivasaaren rahka med 280-, Kitosuo med 225-, eller sammanlagdt 2715 tunnland mera betydande mossor, för utom 42 tunnland öfversvämningsområden och andra mindre betydande kärrängar och sumpmarker, hvilka genom denna å ha sitt aflopp och bero af vattnets reglerande i den.

De närmast Sauvojärvi samt emellan Sauvojärvi och Mynäjärvi belägna södra och sydvestra delarne af samma kärrkomplex ha sina aflopp genom Järvioja och Paattis å.

Järvioja, som kommer från Sauvojärvi och vid pik. N:o 1045 faller in i Aura å, sträcker sig emellan pik. N:o 3000 och 4740. Vid pik. N:o 4208 upptar den

ett mera från norr kommande tillflöde, som kallas Ruoppajoki, hvars piketter sträcka sig ifrån 5690 till 5900.

Till Sauvojärvi samt derifrån genom Järvioja ha följande mossor sitt aflopp, nämligen:

Kurnama rahka med 520 tunnland

Sauvojärven rahka med 875- och mindre betydande delar af Kurjenrahka med 1350 tunnlands areal. Återstoden af Kurjenrahka har direkt aflopp antingen till Järvioja eller Ruoppajoki. Vid pik. N:o 4428 ha vidare 194 tunnland af Wajosuo mosse fitt aflopp i Järvioja. På stränderna af Järvioja finnes dessutom emellan pik. N:ris 4735 och 4700 = 16 tunnland, emellan pik N:ris 4690-4680 = 4 tnld, emellan pik. N:ris 4665-4570 = 60 tnld och emellan pik. N:ris 4440-4380 = 50 tunnland, samt vid Ruoppajoki emellan pik. N:ris 5730-5770 = 33 tnld. och emellan pik. N:ris 5790-5845 = 73 tnld., eller sammanlagdt 236 tunnland mera betydande öfversvämnings områden-, samt 144 tnld. vattensjuka ängar, förutom mindre betydande sådana, hvilka vid såväl Järvioja som Ruoppajoki alla ha nytta af vattenståndets reglerande i nämnde åar.

Efter Järviojas och Ruoppajokis förening passerar deras förenade vattenmassa genom Kramsi-, Matteskoski och Myllykoski forsar, pik. N:ris 4300-, 4173-, och 4138, af hvilka den sistnämnda i sin östra gren har en nyligen anlagd mjölqvarn, om hvars lagliga tillkomst någon närmare utredning icke kunnat erhållas.

En half mil nedanför sistnämnda fors har vattnet ytterligare att passera Brunkala fors med tvänne mindre sqvaltqvarnar, hvilkas tillkomst är lika obestämd som den förres, men för hvilka alla flyttningskostnad det oaktadt uppta-

gits i kostnadsförslaget.

Genom Järvioja och dess biflod Ruoppajoki k
alltså 2939 tunnland kärr och 236 tunnland öfv
svämnings område förutom 144 tunnland vatten
sjuka marker sitt aflopp.

Aura å's sydligaste tillflöde är Paattis å
som vid pik. N:o 160 faller in i densamma.

Paattis å har sina källor på Iso-Wajo-suo
Kuiva rahka och Wähä-Wajosuo mossor af förenämn
de kärrkomplex.

De två sistnämnda mossorna med 263 tun
lands areal ha sitt aflopp helt och hållet genom
Paattis å, men af Iso-Wajosuo endast 138 tnl. då å
terstående 194 tunnland falla ut i Järvioja, såsom
redan anförts. Härtill komma 32 tnl. öfversvämn
ningsområden, så att sammanlagdt 433 tunn
land ha nytta af förenämnda ås reglerande.

För de föreslagna reglerings arbetena, hvilka, så
som redan anförts, icke blott afse öfversvämning
områdens torrläggning, men också möjlighet att ut
dika de till dem stötande kärrmarkerna, har i sak
nad af fullständiga och fortlöpande vattenstånds
observationer det antagande lagts till grund, att
snösmältningen om våren bildar ett enda, en fot
mägtigt lager vatten på afloppets hela flodområde
och att denna vattenmassa bör kunna afföras på 21
dygn genom de föreslagna afloppena.

Med afräkning af det vatten, som under hö
sten bundits i form af käla i jorden, motsvara
detta ett 4 à 5 fot mägtigt snölager, eller mera än
hälften af årets nederbörd. För att bestämma dike
nas djup i mossor och deras framtida odling ha
närmare anvisningar af agronom eller annan i
jordbruk förfaren person icke förelegat, utan ha
dikena i allmänhet hållits 5 à 7 fot djupa, så

att vattnet i dem komma att stå 3 à 4 fot under den
angränsande terrängen, och så att denna vid skeen
de odling kan sätta sig en par à tre fot, utan att
dikena då ännu behöfva fördjupas. Äfven har det,
genom de ifrågasatta diknings och reglerings ar
betena, hastigare nedströmmande flodvattnets in
verkan på det lägre ned belägna vattendraget
tagits såsom sig bör, i betraktande, och har så
väl förenämnde bifloder, som också hela Aura
å, ända till Pöylijökis inlopp, afvägts och profi
lerats. Dervid har dess åbädd befunnits inneha
icke blott erforderliga dimensioner, att afföra än
da till 4000 kub. fot vatten i sekunden och derut
öfver, motsvarande den här flodtiderna nedgåen
de största vattenmassa, men också höga och bran
ta stränder, så att odlingarne å dem icke li
da af flodvattnet, ehuru detta på skilda stäl
len hindras i sitt lopp af öfver hela vattendra
gets bredd gående gvarndammar.

Äfven i de bifloder som undersökts, har vatt
net närmare Aura å skurit åt sig djupa och bran
ta stränder, så att i dem förestående arbeten för
strändernas skyddande för öfversvämningar blif
va mindre väsentliga. Det är endast i de respek
tive vattendragens öfre lopp, som de mera bety
dande arbetena förekomma.

I Pöylijoki erfordras, såsom den deröfver
upprättade profilen utvisar, icke några arbeten
nedanom der ställe, der denna å förenar sig med
Nälkäjoki. Det är först ofvanom dessa båda å
ars föreningspunkt, som arbetena vidtaga. I den
förra beräknas dessa jämte Pöytsuo mosses ut
dikning med ett 6 à 7 fot djupt utfallsdike kom
ma att enligt kostnadsförslaget N:o I kosta 10,200
mark, som fördeladt på de 450 tunnland nämn

de mosses areal uppgår motsvarar 22,66 mark pr tunnland. Om mosser, som endast i sin bö- dra del uppges vara af bättre och för odling tjen- lig beskaffenhet, förmår uppbära denna kostna- gifter dock bero på närmare undersökning af veder- börande agronom. Detta gäller i än högre grad kostnaden för dess slutliga odling, och afkastnin- gen som derifrån sedermera kan emotses.

De mossor som genom Kälkajoki ha sitt afloppa ha såsom redan anförts 740 tunnlands areal. Des- utom äro ån's stränder närmast intill Kirkon- niitty rakka någon kortare tid om våren öfversvämmade, hvad i än högre grad kommer att inträffa om mossorna utdikas, utan att flodvattnet på des- sa ställen sänkes.

Denna sänkning har emellertid icke föreslagits till mera än 1 fot emellan pik. N:is 2386 - 2537, e- medan det öfversvämmade området, sådan vår- floden nu är, icke är af nämnvärd betydelse.

Kostnaden för denna sänkning och de ifrå- gavarande mossornas utdikning, som enligt kost- nadsförslaget N:o II beräknats till sammanlagdt 25,400 mark, skulle således komma att fördelas på förenämnde 740 tunnland och belöpa sig till Smk 32,97 per tunnland. Enligt agronomen Jors- bergs beskrifning äro dessa mossor af mycket olika beskaffenhet, utan att arealen af de skilda slagen närmare anges, så att någon beräkning af arbetets rentabilitet icke heller här kan göras.

Karjajoki, som bildar det andra större afloppet ifrån förenämnde kärrkomplex till Aura å, har i sin nedre del höga och branta stränder, hvilka icke lida af öfversvämningar. Men högre upp, ofvan- om den öfversta af flere små forsar, som besvära dess nedre lopp, blifva stränderna allt lägre, så att

de flodtiderna äro öfversvämmade emellan pik. N:is 2825 - 2870 på ungefär 42 tunnlands areal. Dessutom äro ängar af 45 tunnlands areal så vat- tensjuka, att de, om än icke direkt öfversvämma- de, likväl i afseende å sin växtlighet bero af vat- tenståndet i ån. Allt detta i än högre grad kom- mer att äfven här blifva fallet, om de ofvan belägg- na mossorna utdikas, utan att flodvattnet i ån sän- kes, är sjelffallet. Derför har en fördjupning af å- bädden emellan pik. N:is 2810 - 2870 blifvit föres- lagen, och kommer vårflodens höjd att härigenom minskas med omkring två fot.

Sammanlagda arealen af de mossor, som genom denna å ha sitt afloppa, utgör enligt hvad tidigare anförts 2175 tunnland, hvartill kommer för- enämnde 42 tnl. öfversvämningsområden och 45 tnl. vattensjuka ängar, så att hela arealen, på hvilken den till 46,300 mark enligt förslaget N:o III beräk- nade kostnaden bör fördelas, utgör 2802 tunnland. Detta motsvarar en kostnad af Smk 19,17 per tunn- land. Ehuru dessa mossor uppges vara mycket olika till sin beskaffenhet, men då äfven här saknas all närmare utredning om arealen af de skilda slagen och den slutliga kostnaden för deras od- ling, äfvensom om afkastningen ifrån dem såsom utdikade, så blir en rentabilitets beräkning icke hel- ler här möjlig.

Järtioja å är den af Aura å's nu ifrågavarande tillflöden, som jämte sin biflod Ruoppajoki har de mest betydande kärr och sumpmarker inom sitt flodområde. I sin nedre del har å'n höga och bran- ta stränder, men dessa upphöra redan vid Brunke- la fors pik. N:o 3944, ofvanom hvilken stränderna blif- va allt lägre.

Och ehuru de emellan Brunkela och den der-

på följande Myllykoski fors ännu icke öfversvämm
kan sådant efter verkställd utdikning af ofvanb
lägna kärrmarker likväl befaras, hvarföre vattenytan
i ån blifvit föreslagen att sänkas ett par fott. Ifrån
Myllykoski uppåt förbi Matteskoski och Kramsi fors
sar, der stränderna på långa sträckor äro öfversvämma
de, är en liknande sänkning af flodvattnet i
ån, ända till Sauvojärvi sjö föreslagen på 17
versts sträcka. Detta förslag är på de fem sista
verstena närmast Sauvojärvi upprättadt i två skil
da alternativ. Det förra afser halfannan, det se
nare 6 fots fällning af Sauvojärvi.

Enligt det förra kommer vattnet i sjön att
stå högre än bottnet i en del diken af den ne
dan belägna Kurjenrahka mosse, som, synner
ligast sedan mossen efter skedd utdikning satt
sig något, icke kan vara fördelaktigt för dess torr
läggning. Det är tvärtom fara för handen, att
Sauvojärvi skall söka sig ett nytt aflopp denna väg
Detta alternativ motsvarar alltså icke annat än
det allra första och knapphändigaste behofvet.
Det sednare, som afser 6 fots fällning, är deremot
23000 mark dyrare än det förra. Och ehuru det
ta möjliggör Kurjenrahkas fullständiga utdikning
utan fara för Sauvojärvi, så blir denna sjö här
med ännu icke fullständigt torrlagd; och kan
såsom en halft uttorkad sjö eller sumpmark blif
va farlig för klimatet i omnejden. Och då här
till kommer, att statsagronomen Forsberg i sitt ut
låtande afstyrker större fällning af nämnde sjö,
så anser jag att frågan om hvilkendera alterna
tivet, som bör komma till utförande, eller om
möjligen ett helt och hållet nytt förslag, som af
ser sjöns fullständiga torrläggning, ytterligare
bör med de data, som nu föreligga, komma

under omprofning af någon agronom eller i
kärrodling förfaren person, helst i samråd med
en Ingeniör.

Mossorna ofvanom Sauvojärvi ha till den
na sjö godt fall, så att deras utdikning all
deles icke bero af vattenståndet i sjön. Det är
endast ett jämförelsevis smalt bälte af tusen el
ler tvåtusen fots bredd, som på några ställen
närmast intill Sauvojärvis strand i någon mon
bero deraf, men för öfrigt icke.

Kring Ruoppajoki, dit också någon del af
Kurjenrahka mosse har sitt aflopp, äro stränder
na mycket låga och sanka. Der anträffas tvän
ne större öfversvämnings områden af 73 och 33 tunn
lands areal och dessutom 144 tunnland sanka
och vattensjuka ängar, som för sin torrläggning
och odling betinga 3 à 4 fots fällning af flodvattnet
i ån.

Denna fällning erfordrar icke blott en motsva
rande fördjupning af Ruoppajokis åbädd, men ock
så af Järviojas, intill Maatis- och Myllykoski for
sar, vid hvilka betydande bergssprängningar af
sådan orsak blifvit föreslagna.

Vid piketten N:o 4430 faller ett mindre dike,
som kommer ifrån Iso-Wajosuo mosse, på vestra
sidan af Järvioja, in i denna å. Genom den del
af nämnde mosse, som har aflopp till Järvioja,
är dessutom ett större utfallsdike pik. N:ris 6090-
6170 föreslaget.

Kostnaden till de till Järviojas flodområde hö
rande arbetena belöpa sig till följande belopp.

Järvioja och Ruoppajokis reglering enligt al
ternativet N:o 1 af förslaget N:o IV.

105,000

Tillskott enligt alternativet N:o II 23,000. 128,000.

Transport	128,000.
Kurnama och Sauvojärvi rahkas utdikning enligt kostnadsförslaget N:o V	18,600.
Kurjenrahka mosses utdikning enligt förslaget N:o VI.	19,300.
Iso-Wajosuo utdikning enligt förslaget N:o VII	5,200.
Summa Fmk	171,100.

Detta belopp fördeladt på 2939 tunnland kärr, 23[illegible] tunnland öfversvämnings områden, och 144 tunnland vattensjuka ängar, erfordrar enligt alternativet N:o I ett medelpris af 44,62 mark och enligt alternativet N:o II af 51,55 mark per tunnland. Men om samtliga äfven mindre direkt af vattnet berörda marker tages med i beräkning, så torde kostnaden per tunnland icke komma att uppgå till mer än 30 högst 40 mark.

Paattis å har, jämförd med de föregående, fa[illegible] vattensjuka marker inom sitt flodområde. De[illegible] källor ligga inom Iso-Wajosuo, Wähä-Wajosuo och Kuiva rahka mossors områden. I sitt öfre lopp har än endast tvänne mindre öfversvämningsområden af sammanlagdt 32 tunnlands areal, men redan 4 verst nedanom Wajosuo är åbädden tillräcklig att afföra flodvattnet.

Andra tillgöranden erfordras således icke, [illegible] att fördjupa åbädden under och invid dessa öfversvämningsområden så att flodvattnet i ån faller 4 fot.

Kostnaden för dessa arbeten, äfvensom Wajosuo och Kuiva rahka mossors förseende med afloppsdiken har enligt förslaget N:o VII beräknats till 16,100 mark. Fördelas detta belopp på den areal, som härigenom blir utdikad, motsvarande

detta 37,18 mark per tunnland. Men då Wajosuo äfven har aflopp till Raisionjoki, och på vattendelaren emellan denna och Paattis å finnes andra mossor, hvilkas aflopp till den ena eller andra af dessa åar icke blifvit närmare utredd, och då öfversvämningarne inom Paattis å's flodområde i allmänhet icke äro så betydliga, att väsentligare skador deraf kan uppstå, så, och då förenämnde mossor icke heller äro af synnerligt god beskaffenhet, synes detta regleringsarbete godt kunna anstå till dess att alla förenämnde arbeten blifvit utförda.

Såsom af öfvanstående framgår har vid dessa förslags utarbetande behof af sådana insigter och sådan erfarenhet ofta gjort sig gällande, som endast en agronom eller specialist i kärrodling kan innehа.

Detta gäller icke blott kärrenas olika beskaffenhet och den olika odling, respektive afdikning, de på grund deraf böra underkastas, för att lemna största möjliga afkastning, men också den blifvande afkastningens storlek och de kostnader deras slutliga torrläggning och odling på grund deraf kan bära. Med ett ord en fullständig rentabilitets kalkyl. Och då förslaget utarbetats uteslutande af Ingeniörer ha deras synpunkter sjelffallet gjordt sig mera gällande, än om en agronom derfvid varit delaktig. Men då ett sådant samarbete emellan en agronom och ingeniör, som jag redan den 23 december 1887 i allerunderdånigst afgifvet yttrande vågat föreslå, icke kommit till stånd, så vågar jag ytterligare framhålla nyttan deraf, och hemställa huruvida icke detta förslag borde underställas någon i kärrod=

ling förfaren fackmans slutliga granskning, och hvars yttrande äfven borde inhemtas beträffande såväl förslagets rentabilitet, som planen och ordningsföljden för arbetets slutliga utförande.

Aug. Fr. Hildén.

Sign. Forsberg.

Utlåtande och anmärkningar med anledning af Distriktsingenieuren i Vest-Tavastländska distriktet Herr A. F. Hildéns förslag till förbättradt vattenaflopp ifrån särskilta kärrmarker på vestra sidan af Aura ådal, inom Pöytlis, Yläne, Lundo, St. Marie och Masku församlingar.

Att Herr Distriktsingenieuren utsträckt sitt förslag äfven till mossarnes inom undersökningsområdet torrläggning är en naturlig följd af ordalydelsen i i Öfverstyrelsens för Väg- och Vattenbyggnaderna förordnande, men det synes mig mycket olämpligt att åarnas och bäckarnas upprensning och mossarnes afdikning på samma gång utföres och att kostnaderna sammanslås. Derigenom kommer man till summor som, i förhållande till mossarnes nuvarande värde, äro så afskräckande stora att de lätt kunna förleda till hela förslagets förkastande eller uppskjutande till framtiden. Icke heller vore det med sund beräkning öfverensstämmande att, på samma gång flodloppet regleras, uppdika många tusende tunnland mossar i en trakt der inga inbyggare finnas; detta dikningsarbete bör komma först sednare i den man behofvet gör sig gällande och floduppreusningen gjort bosättning möjlig. Det är äfven missledande att fördela kostnaderna ensamt på inom undersökningsområdet belägna mossar, hvaraf dertill knapt mera än tvåtredjedelar äro odlingsbara, ty flodregleringen afser mycket annat än mossarnes torrläggning. Den afser möjliggörandet af en nejds bebyggande, genom att torrlägga härtills nästan obegagneliga öfversvämnings-

områden, göra fördt försumpade marker tjänliga
odlas som åker, förbygga vidare uppkomsten
tillväxten af mossar, förbättra skogsväxten der
lider eller omöjliggöres af långvariga öfversvämn
gar samt mildra klimatet i allmänhet. Der
borde åtven tillses, att det vatten, floden sam
från sitt område, kunde på lämpliga ställ
besparas för framtida ångs-vattenvingars m.m.
hof. Utan tvifvel kunde nu redan många mos
inom området odlas utan reglering af vatten
det i åarne, men det oaktadt saknas nejden
byggare och skola sakna dem tillförs till åker tjän
liga fasta marker genom öfversvämningarna
uppkommande blifva tillvaroliga. Både den nu förelig
regleringen, som enligt förslaget kan utföras
ungefär hälften af den summa, som kalkyleras
hålla företaget, skett för ett sekel sedan, så vore
na af en talrik befolkning omgifna sumpträck
kert icke så öde och obebygd som den nu är. Jag
gar derföre tro att Styrelsen, utan afseende på
tabiliteten och utan att samtidigt utgräfva alla de
mossar, borde låta såsom ett för hela denna trak
allmännyttigt företag utföra den föreslagna
regleringen.

Enligt förslaget stiger kostnaden för
duras vestra flodområdes torrläggning till nå
öfver 269,000 mark. Af denna summa beb
sig på vattendragens reglering enligt det bi
gare förslaget, hvilket jag tåder att få bifo
131,000, och enligt detta dyrare 154,000 mark s
på mossarnes uppdikning 115000 mark. Såsom
redan antydt, vore det mindre välbetänkt att
genast fördela denna summa på uppgräfvan

af utfall för alla inom flodområdet befintliga, nå-
got öfver 7500 tnds areal omfattande, mossar, deraf knapt
mera än 4500 tnd:ar till odling dugliga, och hvilka
utfall linge en längre tid till största delen af kro-
nan underhållas, intan synes det mig förbehåll-
gare, att den i mon af behof användes till en full-
komligare afdikning af sådana bättre mossar, hvilkas
ägare ikläda sig förbindelsen att vidmakthålla de af
kronan gråfda utfallen. Der uppdikning af klima-
tologiska skäl anses nödvändig, men odling icke på
längre kan påräknas, der borde kronan tills vidare
åtven vidmakthålla dikningen.

En vidare olägenhet af att hvardera arbetet sam-
tidigt utföres och af samma person, synes mig va-
ra att Distriktsingenieuren, sådant förhållandet
nu är, ofta är i saknad af nödiga insigter, för att
bedöma, om en mosse bör beläggas med arbete el-
ler icke samt lämpligaste sättet för dess afdikning,
men dock ser sig tvungen att göra förslag till dess
torrläggning. Detta framgår åtven af det nu fö-
religgande förslaget, uti hvilket Herr Ingenieuren
ofta sagt sig vara i behof af agronomiskt biträde
ej blott för beräknandet af rentabiliteten utan åtven
för bedömandet af, huru mycket flodens bädd bör
sänkas för att lägga tillräckligt djupt för möjliggö-
randet af tillgrävande mossars odling. Detta kun-
de undvikas, om Distriktsingenieuren hade sig anför-
trodt endast regleringen af vattenståndet i åar och bäc
kar och om åt Landtbruksingenieuren eller agronom
anförtroddes att, sedan flodregleringen utförts, för de
mossar, hvilkas odling kunde komma i fråga, uppgö-
ra afdikningars- och kostnadsförslag. Visserligen behöf-
ver åtven Distriktsingenieuren, för att kunna bestäm-

ma djupet af vattendraget, något känna till hu
ru mycket mossjord vid torrläggning kan sätta
och att mossen efter sänkningen måste för odl
kunna torrläggas till 3-4 fot, men detta bör han
der sin praktik kunna utan svårighet inhem
och för öfrigt hjelpa sig genom afvägning och p
ning af de mossar, som ligga intill vattendrag
utan att något ständigt samarbete med agron
är nödvändigt.

Ofvanstående erinringar vid förslaget i sin
het hafva blifvit gjorda för att uppmärksamgö
på det olämpliga att härefter, då både landtbru
ingeniörer och agronomer finnas, rent agrono
ska företag öfverlemnas till Distriktsingeniören
behandling och utförande. — Huruvida för öfri
de föreslagna dikena blifva tillräckliga för ved
börande mossors torrläggning eller om de äro för
blifvande odling lämpligt utlagda kan jag i sa
nad af kartor och profiler icke yttra mig. — D
af herr Ingenieuren beräknade djupet af 5-
fot för diken i mossorna anser jag i allmän
vara tillfyllestgörande; dock torde det nog vara
möjligt att det, efter fullbordad strömrensni
och sedan mossorne genom dikning satt sig, k
framdeles visa sig vara af nöden att ställvis n
got fördjupa en flodbädd eller djupare än nu
reslaget är afdika en mosse.

Rörande de af Herr Distriktsingeniören fö
slagna tvänne alternativen till Sauvojärvis fäll
ning får jag gifva det billigare ett afgjort fö
träde, emedan redan derigenom tillgränsan
marker blifva odlingsbara. Att fälla Sauvojärvi
djupare, än genom en vanlig upprensning af

viojas öfversta lopp kan åstadkommas, anser jag
både onödigt och skadligt, emedan, om sjön ge-
nom en djupare fällning förvandlas till en sump-
trakt, de få inbyggare, som nu bosatt sig der och
invid Mynäjärvi, snart skola nödgas bortflytta. Hvad
angår faran att sjön, hvars botten ligger högre än
bottnet i Kurjenrahka mosse, skulle taga sig väg
derigenom, tror jag att sådant icke är att befara,
emedan en rad af moholmar i söder och sydvest
skiljer den derifrån. Emellan dessa finnes visserli-
gen fördjupningar, men ingen af dem är så djup,
som den genom hvilken Sauvojärvi sökt sitt natur-
liga utlopp. Ej heller är att befara att den skall
gifva upphof till källor, då vattendelaren emel-
lan Kurjenrahka och Sauvojärvi till det mesta består
af lera, sten- och grusblandad lera eller berg.

Några vidare anmärkningar vid det af Di-
striktsingenieuren uppgjorda förslaget anser jag mig
icke kunna göra. — Af hvad som blifvit sagt fram-
går att jag anser ~~att~~ ifrågakomne åar och bäckar
böra af Distriktsingeniör till först upprensas, men
att mossorne först sednare uppdikas efter af Landt-
bruksingeniör eller Agronom uppgjordt förslag, allt ef-
ter som behof deraf visar sig. Angående ordnings-
följden af strömrensningsarbetena tror jag upprens-
ningen af Karjajoki vara att till först tillstyrkas
och derefter Järvioja med dess biflod Ruoppajoki
samt först sednare Paatis och Pöylijoki. Lojo den
7 Februari 1890.

Karl Johan Forsberg.

ser remittera 950 mk, utgörande det genom K. Senatens beslut af den 13 april 1886 samt Jordbruks Expeditionens skrifvelse af den 14 oktober 1889 för underhåll af Höfbesdagsskolan i Åbo beviljade anslaget för sista kvartalet af år 1889.

Med anledning häraf anmälte sekreteraren att de i skrifvelsen omnämda medlen redan ankommit samt att den desamma åtföljande anordningen, behörigen kvitterad af Hallskapets Kamerare, blifvit till guvernören i Nylands län återsänd.

§ 5.

Sedan Kejserliga Senaten den 12 sistlidne december för förbättrande af svinstammen i landet beviljat bidrag, att enligt Jordbruks Expeditionens närmare föreskrifter användas till uppköp inom landet af afvelssvin utaf ädlare ras, för att dels å särskilda kronan tillhöriga lägenheter placeras dels genom anställande af auktioner till humgade köpare afyttras, hade Expeditionen i skrifvelse för den 30 sistlidne januari anmodat Bestyrelsen att vidtaga de åtgärder, som för berörda ändamål kunde blifva nödiga, i hvilket afseende Bestyrelsen hade att för ändamålet försäkra en summa af ända till ettusen femhundra mark, och anhöll Expeditionen att Bestyrelsen af omhänderhafvande medel ville förskjuta det för djurens inköp, vård och transport m.m. erfordrliga beloppet samt i sinom tid till Expeditionen insända redovisning öfver medlens användande i och för ersättande af det sålunda utgifna förskottet, sedan derifrån afdragits det vid auktionen influtna försäljningspris.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att i skrifvelse till statsmejeristen A. Voss & Schrader anhål-

la om upplysning hvarest i landet sådana ädlare svinraser, och främst den större Yorkshire rasen, till försäljning uppfödas, som kunna lämpa sig till korsning med den inhemska svinstammen i afsigt att erhålla en produkt, så lämplig som möjligt för export och med hufvudsakligt afseende fästadt på slakteriets i Hangö fordringar.

§ 6.

Jämlikt Jordbruks Expeditionens skrifvelse af den 4 april 1889 hade Bestyrelsen i bref af den 17 i samma månad förordnat statsagronomen Forsberg att under tiden från den 28 augusti till den 12 september förlidet år verkställa undersökningar och afgifva utlåtande i anledning af väckt fråga om inrättande af en jordbruksskola i Salmis härad; och hade statsagronomen Forsberg numera i saken ingifvit utlåtande, innehållande derjämte beskrifningar öfver särskilda af honom i antydt afseende besökta lägenheter i sagda härad. Detta utlåtande skulle, enär Bestyrelsen icke anmodats att deröfver afgifva eget yttrande, till Jordbruks Expeditionen öfversändas.

§ 7.

Folkskollärarer Mårten Ingman i denna stad hade till Bestyrelsen ingifvit en till Hans Kejserliga Majestät ställd underdånig ansökan af följande innehåll:

Sign. Ingman.

jämte anhållan att Bestyrelsen ville till Kejserliga Senaten insända ansökningen samt benäget förorda densamma; och då Bestyrelsen kunde väl vitsorda Ingmans framstående skicklighet i slöjd samt förmåga att deri undervisa samt egde kännedom om att den af honom här inrättade slöjdskolan äfvensom de slöjdkurser för folkskollärare och lärarinnor han tidigare anordnat varit väl besökta och utan tvifvel

Sign. Ingman.

Stormäktigste, Allernådigste
Kejsare och Storfurste!

På min om våren 1888 derom gjorda underdåniga ansökning har Eders Kejserliga Majestät täckts för hvartera af läseåren 1888-1889 och 1889-1890 ur allmänna medel i nåder tilldela mig ett anslag af femhundra mark såsom bidrag till underhållet af en om hösten 1885 af mig härstädes inrättad slöjdskola. Då tiden för berörda anslag emellertid snart utgår, och det för mig är en omöjlighet att af egna tillgångar uppehålla skolan i dess närvarande skick, vågar jag i djupaste underdånighet åter vända mig till Eders Kejserliga Majestät med en ödmjuk anhållan om fortfarande bidrag till antydt ändamål.

Att skolan fyller ett behof å orten och tifligt skulle saknas, om densamma nödgades upphöra, torde bäst synas deraf att elevantalet i skolan år för år befunnit sig i starkt stigande och utgjorde om

hösten år	1885	—	37 elever
" "	1886	—	59 "
" "	1887	—	64 "
" "	1888	—	103 "
" "	1889	—	152 "

af hvilka ända till tolf samtidigt kostnadsfritt åtnjutit undervisning. I följd af den ökade elevfrequensen har jag äfven sett mig nödsakad att till hjelp vid undervisningen anställa tvänne kunniga biträden. Och kostnaden för desses aflöning i förening med de betydligt stegrade utgifterna för lokal, värme, upplysning, verktyg, materialier m. m. har vållat att nettobehållningen från skolan fortfarande är obetydlig och lemnar mig ganska ringa ersättning för den myckna tid och möda jag upp-

offrar åt undervisningen i skolan. Då höjandet af afgifterna, hvilka fortfarande äro 10 mark för höstterminen och 15 mark för vårterminen med betydlig rabatt för syskon och hela skolklasser skulle utestänga många från möjligheten att blifva delaktige af denna erkändt nyttiga undervisning, ville jag ogerna tillgripa en sådan utväg utan vågar hos Eders Kejserliga Majestät i djupaste underdånighet anhålla det Eders Majestät täcktes i nåder ur allmänna medel på förslagsvis fem år tilldela mig ett årligt bidrag af 500 mark till nämnda skolas underhåll samt likaledes 500 mark till bestridande af terminsafgifter för medellösa elever, af hvilka jag i så fall vore villig att kostnadsfritt undervisa minst 15 samtidigt.

Då jag tillika vore sinnad att i denna min skola under nästinstundande sommar föranstalta en sex veckors slöjdkurs för ett antal af omkring 30 lärare och lärarinnor, hvilka skulle kostnadsfritt af mig och tvänne biträden undervisas 5 à 6 timmar dagligen och endast behöfva erlägga för virke och andra redimaterier en hvar 5 mark för hela kursen, men icke ser mig i stånd att utföra denna min afsigt utan bidrag af allmänna medel, så dristar jag mig i djupaste underdånighet att anhålla jemväl det Eders Kejserliga Majestät ville i nåder tilldela mig ett anslag af 1000 mk för berörde kurs. Dervid anser jag mig böra ödmjukast omnämna att jag tvänne gånger förut nämligen somrarne 1887 och 1889 varit hugnad med likartade anslag och att de af mig då anordnade kurserna varit talrikt besökta af folk-

skollärare och lärarinnor från skilda håll, sistberörda sommar till ett antal af 36 personer.

Åbo den 14 Februari 1890.

Framhärdar med djupaste undersåtliga vördnad och trohet

Stormäktigste, Allernådigste Kejsare och Storfurste!

Eders Kejserliga Majestäts
underdånigste, tropligtigste
undersåte:

Mårten Ingman
Folkskollärare i Åbo.

medfört stor nytta i afseende å slöjdkunnighetens främjande, ansåg sig Bestyrelsen kunna och böra förorda, att de af Ingman begärda anslagen måtte honom beviljas, hvarvid Bestyrelsen dock ville föreslå att anslaget till slöjdkursen under instundande sommar för folkskollärare och lärarinnor måtte beviljas till det af Ingman önskade beloppet af Ettusen mark endast under det förbehåll, att minst tjugu elever komma att deri deltaga, hvaremot, i händelse elevantalet blefve mindre, anslaget kunde minskas förslagsvis till Sjuhundra mark.

§ 8.

Härefter föredrogs den af C. G. Rostedt och Axel Tammelander på Teisko kommuns vägnar ingifna skrift, som den 27 december förlidet år ställts på cirkulation, och beslöt Bestyrelsen att till instundande plenum, hvarvid ärendet komme att öfverlemnas till Sällskapets pröfning, afgifva ett sålydande utlåtande: Sign. R. 25

Sign. Teisko.

§ 9.

Länemejerskorna Aura Almqvists och Selma Salvins berättelser för år 1889, hvilka hos Bestyrelsens ledamöter cirkulerat, skulle till Jordbruks Expeditionen insändas, hvarvid Bestyrelsen tillika, jämlikt Jordbruks Expeditionens skrifvelse för den 5 december 1884, ville afgifva sådant yttrande, att länemejerskorna fortfarande motsvarat det med deras anställande afsedda ändamålet att utbreda en allmännare insigt särskildt bland allmogen uti kreatursskötsel och utfodring samt mjölkhushållning.

Sammandrag af ifrågavarande berättelser skulle på vanligt sätt i Sällskapets Handlingar införas.

§ 10.

Trädgårdsmästaren W. Wallenius berättelse för 1889, som från cirkulation återkommit, föranledde

till ingen åtgärd, utan kommer att i Sällskapets Handlingar införas.

§ 11.

Ploginstruktör G. Wallgrens ~~nyligen inkomna~~ ~~årsberättelse~~ återkommna berättelse för 1889 ~~hade icke gifvit Sty~~ ~~relsens ledamöter anledning till anmärkning~~, ~~utan~~ skulle till Jordbruks Expeditionen insändas samt en afskrift af densamma ställas på cirkulation.

§ 12.

Föreståndaren för Sällskapets Kemiska och Frö-kontrollstation ingenjören Ernst Löthner hade inlemnat berättelse öfver verksamheten vid stationen under förlidet år; och skulle densamma till tryck befordras i en upplaga af 300 exx. samt sedermera på vanligt sätt utdelas.

§ 13.

Biträdande länsagronomen A. Forsell hade insändt berättelse öfver de populära föredrag i landthushåll han under förlidet år hållit i Norra delen af Åbo och Björneborgs län; och föreslog Forsell tillika att han under innevarande år skulle få hålla 15 dylika föredrag i följande kommuner: Lastmola, Skeblis, Ivonieemi, Monkijärvi, Kulla, Karkku, Sysmäs, Kiikka, Kiikois, Punkalaidun, Keikiö predikogäll, Hiittis, Kumo, Kjulo och Säkylä. Med bifall till detta förslag beslöt Bestyrelsen att tillerkänna Forsell samma godtgörelse för dessa föredrag som han erhållit för de under 1889 hållna eller 40 mk för hvarje föredrag. Berättelsen skulle ställas på cirkulation.

§ 14.

Agronomen El. O. Bremer hade ingifvit berättelse dels öfver de föredrag han ~~hållit~~ förlidet år hållit i de s:k. Ahlmanska socknarna, dels öfver sin

Ankom den 1 nov. 1889.

Sign. R. & T.

Keisarilliselle Suomen Talousseuralle!

Syyskuun 5p. 1889 tehdyn anomuksemme johdosta saada vuotuista apurahaa Teiskon kansakoululle Ahlman vainajan testamenttirahoista Keisarillinen Suomen Talousseura syyskuun 21p. annetussa kirjeessään № 787 vastaa puolinaisesti perustaen päätöksensä kahteen asian kohtaan.

Ensiksi Seura vastustaa anomustamme siltä että "koulutarkoituksiin käytettävä puoli Ahlmanin pahaston vuotuisista käyttövaraisista korkovaroista, - - - -, jo kohonaisuudessaan vuotisesti on - - - määrätty käytettäväksi koulutarkoituksiin n:s. Ahlmanin pitäjien hyväksi." Semmoista perustetta meidän ei kuitenkaan sovi hyväksyä siltä, jos Teisko on oikeutettu saamaan osan, - jota ei voitane kiistää -, on se sen saapa ja varat niin jaettavat että kaikille siitä; enemmekä voi siihen vastaa muuta kuin että Teiskon osa on kenties annettu jollekulle muulle, taki joku saanut liian paljon.

Toiseksi Seura huomauttaa että Teisko ei olisikaan oikeutettu saamaan vuotuista apurahaa, koska jalo vainaja nimenomaan on jättänyt

Talousseuran päätettäväksi mitkä pitäjät ovat apu
saavat, ovat n.s. Ahlmanin pitäjiä. Mielestä
me Keisarillinen Suomen Talousserera itse etup
sä on oikeuttanut meitä siihen ja pitänyt Teisko
n.s. Ahlmanin pitäjänä, - joka onkin aivan o
kein -, koska Seura on miesmuistiin antanut meid
nauttia Ahlmanin koulua, jota aina vuoteen 1871
dettiin vuorotellen pitäjän molemmissa osissa, Me
kylässä ja Teiskossa. Mainitusta vuodesta koul
ei enää muutettu paikasta toiseen, vaan se jäi o
maan Messukylän kirkonkylään, jossa Teiskol
set yhä eteenkinpäin sitä koulua käyttivät, va
ka tosiaan ei niin ahkerasti. Molempain kunt
kouluna sitä silloin pidettiin ja olikin pidettä
ja myös koulun perustaessa huomattiin, kun
mittäin määrä pantiin, kauanko koulun p
oleman kummassakin kunnassa. Koulun l
kautettua toinen kunta kuitenkin sai vuot
sen apurahan kansakoululleen mutta toin
jäi vallan ilmaiseksi. Eikö silloin enää muist
että Teiskollakin oli siinä osaa, vai oliko Talous
ra muuttanut mielipidettä? Semmoinen vai
televaisuus meitä kummastuttaisi; mutta sit
on doksuisimme että se kunta, joka kansakoul
asiassa aina on parastansa koettanut ja suur
uhrauksia tehnyt, jätettäisi vallan osattomak
Semmoista menettelyä ei kuunminkaan Gabr
Ahlman olisi pitänyt oikeana.

Gabriel Ahlmanin testamentti myöntää Ke
Suom. Talousseuralle oikeuden määrätä aino
taan mitkä pitäjät "paitsi Messukylän pitäj
ovat apuun oikeutetut. Teisko nimistä pitäj
ei vielä ole olemassa; se on kaikki Messukylän
pitäjää. Messukylä nimi tarkoittikin enne

Teiskoa ja tarkoittane vieläkin, koska Teiskoa ei tänä=
kään päivänä aina eroiteta Messukylästä, vaikka
ajatkin paljon ovat muuttuneet ja vanhat tavat
unohduksiin jääneet.

Vielä silläkin voimme anomustamme pe=
rustaa, että Hatanpään kartanolla juuri Teiskossa on
useita torppia, sekä että Ahlman vainaja testamen=
tinsa kautta näkyi juuri Hatanpään aluskuntalai=
sista erittäin huolta pitävän; jonka kyllä pitäisi huo=
mata useammasta testamentin pykälästä ja erit=
täin 11. Pstä. Mutta vainajan mielessä oli etupäässä
köyhätkin, josta syystä meidän mielestämme Teis=
koakin olisi ennemmin pidettävä n.s. Ahlmanin pi=
täjänä kuin esimerkiksi Kangasalaa, jossa Ha=
tanpäällä ei ole käskynalaisia ollenkaan ja
joka aina on tunnettu hyvin varakkaaksi pitä=
jäksi.

Asia on siis aivan selvä, joko on yhteinen
koulu yllä pidettävä niinkuin ennen, tahi kum=
pikin kunta saapa vuotuisen apurahan osansa
mukaan, eikä vaan toinen. Kuinka suuri sitten
Teiskon osa on rippuu siitä mitä periaatetta seura=
taan. Jos väkiluku pannaan perusteeksi, on Teisko
saapa melkein kaksi kertaa enempi kuin Messuky=
lä; mutta päin vastoin jos osa lasketaan sen
mukaan, kauanko kumpikin kunta piti saaman
koulua käyttää kerrassaan. Mutta se onkin Talous=
seuran ratkaistava.

Lopuksi täytyy meidän vielä mainita, että
kuntalaisissa ylimalkain on se mielipide va=
kaantunut, että heiltä on oikeus syyttömästi
pois riistetty, sekä että oikeudesta ei pidä toimeta
luopua; miksi ja koska perusteemme paikkansa
pitävät, me lausuen mielihyvämme siitä, että

sattunaista apua kenties voisi saada, Teiskon kunnan puolesta vielä rahkenemme nöyrimmästi pyytää että korkia arvoisa Keisarillinen Suomen Talousseura vasta uudestaan ottaisi asian tutkittavaksi ja myöntäsi Teiskon kansakoululle vuotuisen apurahan suhteellisesti sen mukaan kuin Teiskon kunnalla on osaa Ahlman vainajan testamentti rahastossa.

Teiskossa lokakuun 24 p. 1889.

Kunnioituksella

A. G. Rostedt

Adel Tammelander

Sign. Teisko

Bestyrelsens för K. F. Hushållningssällskapets utlåtande till Plenum den 21 febr. 1890 rörande Teisko kommuns ansökan om anslag från Sällskapets Ahlmanska fond.

Bestyrelsen anser sig främst böra framhålla, hurusom, på grund af Ahlmanska testamentets uttryckliga, oförtydbara ordalag, Sällskapets rätt att bestämma, hvilka kommuner utom Messuby skola erhålla anslag till skolor, är obestridlig. Denna rätt har Sällskapet äfven under tidernas lopp utan hinder begagnat sig af. Skolor hafva inrättats och indragits samt ånyo återupprättats utan att någon ansett sig ega fog att deröfver klaga. De första Ahlmanska skolorna inrättades 1811 i Messuby och Birkkala, hvarefter, och i den mån fondens tillgångar ökades, dyliha skolor inrättades 1817 i Pälkäne, Hesilaks och Lempälä samt 1818 i Kangasala. När sedan år 1839 nya stadgar för ~~de~~ Ahlmanska skolorna antogos, bestöts att genom indragning af en del skolor möjliggöra en för erhållande af dugliga lärare nödvändig löneförbättring i de öfriga. ~~skolorna~~ Då indrogos skolorna i Pälkäne, Hesilaks och Lempälä. När sedan åter fondens tillgångar ökades i ~~på~~ medlet af femtio talet, återupprättades skolan i sistnämda kommun. Birkkala skola har äfven en tid varit indragen men upprättades åter 1862. I förbigående må dessutom nämnas att F. van Knorrings folkskola i Godby på Åland under 1850 talet samt folk-flickskolan i Finström åren 1858–61 åtnjutit ~~anslag~~ understöd från Ahlmanska fonden.

Teisko kommuns anspråk och den pochande form, hvari dess representanter klädt

desamma öppnas desföre minst sagdt olämp-
ligt att såsmåningom för ovan-
nämda mot Teisko kommun lika ohöpplig-
tid förmen som obefogad tid innehållen-

Teisko kapellförsamling inkom nämn-
den år 1869 till Sällskapet med anhållan-
att Sällskapet måtte anslå medel till inrät-
tande af en särskild skola i hemmanet N:
samling, som ej var tillfreds med att gem-
samt med moderförsamlingen Messuby
begagna den då existerande Ahlmanska s-
lan. Denna anhållan beviljades sålunda
att Teisko erhöll för ändamålet i ett f-
allt 1000 mk, med villkor bl. a. att skol-
inrättades i öfverensstämmelse med Kej-
förordningen af den 11 maj 1866. Derme-
förklarade Teisko kommun sig nöjd a-
uppbar år 1870 förenämda 1000 mk.

Då sålunda Teisko kommun ej
på de uppräknade villkoren afsade sig del-
heten i Ahlmanska skolan i Messuby,
det naturligt att denna skola derefter
slutande fungerade i Messuby och
kunde, utan att det ansågs Teisko, för-
dan till fast folkskola med sådant
de med Messuby kommun öfverenskom-

Hade Teisko kommun emellertid
ansett sagda förändring innebära på dess
så hade den väl bort deraf anmäla
under den långa följd af år, hvarunder
Sällskapet underhandlade med Messub-
(och ej alls med Teisko) om Ahlmanska skol-
förändring till folkskola, Generalen i
nästchefs dom skall stämmas om saken
o. s. v. — ehuru då torp nederbörande i Tei-

h. o. h., väl vetande att de
uppgörelsen 1870, icke egde någon befogenhet
att blanda sig i saken.

Hvad sjelfva beskaffenheten af Teisko
kommuns nu föreliggande ansökan be-
träffar, så vore det naturligtvis väl,
om Ahlmanska fondens tillgångar kunde
medgifva beviljandet af ett mindre årligt
anslag till folkskolan i sagda kommun, men
behagligtvis låter det sig, för närvarande
åtminstone, icke göra, emedan den för skol-
ändamål disponibla andelen
af fondens årliga räntemedel redan är
öfverskriden och det billigtvis icke kan
komma i fråga, att såsom Teisko kom-
muns representanten välvilligt antyda, be-
röfva andra skolor dem beviljade anslag,
för att dermed tillgodose Teisko kommuns
anspråk.

Enligt Sällskapets budget för 1890 be-
räknas Ahlmanska fondens räntor för inne-
varande år till 10,500 mk. Då deraf afdra-
gas förvaltningskostnaden och den andel,
hvarmed Ahlmanska fonden enligt äldre
lagar kraft denna beslut jämte Sällskapets
öfriga fonder deltager i afl
af Sällskapets tjänstemän, husbygn, lysning
af Sällskapets Handlingar, m. m. eller 389 kvar
(i rundt tal 3900 mk), så återstår 6,600 mk,
hvaraf, enligt föreskrift i Ahlmanska
testamentet, hälften eller 3,300 mk bör till
skoländamål för Tammerfors trakten
användas. Emellertid utgår redan årligen
3,600 mark till olika ändamål, hvaraf
således skoländamålen med 300 mk göra
intrång på den till andra syften bestämde

andra hälften af de disponibla räntemedl
ett förhållande, som icke är riktigt, men som
Sällskapet icke kan klandras för, emedan det
kommit genom räntefotens fallande, hvar
genom fondens inkomster förminskats.

Emellertid är Sällskapet icke befog
att genom beviljandet af ytterligare pens
ionta anslag göra några missförhållan
ännu större, hvaremot Sällskapet måst
anses afgörande, att då af en eller an
anledning öfverskott i fonden uppstår, de
bevilja tillfälliga anslag till fo skol- eller
undervisningsväsendets nytta i de s. k. s
Mosebo socknarna, oberoende af om sko
ändamålen Sålunda temporärt blifva tillgo
sedda med mera än hälften af räntemed

På grund af hvad Bestyrelsen nu ha
anfört, får Bestyrelsen alltså f
slå, att Teisko kommuns ansökan o
årligt bidrag från Ahlmanska fonden
te af Sällskapet afböjas, men Bestyrel
bemälliges att, i händelse kommu
mun vill åtskiljas sig till en begynnan
tillfälligt anslag för Skjöndrädden eller
vederlag till sin skola, slikt anslag bevilj
när sådant medelst uppkommet öfverskott
i fondens tillgångar låter sig göra.

På Bestyrelsens vägnar:

verksamhet i egenskap af Sällskapets landtbruksför
läsare i södra delen af Åbo och Björneborgs lä
Dessa berättelser stäldes på cirkulation.

§ 15.

Likaledes stäldes på cirkulation literatören
Ossian Reuters nyligen ingifna berättelse öfver sin
verksamhet och sina iakttagelser under den resa han
förliden höst på Sällskapets bekostnad företagit till
elland, för att derstädes meddela undervisning i
fisksaltning och inläggning.

§ 16.

Sekreteraren meddelade att han för nå
gon tid sedan tillskrifvit J. Arrhenii förlagsbok
handel med förfrågan, huruvida Sällskapet mot
vanlig elicheringskostnad kunde för den under
arbete varande nya öfversättningen af Arrhenii
Landtbruksgrafiska för begagna de elicheer, som
användts för illustrationerna i senaste svenska upp
laga af samma arbete. Till svar derå hade bok
seteraren fått emottaga ett bref af häradshöfdin
gen Karl Arrhenius, åtföljdt af ett exemplar af
en i dessa dagar färdigtryckt ny upplaga af hand
bruksgrafiken, som dock ännu ej gjort ett år kommu
att bifva tillgänglig i bokhandeln. Betraffande eli
cheerna förklarade häradshöfdingen Arrhenius sig
villig att med största nöje och utan någon ersätt
ning ställa till Sällskapets förfogande alla dem,
soffr tillhörde J. Arrhenii förlagsbokhandel, hvarjäm
te han lofvade söka utverka att äfven de några få
elicheer, hvaröfver han ej kunde fritt förfoga, må
te få af Sällskapet begagnas. Tillika anhöll herr Arr
henius att valda upplagan, huruvida Sällskapet ön
skade alla elicheerna till den nyaste upplagan,
eller om en del af dessa komme att från den fin
ska öfversättningen utelemnas. De behöfliga skul-

le han till Sällskapet öfversända så snart han blefve underrättad om tiden, när tryckningen af den finska upplagan komme att vidtaga.

Med anledning häraf anmodades sekreteraren att till boställsinspektören A. Wartiainen öfversända det förenämda exemplaret af den nyaste svenska upplagan, för att tjäna honom till ledning under fortsättningen af öfversättningsarbetet. Tillika skulle Wartiainen anmodas uttala sig om den af häradshöfdingen Arrhenius begärda upplysningen rörande behofvet af samtliga clicheer.

I sammanhang härmed anmälte sekreteraren, att han denna dag fått emottaga ett bref af boställsinspektören Wartiainen, deri denne begär ett ytterligare förskott af 400 mk å arvodet för ifrågavarande öfversättningsarbete, hvilket numera fortskridit så långt att manuskript till 12 à 13 tryckark förelåge, hvaröfver han om ett par dagar skulle sända intyg. Denna anhållan bifölls af Bestyrelsen och skulle medlen till Wartiainen öfversändas, så snart det förenämda intyget ankommit.

§ 17.

Sekreteraren meddelade att han på grund af inkomna ansökningar förordnat träskomakaren K. Lönnroth att på nedanstående tider biträda följande rekvirenter:

Från 15 till 21 februari å Tuorla egendom i Piikkis socken hos forstmästaren M. von Haartman.

Från 22 till 26 februari å Loppis gård i Pemar socken hos baron Alex. Wrede.

Från 27 februari till 1 mars vid folkskolan i Pemar socken.

Denna åtgärd godkändes af Bestyrelsen, som nu, på grund af ytterligare inkomna ansökningar,

Best. 18/2 90 – 3.

förordnade Lönnroth att på nedanstående tider och ställen lemna undervisning i tillverkning af träskor, nämligen:

Från 4 till 10 mars hos arrendatorn Jonas Borup å Uotila i Wehmo socken;

Från 13 till 17 mars hos folkskolläraren J. G. Friberg vid folkskolan i Halikko socken;

Från 19 till 24 mars hos öfversten, baron K. von Troil å Elgmo i Sojo socken;

Från 27 mars till 9 april hos förvaltaren, baron A. E. Wrede å Gästerby i Kimito socken.

§ 18.

På derom gjord anhållan skulle Sällskapets sädessorterare utlånas till majoren G. Palander å Sunila i Wirmo på tre dagar räknadt från instundande lördag.

§ 19.

Från Svenska Allmänna Djurskyddsföreningen hade ankommit de af Bestyrelsen rekvirerade slaktredskapen, det ena för större och det andra för mindre djur och beslöt Bestyrelsen att framlägga desamma uti Sällskapets museum, samt att till sagde djurskyddsförenings sekreterare herr L. von Platen öfversända 12 k:r 50 öre eller det belopp hvartill, enligt herr von Platens räkning och uppgift, kostnaden för slaktapparaterna uppgick.

§ 20.

Sekreteraren framlemnade förslag till redogörelse för användandet under år 1889 af Statsanslaget af den 1 Maj 1861 sålydande:

Sign. 1/5 61.

Detta förslag gillades af Bestyrelsen och skulle, för erhållande af Sällskapets godkännande derå, föredragas vid plenum den 21 i denna månad.

§ 21.

Sekreteraren framlemnade förslag till redogörelse för jordbruksanslagets användande under förlidet år, sålydande:

Sign. Jordbruksanslaget.

Detta förslag godkändes och skulle till Jordbruks Expeditionen i K.t Senaten insändas; samt vid plenum meddelas.

§ 22.

Likaledes godkändes Sekreterarens förslag till redogörelse för Slöjdanslagets användande under 1889 sålydande:

Sign. Slöjdanslaget.

Denna redogörelse skulle meddelas Sällskapet vid instundande plenum, hvaremot, jämlikt föreskrift i Handels och Industri Expeditionens skrifvelse af den 14 december 1888, fullständig, granskad redovisning öfver anslagets användning framdeles skulle till vederbörande Expedition insändas.

§ 23.

Sedan härefter öfverläggning egt rum angående de reparationsarbeten i Sällskapets gård, som under innevarande år borde utföras, beslöts att nya fönster jämte bågar skulle insättas i samtliga öfre byggnadens fönster åt gatsidan samt i öfra våningens fönster åt gårdssidan. Vidare beslöts att det till väfskolans lokal i Sällskapets hus hörande köket, som genom en brädvägg var afdeladt från det bredvidliggande rummet, skulle för vinnande af större utrymme för skolan förminskas till hälften samt i stället för den gamla jernspisen föres med plåtkakelugn. Dessa arbeten skulle utföras på entreprenad.

§ 24.

Det af Sällskapets Kamrerare i samråd med Sekreteraren uppgjorda förslaget till budget för in-

Sign. 1/5 61.

Statsanslagets af 1 maj 1861 användning 1889.

Tillgångar: Behållning från 1888		Fmk 4169.55.
Årets anslag		" 5000.—
		Fmk 9169.55.

Utgifter:

Bekostande af populära föredrag i landtbruk	Fmk	1400.—
Underhåll af kvinliga trädgårdselever	"	243.33.
Premier för ångsodling	"	750.—
Annonskostnad	"	324.10.
Hälften af Sällskapets brefporto 1888	"	123.91.
Farinometer och andra apparater för Sällskapets Kemiska och Frö kontrollstation	"	297.61.
Förskott å arvode för en under arbete varande ny öfversättning till finska och bearbetning af Arrhenius' Landtbruks-praktika	"	400.—
	Fmk	3,538.95
Behållning till 1890	"	5,630.60.
	Fmk	9,169.55

Jordbruksanslagets användning 1889.

Tillgångar:	Behållning från 1888.	Fmk 4,685.99
	Årets anslag	„ 8,000.„
	Återbetaldt förskott af den 4 juli 1888 (till Sekreterarens resa till Landtbrukskongressen i Kjöbenhavn)	„ 600.„
		Fmk 13,285.99

Utgifter:

Trädgårdsmästarens aflöning och resekostnader, ympqvistar, m.m.	Fmk	1,655.02.
Premium för trädgårdsskötsel	„	50.„
Inseendet öfver Gästerby mejeriskola	„	43.40
Mejeristipendiaters underhåll och resor	„	1,130.01.
Underhåll af en kvinlig mejerielev	„	50.66.
Mejerikärl och redskap till premier	„	230.15.
Understöd åt särskilda landtbruksgillen	„	1,075.„
Anslag till Hofbeslagsskolan i Åbo	„	1,000.„
Bidrag till "Suomen Maanviljelyslehti"	„	300.„
Inköp af särskilda folkskrifter för utdelning	„	466.80.
Bidrag till tryckningskostnaderna för Sällskapets Handlingar för 1887	„	500.„
Tryckning af Kemiska och Trökontrollstationens berättelser för 1887 och 1888, jämte småtryck	„	118.40
Annonser	„	153.„
Anslag åt O. Reuter för undervisning i fisksaltning på Åland, skötor och modeller till laggkärl	„	355.83.
Sekreterarens resa till fröutställningen i Helsingfors	„	150.„
Anslag åt Sekreteraren för resa till utlandet	„	1,000.„
Inköp af en kastmaskin, premium för densamma, m.m.	„	358.50.
Diverse mindre utgifter	„	45.49.
	Fmk	8,682.26
Behållning till 1890.	„	4,603.73
	Fmk	13,285.99

Slöjdanslagens användning 1889.

Tillgångar: Behållning från 1888 Fmk 546.36.
Årets anslag " 10,500.-
Träskomakaren levererat dagaf-
gifter af rekvirenter " 132.-
Fmk 11,178.36.

Utgifter:
För slöjdskolan:
Föreståndarinnans aflöning
och hyresmedel — Fmk 1250.-
Biträdande lärarinnors " 1073.-
½ års hyra för lokal " 400.-
Ved och lyse " 488.41.
Inventarier (förnämligast
till väfnadsafdelningen) " 928.92.
Väfnadsprof " 305.05.
Annonser " 58.20.
Städning, skurning och diverse " 111.20. Fmk 4,614.78

Anslag åt biträdande lärarinnan i väfnad
för besökande af tekniska och slöjd ut-
ställningen i St. Petersburg " 100.-
Kurs i sömnad för en biträdande lärarinna " 30.-
Bidrag till inrättande af en väfskola i Björneborg " 200.-
Träskomakarens aflöning för ett kvartal
och reseersättning samt reseräknings-
blanketter " 184.31.
Anslag till Brunttimmersföreningen i
Nystad " 500.-
Fmk 5,629.09
Behållning till 1890 " 5,549.27.
Fmk 11,178.36

nevarande år godkändes af Bestyrelsen och skulle vid instundande plenum föredragas.

§ 25.

Från Kuljo folkskoledirektion i Lempälä hade skrifvelse inkommit med underrättelse att direktionen på grund af Sällskapets skrifvelse af den 7 juni 1889 N:o 675 anskaffat en slöjdmodellkollektion för skolan ~~räkning~~ från E. Skäkinen i Jordavala, hvars räkning uppgående till 91 mark 60 penni jämte bilagd anhållan om beloppets öfversändande till direktionen. Med anledning häraf utanordnades förenämda summa för att till direktionen för Kuljo folkskola öfversändas.

§ 26.

Följande föräringar till Sällskapets bibliotek hade inkommit:

1. Från Statiska Centralbyrån: Bidrag till Finlands officiela Statistik VI. Befolknings Statistik 16. Folkmängdsförändringar 1887, samt samma arbete på finska språket.

2. Wasa läns Landtbrukssällskaps årsberättelse för 1889 på svenska och finska.

3. Från Danska Landhusholdningsselskabet: Tidskrift för Landökonomi. Utg. af J. G. la Cour. 8de bandets 7de och 8de häften.

4. Jahrbuch der deutschen Landwirtschafts-Gesellschaft. Band 3. 1888 och band 4. 1889.

5. Baltische Wochenschrift Nris 1-5 för 1890.

§ 27.

Sekreteraren meddelade att agronomen Uno Bremer erbjudit sig att vid instundande plenum hålla föredrag om möjligheten att vinna Thomasfosfat af den vid finska stålverk uppstående slaggen. Anbudet mottogs och anmodades Sekreter-

ren att derom annonsera i ortens tidningar.

§ 28.

Sekreteraren anmälte att bonden Gustaf Jaakola i Nousis anhållit att tvänne hans i Honkilaks kapell bosatta kvinliga slägtingar måtte på Sällskapets bekostnad få genomgå kurser vid mejerierna å Yläne gård och Nygård i samma socken, hvilka ~~egare~~ häradshöfding R. Jägerhorn och landthushållaren O. Mellqvist förklarat sig villige att mottaga hvar sin elev på samma vilkor, som varit gällande för de Sällskapets stipendiater, hvilka hos dem tidigare åtnjutit undervisning eller 20 mk i månaden under högst fyra månaders tid. Denna anhållan fann Bestyrelsen godt bifalla.

§ 29.

På framställning af sekreteraren beslöts att, sedan Sällskapets kamrerare tillfrisknat, fullständig inventarieförteckning öfver Kemiska och Frökontrollstationens tillhörigheter skulle upprättas.

§ 30.

Sekreteraren anmälte att berättelsen öfver mejeriskolans å Gästerby verksamhet under senaste läroår ännu icke, oaktadt påminnelser, ankommit, churu, enligt gällande reglemente för mejeriskolorna, sådan berättelse bort vara ingifven före utgången af januari månad. Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att i bref till grefve August Armfelt anmoda honom draga försorg om att berättelsen oförtöfvadt blefve insänd samt att framdeles slik försummelse, som nu ej inträffat första gången, icke finge ega rum.

§ 31.

Det af agronomen Arno Reuter författade förslaget till almanacksafhandling för 1891 „Om hemslöjd", hvilket förslag bland Bestyrelsens med-

lemmar cirkulerat, godkändes under förbehåll att sekreteraren skulle närmare genomse och delvis omarbeta detsamma.

§ 32.

Sekreteraren meddelade att, resp. skoldirektioner i de s. k. Ahlmanska socknarne utsett följande personer till stipendiater i Sällskapets slöjdskola under innevarande vårtermin nämligen: gårdsegaredottren Mathilda Alexandra Willgren från Tammerfors stad, landbondedottren Hilma Mariana Uotila från Messuby, Anna Emilia Winberg och Ida Serenius från Hangasala, Olga Sipilä och Olga Kärppälä från Lempälä, torparedottren Johanna Post och bondedottren Eufrosina Penttilä från Birkkala äfvensom skräddaredottren Emma Högander och bondedottren Paulina Kokkola från Wesilaks. Alla dessa stipendiater hade äfven vid terminens början infunnit sig i skolan.

§ 33.

Egaren af Björkboda U. Palmu hade anhållit att Sällskapet skulle till Sparbanken i denna stad, som egde inteckning i Björkboda gods framför Sällskapet, utfärda en förbindelse att Sällskapet medgäfve dödande af inteckningen i de Björkboda underlydande lägenheter, som enligt Palmus anmälan blifvit försålda. Bestyrelsen bifoll denna begäran, dock skulle förbindelsen icke utfärdas förr än Palmu till Sällskapet öfverlemnat liknande förbindelser af enkorna Bergh och Smidt samt herrar Carlander och Peterzon, hvilka efter Sällskapet erhållit inteckningar i Björkboda.

§ 34.

På derom af Sällskapets kamrerare insänd framställning beslöt Sällskapet att öfverföra från

1861

statsanslaget af den 1 Maj till Önskilda jordens hälften af det under 1859 utbetalta postportot med 209 mk 27 penni återersom från Jordbruksanslaget till Önskilda jordens 500 mk såsom bidrag till kostnaderna för tryckningen af Sällskapets Handlingar för 1858.

§ 35.

Fjerde kvartalsförslaget för 1859 hade af kamreraren intemnats och skulle ditsamma sedan det blifvit af kassasinspektorn granskadt öfversändas till Jordbruks Expeditionen, såvidt det angick Sällskapet tilldelade anslag för jordbrukets främjande och Hisingerska donationen, samt till Handels och Industri Expeditionen såvidt det rörde slöjdanslagen.

§ 36.

Sedan särskilda ansökningar om utmärkelser för långvarig och trogen tjänst jämte till dem hörande intyg blifvit granskade, beslöt Bestyrelsen föreslå nedan uppräknade tjänstehjon till erhållande af följande utmärkelsetecken, nämligen:

a) mindre silfver medalj:

1. Förvaltaren Mikael Kampanen, född 1841, för 13 års tjänst hos i St. Petersburg bosatte hedersborgaren A. Libatscheff å dennes egande Konttila gård i Pumala socken;

2. Gårdsfogden Karl August Brodd, född 1834, för 20 års tjänst hos godsegaren J. R. Forsström å Niemenkylä gård i Wichtis socken, der han under senare år, på grund af egarens höga ålder, sjelfständigt skött gårdens jordbruk.

3. Bruksuppsyningsmannen Dmitri Bogdanoff, född 1819, för 35 års tjänst vid Pitkäranta Koppar och tennverk i Impilaks socken;

4. Jordbruks och handels-föreståndaren Johan Kuntsi, född 1861, för 11 års tjänst hos handlanden och godsegaren A. Puolakka i Räisälä socken;

5. Garfveri-föreståndaren Matts Pyjatti, född 1856, för 11 års tjänst hos densamme.

b) bronsmedalj:

1. Schlossaren Jevstafei Sokoloff, född 1813, och

2. Ställdrängen Anders Pesonen, född 1825, hvardera för 56 års tjänst vid Pitkäranta Koppar och tennverk i Impilaks socken.

c) hederstecken i silfver:

1. Tjänarinnan Walborg Linna, född 1840, för 11 års tjänst hos handlanden A. Puolakka i Räisälä socken;

2. Tjänarinnan Hedvig Kulmala, född 1837, för 20 års och

3. Tjänarinnan Anna Ristimäki, född 1848, för 13 års tjänst,

begge dessa hos utnämnde kyrkoherden, kapellanen K. J. J. Bergroth i Kexholm socken;

4. Tjänarinnan Maria Flaming, född 1860, för 10 års tjänst hos numera aflidne provinciallläkaren, doktor J. Ringbom i Björneborg samt hos hans efterlefvande enka, fru Sofi Ringbom; samt

5. Tjänarinnan Maria Mustonmäki, född 1852, för 12 års tjänst hos kollegan, fil. mag. O. Lundenius dels i Wasa dels i Åbo.

d) inskription å värdeföremål:

1. Tjänarinnan Maria Helena Lundberg, född Lakuri, född 1857, för 14 års tjänst hos stadsfiskalen J. Wikberg i Fredrikshamn (inskription å silfverur) och

2. Enkan Hedvig Thessman, född 1821, för 40 års tjänst, först under 30 år å Mäkkilä gård i Bredskäll by af Wekkelaks socken och sedermera, efter

det sagda egendom inköpts af öfversten Johan A. Frey, såsom dennes försäljerska i Fredrikshamn af mjölk och jordbruksprodukter (inskription å silfver matsked).

§ 37.

Vid sammanträdet utfärdade kvartals- och öfriga anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

Ja fidem:

M. A. Rönnbäck

Best. 28/3 90 – 1

År 1890 den 28 mars sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse hvarvid tillstädeskommo Sällskapets Ordförande, hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens ordförande, grefve Armfelt, ledamöterna, hrr von Haartman, Backmansson, Juselius och Hedenberg samt underskrifven sekreterare. Sällskapets kamrerare anmältes fortfarande sjuk.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 18 förlidne februari upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Remissakten från Kejserliga Senaten af den 1 februari innevarande år med begäran om Bestyrelsens utlåtande öfver en af "Warsinais Suomen pienten maanviljelijäin Seurä" genom hrr A. W. Jahnsson och Uno Bremer ingifven underdånig ansökan om statsanslag, hade återkommit från cirkulation hos Bestyrelsens ledamöter och föredrogs af sekreteraren, hvarvid förenämda ansökningsskrift först upplästes sålydande:

Sign: Anslagsbegäran.

hvarefter föredraganden afgaf sitt yttrande i följande ordalag:

Vid genomläsningen af den utaf hrr A. W. Jahnsson och Uno Bremer till H. R. M:t på "Warsinais-Suomen pienten maanviljelijäin Seurä" vägnar ingifna skriften har jag ej kunnat undgå det intryck af humbug, som sjelföfverskattning och försök att gifva storverksprägel åt allt

som man uträttat eller trott sig uträtta, städse framkallar. Att ett sällskap, som ännu ej är årsgammalt – dess stadgar antogos den 5 mars 1889 och erhöllo fastställelse den 30 derpåföljande april, hvarefter sällskapet konstituerade sig – icke kunnat uträtta mycket, är helt naturligt och kan väl icke gifva anledning till klander. Men då sökandena vilja motivera sin anslagsbegäran dermed, att det unga sällskapet redan vunnit „koko joukko" resultater, förefaller sådant nästan komiskt. Det enda sällskapet, sedan det konstituerades, synes hafva uträttat, är att det tagit initiativ till och genom en komité låtit utarbeta förslag till reglor för ett handelsbolag, afsedt att utgöra den direkta förbindelsen mellan de mindre jordbrukarena samt köparena af dessas produkter och tilltillverkarene af dessas behofver. Detta kan nu visserligen erkännas vara en vidtgående plan, men enligt min tanke är det tillika ett i hög grad vågadt experiment. Att locka de små jordbrukarene att kasta sig in i ett affärsföretag af så osäker ekonomisk framtid, som det ifrågavarande, synes så mycket farligare, som de ledande i sällskapet icke torde ega den mogna betänksamhet, som i dylika saker icke kan ersättas af en ungdomlig ifver att reformera.

För att få ihop sin „koko joukko" resultat, räknar sällskapet sig till godo, hvad som blifvit gjordt af en annan under några år exesterande organisation, nämligen den s. k. centralbestyrelsen för landtbruksgillena i en del af vestra Finlands finska socknar. Och ehuru sådant naturligtvis är oriktigt, enär denna organisation var något helt annat och enligt min tanke vida mera af förhållandena betingadt än dess senare

Sign. Anslagsbegäran.

Suurivaltaisin, Kaikkeinarmollisin Keisari ja Suuriruhtinas.

Maaliskuun 17 p:nä 1886 kokoontui Turun kaupungissa yksityisten henkilöin kutsumuksen johdosta jommoinenkin joukko erittäinkin pienten maanviljelijäin talouden parantamista harrastavia kansalaisia. Pääkysymyksenä ohjelmassa oli seurojen perustaminen maalaiskuntiin, jotta saataisiin näissä herätetyksi vilkkaampi osanotto omien etujensa valvomisessa ja parempi taito maanviljelyksen ja sen sivuelinkeinojen hoitamisessa. Toisena tärkeänä keskusteltavana oli viljatulli, joka siihen aikaan oli päivän kysymyksenä ja erittäinkin pienten maanviljelijäin toimeentulolle mitä tähdellisin. Keskustelujen varsinaisena tuloksena oli komiteeain asettaminen, jotka saivat tehtäväksensä asiain tarkemman valmistamisen uutta kokousta varten, joka sitten pidettiin Turussa 17 p:nä Toukokuuta yllämainittuna vuonna. Tähän olikin saapunut sangen lukuisa joukko pieniä maanviljelijöitä ja vilkaan keskustelun perästä yhtyi kokous siihen mielipiteesen että kaikelle maahan tuodulle viljalle, mutta etenkin nisuille, ohrille ja maisille, joita enimmiten käytettiin ylellisyystavarain valmistamiseen, olisi saatava kohtuullinen tulli. Samassa päätettiin, että kokouksen mielipide oli saatettava hallituksen tiedoksi, jonkatähden alamainen kertomus tästä lähetettiin Teidän Keisarillisen Majesteettinne Suomen Senaatin Maanviljelystoimikunnan Esimiehelle, joka Lokakuun alussa samana vuonna esitti asian Suomen Senaatille, kuten hän itse kokouksen puheenjohtajal-

le lähettämässään kirjeessä ilmoitti. – Toisen valmistettavan kysymyksen suhteen oli komitea ehdoittanut, että kuhunkin kuntaan perustettaisiin maanmiesseura, jonka tarkoituksena olisi piirissään edistää maanviljelystä ja sen sivuelinkeinoja sekä yleensä parantaa kansan henkistä ja aineellista tilaa; että valittaisiin viisimiehinen keskustoimikunta, jonka tulisi välittää ja vireillä pitää kuntaseurojen toimintaa sekä panna yhteiskokouksia toimeen, sekä että Warsinais-Suomen suomalaiset seudut määrättäisiin tämän keskustoimikunnan vaikutusalueeksi. Kaikki nämät ehdoitukset hyväksyttiinkin kokouksessa ja valittiin nyt tämän keskustoimikunnan jäseniksi tohtorit A. W. Jahnson ja A. R. Spoof, agronoomi Uno Bremer, eninen valtiopäivämies K. Wärri ja sanomalehden toimittaja K. Wehanen sekä varajäseniksi ruunuvouti J. Westerling, henkikirjuri L. Landell ja virkatalon vuokraaja E. J. Lindholm.

Suorana seurauksena mainitusta päätöksistä saatamme mainita, että nyt jo on perustettu seuraavat seurat, nimittäin „Paimion Edistysseura", „Piikkiön Talousyhdistys", „Karinan Maanmiesseura," „Halikon Maanmiesseura," „Lemun, Mietoisten ja Mynämäen Maanmiesseura," „Kustaavin Maanmiesseura" ja „Hirvensalon Maanmiesseura", jonka ohessa Raision ja Nousiaisten pitäjissä sekä Wehmaala jo on päätetty panna samallaisia seuroja toimeen. Edellämainittu keskustoimikunta on neuvoillaan ja toimillaan koittanut auttaa asianomaisia tällaisten seurojen perustamiseen silloinkin kun asia on koskenut ulkopuolella Warsinais-Suomea sijaitsevia kuntia, niinkuin

Huittisten, Euran ja Lopen pitäjiä.

Mitä taas tulee tämän keskustoimikunnan toisiin toimiin, on se järjestänyt yleisiä kokouksia enimmiten sellaisilla ajoilla, jolloin kansaa tavallista enemmän on kokoontunut kaupunkiin. Niinpä pidettiin tämmöinen kokous 22 p:na Helmikuuta v. 1887, jossa keskusteltiin miten meijeriliike saataisiin hyödyttämään pienempää maataloutta ja siitä kokemuksesta, jota Länsi-Suomessa on saatu maakauppiaista. Edellisen kysymyksen johdosta päätettiin hankkia selvitystä asiasta eri tahoilta ja jälkimäisen suhteen lausuttiin toivomuksena, että maakauppiailta vaadittaisiin jonkinlaisia takeita liikkeensä hoidossa tarvittavista tiedoista ja kyystä, sekä että kunnille myönnettäisiin oikeus määrätä, kuinka monta ja millaisia maakauppiaita ne haluaisivat. Syyskuun 14 p:nä eli Turun syysmarkkinain aikana pidettiin seuraava kokous, jossa tapahtuneen keskustelun tuloksena oli lausunto maanpalstoittamisen suuresta tärkeydestä irtaimen väen aineelliselle ja henkiselle vaurastumiselle. Helmikuun 14 p:nä otettiin uudestaan keskusteltavaksi kysymys meijeriliikkeen tärkeydestä pikkutilalliselle ja päätettiin, että keskustoimikunta joka kuntaan lähetettävässä kiertokirjeessä antaisi yleisölle tarkkoja neuvoja meijeriasiaa koskevissä kysymyksissä, joka kiertokirje epäilemättä on tuntuvasti vaikuttanut siihen edistymiseen, joka meijeriliikkeen alalla viime aikoina on ollut huomattavana Warsinais-Suomessakin, missä olosuhteet eivät suinkaan ole tälle toimelle suotuisat. Samoin päätettiin että sanottu toimikunta Tukholmasta hankkisi tietoja

josko sinne voisi myytäväksi lähettää suom
laista maatiaisvoita. Sen johdosta toimikunta
nomalehdissä ilmoittikin erään Tukholma
laisen voikaupan osoitteen, mihinkä kaupp
maatiaisvoita saattaa lähettää sekä myytäv
että kiinteään kauppaan. Warojen puutteest
ei voitu ryhtyä tehokkaampiin toimiin tä
asiassa. – Seuraavissa kokouksissa on kesku
teltu karjamarkkinain ja hevoskaupan järjes
misestä, siitosyhdistysten perustamisesta ja
sikkain kasvattamisesta, joiden kysymysten t
kempaa käsittelyä ja toimeenpanoa varten
valittu komiteeoita joiden valmistavat mie
nöt kaikki sittemmin julkaistiin Auraleh
maanviljelysosastossa. Tuloksena on mainitta
myöskin Piikkiöön perustettu siitoslaitos kotim
sen nautakarjan parantamiseksi. Myöskin
rastaan käytöllisiin toimiin on keskustoimiku
ta ryhtynyt. Sittekun eräässä kokouksessa oli
suttu suotavaksi, että maanviljelijöitä varten
tettaisiin ulkomailta erästä uutta Thomasku
naksi nimitettyä lannoitus-ainetta, tilasi ke
kustoimikunta, hankittuansa tätä varten tarvit
via tietoja, 3000 säkkiä tätä huokeata ja vaik
tavaa ainetta, jonka toimen seurauksena ei
noastaan ollut se että nämä 3000 säkkiä T
maskuonaa myytiin huokeasta hinnasta ma
seutujen maanviljelijöille, vaan myös että se
kilpailun kautta, joka täten syntyi, ja niit
tietojen vaikutuksesta, joita keskustoimikun
levitti tästä aineesta, Turussa myytiin syk
1888 ja keväällä 1889 sitä noin 9000 säkkiä el
paljoa enemmän kuin missään muussa kau
pungissa koko maassamme.

Kun yllämainitut yleiset kokoukset näy

tivät saavuttaneen jotenkin suurta suosiota, tu-
li yhä tuntuvammaksi tarve varsinaisen kes-
kusseuran perustamisesta, joka paremmin kuin
keskustoimikunta saattaisi ajaa maanviljeli-
jäin yhteisiä asioita sekä virkistää ja yhdistää
toimessa olevia pikkuseuroja. Asiaa valmista-
maan asetettiin toimikunta, joka kääntyi
kiertokirjeillä kaikkiin kuntiin saadaksensa tietoa
näiden mielipiteistä perustettavan seuran suh-
teen. Kun näihin monelta taholta tuli vasta-
uksia, jotka lämpimästi kannattivat tätä keskus-
seuran hanketta, kutsuttiin yhteinen kokous Tur-
kuun Syyskuun 18 p:nä 1888, jossa lopullisesti pää-
tettiin perustaa tuo keskusseura ja sääntöehdoi-
tuksia siihen laatimaan valittiin provasti F.
Nordlund, agronoomit Uno Bremer ja Arno
Reuter, entiset valtiopäivämiehet Halkilahti, Holl-
mén, Tervoinen, Suutarla ja Wärri, lautamies
T. F. Ilpoinen ja kanttori H. H. Hjerpe. Kun sään-
töehdoitus oli saatu valmiiksi, otettiin se tarkas-
tettavaksi Maaliskuun 5 p:nä 1889 ja hyväksyttiin
samassa kokouksessa pienemmillä muutoksilla.
Tämän sääntöehdoituksen mukaan oli seura
kutsuttava „Warsinais-Suomen pienten maan-
viljelijäin seuraksi" ja kaikkia keskusteluja
laimentavan kielen kääntämisen välttämiseksi
otettiin sääntöihin, että seuran virallisena kie-
lenä olisi suomenkieli. Kokouksen hyväksymät
säännöt vahvisti sitte käytettäviksi Turun ja
Porin läänin kuvernööri Huhtikuun 30 p:nä 1889.
Vastaperustetun seuran puheenjohtajaksi valittiin
tohtori A. W. Jahnsson sekä johtokunnan jäse-
niksi agronoomit Uno Bremer ja Arno Reuter,
provasti F. Nordlund, entiset valtiopäivämiehet
A. Halkilahti ja K. Wärri, tilanomistaja A. Abra-

hamsson, talollinen A. Nummelin Koskenn
mi sekä kanttori H. H. Hjerpe.

Uuden seuran ensimmäisiä toimia
maanviljelyskokouksen valmistaminen yhte
sä sen kilpakynnön ja kilpaojituksen kan
jonka Lemun, Mietoisten ja Mynämäen
maanmiesseura Talousseuran myöntämillä var
di päättänyt toimittaa. Tämä yritys onnistu
varsin hyvin, koska sanottuun kokoukseen saap
hyvin lukuisa joukko innostuneita maanviljel
jöitä, jonka vuoksi se käsitöitten ja heinänsiem
ten näyttely, joko tähän oli järjestetty, oli joten
rikas, ja erittäinkin Karjalan kappelia vart
toimeenpantu puuastiain näyttely varsin va
seva ja huvittava. Tavallista enempää huomi
herättivät myöskin kokouksessa pidetyt keskust
1si maalaiskansaa varten perustettavan kauppa
tiön tarpeellisuudesta, 2si siitä, josko kotiteollisu
della maassamme voitaisiin otaksua olevan t
vaisuutta sekä 3si siitä josko Thomaskuonajou
voitaisiin valmistaa Suomen rautatehtaissa s
tyvästä kuonasta. Ensinmainittu kysymys h
ti suurta myötätuntoisuutta, jonkatähden asia
valmistamaan asetettiin komiteea, jonka jäs
si valittiin kauppias Leon. Gestrin, varatuom
K. Almqvist, entiset valtiopäivämiehet K. Wä
ja L. Svanberg sekä kysymyksen esittäjä agro
noomi Uno Bremer, joka komiteea jo on va
mistanut yhtiöjärjestyksen aiotulle yhtiölle. K
teollisuutta koskevan keskustelukysymyksen esi
entinen valtiopäivämies K. Wärri ja keskust
johdosta päätettiin ehdoittaa käsityöopettajien
asettamista läänin eri seurakunnissa kiertel
viksi. Kysymykseen Thomaskuonan valmist
sen mahdollisuudesta vastasi kysymyksen es

täjä hr. Bremer kieltämällä, johonka päätök-
seen hän oli tullut niitten tietojen johdosta,
mitkä itselleen oli hankkinut Teollisuus-
Hallitukselta.

Esüntuomalla näitä tosiasioita, on War-
sinais-Suomen pienten maanviljelijäin seu-
ran johtokunta tahtonut näyttää, että ne
toimet, joiden tuloksena mainittu seura on
pidettävä, ensimmäisestä hetkestä asti ovat
tarkkoittaneet vähävaraisempien pienempäin
maanviljelijäin suoraa hyötyä sekä että koko
joukko tuloksia jo on saatettu ja ennen kaik-
kia vilkkaampi yhteishenki seuran alueesen
kuuluvissa kunnissa saatu viritetyksi. Koska
kuitenkin seuran vaikutusta suuressa mää-
rässä laimentaa varojen puute ja erittäinkin
ensiaikoina olisi suurempia pää-omia käy-
tettävinä, rohkenemme Warsinais-Suomen pien-
ten maanviljelijäin seuran puolesta Teidän Kei-
sarilliselta Majesteetiltanne syvimmässä alamai-
suudessa anoa että sille Maanviljelysrahastonsääs-
tövaroista nyt kohta myönnettäisiin raha-apuna
kerrassaan kolmetuhatta (3000) Suomen markkaa se-
kä sittemmin vuosittain vuoteen 1893 kaksituhatta
(2000) markkaa.

Olemme alati syvimmällä alamaisella
kunnioituksella ja uskollisuudella Suurivaltai-
sin, Kaikkeinarmollisin Keisari ja Suuriruhtinas

Teidän Keisarillisen Majesteettinne
kaikkein alamaisimmat
ja uskollisimmat pal-
velijat ja alamaiset

A. W. Jahnsson. Uno Bremer.
Filos. tohtori, Lehtori. Agronoomi.

omgestaltning; Egentliga Finlands mindre landt-
brukares sällskap, så kan dock den solidaritet med
den nämda centralbestyrelsen, som det nuvarande
sällskapet gör anspråk uppå, ega ett visst berätti-
gande, enär de ledande personligheterna i hufvud-
sak äro desamma och man sålunda kan antaga,
att anda och tendenser äfven komma att blif-
va oförändrade, åtminstone tillsvidare. Men detta
är beklagligtvis icke någon synnerlig rekommen-
dation för det unga sällskapet, åtminstone ic-
ke i mina ögon. Protektionistiska tendenser,
afvoghet mot näringsfriheten - nb. andras, ty för
egen räkning taga vederbörande nog fasta der-
på - samt en deciderad fennomansk parti-
ståndpunkt, för hvilken de små jordbrukare-
ne i Egentliga Finlands svenska kommuner
äro likgiltiga - dessa voro, såsom redan ur den
föreliggande skriften framgår, de egenskaper,
som karaktäriserade den vordna centralbesty-
relsen och de af densamma sammankallade
mötena. Dessa tendenser hafva utan tvifvel
gått i arf till det nya sällskapet, likasom
äfven centralbestyrelsens omogna affärsplaner -
den kända Thomasfosfat historien och funde-
ringen om smörförsäljningen i Stockholm -
fått sin fortsättning i det förut nämda tillämn-
nade handelsbolaget. Härmed vill jag icke säga,
att de af centralbestyrelsen sammankallade
mötena skulle medfört ingen nytta i andra
riktningar eller att vid dem icke skulle haf-
va diskuterats äfven frågor af verkligt gagn för de
mindre landtbrukarene, såsom om landtman-
nagillens bildande eller om mejerihandteringens
främjande m. fl. Men då hrr Jahnsson och Bre-
mer tillskrifva hela förtjänsten af framstegen på

dessa områden de mindre landtbrukarenes sällskap (resp. den förra centralbestyrelsen), så är detta en sjelföfverskattning eller ett sjelfbedrägeri. Hr Bremer borde veta att han långt tidigare i egenskap af K. Finska Hushållningssällskapets ambulatoriske föreläsare i landtbruk arbetat för socknegillenas bildande, hvarföre på sin höjd en del af förtjänsten om de n.v. gillenas uppkomst kan godtskrifvas det sällskap, hvars talan han nu för. Och att tillskrifva framstegen i mejerihandteringen i denna del af landet ett af vederbörande utsändt cirkulär är - humbug likasom omtalandet af „Piikkiön siitoslaitos" (!) o.s.v.

Oaktadt allt detta kan jag dock icke föreslå att Bestyrelsen skulle afstyrka bifall till hrr Jahnsons och Bremers ansökan. Jag tror nämligen att beviljandet af statsanslag åt ifrågavarande sällskap om blott sådant sker under vissa vilkor och medelnödig kontroll, vore ett medel att förebygga vådorna af det projektmakeri, som hittills kunnat spåras i Sällskapets och dess föregångares - centralbestyrelsens för landtmannagillena - åtgärder, samt att motarbeta andra förut antydda ensidigheter och svagheter. Får Sällskapet icke några medel att röra sig med, så hänvisas det att söka sin hufvuduppgift i protektionistisk propaganda och möjligen språkligt-politiska agitationer bland landtbefolkningen. Statsanslaget deremot synes egnadt att framkalla en ökad ansvarighetskänsla och större betänksamhet äfvensom en mera åt det praktiska riktad verksamhet.

Jag får derföre föreslå att Bestyrelsen i sitt afgifvande utlåtande måtte tillstyrka bifall till det begärda årliga anslaget af 2000 mk i tre års tid, under förutsättning att tillgångarne i

statsmedlen tillåta sådant utan att äldre liknande sällskap, som tidigare kommit i åtnjutande af statsbidrag, derigenom blefve förfördelade, äfvensom med vilkor att medlen skola användas till fromma likaväl för de svenska som för de finska kommunerna inom Sällskapets verkningskrets samt icke utan särskildt dertill utverkadt tillstånd till några affärsföretag. Hvad åter beträffar det begärda anslaget af 3000 mk en gång för alla, så hafva sökandena alls icke uppgifvit, hvartill ett slikt anslag vore behöfligt. Och då jag befarar, att dermed just afses att understöda det förut omnämda handelsbolaget, ville jag tillstyrka bifall dertill endast under förbehåll att sökandena eller det sällskap de representera för användandet af detsamma uppgifva bestämda ändamål, som af Kejserliga Senaten kunna godkännas. Att anslagens beviljande skulle åtföljas af skyldighet, att årligen till Kejserliga Senaten afgifva och derjämte offentliggöra berättelse öfver Sällskapets verksamhet, synes sjelffallet.

Ledamoten, forstmästaren von Haartman godkände sekreterarens motivering, så vidt densamma rörde frågan om årligt anslag till Egentliga Finlands mindre jordbrukares Sällskap, äfvensom de af sekreteraren föreslagna vilkoren för detsammas åtnjutande; dock ville han derutöfver särskildt betona, att anslaget borde användas till jordbrukets främjande och i sådant afseende främst till premier vid möten och utställningar, föranstaltade af landtbruksgillen i Egentliga Finlands kommuner, hvilkas understödande ju också var hufvuduppgiften för den centralbestyrelse, hvars verksamhet numera öfverflyttats på Egentliga Finlands mindre jordbrukares Sällskap. Hvad åter det begärda ansla-

get i ett för allt angick, ville talaren för sin del
afstyrka detsammas beviljande, enär något ändamål för ett sådant anslag icke uppgifvits och något behof deraf icke syntes förefinnas, såvida afsikten icke vore att använda anslaget till det planlagda handelsbolaget, hvilket talaren på de skäl sekretaren framhållit icke ansåg nyttigt.

Bestyrelsens ordförande, grefve Armfelt, yttrade:

För min del har jag ansett bildandet af Egentliga Finlands mindre jordbrukares Sällskap icke betingadt af något som helst behof. Såväl K. Finska Hushållningssällskapet, hvilket genom penningebidrag till landtmannagillen och föreningar understödt dem vid deras möten, utställningar och profplöjningar, som i synnerhet det redan tidigare bildade Egentliga Finlands landtbrukssällskap, hafva, enligt min uppfattning, fullkomligt fyllt behofvet inom denna del af landet af sällskap för de mindre jordbrukarenes nytta; och har det sistnämda, särskildt genom utgifvande af premier för välskötta mindre jordbruk och anordnande af utställningar och möten i olika delar af länet gjort sig väl förtjänt om jordbrukets och dess binäringars höjande inom sitt arbetsfält.

Egentliga Finlands mindre jordbrukares Sällskap till regeringen ingifna skrift utgör en historik öfver detta sällskaps tillkomst och berättelse om allt hvad detsamma och den tidigare existerande centralbestyrelsen för landtbruksgillena i Egentliga Finlands finska kommuner hittills uträttat. Bland dess första åtgärder var att yrka på spanmålstullar „förnämligast på hvete, korn och majs, hvilka merendels användas till beredning af öfverflödsvaror," hvarefter uppräknas en hop gillen och föreningar, hvilkas

tillkomst Sällskapet tillskrifver sig, omnämnas möten vid hvilka, bland annat, dryftats frågan om att „af landthandlande borde fordras något slags garantier för vid rörelsens bedrifvande erforderliga insigter och förmåga samt kommunerna tillerkännas rätt att bestämma huru många och hvad slags landthandlande de önskade." Vidare har centralbestyrelsen i tidningarne uppgifvit adressen på en smörfirma i Stockholm och vid de af densamma föranstaltade mötena har diskuterats, i likhet med hvad fallet är vid alla gillens och föreningars möten, diverse allmänna frågor, hvarefter tidningen Auras läsarekrets delgifvits resultaten af diskussionerna. „Omedelbart praktiska frågor" hafva äfven af centralbestyrelsen vidtagits och främst bland dem framhålles den sorgligt ryktbara Thomasslagg importen. Sedan alla dessa storverk uppräknats besluter då centralbestyrelsen sig för att bilda ett särskildt „sällskap" och som en förtjänst framhålles att sällskapets officiela språk är finskan; liksom redan förut framhållits att endast Egentliga Finlands finska talande kommuner af sällskapet omhuldas, samt att tidningen Aura är sällskapets officiela organ. Sedermera, efter det Sällskapet bildats, ansökes om stadfästelse på stadgarne och, sedan sådan erhållits, har ett möte, i sammanhang med en genom medel från K. F. Hushållningssällskapet, af Lemo, Mietois och Wirmo landtmannagille föranstaltad profplöjning och dikning, af det nya Sällskapet hållits, hvilket möte „lyckades mycket bra, emedan mötet besöktes af en mycket talrik mängd lifvade jordbrukare" samt utställningen af höfrö och handarbeten var „någorlunda" rikhaltig. Vid detta möte funnos tre diskussionsämnen: första frågan om att för landtbefolkningen grunda ett handelsbolag, den an-

dra om hemslöjdens höjande och den tredje om möjlig-
heten att inom landet vinna Thomas-slagg. Den
första omfattades med mycket intresse och man be-
slöt att blifva köpmän en gros, den andra ledde
till förslag om anställande af slöjdundervisare
och den tredje besvarades med ett bleklagt nej. På alla
dessa sällskapets stora och obegripliga förtjänster grun-
das nu anhållan om statsbidrag.

Emedan jag anser Sällskapets bildande, äfven
om detsamma endast haft jordbruksintressena till
mål, fullkomligt omotiveradt, då ett tidigare bildadt
Sällskap, omfattande visserligen äfven Egentliga Fin-
lands svenska socknar (och deri låg väl dess stora
fel) redan fanns och med framgång arbetat på jord-
brukets och dess binäringars höjande inom Egentli-
ga Finland, anser jag mig redan på denna grun-
ej med min röst böra tillstyrka det ansökta ansla-
get. Då dertill kommer att de beslut, i hvilka Säll-
skapet stannat i tullfrågan och frågan om landthan-
lande tyda på Sällskapets ultra konservativa, att
ej säga retrograda, tendenser, och förslaget om ett
handelsbolag förefaller mig särdeles puritt och omo-
get samt Sällskapets utpräglade partiståndpunkt
– som har sitt uttryck såväl i den första central-
bestyrelsens sammansättning af personer, de flesta
fullkomligt främmande för allt hvad jordbruk-
heter, som uti uteslutandet af den svenska jord-
brukande befolkningen i länet, och i Sällskapets
publikationers införande endast i tidningen Aur-
hvars hufvudredaktörer tagit initiativet till detta
Sällskaps stiftande, hvarigenom de ju för sitt
starkt färgade blad förvärfvat ett ganska stort an-
tal prenumeranter, m. m. – är allt för tydlig, så
gör allt detta att Sällskapet för mig framstår som
en förening der det politiska syftet går framom jord-

Best 28/3 90 – 3

bruksintresset. På alla dessa skäl anser jag staten
icke böra med anslag understödja Sällskapet, hvars
tillkomst som landtbruksällskap ej alls varit af
behofvet framkalladt. Jag afstyrker derför utgif-
vandet af det begärda anslaget.

Sällskapets Ordförande, hofrättsrådet Björk-
man, understödde Sekreterarens förslag och biträd-
de likaledes dennes motivering.

Då sålunda under den nu afslutade dis-
kussionen olika meningar försports anstäldes om-
röstning, hvarvid

ledamoten, godsegaren Hedenberg på de af (Bestyrelsens) ord-
förande under diskussionen framstälda skälen
röstade för att Bestyrelsen måtte afstyrka bifall
till föreliggande ansökan;

ledamoten, borgmästaren Jusélius förordade
bifall till det begärda årliga anslaget med de vil-
kor, som föreslagits af sekreteraren och forstmästa-
ren von Haartman, men afstyrkte beviljandet af
anslaget i ett för allt;

ledamoten, kollegii-assessorn Backmansson
förenade sig med borgmästaren Jusélius;

ledamoten, forstmästaren von Haartman vid-
höll sin under diskussionen uttalade åsikt, som
öfverensstämde med borgmästaren Jusélius af-
gifna votum; samt

ordföranden, grefve Armfelt på förut anför-
da skäl förenade sig med godsegaren Heden-
berg.

På grund af denna omröstning antecknades
såsom beslut, att Bestyrelsen i afgifvande
yttrande skulle tillstyrka det „Warsinais Suo-
men pienten maanviljelijäin Seura" måtte, i
händelse tillgångarne i statsmedlen tillåte så-
dant utan förfördelande af äldre Sällskap, till-

delas ett årligt anslag af Tvåtusen mark i tu
års tid, under vilkor att medlen skola an
vändas till jordbrukets främjande likaväl i d
svenska som i de finska kommunerna i
Sällskapets verksamhetskrets och främst till pre
mier vid möten och utställningar, för
ställdade af landtbruksgillen samt under in
ger föreberedning till inledande eller unde
stödjande af affärsföretag, så framt icke sär
skildt tillstånd därtill utverkats, åliggen
Sällskapet årligen till Kejserliga Senaten afgi
ver och tillika offentliggör berättelse öfver sin ver
samhet; hvaremot bevillrandet af det begärda
statsanslaget af Tvåtusen mark en gång för a
la skulle afstyrkas, enär något årligt anslag, för
hvilket ett sådant anslag vore behöfligt, icke
af sökandena anhölts.

Härjämte, och enär Bestyrelsen ansåg
de under den föreliggande diskussionen uttalade
de olika åsikterna böra komma till Kejserlig
Senatens kännedom, beslöts att utdrag av de
gens protokoll, så vidt det angick nu afgjorda
ärende, skulle bifogas Bestyrelsens utlåtande i
ämnet.

§ 3.

Från Kejserliga Senaten hade ankommit
en remissresolution af den 20 sistlidne februari
med begäran om Bestyrelsens utlåtande i anled
ning af en uti af Direktionen för Nylands och
Tavastehus läns Landtbrukssällskap ingifven fram
ställning om anställande af en medicinskt bil
dad veterinär vid Medicinalstyrelsen, öfver hvilk
framställning nyssnämnda styrelse afgifvit till re
missaktens förvarande yttrande.

Handlingarna stäldes på cirkulation.

§ 4.

Medelst remissresolution af den 4 innevaran
de mars hade Kejserliga Senaten anmodat Bestyrel
sen att inkomma med utlåtande i anledning af
en till Senaten ingifven underdånig ansökan om
fastställelse å förslag till stadgar för ömsesidigt Hästförsäk
ringsbolag; och beslöt Bestyrelsen, som ansåg bildan
det af sådant försäkringsbolag på denna ort högeligen
önskvärdt och ej heller funnit skäl till anmärknin
gar emot de föreslagna stadgarne, förena bifall till i
frågavarande ansökan.

§ 5.

Medelst remissresolution af den 21 sistlidne
februari hade Kejserliga Senaten anmodat Bestyr
elsen att inkomma med utlåtande i anledning
af en uti af Direktionen för Kuppis trädgårdsskötare
skola härstädes ingifven underdånig ansökan sålydande:

Sign: Kuppis.

och beslöt Bestyrelsen till fullgörande af detta upp
drag föreslå, att det begärda anslaget måtte bevil
jas Kuppis trädgårdsskötareskola, som under en dug
lig lärares ledning i hög grad främjat trädgårds
odlingen i landet, men framdeles icke skulle kun
na så fullständigt som hittills uppfylla sitt ända
mål, om det blefve berövadt i frågavarande bidrag
af allmänna medel. I behandlingen af detta ärende
deltog icke ledamoten Furuhjelm, såsom jäfvig i egenskap af ordförande i Direktionen för Kuppis trädgårdsskötareskola.

Med anledning af en underdånig skrifvelse
från Medicinalstyrelsen, hvari jämte redogörelse
om förekomsten af tuberkulos i finska kreatur framhålles att sjukdomens spridning i landet
bäst torde förekommas genom uppsammande af
en inhemsk kreatursstam, hade Kejserliga Sena
ten medelst remissresolution af den 19 i denna
månad anmodat Bestyrelsen att inkomma med

utlåtande rörande Medicinalstyrelsens framställ-
ning såvidt den angick frågan om inhemsk
kreatursstam. Remisshandlingarna ställdes på
cirkulation.

§ 7.

Från statsmejeristen A. Voss-Schrader had
svar å Bestyrelsens skrifvelse af den 18 sistlidne
februari N:o 69 ankommit med uppgift på sär
skilda egendomar i landet der svin af Yorkshire
ras uppföddes, och beslöt Bestyrelsen med led-
ning af dessa anvisningar att aflåta skrifvelse
till civilingeniören A. Le Bell å Myrans i Sjun
deå socken, Fiskars Aktiebolag i Karis, fru C. af
Forselles å Nybygård i Nastola, landtbruksrådet
A. von Dachn å Sippola gård i Sippola socken
landthushållaren E. J. Roman å Paarskylä i
Bjerno samt mejeriegaren Pehrson å Björk
boda i Kimito med förfrågan, huruvida grisar
af dem kunde erhållas och till hvilket pris, hvar
jämte upplysningar skulle begäras rörande gri
sarnas ålder, kön, ras samt tiden när och
stället hvarest de kunde levereras.

§ 8.

Sekreteraren meddelade att Sällskapets kam
rerare inlemnat af revisionskommissionen gro
skad och riktig befunnen redovisning öfver an
vändandet under 1889 af de till Sällskapets di
position stälda slöjdanslagen, hvarjämte sekreterare
~~framlemnade~~ upplästen af honom utarbetad be
rättelse öfver Sällskapets verksamhet under förli-
det år för slöjdkunnighetens främjande; och beslöt
Bestyrelsen att till Handels och Industri Expe
ditionen i Kejserliga Senaten insända förenämn
redovisning samt att, i öfverensstämmelse med
sekreterarens nyss upplästa berättelse, till sagda

Afskrift

Sign. Kuppis.

Stormäktigste, allernådigste Kejsare och Storfurste!

Genom nådig resolution den 5 december 1884 har Eders Kejserliga Majestät till underhåll af Kuppis trädgårdsskötareskola invid Åbo stad beviljat ett bidrag af tvåtusen mark om året, att af allmänna medel utgå i tre års tid från och med den 1 januari 1885, under vilkor att utöfver de fyra lärlingar, hvilka derintills årligen i skolan åtnjutit undervisning, ytterligare fyra lärlingar derstädes emottagas och underhållas samt att undervisningen i skolan meddelades på landets båda språk, hvarhos skolans direktion ålåge att årligen före den 1 mars till Jordbruksexpeditionen i Eders Kejserliga Majestäts Senat för Finland afgifva redovisning öfver medlens användande jämte berättelse om skolans verksamhet under det föregående året samt i början af hvarje halft år förskottsvis hos Jordbruksexpeditionen utrekvirera anslaget, dervid särskildt för hvarje gång borde bifogas utredning om det antal lärlingar, som vid tiden för anslagets utrekvirerande i skolan åtnjöte undervisning; och är ifrågavarande statsbidrag sedermera, jämlikt nådig resolution af den 20 oktober 1887, skolan fortsättningsvis förunnadt likaledes under tre år från den 1 januari 1888.

Då omförmälda statsanslag sålunda upphör vid utgången af innevarande år, vågar skolans direktion, i förhoppning att ur de till Jordbruksexpeditionen årligen insända berättelserna om skolans verksamhet framgått det anstalten sökt uppfylla sitt ändamål och fullgöra de vid an-

slaget fästade vilkoren, hos Eders Kejserliga Majestät i djupaste underdånighet anhålla att Kuppis trädgårdsskötareskola måtte varda i åtnjutande af änberörda statsbidrag framgå bibehållen tills vidare eller under så lång tid Eders Kejserliga Majestät kan finna godt nåder bestämma; och utbeder sig direktionen lika underdånigt att få såsom skäl för ansökningen särskildt framhålla den omständigheten att af skolans nuvarande åtta ordinarie lärlingar sex begagna finska språket, att hvilket undervisning icke kan med anstalten egna, ganska begränsade tillgångar bekostas.

I underdånighet närslutande ett exemplar af inrättningens stadgar och ordningsregler framhärdar med djupaste undersåtlig trohet och vördnad

Direktionen för Kuppis trädgårdsskötareskola
Ferd. Jusélius.

Herman Ithimæus. Axel W. Rydman.

Best. 28/3 90 - 4.

Expedition aflåta en skrifvelse af följande lydelse:

Sign. Slöjd. 1889.

§ 9.

Sekreteraren meddelade att af de väfnadsarbeten, ~~xxx~~ från Sällskapets Slöjdskola, som varit utställda vid tekniska och slöjdutställningen i St. Petersburg, endast en ringa del derstädes blifvit försäld för inalles 32 mk 25 penni, hvilka medel redan hitkommit och öfverlemnats till kamreraren. De osålda artiklarna åter hade hemkommit i mer eller mindre skadadt skick, hvarföre prisen å desamma, för att möjliggöra deras försäljning, måste nedsättas med i allmänhet ungefär en tredjedel, hvarigenom ~~Sällskapet~~ en förlust af 151 mk uppstode.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att, jämlikt Industristyrelsens skrifvelse af den 28 oktober 1889, hos sagda Styrelse göra framställning om godtgörelse för ofvanangifna förlust, äfvensom för försändningskostnaden af expositionsartiklarna till Helsingfors, utgörande 6 mk 55 penni.

§ 10.

Sekreteraren meddelade att den på orten välkända ålderstigna drällväfverskan jungfru Holmberg, hvilken i sin ungdom lärt sig väfnadskonsten i Sällskapets då existerande väfskola, erbjudit sig att lära föreståndarinnan för Sällskapets slöjdskola damastdrällsväfnad samt att, när hennes ålder nu nödgade henne att upphöra med sitt yrke, till slöjdskolan förära sin väfstol för damastdräll. Bestyrelsen mottog anbudet, men skulle lämplig gratifikation framdeles tillde-

las jungfru Holmberg.

§ 11.

På förslag af föreståndarinnan för slöjdskolan beslöt Bestyrelsen att efter afslutandet af löpande vårterminen föranstalta en så fullständig utställning af elevernas arbeten som möjligt, samt att inbjuda intendenten vid Industristyrelsen öfverstlöjtnant A. Grijenberg, till hvilkens åliggande inspektionen öfver slöjdskolorna i landet hör, att taga sagde utställning i betraktande.

§ 12.

Sekreteraren anmodades att under någon af de resor, han för smöntställningen i Hangö komme att företaga, dröja en dag i Tavastehus för att besöka dervarande väfskola i och för anställande af jämförelse med Sällskapets likartade undervisningsanstalt.

§ 13.

Från Direktionen för Hofbeslagsskolan i Åbo hade skrifvelse af den 4 i denna månad ankommit med anhållan att Bestyrelsen måtte taga under ompröfning det förslag till skolans omorganisation, som dess föreståndare framstält i sin berättelse för 1889, samt ingå till K. Senaten med framställning derom att Hofbeslagsskolan i Åbo finge in för dess hellre på föreslaget sätt omorganiseras med bibehållande af samma statsanslag, som för närvarande är skolan tillförsäkradt.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att, innan vidare i saken tillgjordes, inhemta Bestyrelsens för Hästvårdsföreningen i Åbo utlåtande öfver det framställda förslaget.

Emellertid skulle den från cirkulation återkomna berättelsen öfver Hofbeslagsskolans verksam-

Sign. Slöjd 1889

Till Handels-och Industri Expeditionen i Kejserliga Senaten för Finland.

Jämlikt föreskrift i Handels-och Industri Expeditionens skrifvelse för den 14 december 1888 N:o 112 får Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet härmed ödmjukast insända af Sällskapets revisionskommission granskad och riktig befunnen redovisning öfver de till Sällskapets disposition under år 1889 stälda anslagen för slöjdkunnighetens främjande såvensom afgifva nedanstående berättelse om de i sådant afseende under förlidet år vidtagna åtgärderna och verkningarna af desamma, såvidt sådana redan kunnat förspöras.

Så snart Expeditionens förenämnda skrifvelse hit ankommit den 14 januari 1889 skred Bestyrelsen till öfverläggningar i ämnet främst rörande den tidigare planlagda utvidgning af väfnadsafdelningen i Sällskapets slöjdskola, hvartill medel nu erhållits, så att minst tjugu väfstolar kunde der uppställas. Men då utrymmet i den lokal uti Sällskapets hus, hvari skolan var inrymd, icke medgaf sådant, så länge der måste beredas plats äfven för undervisningen i öfriga ämnen, beslöts att för sistnämnda afdelningar upphyra särskild lokal, så att väfskolan ensam finge disponera slöjdskolans rum i Sällskapets hus. Då emellertid lämplig lokal icke stod att bekomma före fardag måste under vårterminen väfnadsundervisningen fortfarande bedrifvas med endast 10 väfstolar, under det från höstterminens början

och efter det sömnads, halmarbets och tra
afdelningarna flyttats till den från den
juni upphyrda lokalen, 20 väfstolar blefvo
strängt anlitande af utrymmet uppstälda
ter den sålunda skedda utvidgningen
skolan äro 43 undervisningstimmar i vec
anslagna för väfnad, 24 för linnesöm, 1
klädsöm, 12 för halmarbete och 4 för trä
i hvilket sistnämda ämne undervisni
blifvit inskränkt till att lära väfnadselev
sjelfva tillverka mindre tillbehör, som erfordr
för väfnaders uppsättande och utförande
att de blifvande väfverskorna ej i framtide
skola vara i ständigt beroende af snickar
biträde. Undervisningen har under 1889 stat
under den beprofvade ledningen af skolan
mångåriga föreståndarinna, fröken Matild
Tammelander, som dessutom särskildt un
dervisat i väfnad, deri under höstterminen
biträdd af en lärarinna, som tillika haft p
sin anpart träslöjden. För undervisningen
i sömnad och halmarbete hafva tvänne lär
rinnor varit anstälda, den ena för linnesöm
och halmarbete och den andra för klädsöm.

Elevernas antal uppgick vårterminen
till 53 och höstterminen till 54. I de olika la
roämnena hafva följande antal elever erhå
lit undervisning:

	Vårtermin:	Höstterminen
I väfnad	14	22
" klädsöm	27	21
" stätsöm	28	21
" halmarbete	13	6
" träslöjd	–	15

Kostnaderna för skolan hafva utgått d
från statsanslaget, dels från Sällskapets Ah

manska och Svahnska fonder, af hvilka den
förra godtgjort Sällskapets Enskilda fond hyran
för skollokalen i Sällskapets hus och den sena-
re bekostat allt arbetsmaterial efter afdrag
af det som influtit vid försäljningen af e-
levernas arbeten.

Till den för väfskolans räkning 1888 från
Sverige inköpta samlingen af väfnadsprof
hafva under året tillkommit en större kollek-
tion liknande prof från Finska Handarbetets
vänner samt ett mindre antal sådana
från väfskolan i Tavastehus.

Några direkta verkningar af väfskolans ut-
vidgning hafva naturligtvis ännu icke kun-
nat konstateras, men att väfnadsslöjden på
denna ort deraf skall röna ett gynsamt in-
flytande synes otvifvelaktigt.

Bestyrelsen anser sig här böra omnäm-
na några andra under året vidtagna åt-
gärder, som stå i samband med slöjdsko-
lan och väfnadsundervisningen. Sålunda har
Sällskapet med väfnader från slöjdskolan del-
tagit i tekniska och slöjdutställningen i St.
Petersburg, hvilken biträdande lärarinnan
i väfnad satts i tillfälle att besöka medelst
ett för ändamålet beviljadt resebidrag af
etthundra mark; en annan af de biträdan-
de lärarinnorna har härstädes fått genom-
gå en teoretisk kurs i sömnad; ett under-
stöd af tvåhundra mark har lemnats till
en under hösten inrättad mindre väfskola
i Bjerno, och en temporär väfskola har under
sommaren under fröken M. Tammelanders
ledning samt på Sällskapets Ahlmanska fonds
bekostnad varit anordnad i Pälkäne socken.

Så snart Sällskapet blef tillförsäkradt slö
anslaget af den 14 december 1888, väcktes omed
bart frågan om att anordna ambulatorisk un
dervisning i träskotillverkning samt att för
sådant ändamål få träskomakaren Kar
Lönnroth från Kemi till anställd i Sällskapet
tjänst. Då denne, som tillika är sjöma
emellertid på hösten 1888 tagit hyra på ett a
karefartyg i utlandet, kunde överenskomma
se med honom icke träffas tidigare, än at
han den 1 oktober tillträdde sin befattning
som Sällskapets kringresande undervisare i
skotillverkning, i hvilken egenskap han åtny
ter i fast årlig lön fyrhundra mark hvi
godtgörelse för resekostnader. Till förminskan
af de härigenom uppstående kostnaderna
rekvirent skyldig att utom fri kost och fri
logis för träskomakaren erlägga till Sällska
pet en afgift af två mark för hvarje dag de
ne uppehåller sig hos rekvirenten, som dere
mot utan särskild ersättning erhåller alla
träskor, som under sagda tid tillverkas.

Bestyrelsen har haft glädjen erfara att
denna åtgärd helsats med allmänt intresse oc
att rekvisitioner från olika håll inkommit till
stort antal, att Lönnroth varit, med undanta
af julhelgen, upptagen i en fortsättning; och
allt vidare ingå ansökningar. Derför anse
sig Bestyrelsen kunna anbefalla, att
den af träskomakaren meddelade under
visningen kommer att leda till ett allt allmän
nare begagnande af träskor, helst honom åf
ver åligger att lemna smeder på de orter
han besöker anvisningar i förfärdigande af
verktyg för träskomakeri.

Det af Kejserliga Senaten för Tuntimmersföre
ningen i Nystad bestämda anslaget af fem
hundra mark har till sagda förening öfver
lemnats, efter det densamma till Bestyrel
sen afgifvit infordrad redogörelse öfver organi
sationen af sin förlagshandel med slöjdalster
och sin verksamhet i öfrigt.

Slutligen får Bestyrelsen, för att under
lätta öfversikten af slöjdanslagets användande
under förlidet år, här meddela ett samman
drag af de medföljande räkenskaperna:

Tillgångar:

Behållning från 1888	Fmk	546:36
Årets anslag	"	10,500:"
Träskomakaren levererat dagafgif-ter af rekvirenter	"	132:"
	Fmk	11,178:36

Utgifter:

För slöjdskolan:

Föreståndarinnans aflöning och hyresmedel	Fmk	1,250:"
Biträdande lärarinnors	"	1,073:"
½ års hyra för lokal	"	400:"
Ved och lyse	"	488:41
Inventarier (förnämligast till väfnadsafdelningen)	"	928:92
Väfnadsprof	"	305:05
Annonser	"	58:20
Städning, skurning och diverse	"	111:20
	Fmk	4,614:78

Anslag åt biträdande lärarinnan i väfnad för besökande af tekni-ska och slöjdutställningen i St. Petersburg " 100:"

Transport Fmk 4,714:78

Transport Fmf		4,714:78
Kurs i sömnad för en biträdande lärarinna	"	30: "
Bidrag till inrättande af en väfskola i Bjernå	"	200: "
Träskomakarens aflöning för ett kvartal och resekostnader samt reseräkningsblanketter	"	184:31
Anslag till Fruntimmersföreningen i Nystad	"	500: "
	Fmf	5,629:09
Behållning till 1890	"	5,549:27
	Fmf	11,178:36

På Bestyrelsens för Finska Hushållningssällskapet vägnar:

het insändas till Jordbruks Expeditionen, dervid Bestyrelsen tillika skulle framhålla att skolan, ledd af en insiktsfull och intresserad föreståndare samt omfattad af intresse från allmänhetens sida, visat sig väl uppfylla sitt ändamål, äfvensom att elevernas bostadsrum, smedja, stall, och hvad öfrigt till skolan hör, äro af föreståndaren satta uti ett i alla afseenden tillfredsställande skick. I skrifvelsen skulle derjämte med anledning af det i berättelsen framstälda förslaget till förändring af skolans lärokurser meddelas att detsamma tagits under omprofning af Bestyrelsen, som dock först ansett sig böra inhemta Åbo Hästvänsförenings yttrande i ämnet, hvarefter Bestyrelsen framdeles, i händelse skäl dertill pröfvades förekomma, skulle till Jordbruks Expeditionen ingifva särskild framställning i saken.

§ 14.

Berättelsen om Gästerby mejeriskolas verksamhet under senast förflutna läroår, hvilken bland Bestyrelsens ledamöter cirkulerat, skulle till Jordbruks Expeditionen insändas, hvarjämte Bestyrelsen i öfverensstämmelse med det för mejeriskolorna fastställda reglementet skulle såsom eget utlåtande afgifva, att ifrågavarande skolas skötsel vid verkställd inspektion icke gifvit anledning till någon anmärkning utan fortfarande väl uppfylt det med densamma afsedda ändamålet.

§ 15.

Härefter föredrogs agronomen Uno Bremers berättelser öfver sin verksamhet som Sällskapets landtbruksföreläsare, och hade Bestyrelsens ledamöter, hos hvilka berättelserna cirkulerat, anmärkt

att Bremer i särskilda föredrag behandlat ämnen, som beröra landtmännens sammanslutande till handelsbolag såväl för import af konsumtionsartiklar som äfven för bedrifvande af export och då hans i berättelsen förekomna reflexioner rörande hafre exporten samt den verksamma del han, enligt hvad Bestyrelsen hade sig bekant tagit i Egentliga Finlands Mindre Landtbrukares Sällskaps plan för bildande af ett handelsbolag af ofvannämnd art, icke kunde lemna Bestyrelsen i tvifvelsmål om det syfte, hvari antydda föredrag blifvit hållna, beslöt Bestyrelsen i skrifvelse till Bremer framhålla att ändamålet med de populära föredrag i landtbruk, som på Finska Hushållningssällskapets föranstaltande hållas, är att utvidga de mindre jordbrukarenes insikter i landthushållningens olika grenar, men ingalunda att göra propaganda för nationalekonomiska teorier eller uppmuntra till mer eller mindre osäkra affärsföretag. Och aldraminst kunde Bestyrelsen tillåta att Sällskapets föreläsare utsprider protektionistiska och mot näringsfriheten stridande åsikter, hvilka icke af Bestyrelsen omfattas, eller att föreläsaren uppmuntrar allmogemännen att inlåta sig på affärsföretag, sådana som det ofvanföre nämda handelsbolaget, hvilket Bestyrelsen ansåg vara ett omsiget planlagdt experiment, hvari Finska Hushållningssällskapet icke borde på något sätt inblandas och för hvilket det icke ens indirekt genom sin föreläsare ville ådraga sig något ansvar. På grund häraf skulle Bremer vänligen förständigas att ställa sig till efterrättelse förestående anvisningar, så att han hvarken i sjelfva föredragen eller annars vid de tillfällen då han uppträdde i egenskap af Sällskapets föreläsare, skulle kompromettera Bestyrelsen genom att arbeta i syften, beträffande hvilka Bestyrelsens åsikter vore från hans egna afvikande eller honom obekanta.

Best. 28/3 90 - 5.

§ 16.

Biträdande läneagronomen Forsells från cirkulation återkomna berättelse öfver sin föreläsareverksamhet 1889 föranledde till ingen åtgärd.

§ 17.

Litteratören Ossian Reuters berättelse öfver den af honom på uppdrag af Bestyrelsen företagna resan till Åland, med syfte att der meddela undervisning i fiskinläggning, beslöt Bestyrelsen till Jordbruks Expeditionen insända samt dervid tillika hemställa, att denna berättelse jämte den af samme person afgifna reseberättelse, som medelst skrifvelse af den 8 maj 1889 blifvit till Jordbruks Expeditionen härifrån insänd, måtte vardatill inspektören för fiskerierna öfverlemnade i afseende å de åtgärder eller förslag, hvartill de i berättelserna omtalade förhållandena kunde gifva anledning. Bestyrelsen ansåg nämligen att om intet vidare i detta ärende, hvartill vordne fiskeriinspektören, guvernören A. J. Malmgren tagit initiativ och som af honom ansågs vara af högsta vikt, tillgjordes, så hafva de medel, som varit anslagna till Reuters studieresa i utlandet och besöket på Åland, blifvit utan något gagn använda.

§ 18.

Ploginstruktören G. Wallgrens från cirkulation återkomna berättelse för 1889 skulle till Jordbruks Expeditionen i K. Senaten insändas.

§ 19.

Från statsagronomen K. J. Forsberg hade ankommit ett cirkulärbref af följande lydelse:

Sign: K. J. F.

Tillmötesgående statsagronomen Forsbergs sålunda framställda anhållan beslöt Bestyrelsen att sända de cirkulåret bilagda blanketterna till följande personer: landthushållaren E. G. Rosenberg härstädes, löjtnant K. af Hemlin å Svidja i Pargas, vicehäradshöfdingen R. Jägerhorn å Ylkas gård, godsegaren st. Wirzenius å Mittarnäki i Lohmijoki, löjtnanten E. Silfversvan å Vestankärr i Kuvmito, stamningsgårds Kontor i Halikko, godsegaren A. Ramsay å Mälkilä i Bjerno, godsegaren st. Björkenheim å Knojoki i Ekenäsbygden, godsegaren C. von Troil å Thorlaks i Nykyrko samt landthushållaren H. Lignell å Haga i Saltvik.

§ 20.

Till de af Sällskapet lediganslagna stipendiatplatserna vid Grejsdals mejeri i Danmark och Rimbo mejeri i Sverige hade endast tre sökande anmält sig, nämligen: mejerskorna Sigrid Karlsson å Saaris i Mäntsälä, Selma Rudbäck å Rudnäs mejeri i Kronoby samt Augusta Sofia Karlsson å Alyrans mejeriskola. Af dessa antogos de två förstnämnda till stipendiater vid Grejsdals mejeri för kursen juni–augusti samt den sistnämnda till stipendiat vid Rimbo mejeri för samma kurs.

Då sålunda ännu en plats å Rimbo för juni–augusti samt de två platserna å Grejsdal för September–November voro obesatta skulle ny kungörelse om deras ansökande utfärdas och bestämdes ansökningstiden för den lediga platsen å Rimbo till april månads utgång samt för platserna å Grejsdal till utgången af den påföljande maj månad.

§ 21.

På framställning af sekreteraren beslöt Bestyrelsen att på vanligt sätt kungöra om ansökande

...al premier för ängsodling; dock skulle med anledning af Sällskapets uttalande vid plenum den ... november förlidet år (under § 6) rättigheten att utfärda intyg åt de sökande medgifvas icke allenast

...

Nr 75
1890.

Åbo den 12 mars 1890.

Sign. K. J. F.

Till Directionen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet i Åbo

Af Jordbruks-Expeditionen i Kejserliga Senaten anbefalld att, för utredande af det finska kornets värde såsom bryggerikorn, införskaffa prof på olika sorter från skilda delar af landet för att sedan efter anordnad plan låta underkasta dem analys och noggran undersökning, och att i sådant afseende till först kommunicera mig med landets Hushållnings- och Landtbrukssällskap, Läneagronomer m. fl. för vinnande af upplysning i hvilka trakter af landet till bryggerikorn lämpliga sorter odlas och hvarest lämplig jordmån och andra betingelser för ett framgångsrikt odlande deraf förekommer, har jag äran härmed anhålla att Kejs. Finska Hushållningssällskapet *ville benäget så fort ske kan meddela de upplysningar som af* Kejs. Fin. Hushållningssällskapet *kunna gifvas. Och har jag derjemte till vinnande af tid vågat bifoga* 10 *exemplar blanketter med ödmjuk anhållan att* K. F. Hpsl *ville ej blott ifylla och till sådana jordbrukare som inom* K. F. Hpsls *område äro kända för att odla mera korn, afsända, utan äfven af intresse för saken åtaga sig att insamla och på en gång till mig öfversända de möjligen inkomna profven; hvarigenom skulle samlandet af ett större antal lättare blifva möjligt. Slutligen får jag meddela att alla kostnader som härigenom kunna förorsakas* K. F. Hushållningssällskap *af mig ersättas enligt räkning. Lojo, den* 5 Mars 1890.

Karl Johan Forsberg
Statsagronom

Tillmötesgående statsagronomen Forsberg
lunda framställda anhållan beslöt Bestyrelsen att
sända de cirkuläret bilagda blanketterna till föl-
jande personer: landtbrukshållaren C. G. Rosenberg
[illegible]

af premier för ångsodling; dock skulle med anled-
ning af Sällskapets uttalande vid plenum den
4 november förlidet år (under § 6) rättigheten att ut-
fårda intyg åt de sökande medgifvas icke allenast
länsagronom utan äfven annan med denne lik-
ställd agronomiskt bildad fackman.

Vid öfverläggningen rörande detta ärende ut-
talades den åsikt att ifrågavarande premierings-
sätt numera vore föga ändamålsenligt och borde
utbytas mot premiering af i sin helhet välskötta
mindre lägenheter och anmodades sekreteraren
att till nästa sammanträde inkomma med
framställning om lämpligaste sättet att åstadkom-
ma förslag till slik premiering af hela jordbruk,
hvilket förslag skulle underkastas slutlig granskning
af plenum.

§ 22.

Sällskapets vordne mejerikonsulent Oskar Ek-
lander hade anhållit om Bestyrelsens vitnesbörd
öfver sin verksamhet i Sällskapets tjänst; och an-
såg sig Bestyrelsen i sådant afseende kunna intyga, att Eklander, som i juli månad 1886 tillträdde sin befattning såsom mejerikonsulent med särskildt uppdrag att afprofva exportsmör och kvarstod i tjänsten till utgången af augusti 1888, då befattningen indrogs på grund af att konsulenten icke tillräckligt anlitats af mejeriegare och smöreexportörer, under sagda tjänstgöringstid visat sig äga goda kunskaper i mejerihandtering samt väl uppfyllt förmåga att fullgöra en smörkontrollants praktiska åligganden.

§ 23.

Fröken Sofie Hagman hade till Sällskapet insändt ansökan om årligt anslag från Ahlmanska fonden för bekostande af slöjdundervis-

ning i en af henne inrättad skola i Kangasala öfver hvars verksamhet en berättelse åtföljde ansökningen. Detta ärende skulle öfverlemnas till plenar afgörande, men ville Bestyrelsen för sin del afstyrka bifall till fröken Hagmans anhållan, enär tillgångarna i den till skoländamål bestämda del af Ahlmanska fondens räntemedel för närvarande icke medgäfve beviljandet af något årligt anslag utöfver dem, som på grund af tidigare beslut, från Fonden utbetalades.

§ 24.

På grund af inkomna ansökningar förordnade länemejerskan Selma Salvin att biträda landtbrukarene Gustaf Ahlfors å Härjänen hemman i Kaukuri by af Kisko socken och G. Peterzéns å Finby boställe i Finby kapell.

Härjämte beslöts att länemejerskorna Selma Salvin och Aura Almqvist skulle förordnas att den 23 och 24 instundande april öfvervara smörutställningen och mejeristmötet i Hangö, hvartill utställningsbestyrelsen åt dem utverkat fribiljetter å jernvägarna, och skulle de tillika förständigas att på vanligt sätt å reseräkning uppföra traktamente för resedagarna, hvaremot för vistelsen i Hangö något förhöjdt dagtraktamente komme att i sinom tid till dem utanordnas.

§ 25.

På grund af derom gjorda ansökningar förordnades träskomakaren Lönnroth att från den 19 till 25 april meddela undervisning å Bestyrelsens ordförande, grefve C. Armfelt, tillhöriga Rauvjärvi egendom i Luopiois socken samt från 5 till 10 maj undervisa eleverna vid Tykö folkskola, hvars Direktions ordförande, herr C. V. Bäckström, derom skriftligen anhållit.

Best. 28/3 90 – 6.

§ 26.

Enär Sällskapets ombudsman i 11te distriktet, landtbruksrådet N. Grotenfelt, afsagt sig uppdraget, utsåg Bestyrelsen i hans ställe till ombudsman i sagda distrikt veterinärläkaren V. Österberg i Nyslott.

§ 27.

Från kapten Vilhelm Jonsson i Sverige hade ankommit såsom föräring till Sällskapet 30 exx. af en utaf gifvaren författad skrift „Om den rationela humleodlingens utbredning i Sverige och särskildt inom Elfsborgs län."

Dessutom anmältes följande till Sällskapets bibliotek ankomna gåfvor:

1. Från Sällskapet för Finlands Geografi: Fennia II.
2. Berättelse om Helsingfors Arbetareförenings verksamhet år 1889.
3. Från Det Danske Landhusholdningsselskab:
   a) Landboreformerne för og efter 1788. af N. Rasmussen Sökilde. Kjöbenh. 1888.
   b) Kvaegbrukets Udvikling i Danmark af A. Appel og P. A. Mörkeberg. Kjöbenh. 1889.
4. Från Docent N. J. Fjord: Beretning om Fodringsforsög med Maelkeköer 1889.
5. Från Det Kgl. Selskab for Norges Vel:
   a) 2 exx. Forhandlinger ved Aarsmödet i Foreningen till Diskussion af Landbrugsanliggender.
   b) 2 exx. Inberetning fra Dr O. Malm om en med Stipendium fra Selskabet företagen Reise till Kongressen for Veterinærmedicin i Paris 1889.
6. Fr. Landbruksdirektor J. Smitt i Norge: Beretning om den höiere Landbrugsskole i Aas fra

1 juli 1887 till 30 juni 1888 af Th. Koller, direktor.

7. Från Skånska Frökontoret. Anvisning till våra sädesslags förädling af K. Rümker. Öfs. af Hj. Nathorst. Malmö 1890.

8. Tidning för Stockholms läns Hushållnings Sällskap. Jan.-Febr. samt Mars häftena för 1890.

9. Gefleborgs läns Hushållnings Sällskaps Handlingar. Utgifna 1889. IV.

10. Vester-Norrlands läns Hushållnings Sällskaps Handlingar 1890. 1sta häftet.

11. Hallands läns Hushållnings Sällskaps Handlingar för 1889. 1sta häft.

12. Göteborgs och Bohus läns Hushållnings Sällskaps Qvartalsskrift 1890. I.

13. Berättelse öfver Göteborgs och Bohuslän hafsfisken 1888-89 af A. M. Malm.

14. Fria Ekonomiska Sällskapets i St. Petersburg tidskrift. N:o 6 för 1889 (Nov.-Dec.).

15. Baltische Wochenschrift N:ris 6-10 1890.

16. Berättelse om Tuorla Jordbruksskolas verksamhet 1889.

§ 28.

Från sekreteraren i Allmänna Svenska Djurskyddsföreningen hade Sällskapets sekreterare fått emottaga en skrifvelse, deri den förra erkänner mottagandet af Kr 12:50, utgörande likvid på de från föreningen inköpta slaktapparaterna, samt anhåller att framdeles, efter det apparaterna blifvit försökta, erhålla meddelande om huru man med dem funnit sig belåten.

Med anledning häraf föreslog sekreteraren att ifrågavarande slaktapparater, jämte några exemplar af skriften „Inlägg i slaktfrågan", skulle förväras till Djurskyddsföreningen i Åbo med anhållan att sedan apparaterna genom denna föreningsförsorg blifvit försökta, föreningen måtte meddela resultaten till sekreteraren i Allmänna Svenska Djurskyddsföreningen, hr L. von Platen. Detta förslag godkändes och skulle skrifvelse derom aflåtas till Djurskyddsföreningen i Åbo samt hr L. von Platen om åtgärden underrättas.

§ 29.

Sekreteraren anmälte att länemejerskan Almqvist numera meddelat honom de fullständiga namnen på de personer, som vid Bestyrelsens sammanträde den 16 sistlidne januari under § 9 tilldelats premier för kreatursskötsel och skulle förty dessa premier nu tillsändas sagda personer, nämligen: bondvärdinnorna Lovisa Airila och Maria Mäkimattila i Hinnerjoki samt bönderna Viktor Iso-Ruuti och Johan Boelius-Marttila i Luvia kapell.

§ 30.

Sekreteraren anmälte att häradshöfdingen R. Jägerhorn tillsändt honom underrättelse om att de af Bestyrelsen vid sammanträde den 18 sistlidne februari under § 28 antagna extra mejerieleverna den 1 i denna månad börjat sina arbeten: bondedottren Lena Stina Junkkala från Lellais by i Honkkilaks kapell å Yläne gårds mejeri samt bondedottren Edla Rekola från Mannila by i samma kapell å mejeriet på Kaidanoja gård tillhörig V. R. Sahlbergs sterbhus.

§ 31.

Sekreteraren anmälte att det förskott af fyrahundra mark å arvodet för öfversättningen af Arrhenii Landtbrukspraktika, hvilket vid sammanträde den 18 februari under § 16 blifvit vilkorligen beviljadt boställsinspektören A. Wartiainen, sedermera, efter det denne insändt intyg af läneagronomen T. Forssell öfver att nämda öfversättningsarbete fortskridit så långt att 12 å

13 tryckark voro färdiga i manuskript, utanordn[illegible] och till Wartiainen öfversändts.

§ 32.

Sekreteraren anmälte att biträdande [illegible]neagronomen A. Torsell insändt räkning å er[illegible]sättning för tre af honom under förlidet år hållna föredrag, för hvilka han ännu ej er[illegible]lit godtgörelse, och hade, enär saken egde sin ri[illegible]tighet, 120 mark blifvit till hr Torsells ombud[illegible] härstädes utbetalta.

§ 33.

På framställning af sekreteraren beslö[illegible] Bestyrelsen att hos Jordbruks Expeditionen i [illegible] Senaten utrekvirera anslaget till Hofbeslagsskol[illegible]lan härstädes för innevarande års första kurs 750 mk.

§ 34.

På anhållan af Lokalbestyrelsen för Sm[illegible] utställningen och Mejeristmötet i Hangö beslö[illegible] Bestyrelsen att för dekoreringarna vid utställni[illegible]gen låna Lokalbestyrelsen de fyra flaggor, som Sällskapet egde.

§ 35.

Sällskapets Kamrerare hade insändt för[illegible]jande meddelanden:

a) att borgmästaren Björn Schauman i sl[illegible]tet af förlidne februari månad uppsagt till inbe[illegible]tatning det lån af 1200 mk, han från Sällska[illegible]pets fonder erhållit, samt

b) att godsegaren N. G. Hammarén samt gr[illegible]ve Gösta Armfelts arfvingar ännu ej inbetalt för[illegible]lidet års förfallna räntor å resp. 1000 och 1200 mk.

Med anledning af sistnämda anmälan skulle kamreraren anmodas att om sagda för[illegible]

Best. 28/3 90 – 7.

hållanden underrätta vederbörande borgesmän samt dervid meddela att, om sagda förfall[illegible]na räntor icke oförtöfvadt blefve erlagda, lånen komme att utsökas.

§ 36.

På rekvisition af guvernören i Tavastehus län skulle till honom från Svahnska Lasarettsfonden öfversändas 314 mk utgörande godtgörelse för de personer, som under 1889 på sagda fonds bekostnad erhållit vård och underhåll å länelasarettet i Tavastehus.

§ 37.

På grund af inkommen rekvisition från Drätselkammaren i Tavastehus skulle till Kammaren öfversändas 330 mk 60 p. utgörande innevarande års anslag från Svahnska fonden till läkemedel och läkarevård för fattiga sjuka i Tavastehus stad.

§ 38.

Jämlikt af direktorn för landtbruksinstitutet å Mustiala C. A. Litting insänd räkning skulle till honom från Thulinska fonden öfversändas 566 mk 67 p., utgörande underhållskostnad för följande Thulinska stipendiater vid Mustiala: Aug. Sulkola för 4 mån. Fmk 66:67, D. Laukkanen för 1 år Fmk 200,- samt A. A. Nylund, O. A. Sjöstedt och J. M. Paavola för ½ år à 100 mk = Fmk 300.-.

§ 39.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem,

[illegible]

Å 1890 den 16 april sammanträdde K. J. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets ordförande, hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens ordförande, grefve Armfelt, ledamöterna hrr von Haartman, Backmansson, Juselius och Hedenberg samt undertecknad Kreterare. Sällskapets Kamrerare, herr Svehla, var förhindrad att infinna sig.

§ 1.

Med anledning af Bestyrelsens i skrifvelse af den 18 sistlidne februari N:r 65 afgifna utlåtande öfver distriktsingeniören A. Hildéns förslag till upprensning af de från kärrmarkerna på högra sidan af Ounas å kommande vattendragen samt på grund af tidigare af Bestyrelsen gjorda, af statsagronomen K. J. Forsbergs utlåtanden åtföljda, framställningar rörande tbrläggning af förenämnde sanka marker, hade Jordbruks Expeditionen uti skrifvelse af den 2 uti denna månad meddelat att Kejserliga Senaten sistnämnda dag förordnat:

att utaf ifrågakomna arbeten till en början uppröjningen af Karjajoki, inom Soyttis socken belägna, i stora å utfallande å skall under innevarande år utföras på kronans bekostnad verkställas i enlighet med det af distriktsingeniören Hildén deröfver upprättade förslag, enligt hvilket kostnaderna komma att uppgå till 9,260 mark, samt

att Laajoki och Myrajoki, hvilkas uppröjning statsagronomen K. J. Forsberg uti afgifvet utlåtande rö-

rande omkringliggande sanka markers uttorkning ansett nödig, skola, såsnart sådant utan åsidosättande af andra angelägna arbeten ske kan, instrumentalt undersökas samt förslag till deras upprensning uppgöras och i föreskrifven ordning till Senatens pröfning öfverlemnas.

I samma skrifvelse meddelar Jordbruks Expeditionen att Kejserliga Senaten, för att möjliggöra torrläggning och odling af de vidsträckta sanka marker, hvilka gränsa till Kumo elf, jämväl förordnat, att denna elf å sträckningen från Hvittis till dess utlopp i hafvet skall underkastas systematisk undersökning af en kommission, bestående af distriktsingeniören A. Hildén, statsagronomen K. J. Forsberg och landtbruksingeniören B. Lille jämte tvänne af vederbörande landtbruksällskaps direktion bland jordegare inom hvarje kommun eller för några angränsande kommuner gemensamt utsedde ortskunnige och erfarne män, för åstadkommande af en nödig reglering af vattenståndet i elfven, hvarföre Bestyrelsen i den reseplan, som för statsagronomen Forsberg för innevarande sommar uppgöres, borde härför reservera nödig tid af omkring sex veckor, och egde statsagronomen Forsberg angående tiden och sättet för kommissionens arbeten närmare kommunicera med distriktsingeniören Hildén, under hvars ordförandeskap kommissionen kommer att verkställa undersökningen. Härom anmodades Bestyrelsen förständiga Forsberg samt tillika underrätta honom att han, för nyssnämda uppdrag, egde uppbära författningsenligt dagtraktamente och reseersättning.

På grund af senare delen af ~~förera~~ ofvananförda skrifvelse skulle statsagronomen Forsberg anmodas att vid uppgörande af förslag till reseplan

Sign. G. W.

Reseplan för Plogjustruktören G. Wallgren år 1890.

April 30 – Maj 1: hos kapellanen A. E. Helin å kapellansbolet i Nousis.
Maj 2 och 3: hos bonden M. A. Pankkila å Katunpää och Pankkila i Nousis.
" 5 – 10: hos professorn, (statsrådet) J. Pippingsköld å Järäis i Lemo.
" 12 – 14: hos boställsarrendatorn Wilh. Johansson Isotalo i Eura kapell.
" 16 – 19: hos godsegaren Cl. de Pont å Koskisgård i Koskis kapell (af St. Mårtens socken).
" 21 – 24: hos rusthållarene A. Ääri och S. Lento i Orihpää kapell.
" 28 – Juni 5: hos kronofogden S. C. Bellman å Laurila i Koskis kapell af Lampis socken.
Juni 7 – 12: hos enkefru Maria Melander å Messilä i Hollola.
" 14 – 17: hos statsrådet A. von Etter å Rattula i Artsjö.
" 18 och 19: vid Östra Nylands Landtbruksgilles möte i Lappträsk.
" 23 – Juli 8: hos brukseganen A. von Julin å Koskis bruk i Bjerno.
Juli 10 – 14: hos rusthållaren K. A. Eriksson å Öfverby-Itätalo i Bjerno.
" 15 – 17: hos landthusbållaren J. E. Bergroth å Öfverby gård i Bjerno.
" 18 – 22: hos fru Anni Degener å Pojo gård i Bjerno.
" 23 och 24: hos vicehärads höfding A. R. Hjelt å Kangari i Uskela.
" 27 – 30: hos sjökapten K. L. Lindberg å Thoras i Naga.
Aug. 1 – 5: hos utn. kyrkoherden M. Lagerbohm å Houtskär prestgård.
" 8 och 9: hos bönderna J. Kontu och P. Olla i Nykyrko.
" 11 och 12: hos bonden K. W. Simula i Nykyrko.
" 14 – 26: hos bonden Erland Kuuskoski å Jonkka, m. fl. lägenheter i Wampula kapell.
" 29 och 30: hos generaldirektören G. Strömberg å Pikkusuo i Nurmijärvi.
Sept. 2: vid Egentliga Finlands Landtbruksfällskaps möte i Salo.
" 4 – 22: hos godsegaren A. Eklund å Hirsjärvi i Somero.
" 24 – Okt. 4: hos godsegaren G. A. Löfgren å Kärkelä i Kiikala.
Okt. 6 – 11: hos godsegaren W. Erling å Urho och Koora i Kiikala.
" 13 – 16: hos hemmansegaren K. Orenius å Härkä i Kisko.
" 17 – 23: hos hemmansegaren H. Hahnsson å Wiikars i Kisko.
" 24 – 30: hos godsegaren W. Lindholm å Hongisto-Mattila i Kisko.

Sign. W. W.

Reseplan för trädgårdsmästaren W. Wallenius 1890

April 25–29: vid Finnby och Björby folkskolor i Sund.
Maj 2 och 3: hos fröken B. Ahlman å Metsämäki i St Marie.
" 5–9: hos bönderna K. Sundström-Alistupa och J. Helin-Peltola, torparen G. Rumberg, alla i Kirjala by, samt kyrkoväktaren G. Ahlquist i Kauppila by af Rimito sochen.
" 12 och 13: hos majorskan R. Jack å Koristo i St Karins.
" 14: hos friherre W. C. Wrede å Loppis gård i Pemar.
" 16 och 17: hos kronolänsman B. J. Sevon å Kihis i Halikko.
" 19 och 20: hos bonden A. Tuuri i Rusko kapell.
" 21: hos kyrkovärden A. Oja i Nousis.
" 22 och 23: hos kyrkoherden B. G. Lindell å Nousis prestgård.
" 24: hos bonden H. Sukkinen i Nousis.
" 27: hos bonden Gustaf Jokila i Wirmo.
" 28: hos bonden U. Salminen-Tuiskula i Lokalaks.
" 29: hos bonden M. Ketola i Lokalaks.
" 30 och 31: hos kronolänsman F. Salonius å Pekka i Nykyrko.
Juni 3–10: hos bönderna J. H. Mickelsson å Gytja Östergård, C. H. Pettersson å Gytja Westergård och K. Holmberg å Kirjais Södergård samt skepparen J. O. Lindell å Mattnäs Skinnars, alla i Nagu.

Sept. 22 och 23: hos bonden K. Ylistalo i Manderjärvi by af Lemo sochen.
" 25–27: vid folkskolan i Lundo.
" 29 – Okt. 11: å åtta allmogelägenheter i Korpo.
Okt. 14 och 15: hos landthushållaren C. F. Friberg å Kajala i St Bertils.
" 16 och 17: hos landthushållaren G. W. Hammaren å Ingeris i St Bertils.
" 20 och 21: hos kommunalrådet F. W. Wendell å Asteljoki i Bjerno.
" 22 och 23: hos rusthållaren K. A. Eriksson å Öfverby-Itätalo i Bjorno.
" 25 – 28: hos landthushållaren A. Grandell å Pörtsnäs i Kimito.

för innevarande år samt äfven i öfrigt ställa sig till efterrättelse Kejserliga Senatens sålunda meddelade föreskrifter.

§ 2.

På grund af inkomna rekvisitioner fastställdes följande reseplan för allmänna ploginstruktören Wallgren:

Sign. G. W.

§ 3.

För Sällskapets kringresande undervisare i trädgårdsskötsel W. Wallenius fastställdes en medelst utdrag af ingifna ansökningar uppgjord reseplan sålydande:

Sign. W. W.

§ 4.

Från de personer, hvilka Bestyrelsen genom bref N:is 156 - 161 tillfrågat rörande inköp af grisar, hade svar ankommit och beslöt Bestyrelsen efter granskning af de gjorda anbuden att antaga landtbruksrådet A. von Daehns å Sippola gård, hvilkets erbjöd minst 80 grisar af medelstor Yorkshire-ras att levereras i höst till ett pris af 12 à 15 mk vid tre à fyra veckors ålder. Till landtbruksrådet von Daehn skulle jämte skrifvelse afgå med abonnement på samtliga de grisar, 80 eller flere, som under instundande höst komme att hos honom födas och skulle Bestyrelsen tillika anhålla att om möjligt erhålla grisarna samtidigt samt att varda underrättad om tiden för leveransen i så god tid att kunna resa om den auktion, hvarvid grisarne komme att försäljas, måtte kunna ett par tre veckar derförinnan utfärdas.

§ 5.

Riikis Hushållsförening hade genom sin ordförande, agronomen Arno Reuter ingifvit en till Handels och Industri Expeditionen i K. Senaten ställd

ansökan om ett anslag af 800 mk för inrättande af en väfskola i Piikkis samt dervid tillika anhållit att Bestyrelsen måtte till nämda Expedition insända ansökningen och förorda bifall till densamma.

Denna anhållan ansåg sig Bestyrelsen hafva skäl att tillmötesgå, enär Bestyrelsen redan uti det utlåtande rörande åtgärder för slöjdens befrämande, som den 30 december 1887 afgafs till Finans Expeditionen med anledning af den sagda år verkställda slöjdenquêten, förordat understöd till fasta och temporära väfskolor förnämligast i trakter, der man kunde hoppas att åter upplifva en tidigare blomstande, men på senare tider aftagande väfnadsslöjd, hvilket just vore förhållandet med Piikkis socken. Då för närvarande uti Hushållningssällskapets härvarande väfskola utbildades en väfverska från sagda kommunden der torde vara ämnad till lärarinna uti den till ämnade väfskolan i Piikkis, så framt densamma kan komma till stånd, syntes skolan icke vardas i saknad af kompetent ledning. Dock ansåg sig Bestyrelsen böra hos Handels och Industri Expeditionen göra framställning derom, att i händelse K. Senaten beviljade anslag till ifrågavarande väfskola, densamma borde ställas under nödig kontroll och ville Bestyrelsen icke undandraga sig att utöfva inseende öfver skolan, i händelse K. Senaten funnes skäl derom anmoda Bestyrelsen.

§ 6.

Agronomen Uno Bremer hade ingifvit en sålydande skrifvelse:

Sign: Uno B.

Till denna framställning ansåg sig Bestyrelsen emellertid icke kunna bifalla, enär barn i folkskoleåldern ännu vore för unga att med verklig nyt-

D. № 149
1890.

Afskrift

Ank. den 14. april. 1890.

Sign Uno B.

Till Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Då behofvet af trädgårdsskötare hos oss är ganska kännbart, men detoaktadt blott ett ringa fåtal personer egnat sig åt trädgårdsskötsel, har jag tänkt att böjelse för antydda arbete lättast kunde bibringas barn, hvarföre jag efter att i denna min åsigt hafva styrkts af inspektoren för Åbo stads folkskolor djerfves på tillstyrkan af honom hos Bestyrelsen hemställa om beviljandet af ett anslag af tre hundra sextio (360) mark för bekostande af 4. gosselevers från Åbo stads högre folkskolas näst sista klass underhåll på Kuustögård såsom trädgårdselever under tiden ifrån den 1. nästinstundande Juni till den 1. derpå följande september. Derest detta anslag motsvarande 30. mark i månaden per elev beviljades mig såsom innehafvare af förberörda lägenhet och derå anlagda vidlyftiga trädgårdar, vore jag villig att af nämda summa till förenämnda elever efter förtjenst

lemna 10. mark i månaden åt enhvar såsom uppmuntran i form af dagspenning, genom hvilken anordning det bland annat antagligen blefve lätt att hålla eleverne till ordning och flit. De utaf dessa elever, hvilka måjligliftigare intresserade sig för trädgårdsarbete kunna sedermera lätteligen beredas plats vid någon trägårdsskötare skola. Åbo den 14. april. 1890.

Uno Bremer.

Best. 16/4 90 – 2.

ta för framtiden kunna begagna sig af trägårdsundervisning, helst den föreslagna tiden vore derför mindre lämplig, enär derunder de viktigaste arbetena i trägården icke förekomme och eleverna fördenskull skulle förnämligast måsta sysselsättas med ogräsplockning och andra mindre instruktiva sommararbeten. Nyttan af den af Bremer föreslagna undervisningen i trägårdsskötsel för gossar, som besöka folkskolorna härstädes, ansåg Bestyrelsen derför icke motsvara kostnaderna och betviflade att en sådan åtgärd skulle medföra några trägårdsodlingen i landet främjande resultat.

§ 7.

Från prosten K. J. Idman hade bref af den andra i denna månad ankommit, sålydande:

Sign. Idman.

Med anledning af denna skrifvelse ansåg sig Bestyrelsen icke nu kunna lemna några råd eller anvisningar, enär för sådant ändamål hade erfordrats en sakkunnig och detaljerad utredning af de i brefvet omtalade markernas beskaffenhet och öfriga dermed sammanhängande förhållanden. Bestyrelsen beslöt derför att i bref till prosten Idman hänvisa honom att i saken vända sig till Kuopio läns skicklige läneagronom Alfred Sjöström. Om prosten Idman sedermera på grund af dennes anvisningar ansåge sig behöfva Hushållningssällskapets bistånd i ett eller annat afseende, borde han derom ingifva ny framställning med biläggande af fullständigt utlåtande och förslag af läneagronomen Sjöström.

§ 8.

Plenum utsattes att ega rum fredagen den 6 nästkommande juni kl. 5 e. m. och skulle dervid följande ärenden föredragas, nämligen:

1. Från K. Senaten ankomna skrifvelser.
2. Revisionskommissionärens berättelse för 1887.
3. Teisko kommuns ansökan om anslag från Sällskapets Ahlmanska fond.
4. Lärarinnan Sofia Hagmans liknande ansökan.
5. Framställningar och meddelanden af Bestyrelsen.
6. Förslag till utmärkelser för landtmannaidoghet och annan medborgerlig förtjänst.
7. Förslag till utmärkelser för långvarig och trogen tjänst.
8. Inkallande af nya ledamöter.
9. Förslag till nya ledamöter.

§ 9.

På framställning af sekreterarén beslöt Styrelsen att i skrifvelse till guvernören i Åbo och Björneborgs län anhålla att anordning måtte vidtagas för Kammarherren, greve August Armfelt att å länets ränteri lyfta Ettusen sexhundra (1,600) mark, utgörande ett halft års, räknadt från den 1 innestundande maj, statsanslag till mejeriskolans å Virila i Halikko socken underhåll.

§ 10.

På framställning af sekreterarén tilldelades lärarinnan vid Sällskapets slöjdskola fröken Olga Henriksson ett anslag af 50 mk för att i Borgå stad inhemta kännedom om den derstädes bedrifna tillverkningen af halmflätor och halmhattar.

§ 11.

Terminsafslutning vid Sällskapets slöjdskola utsattes till fredagen den 16 instundande maj, hvarefter eleverna under läroåret utförda arbeten skulle, så fullständigt som möjligt, utställas den 19 och 20 maj. ~~Härjämte beslöt Bestyrelsen att i~~

Ank. N:r 137.
1890.

Åbo den 6 april 1890.

Sign. Idman.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Åbo.

Till följd deraf att mycken dyrmylla under tidernes lopp förts på åkern kan en areal af åtskilda kommuner odlaren jordbyta uppgifvas, dessutom förekomma många förhållanden som af vissa mägd enda dugligt gräsfrö - annat dettas är en stor ekonomisk förlust icke endast för Kimo-ström, utan för hela norra Satakunda i allmänhet. Detta borde på mångt sätt förebyggas. Förhandlare vet tidningen ha vid rekommenderat i förfallande skap vårtes såsom lämpliga att vidtas på mellanmjuka fältens, men då jag i åsyn mägden uppmuntrat i ämnet i väg med dyra försök, har jag mig skyldigt Kejserliga Hushållnings-

Hisingerska donationen, samt till Handels och Industrie Expeditionen såvidt det rörde slöjdanslagen.

§ 15.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förteckrade.

In fidem:

Magn. Rämbäck

sällskapet med önskade anbefallen om att på någon
dervisning i detta ämne, om möjligt, må
stadkan af sälens skäl, som vore ändamåls
ga. Försöken ämnen jag underställa först i nu
de skola gälla å provstugården som på sid he
nom. Lyckas dessa på båda de ämnen sy
följs inom kort, på hvad vis sällskapet ut
stone med dikning af ängen vid skolhuset
lerstugan anspänga, något som under d
måste ägnas tagit nog mycken tid.

I fall Kejserliga Hushållningssällskapet ha
gan uppfattas till min framställning ut
da från min verksamhet, kan mina ämnen
till Handlanden Lars Karlsäter Wasa
tills skillen jag mät ut kunde på anläggn
prisat på dampanna, i hvilken af försöks
stande att användt mycket försök, kan
hållas gratis. Kuusamo, den 2 Sept
Öfvinjenör

K. J. Ekman.

Protokoll

na tillverkningen af halmflator och halmhattar.

§ 11.

Terminsafslutning vid Sällskapets slöjdskola utsattes till fredagen den 16 instundande maj, hvarefter elevernas under läsåret utförda arbeten skulle, så fullständigt som möjligt, utställas den 19 och 20 maj. ~~Härjämte beslöt Bestyrelsen att i~~

skrifvelse till Intendenten vid Industristyrelsen, överstelöjtnant Lennart Grippenberg anhålla att den ne, hvilken öfverinseendet af slöjdundervisningen i landet ålägo, måtte besöka nämnda utställning.

§ 12.

Med anledning af ånyo väckt fråga om anställande af försök med den af Sällska pet inköpta, af C. J. Mattsson i Korpo konstruerade sådessorteraren, beslöt Bestyrelsen vidtala landt hushållaren O. Mellgvist i Ylane i afseende å anstäl lande af noggranna komparativa försök med föreslå da och andra för samma ändamål använda red skap. Alla häraf föranledda kostnader skulle af Säll skapet bestridas.

§ 13.

Agronomen Elno Bremer hade inlemnat en af professor Hj. Nathorst författad skrift „Om kali gödning" samt erbjudit sig att för Sällskapets räk ning öfversätta densamma till finska språket. Skrif det bordlades och åtog sig ledamoten herr Hedenberg att genomgå skriften och vid nästa sammanträde afgifva yttrande om densamma.

§ 14.

Första kvartalsförslaget för innevarande år hade af kamreraren inlemnats och skulle detsamma sedan det blifvit af kassainspektorn granskadt öfver lämnas till Jordbruks Expeditionen, såvidt det angick Säll skapet tilldelade anslag för jordbrukets främjande och Hisingerska donationen, samt till Handels och Indu stri Expeditionen såvidt det rörde slöjdanslagen.

§ 15.

Vid sammanträdet utfärdade anordnin gar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade

In fidem:

Mat Rämbäck

År 1890 den 21 maj sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse hvarvid tillstädeskommo Bestyrelsens ledamöter hr v. Haartman, Juselius och Hedenberg, suppleanterna hr Marjalin och Dahlén, Sällskapets kamrerare hr Svekla samt undertecknad sekreterare. Bestyrelsens ordförande grefve Armfelt och ledamoten hr Backmansson voro från orten bortresta.

§ 1.

Sedan ledamoten borgmästaren Juselius genom val med slutna sedlar blifvit utsedd att leda förhandlingarna vid sammanträdet, uppläste i afseende å justering Bestyrelsens protokoll för sammanträdena den 28 mars och 16 april.

§ 2.

Medelst remissresolution af den 6 i denna månad hade Kejserliga Senaten för Finland anmodat Bestyrelsen att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af en af Egentliga Finlands Landtbrukssällskap till Guvernören i Åbo och Björneborgs län ingifven framställning om vidtagande af åtgärder derhän, att två årliga kreatursmarknader kunde få hållas i Salo köping den ena på våren omkring den 20 maj och den andra om hösten någon af de sista dagarne i september, hvilken framställning Guvernörsembetet hemstält till Senatens afgörande och dervid förordat bifall till Egentliga Finlands Landtbrukssällskaps anhållan, dock

med den förändring att kreatursmarknaden v
hösten blefve förlagd till dagarne omkring den
oktober, för att sammanfalla med en häfdvun
ner, ehuru ej legal marknad, som sistnämnda
dag plägar hållas i Salo.

Till fullgörande af detta uppdrag beslöt S
styrelsen, som redan i sin framställning till K
serliga Senaten den 29 november 1878 om anstäl
landet af officiela kreatursmarknader i Åbo oc
Björneborgs län framhållit Salo köping såsom en
synnerligen lämplig plats för kreatursmarknader
och förklarande var af samma mening, (i afgif
vande utlåtande tillstyrka) att nådigt tillstånd
måtte lemnas till anställande i Salo köping
af tvänne årliga kreatursmarknader eller åtmin
stone en sådan, nämligen den till hösten föreslag
na, hvilken Bestyrelsen, i likhet med Guvernörs
embetet och i öfverensstämmelse med hvad Besty
relsen redan i den förut åberopade framställnin
gen af den 29 november 1878 föreslagit, ansåg lämp
ligast böra förläggas till tidpunkten för den icke
legaliserade marknaden i början af oktober, vid
hvilken på grund af gammal sedvänja en icke
obetydlig handel med boskap plägar förekomma.

§ 3.

Genom remissresolution af den 20 februari
innebarande år hade Kejserliga Senaten anmodat
Bestyrelsen att inkomma med yttrande i anled
ning af en af Direktionen för Nylands och Tavaste
hus läns Landtbrukssällskap ingifven skrift af den
29 november 1889, sålydande:

Sign: N. & T.

hvilken framställning varit i afseende å yttrande
delgifven Medicinalstyrelsen, hvilken som afgifvit följan
de remissakten bilagda utlåtande:

Sign: Med styrelsen.

Sjuk 56
1890

Sign. N. & T.

Direktionen
för
Nylands och Tavastehus läns
landtbrukssällskap.
Helsingfors
den 20 november 1889.
№ 270.

Till Jordbruks Expeditionen i Kej-
serliga Senaten för Finland.

I samma mån landthushållningen i vårt land genom en förbättrad och utvidgad boskapsskötsel söker återvinna de förluster, som under de senaste åren förorsakats modernäringen tillföljd af ogynnsamma spannmålskonjunkturer, i samma mån erhålla äfven boskapshjordarna ett allt högre värde. Vid inträffande sjukdomsfall, särskildt svårare farsoter, bland husdjuren är det derför af allra största vikt, att landtmannen kan påräkna sakkunnigt bistånd af veterinär, hvarför och anställandet af ett så stort antal sådana funktionärer som möjligt vore en välbehöflig och tidsenlig åtgärd till icke ringa båtnad för det finska jordbruket. Veterinärernas betydelse för ett jordbrukande land bör emellertid icke uppskattas endast på grund af den direkta hjälp, de kunna lemna landtbrukaren med hänsyn till husdjurens sjukvård. Knapt mindre är den indirekta nytta de utöfva genom att tillföra landet specialinsikter såväl uti husdjurens skötsel och vård i friskt tillstånd, som i afseende å genomförandet af en rationel husdjursafvel och husdjursförädling. Derom vittna och veterinärernas framgångsrika verksamhet i Sverige, Danmark m. fl. länder, der husdjursskötseln nått en högre utveckling.

Men den handräckning, som de praktiserande veterinärerna kunna lämna jordbrukaren, är icke fullt tillfyllestgörande, därest veterinärväsendet ej kunde påräkna stöd och impulser från den vetenskapliga forskningen. Uti alla anförda länder utövas veterinärvetenskaplig forskning ej allenast vid veterinärhögskolorna, där lärarne vanligen äro medicinskt bildade (medicine doktorer), utan även af specialister, hvilka egna sin tid och långvarigt arbete åt utredning af spörsmål, berörande icke såväl läkare- som veterinärvetenskapen. Särskildt utgöra de smittosamma sjukdomarna föremål för sådan vetenskaplig utredning och detta med rätta, alldenstund desamma kunna åstadkomma enorma ekonomiska förluster eller till och med hota en hel befolkning med svåra hemsökelser, därest resp. sjukdom vinner större utbredning inom husdjursstocken.

Lyckligtvis har helsotillståndet bland vårt husdjur hittintills i allmänhet varit godt. Redan visa sig dock tecken, som låta befara att man icke med tillförsikt kan påräkna fortvaron af ett så gynnsamt förhållande. Tuberkulosen har sålunda, förnämligast inom de värdefullaste och bäst förädlade hjordar vunnit icke ringa utbredning. Den epidemiska kastningen hos kor har tidtals förorsakat kännbara förluster i ladugårdarna. Rots har även i spridda fall uppträdt bland hästar. Mjältbrand, svin- och kreatursp m.fl. farsoter kunna hemsöka vårt land, lika så visst som dessa sjukdomar härjat i andra länder. Under sådana förhållanden vore det en försumlighet att icke i tid göra sig beredd att med de vapen som vetenskap och erfarenhet ge

bjuda möta en hotande fara.

Då utsikt icke torde förefinnas att i vårt land under den närmaste framtiden få till stånd en veterinärhögskola, hvars lärare kunde representera den veterinärvetenskapliga forskningen samt utgöra en auktoritet för viktigare veterinära spörsmål, hvilka kunna erfordra kraftiga, men på samma gång med största urskiljning vidtagna åtgärder, vågar Direktionen härmed ödmjukast hemställa, huruvida icke vid Medicinalstyrelsen borde anställas en medicinskt bildad veterinär, den der ej allenast ålägo att egna sig åt utredningen af veterinärvetenskapliga frågor af särskild betydelse för vårt land, såsom tuberkulos, mjältbrand, rots, kreatursp m.m. utan jämväl tillkomme att inom Medicinalstyrelsen representera veterinärkåren samt taga initiativ till åtgärder, hvilka vore egnade att bi sin mån befordra upprätthållandet af ett godt helsotillstånd hos landets husdjursstock.

Alldenstund för närvarande icke torde finnas någon för ifrågavarande uppgift kvalificerad person, får Direktionen slutligen föreslå, att ett par resestipendier för medicinskt bildade män skulle anslås, med skyldighet för stipendiaterna att vid någon framstående veterinärhögskola i utlandet genomgå fullständig kurs, samt att efter hemkomsten utgifva en afhandling i något veterinärvetenskapligt ämne, på grund hvaraf- och öfriga meriter- befattningen kunde besättas.

Direktionen anser sig tillika böra nämna, att en snarlik tjänstebefattning - veterinärfysikus- förefinnes i Danmark och att man i Norge är betänkt på att inrätta en sådan, i hvilket

afseende förberedelser träffats för utbildandet
af en häför kvalificerad person.

På Direktionens vägnar:
K. Antell.

Johannes Jernström

Till Hans Kejserliga Majestät,

ifrån Medicinalstyrelsen,

underdånigst.

Uti remissresolution af den 30 förlidne december har Eders Kejserliga Majestäts Senat för Finland anbefalt Medicinalstyrelsen att inkomma med underdånigt yttrande i anledning af Direktionens för Nylands och Tavastehus läns landtbrukssällskap skrifvelse af den 20 november 1889, deri bemälda Direktion på upptagna skäl hemställer, huruvida icke vid Medicinalstyrelsen kunde anställas en medicinskt bildad veterinär, den der ej allenast ålåge att egna sig åt utredningen af veterinärvetenskapliga frågor af särskild betydelse för vårt land, såsom beträffande tuberkulos, mjältbrand, rots, kreaturspest m. m., utan jämväl tillkomme att inom Medicinalstyrelsen representera veterinärfacket samt taga initiativ till åtgärder, hvilka vore egnade att i sin mån befrämja upprätthållandet af ett godt helsotillstånd hos landets husdjursstock; äfvensom att, när för närvarande någon för ifrågavarande uppgift lämplig person icke torde finnas att tillgå, tvänne resestipendier för medicinskt bildade människor inrättas, med skyldighet för stipendiaterna att vid någon framstående veterinärhögskola i utlandet genomgå fullständig kurs samt att efter hemkomsten utgifva en afhandling i något veterinärvetenskapligt ämne, på grund hvaraf och öfriga meriter befattningen skulle besättas.

Såvidt Medicinalstyrelsen af ofvannämn-

da skrifvelse kunnat inhemta, skulle en a
de uppgifter, den af Direktionen föreslagn
nya Ledamoten uti Medicinalstyrelsen kom
me att erhålla, blifva rent vetenskaplig,
det att honom åläge att utreda sådana fråga
inom veterinärvetenskapen, hvilka äro af s
skild betydelse för landet, och nämner di
rektionen bland dem tuberkulos, mjältbr
rots och kreatursspest. Dessa kreaturssjukdomar
äro dock icke af särskild betydelse för någ
visst land, de kunna måhända tillochmed
ses vara af mindre vigt för kreatursskötseln
Finland än mången annorstädes, och en
dessa husdjurssjukdomar i följd af sin allmä
na betydelse utgöra föremål för den vetenskap
liga forskningen inom alla kulturländer, sam
de resultat, hvartill forskningen angående d
kommit ständse i dessa länders vetenskaplig
litteratur framläggas, synes anställandet af
en särskild vetenskaplig funktionär härstädes
för utredandet af dessa frågor icke vara nöd
vändig. Medicinalstyrelsen fruktar äfven att
denne representant för veterinärvetenska
pen i Finland i följd af rådande förhål
landen icke skulle kunna utföra något syn
nerligen fruktbringande arbete. För att detta
skall kunna ske, är det nödvändigt att en
tillräckligt observations- och sjukdomsmater
al samt ett väl utrustadt laboratorium för
est hithörande vetenskapliga undersökninga
kunna verkställas, ställes till hans förfoga
de. Häröfver kan icke någon sjelfständig ve
tenskaplig forskning tänkas, men humbug
häraf framledda, icke obetydliga utgifter i
sjelfva verket skola uppvägas af motsvarande

landet tillskyndade fördelar, torde väl med
fog kunna ifrågasättas.

Jämte nu omnämnda, rent veten-
skapliga verksamhet skulle representanten
för veterinärväsendet inom Medicinalsty-
relsen äfven hafva sig ålagd en praktisk
uppgift, den nämligen att taga initiativ
till åtgärder, egnade att befrämja och
upprätthålla ett godt helsotillstånd bos lan
dets husdjursstock. Detta åligger nu i främ
sta rummet de i landet verkande vete-
rinärläkarene och komma väl äfven om
en särskild ledamot vid Medicinalstyrel-
sen anställdes för veterinärväsendet, att
fortfarande af dem utföras, ty det verk-
sammaste sätt att befrämja nyssnämn-
da ändamål består väl deri, att sak-
kunniga personer lemna allmänheten
handledning uti en rationell skötsel af
husdjuren samt på ort och ställe öfverva-
ka att deras föreskrifter behörigen följas. Den
föreslagna nya ledamotens verksamhet kom-
me väl att i detta afseende inskränka
sig till öfvervakandet af veterinärernas verk-
samhet, särskildt beträffande sanitära åt-
gärder för farsoters bekämpande, men
speciel utbildning till veterinär är ju
icke för sådant ändamål erforderlig.

På grund af hvad Medicinalsty-
relsen sålunda underdånigst anfört
och då det väl måste förutsättas, att den
medlem af Medicinalstyrelsen, hvilken det
åligger att föredraga veterinärärenden, städ-
se skall till nödiga delar göra sig förtrogen
med veterinärvetenskapen och kynnmärk-

samt följa dess utveckling samt Medici-
nalstyrelsen jämväl har till sin disposi-
on en vid densamma anställd veterinär-
läkare, har Medicinalstyrelsen för sin del
icke kunnat finna skäl att tillstyrka bi-
fall till ifrågavarande förslag, och derhos
ansett sig böra i underdånighet framhålla
att enligt Medicinalstyrelsens tanke landet
i främsta rummet göres behof af flera veteri-
närläkare, samt att förty länedjurläkaretjän-
sternas förökande, hvarom allaredan frågor
blifvit väckt, måste anses vara en åtgärd af
mera angelägen beskaffenhet än det af Di-
rektionen för Nylands och Tavastehus läns
landtbrukssällskaper väckta förslag, med
hvars förverkligande, äfven om detsamma an-
såges vara påkalladt, väl kan till framtiden
anstå. Helsingfors den 25 Januari 1890.

Felix von Willebrand.

J. I. Björkstén. J. A. Florin.

E. J. Hougberg.

Viktor von Rehausen.

Sign. Medicinsk veterinär.

Till Hans Kejserliga Majestät
från Finska Hushållnings-
sällskapets Bestyrelse
underdånigst.

Genom remissresolution af den 20 februari innevarande år har Eders Kejserliga Majestäts Senat för Finland anmodat Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet att inkomma med underdånigt yttrande i anledning af en af Direktionen för Nylands och Tavastehus läns landtbrukssällskap ingifven skrift af den 29 november 1889, deri Direktionen på anförda skäl hemställer, huruvida icke vid Medicinalstyrelsen kunde anställas en medicinskt bildad veterinär, den der ej allenast ålåge att egna sig åt utredningen af veterinärvetenskapliga frågor af särskild betydelse för vårt land, utan jämväl tillkomme att inom Medicinalstyrelsen representera veterinärfacket samt taga initiativ till åtgärder, hvilka vore egnade att i sin mån befrämja upprätthållandet af ett godt helsotillstånd hos landets husdjursstock, hvarjämte Direktionen, alldenstund för närvarande icke torde finnas någon för ifrågavarande uppgift kvalificerad person, föreslår, att ett par resestipendier för medicinskt bildade män skulle anslås med skyldighet för stipendiaterna att vid någon framstående veterinärhögskola i utlandet genomgå fullständig kurs, samt att efter hemkomsten utgifva ~~någon~~ afhandling i något veterinärvetenskapligt ämne, på grund hvaraf, jämte öfriga meriter, befattningen kunde besättas. Uti infordradt, remissakten bilagdt, yttrande har Medicinalstyrelsen framstält särskilda inkast mot denna framställning samt till slut afstyrkt bifall till densamma.

Då Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet fullständigt delar de åsikter i frågan, som uttalats af Direktionen för Nylands och Tavastehus läns landtbrukssällskap, men deremot anser de af Medicinalstyrelsen gjorda invändningarna icke vara välgrundade, ser sig Bestyrelsen föranlåten att i hufvudsak inskränka sitt underdåniga utlåtande till att söka uppvisa ohållbarheten af de skäl, Medicinalstyrelsen anfört.

Medicinalstyrelsen motsäger först behofvet i vårt land af vetenskaplig forskning på det veterinär-medicinska området på den grund att husdjurssjukdomarne „i följd af sin allmänna betydelse utgöra föremål för den vetenskapliga forskningen inom alla kulturländer samt de resultat, hvartill forskningen angående dem kommit, städse i dessa länders vetenskapliga literatur framläggas." Och då sålunda dessa resultat föreligga färdiga, synes det Medicinalstyrelsen nog att den medlem, hvilken det åligger att föredraga veterinärärenden, „till nödiga delar gör sig förtrogen med veterinärvetenskapen."

I förbigående antecknande, hurusom Medicinalstyrelsen icke synes hafva märkt, att en slik motivering kan likaväl användas mot stora områden af vetenskaplig forskning öfverhufvud. samt särskildt mot behofvet af framstående vetenskapling fackbildning inom Medicinalstyrelsen sjelf äfven på det rent medicinska området, på hvilket föredraganden följdriktigt endast „i nödiga delar" behöfde vara initierad, måste Bestyrelsen framhålla det oväntade deri, att den egna vetenskapliga forskningens betydelse i och för sig så ringa uppskattas af ett styrelseverk, som ej blott har en administrativ uppgift utan äfven ut-

gör en vetenskaplig auktoritet, samt att vetenskapens betydelse för sagda styrelseverks praktiska uppgifter synes helt och hållet förbises af detsamma. Bestyrelsen för sin del kan deremot icke medgifva, att vare sig på veterinärvetenskapens eller andra vetandets områden bristen på vetenskaplig verksamhet i eget land kan på ett tillfredsställande sätt utfyllas genom den utländska literaturen. Bestyrelsen har också redan förut, nämligen i det underdåniga utlåtande, som Bestyrelsen den 10 oktober 1888 afgaf rörande ett komitebetänkande om spanmålshandeln i landet och dermed sammanhängande frågor, varit i tillfälle att uttala sin åsikt om vikten af att understöda vetenskapliga forskningar och undersökningar på de områden, hvilka stå i samband med landets modernäring, som hittills i allmänhet varit nödsakad hemta vetenskapliga impulser från utlandets forskning. Från detta utlåtande anhåller Bestyrelsen att få återhämta och på ifrågavarande ärende tillämpa följande ord: „Klart är att vetenskapliga resultat, lånade från andra länder, icke kunna hafva den omedelbart väckande och lifgifvande kraft, som undersökningar, hvilka anställas så att säga under deras egna ögon, hos hvilka de spörsmål vaknat, som studierna och försöken afse att besvara."

Medicinalstyrelsen anmärker att för utöfvande af sjelfständig veterinär-vetenskaplig forskning vore ett väl utrustadt laboratorium och tillräckligt undersöknings material behöfligt. Och äfven Bestyrelsen anser det vara helt naturligt, att der vetenskaplig forskning fordras, bör möjlighet dertill forskaren beredas. Men i motsats mot Medicinalstyrelsen håller Bestyrelsen före,

att de utgifter, som för sådant ändamål blifva nödiga, komma att väl uppvägas af motsvarande landet tillskyndade fördelar. Det har ej heller undgått Bestyrelsens uppmärksamhet att Eders Kejserliga Majestäts nådiga förordning angående Medicinalstyrelsen i Finland af den 29 januari 1878 förutsätter det framtida behofvet af ett särskildt laboratorium för Medicinalstyrelsens arbeten.

Såsom förut redan blifvit antydt förbiser Medicinalstyrelsen, att hon för fullgörande af sin uppgift att taga initiativ äfven på veterinärväsendets praktiska område icke kan undvara en vetenskaplig grund, för att denna initiativtagande verksamhet skall närmelsevis fylla det mått, hvarefter tidens fordringar måste mätta densamma. Men grunden blir ej tillräckligt fast och säker, om den skall hopplogas af de „nödiga delar," som en eller annan föredragande hopsamlar ur utländsk literatur; den måste lämnas af en, som fullkomligt och sjelfständigt behärskar det ifrågavarande vetenskapliga området. Djurläkekonsten, jämte ras- och djurförädlingslära med mera dertill hörande, är dessutom i vår tid, då husdjuren höra till landtmannens dyrbaraste egodelar, ett så omfattande och viktigt område, att det utan tvifvel har lika stort behof af en särskild representant inom Medicinalstyrelsen som apoteksväsendet, hvilket der företrädes af en assessor, helst det medicinalråd, som nu egnar att bereda och föredraga veterinärärenden tillika är föredragande icke allenast i rättsmedicinska mål utan äfven i frågor rörande allmänna helsovården och farsoterna samt dessutom åligger att hafva inseende öfver styrelsens kansli. Till följd af sakens natur synes det derför knappast troligt att denne, veterinär-fackkunskap saknande, funktionär skall kunna medhinna att göra sig förtrogen med anstydda vetenskap ens „till nödiga delar", såsom Medicinalstyrelsen säger, utan torde man, om sådant kunnat ske helst nödtorftigen, böra medgifva, att denne person gjort, hvad man af honom billigtvis kunnat fordra. Men sådant fyller icke tidens kraf, lika litet som den husdjurseegande allmänhetens berättigade anspråk på att se sina för landet i dess helhet betydelsefulla intressen vederbörligen bevakade.

Medicinalstyrelsen framhåller visserligen att allmänheten främst har behof af veterinärer, som på ort och ställe lemna handledning i husdjurens skötsel; och detta eger ju sin riktighet, så länge det är fråga om behofvet af råd och hjelp för enskilda fall. Men då det gäller allmännare åtgärder, såsom föreskrifter mot farsoter och dylikt, kan ej djuregaren vara tillräds med att icke i dessa liksom i alla andra fall, der hans rätt och egendom stå på spel, halva en högre tillförlitlig auktoritet att vädja till från länedjurläkaren, som kan föreslå och yrka på mått och steg, hvilka komme att stå djuregaren dyrt, utan att han blifvit öfvertygad om nödvändigheten af den ena eller andra åtgärden. Medicinalstyrelsen är visserligen en sådan högre instans; men så länge hon, i saknad af en på samma gång medicinskt och veterinärvetenskapligt bildad ledamot, icke kan bedömma hvad länedjurläkarene hemställa om, utan måste utan kontroll lita på dem, kan Medicinalstyrelsen icke i veterinärfrågor vinna det anseende, den auktoritet, som kan göra allmänheten öfvertygad om respektiva föreskrifters nödvän-

dighet och ändamålsenlighet, likasom djuregarens under sådant förhållande icke skola hysa förtroende till från detta håll utgångna initiativ i djuruppfödnings och föräldlingsfrågor.

Då Medicinalstyrelsen framhåller behofvet af läkedjurläkaretjänsternas förökande såsom ett skäl emot den ifrågakomne veterinärbildade veterinärens anställande vid sagda styrelse, så synes det Bestyrelsen, som om slutledningen borde gå i alldeles motsatt riktning. Ju mera antalet utexaminerade veterinärer ökas, desto mera trängande blir behofvet af en funktionär af nyssnämnd art, icke blott på grund af veterinärärendenas växande mängd i allmänhet, utan äfven derför att det tilligare intresse för veterinära spörsmål, som mästa framkallas af de ökade tillfällena till beröring mellan djuregare och veterinärer, utan tvifvel skall föra fram på dagordningen problem, som komma att ställa bestämda och stora anspråk på Medicinalstyrelsens veterinärvetenskapliga fackinsikter.

På grund af det ofvan anförda får Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet i underdånighet föreslå bifall till Direktionens för Nylands och Tavastehus läns landtbrukssällskap ifrågavarande framställning.

Remisshandlingarna återställas härjämte underdånigst. Åbo den 21 maj 1890.

På Bestyrelsens för Finska Hushållningssällskapet vägnar:

Dessa handlingar hade bland Bestyrelsens ledamöter cirkulerat och beslöt Bestyrelsen nu efter öfverläggning och utan förspord meningsolikhet att till Hans Kejserliga Majestät afgifva ett sålydande utlåtande uti föreliggande ärende nämligen:

Ifrågn. Medicinsk veterinär.

§ 7.

Sedan Guvernören i Tavastehus län uti afgifven berättelse om länets tillstånd och förvaltning år 1888 föreslagit bland annat att åtgärder skulle vidtagas för bekämpande af tuberkulosens utbredning bland boskapen, hade Jordbruks Expeditionen, i skrifvelse af den 21 april 1890, anmodat Bestyrelsen att inkomma med utlåtande, huruvida Bestyrelsen ansåge dylika åtgärder böra af Styrelsen vidtagas samt, derest så vore fallet, på hvad sätt desamma enligt Bestyrelsens åsigt borde anordnas.

Detta omfattande uppdrag, som tillika vore af ytterst grundlaga natur, enär alla åtgärder från Styrelsens sida, som i antydt afseende kunde ifrågasättas, måste mer eller mindre ingripa i den enskildes rätt och intressen, kunde Bestyrelsen mellertid icke tillmäta sig förmågan att på ett tillfredsställande sätt lyda. Frågans första del, om behofvet af åtgärder från Styrelsens sida till tuberkulosens bekämpande, kunde dock Bestyrelsen utan tvekan jakande besvara, ty just emedan allt, hvad för sådant ändamål borde göras, råkade i kollision med privat-ekonomiska intressen, kunde omsorgen om sagda kreatursjukdoms motarbetande icke uteslutande öfverlemnas åt den enskilda djuruppfödaren, utan vore det statens både rätt och plikt att, då landets allmänna fördel sådant fordrade, ingripa på ett verksamt sätt,

mer naturligtvis tillika så, att den enskilda egande-
rätten så litet som möjligt blefve lidande. Och det
var just denna fråga om sättet, om beskaffenhe-
ten af de åtgärder, som vore af nöden, samt om de
gränser, inom hvilka Styrelsens åtgärder uti ifråga-
varande afseende borde, i betraktande af förhål-
landena och sagda sjukdoms närvarande stadi-
um i landet, inskränkas, som Bestyrelsen ansåg
en mera omfattande utredning, en grundligare
pröfning, än den Bestyrelsen kunde åvägabrin-
ga, böra komma denna i nationalekonomiskt af-
seende så ytterst viktiga fråga till del; och beslöt
Bestyrelsen följdenligen i afgifvande utlåtande fö-
reslå, att en komité måtte af Styrelsen tillsät-
tas för att bereda ärendet i hela dess vidd.

En sådan noggrann undersökning hade tu-
berkulosen och därmed sammanhängande för-
hållanden varit underkastad i flere länder. På-
lunda hade t. ex. i England en komité, efter fle-
re månaders ansträngdt arbete, den 10 juli 1868
ett lika omfattande som innehållsrikt utlåtan-
de, hvarur det hade varit lätt för Bestyrelsen
att låna en mängd förslag till åtgärder mot
tuberkulosens spridning. Men huru lärorika des-
sa förslag än vore och huru välbetänkta de kun-
de vara för engelska förhållanden, ansåg Be-
styrelsen dock deras tillämpande i vårt land ic-
ke böra obetingadt förordas, utan en föregående
sakkunnig pröfning, som kunde åstadkommas
endast genom en komité sammansatt af för
sådant ändamål särskildt kvalificerade personer.

I utlåtandet skulle derjämte framhållas
ändamålsenligheten af att Styrelsen, innan
en sådan komité sammanträdde, skulle ge-
nom vederbörande länedjurläkare införskaffa så-

ker utredning om tuberkulosens förekomst och utbred-
ning i landet, om de af sjukdomen angripna
kreatursbesättningarnas ras och härstamning, om
respektive ladugårdsbyggnaders beskaffenhet, om så-
dana förhållanden beträffande kreaturens i de
besmittade ladugårdarne vård och uppfödning
(utfodring, stallfodringstidens längd, motionering
i fria luften m. m. d.) äfvensom om de åtgärder,
som möjligen på djuregarenes eget eller veterinärs
initiativ redan tagits till hämmande af sjukdo-
mens spridning.

§ 5.

Sedan Medicinalstyrelsen till Hans Kejser-
liga Majestät ingifvit en framställning af föl-
jande lydelse:

Sign. Tuberkulosfrågor

hade K. Senaten medelst remissresolution af den
19 sistlidne mars anmodat Bestyrelsen att in-
komma med underdånigt utlåtande i anled-
ning af den del af anförda framställning som
angår upprättandet af en inhemsk kreatursstam.
Då detta ärende nu, efter det remissakten hos Be-
styrelsens ledamöter cirkulerat, föredrogs, inlem-
made ledamoten hr Hedenberg ett skriftligt anfö-
rande, som här intages, sålydande:

Sign. Hedenberg.

Efter den öfverläggning som härå följde, be-
slöt Bestyrelsen utan skiljaktighet att i ärendet
afgifva följande utlåtande:

Sign. Inhemsk kreatursras.

§ 6.

Från Jordbruks Expeditionen i K. Senaten ha-
de skrifvelse af den 8 sistlidne april ankommit
med underrättelse att Expeditionen anmodat Gu-
vernören i Nylands län att låta ur jordbruks-

fonden i länets ränteri utanordna och till Bestyrelsen remittera 750 mk, utgörande det enligt K. Senatens beslut af den 13 April 1888 för underhåll af en hofbeslagsskola i Åbo stad beviljade anslag för januari – april innevarande år. I sammanhang härmed anmälte sekreteraren att sagda medel redan ankommit och af kamreraren lyftats äfvensom att den medlen åtföljande anordningen blifvit, behörigen kvitterad, återsänd till Guvernören i Nylands län.

§ 7.

Genom skrifvelse från Jordbruks Expeditionen af den 8 i denna månad underrättades Bestyrelsen att K. Senaten vid föredragning af den, jämte skrifvelse från Bestyrelsen af den 28 sistlidne mars, insända berättelsen öfver hofbeslagsskolans i Åbo verksamhet under 1889, funnit godt bifalla föreståndarens för skolan, veterinären L. Fabritius, i sagda berättelse framstälda förslag till förändringar i skolans organisation sålunda att lärokursen förlängdes till fyra månader samt att elever finge emottagas hvarannan månad. Derjämte anmodades Bestyrelsen att i enlighet härmed med veterinären Fabritius uppgöra kontrakt för återstoden af den med honom härförinnan kontraherade tiden.

Då sålunda föreståndarens för hofbeslagsskolan ifrågavarande förslag blifvit afgjordt, innan Bestyrelsen hunnit ingå med den framställning som Bestyrelsen, jämlikt beslut vid sammanträde den 28 sistlidne mars under § 13, afsedt att efter Hästvänsföreningens i Åbo hörande eventuelt till K. Senaten ingifva, skulle Hästvänsföreningens Bestyrelse, hvars utlåtande ännu ej erhållits, underrättas att slikt utlåtande icke vidare vore erforderligt, hvarjämte hofbeslagsskolans Direktion skulle anmo-

Dn 97
1890

Sign. Tuberkulos frågor.

Till Hans Kejserliga Majestät,
ifrån Medicinalstyrelsen
underdånigst.

Genom de undersökningar, som under senare år företagits i syfte att utröna, huruvida den s. k. perlsoten eller tuberkulosen hos nötboskap kan öfverföras på menniskan, har man allt mera kommit till den öfvertygelse att så är fallet och att denna öfverföring af sjukdomen sker genom förtäring antingen af mjölk eller delar utaf sjukt djur. Emedan den uti landet inhemska boskapsracen synes vara mindre emottaglig för sjukdomen, har fara för tuberkulosens spridande bland landets innevånare på ofvanantydt sätt intill senare tider icke varit synnerligen stor, men sedan numera en icke obetydlig utländsk kreatursstam, inom hvilken tuberkulos mycket ofta förekommer, blifvit uti landet införd och redan härstädes vunnit en temmeligen stor spridning, äro förhållandena väsentligen förändrade. Fara för öfverförande af tuberkulos på människor genom förtäring af mjölk och kött utaf djur, som varit af sjukdomen angripna, måste i följd af nyssnämda förhållande antagas i beaktansvärd grad föreligga jämväl i Finland och att så inom en del af landet, nämligen Åbo län, är fallet, har jämväl numera blifvit utredt. Uti skrifvelse af den 6 Februari 1889 inrapporterade den i Björneborgs stad stationerade länedjurläkaren att han å särskilda, kommerserådet Ahlström tillhöriga lägenheter invid nämda stad iakttagit flera med perlsot behäftade djur. I anledning häraf

och då skäl fanns att befara, det sjukdomen
äfven förekomme annorstädes inom länet, anhöll
Medicinalstyrelsen uti skrifvelse af den 13 i nyssnämn
da månad hos Guvernören i Åbo och Björneborgs
län, att han ville genom vederbörande djurlä
kare låta undersöka de större ladugårdsbesättnin
garna invid städerna Åbo och Björneborg på ett a
stånd af ända till två mil från berörda städer.
Af de undersökningar, som på grund häraf fö
retogos, framgick att sjukdomen icke förekomme
uti trakten omkring Åbo stad och att detta en
ligt länsveterinärens åsikt bör tillskrifvas denom
ständighet, att derstädes företrädesvis uppfödas
kreatur af inhemsk ras, men att deremot tub
kulos bland nötkreatur uti öfriga delar af läne
kunde anses vara icke alltför sällsynt och sär
skildt förekomme ganska allmänt i trakten
af Björneborgs stad.

Jämte det Medicinalstyrelsen får i under
dånighet härom anmäla med biläggande a
bestyrkta afskrifter utaf de i saken från vederbö
rande djurläkare hit ingångna rapporter, ha
Medicinalstyrelsen underdånigst ansett sig böra
framhålla, att öfverförandet af sjukdomen på m
niskor kan förebyggas, derest städse iakttages att
mjölk och kött från sjuka djur icke förtäres, in
nan desamma undergått omsorgsfull kokning
Då emellertid förutses kan att detta försiktig
hetsmått i många fall skall försummas, sy
nes det, såväl på grund häraf, som för att för
komma den i landet förefintliga nötkreatur
stammens försämring, vara nödvändigt att
åtgärder vidtagas till hämmande af perlsoten
spridning, och ehuru, i anseende till sjukdomen
stora smittosamhet, en kreatursbesättning, inom
hvilken tuberkulos uppstats, städse måste i sin hel
het misstänkas för att vara dermed behäftad,
samt då sjukdomen i sitt första stadium är
mycket svår att diagnostisera, den verksamma
ste åtgärden till förekommande af dess sprid
ning förty vore, att nedslagta hvarje dylik kre
atursbesättning, har Medicinalstyrelsen dock,
i betraktande af härmed förenade dryga kost
nader och andra olägenheter, funnit sig ic
ke kunna förorda tillämpandet af en sådan
åtgärd, utan nödgats inskränka sig till, att
hos Eders Kejserliga Majestät i underdånig
het hemställa, om icke Eders Kejserliga Maje
stät ville låta anbefalla vederbörande myn
digheter samt i landet förefintliga land
och jordbrukssällskap, att verka för uppfö
rande af en fullgod inhemsk kreatursras
samt att djur af sådana raser, hvilka äro
hårda för större mottaglighet för tuberkelsjuk
dom och öfverhufvudtaget icke kreatur, behäf
tade med något som helst symptom af den
na sjukdom, blefve såsom afvelsdjur använda.

I sammanhang härmed får Medicinal
styrelsen underdånigst anmäla, att Medicinal
styrelsen uti särskilda skrifvelser af denna dag
hos samtliga Guvernörer i landet anhållit

att de ville anmoda länsdjurläkarene
att under sina tjänsteresor besiktiga kreaturs
besättningarna å de lägenheter, somaf dem
derunder besökas, för utrönande af i hvilken
mon tuberkelsjukdom bland nötkreaturen i lan
det förekommer,

att då anledning dertill föreligger förordna

länedjurläkarene att äfven eljest undersöka för tuberkelsjukdom misstänkta kreatursbesättningar samt

att då djur befinnes vara med tydlig tuberkelsjukdom behäftadt, derom hos Guvernören anmäla, hvarefter sådant djur bör nedslaktas och de af sjukdomen angrifna kroppsdelarna förstöras. Helsingfors den 30 November 1889.

Felix von Willebrand.

J. I. Björkstén. J. A. Florin.
E. J. Hougberg.

Viktor von Rehausen.

Dr No 144.

Sign. Hedenberg.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapets Bestyrelse.

Kejserliga Finska Hushållningssällskapets Bestyrelse har af K. Senaten blifvit anmodad att inkomma med förslag om vidtagande af åtgärder för uppammande af en inhemsk kreatursrace. Med anledning häraf anhåller jag, att få uttala de åsigter och de erfarenheter hvartill jag under 27 års arbete, på ladugårdsskötselns och kreatursförädlingens områden, kommit.

Frågan gäller ej mer och ej mindre än, att föröka antalet af i Europa redan befintliga utmärkta kulturracer, lämpliga för alla möjliga ändamål, med yttermera en ny race, den finska. Att med denna nya finska kreatursrace afses mjölkproduktion, tar jag för gifvet.

För bildandet af en kulturrace i allmänhet bör ovilkorligen följande vilkor uppfyllas.

1° Bör styrelsen kunna disponera öfver personer med djupa och vidt omfattande kunskaper i afvelsläran och djurförädlingen, grundade ej allenast på theoretiska studier utan äfven på långvarig praktik och vidsträckta resor och studier i utlandet, hufvudsakligast i England och Skottland, racebildningens och djurförädlingens egentliga hemland och som förser hela den civiliserade verlden med de yppersta afvelsdjur.

2° Bör ett dugligt, lämpligt och rikligt afvelsmaterial anskaffas ur hvilket genom ett omsorgsfullt urval och genom ett emot ändamålet svarande (mjölkrikedom) rationellt uppfödningssätt kan bildas den grundval, hvarpå genom mycket, ihärdigt och kunskaporikt arbete, i en aflägsen framtid den afsedda racen kan uppstå.

3° Erfordras det mycket penningar för anskaffandet af ett rikligt afvelsmaterial och för dettas årliga remont, förorsakad genom den stora årliga utgallring af odugliga och icke emot ändamålet svarande individer.

4° Bör styrelsen fritt kunna disponera öfver någon stor egendom med stora, luftiga och tidsenliga ladugårdsbyggningar. Ett gods med vidsträckta, rikliga och saftiga beten och der höskördarna äro rikliga och säkra, samt der rotfruktskultur bedrifves i större skala, allt betingelser förutan hvilka en rationell ladugårdsskötsel och kreatursförädling, i synnerhet med afseende fästadt uppå bildandet af en konstant mjölkrace, äro mer eller mindre otänckbara.

5. Erfordras det en lång tid för att af en naturrace sådan som den finska, i otaliga generationer svältfödd och i hög grad vanskött, bilda en kulturrace med konstanta raceegenskaper. Ayrschire racen en af de yngre racerna i Europa har erfordrat öfver 100 är för att uppnå den konstans och de utmärkta egenskaper föröfrigt den nu besitter. Dessutom hvad för garantier finnas, att styrelsen d. v. s. cheferna för jordbruksexpeditionen flere efter hvarandra under en lång följd af är äro af samma åsigter rörande nödvändigheten, att bilda en finsk kreatursrace. Detta är föga troligt, ty racefrågan likasom så mycket annat är underkastad modets nycker, än är det den ena racen som är modern, än den andra. Sedan fyratiotalet har genom styrelsens försorg till Finland inhämtats följande racer, Korthorn, Ayrschire Voitländer, Algauer, Holländsk, Ost-Frisländsk och Angler. Ett bevis uppå att vår jordbruksexpedition, hvad racefrågan beträffar, tycker om ombyte. Bildandet af en fisk race är ytterst, beroende deraf, att de årliga anslag som dertill erfordras icke undandragas företaget förr än målet är uppnådt, hvartill kanske behöfves ett sekel.

Kan styrelsen till alla delar uppfylla ofvan uppräcknade vilkor och betingelser, så torde bildandet af en mjölkrik finsk kreatursrace icke vara omöjligt.

För min del är jag dock öfvertygad om, att de förnämnsta vilkor som erfordras för bildandet af en mjölkrace med konstanta raceegenskaper, som har en god kroppsbyggnad och som lemnar på samma gång en ymnig afkastning af god mjölk och håller sig i godt hull, vid ett lagomt underhåll, utan att kräfva ett ruinerande tillskott af kraftfoder, hos oss i Finland till största delen icke kunna uppfyllas.

På grund af hvad jag ofvan haft äran anföra anhåller jag, att för min del på det bestämdaste få afstyrka vidtagande af åtgärder för uppammande af en inhemsk kreatursrace.

Meldola den 15 April 1890.

Robert Hedenberg.

Sign. Inhemsk kreatursras.

Till Hans Kejserliga Majestät

från Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet

underdånigast.

Uti en till Eders Kejserliga Majestät ingifven underdånig framställning af den 30 november 1889 har Medicinalstyrelsen i Finland bland annat framhållit, att, ehuru den verksammaste åtgärden till förekommande af tuberkulosens hos nötkreatur spridning vore att nedslakta hvarje af sådan sjukdom besmittad kreatursbesättning, Medicinalstyrelsen dock, i betraktande af härmed förenade dryga kostnader och andra olägenheter, icke kunde förorda påbjudandet af en sådan åtgärd, hvarför Medicinalstyrelsen nödgades inskränka sig till att hemställa om, att vederbörande myndigheter samt i landet förefintliga landtbrukssällskap blefve anbefallda att verka för uppkommande af en fullgod inhemsk kreatursstam. Öfver denna del af Medicinalstyrelsens framställning har sedermera Eders Kejserliga Majestäts Senat för Finland meddelat remissresolution af den 19 sistlidne mars, anmodat Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet att inkomma med utlåtande; och får Bestyrelsen till fullgörande af detta uppdrag i underdånighet anföra följande:

Till grund för Medicinalstyrelsens förslag ligger den förutsättning att boskap af inhemsk ras icke vore mottaglig för tuberkelsjukdomen eller åtminstone i lika mindre grad än de från utlandet införda raser, som i vårt land förekomma dels rena, dels mer eller mindre blandade med

finska stammar. Detta är emellertid, åtminstone icke tillsvidare, något axiom, såsom Medicinalstyrelsen synes tro, utan endast ett på mer eller mindre ofullständiga iakttagelser hvilande antagande. Att hos oss hittills tuberkulosen oftare hemsökt ladugårdar med utländsk kreatursbesättning, än sådana, som bestå af finsk boskap, är visserligen obestridligt, ehuru äfven finska kreatursstammar torde finnas, särskildt i Östra Finland efter hvad Bestyrelsen genom privata meddelanden inhämtat, hos hvilka tuberkulosen anställer sina härjningar. Men alldeles oafgjordt är tillsvidare ännu, huruvida den inhemska boskapens större motståndskraft i antydt afseende är beroende på några särskilda rasföreträden eller på andra omständigheter; såsom t. ex. en felaktig rasföräddlingsmetod, hvilken tillämpats i högre grad på de införterade kreaturen än på de inhemska. Det är sålunda en kärd sak, att jordbrukare, som egna sig åt mjölkproduktion, i allmänhet söka ensidigt utveckla kornas mjölkafkastningsförmåga, genom hvilken ensidiga utveckling åt vissa organ, andra dylika, om hvilka man icke drager samma omsorg, och främst bland dem lungorna, försvagas. Då vidare i samma sylta kalfvarne just efter de mest mjölkgifvande kornas, oberoende af dessas svaghet i respirationsorganen, städse pålaggas, är det klart att svagheten i lungorna och mottagligheten för sjukdomar i dessa organ nedärfvas och måste generation efter generation tilltaga. Och då hittills de utländska mjölkraserna ansetts vara de tacksammaste för mjölkproduktionens största möjliga uppdrifvande, så synes det ej osannolikt att den anförda metoden varit orsaken eller åtminstone en af de förnämsta orsakerna till att tuberkulosen oftast uppträtt hos dem. Men fråga är, om icke samma metod tillämpad på den fullgoda inhemska mjölkstam, Medicinalstyrelsen vill halva uppammad, skulle leda till samma resultat. Motsatsen är i hvarje fall icke bevisad.

Härtill kommer att en af orsakerna till tuberkulosen utan tvifvel bör sökas i den osunda beskaffenheten af de kreatursstall, som i vårt land ännu ganska allmänt förekomma. Utan tillräckligt utrymme och framförallt utan ventilation lemna de ej kreaturen det erforderliga mått tet af frisk luft, som dessa ej heller erhålla genom nödig motionering i fria luften under den långa stallfodringstiden. Hvarje smittämne, som inkommit i ett slikt illa vårdadt fähus, måste, då det ej bortföres af någon luftvexling, stanna kvar och förökas samt gå öfver från det ena djuret till det andra. I afseende härå är det nu visserligen möjligt, att den inhemska boskapen, härdad under generationer mot sådana missförhållanden, tillsvidare eger större motståndskraft mot dessamma likasom den möjligen mindre lätt ådrager sig förkylning och lungåkommor, som sedan utveckla sig till tuberkler, än att i köld och regn sent på hösten dag och natt befinna sig utan skydd under bar himmel på betet eller i hägnader. Men i hvarje fall ställer sig frågan, om det ej lättare och säkrare skulle föra till målet att söka åstadkomma nödiga förbättringar i ladugårdsbyggnaderna och kreatursvården samt göra en rationel afvelslärans grundsatser gällande, än att utdömma alla utländska kreatursraser och „anbefalla" uppammandet af en „fullgod inhemsk."

Medicinalstyrelsen har synbarligen alls icke

gjort sig reda för innebörden af sitt förslag, ty annars skulle hon väl icke, i stället för nedslaktandet af tuberkulösa kreatursbesättningar, hvilket är en nödfallsåtgärd mot en omedelbart hotande fara, föreslagit uppfinnandet af en kreatursras, hvilket lär ett arbete för många decennier. Dessa åtgärder kunna aldrig stå till hvarandra i något förhållande af: antingen – eller.

För att uppfinna en fullgod inhemsk mjölkras, ty en sådan är det väl fråga om, eller för att af de i landet befintliga finska boskapsstammarne, i otaliga generationer varsköttade och svältlödda, utbilda en kulturras med säker nedärfningsförmåga af framstående egenskaper, fordras, såsom redan sades, en ganska lång tid. Ayrshireraserna, en af de yngre kreatursraserna i Europa, har behöft öfver hundra år, för att uppnå den konstans och de utmärkta egenskaper den nu besitter. Och det erfordras ej endast tid, det behöfves rikliga penningetillgångar äfvensom att det långa och mödosamma arbetet med kraft och ihärdighet tages om hand af personer med djupa och omfattande kunskaper i djurlära och rasförädling samt rik och mångsidig erfarenhet; och sådana personer äro i vårt land sannolikt icke många till antalet. Men finnas ej dessa förutsättningar, – tid, penningar, insikter och energi, – så bliva alla försök i den af Medicinalstyrelsen anvisade riktningen resultatlösa.

I betraktande af alla de svårigheter, som lösandet af ett sådant rasbildningsproblem erbjuder, förefaller det nästan som ett skämt, då Medicinalstyrelsen såsom den enklaste utväg i verlden föreslår att vederbörande myndigheter samt landtbrukssällskapen skola utan vidare „anbefallas" att skrida till ett slikt rasbildningsarbete såsom bot för ett ondt som står för dörren.

Att Bestyrelsen för sin del icke kan tillstyrka något sådant, torde redan af det anförda framgå. Men då många af de förberörda frågorna och särskildt den om de olika kreatursrasernas i vårt land förhållande till tuberkulosen ännu äro outredda, så anser sig Bestyrelsen, som i ett denna dag afgifvet yttrande till Jordbruks Expeditionen i Eders Kejserliga Majestäts Senat för Finland rörande väckt fråga om vidtagande af åtgärder till bekämpande af tuberkulosens utbredning bland boskapen föreslagit att detta ärende i hela dess vidd måtte öfverlemnas till en komité, som skulle för ändamålet tillsättas, böra hos Eders Kejserliga Majestät i underdånighet hemställa, att, i händelse en sådan komité varder sammankallad, äfven de uti detta utlåtande berörda omständigheterna måtte till undersökning af samma komité öfverlemnas.

Remisshandlingarna återställas härjämte underdånigst. Åbo den 21 maj: 1890.

På Bestyrelsens för Finska Hushållningssällskapet vägnar:

das föreslå tiden och sättet för ofvannämde förändringas införande.

§ 8.

Från Jordbruks Expeditionen hade skrifvelse af den 17 sistlidne april ankommit med underrättelse att K. Senaten, på derom af Direktionen för Kuppis trädgårdsskötareskola gjord samt af Bestyrelsen förordad ansökan, funnit godt för skolans fortfarande underhåll bevilja 2,000 mark om året i tre år från och med år 1891, på samma vilkor, som K. Senaten den 5 december 1884 för åtnjutande af det härförinnan beviljade anslaget för skolan fastställt.

Härom skulle Direktionen för Kuppis trädgårdsskötareskola medelst afskrift af Jordbruks Expeditionens förenämda bref underrättas.

§ 9.

Från Åbo Jagtvårdsförening hade skrifvelse ankommit med anhållan att Bestyrelsen ville, jämte benäget förord, till K. Senaten öfversända en till skrifvelsen fogad underdånig ansökan af följande lydelse:

Sign. Jagtvård.

Ehuru denna skrift så öfvertygande motiverade den gjorda framställningen, att vidare förord icke syntes erforderligt, ~~beslöt~~ ansåg sig Bestyrelsen dock ~~att~~ böra vid öfversändandet af (ifrågavarande) ansökan ningen särskildt framhålla det intresse, hvarmed Åbo Jagtvårdsförening arbetat i sitt lofvärda syfte, och hurusom just deri låge en säker garanti för, att det penningebidrag, som af allmänna medel kunde varda ställdt till föreningens förfogande, komme att användas på sådant sätt, att dermed de största möjliga resultat vunnes för uppnående af det mål, föreningen för sig uppstält. Härjämte ~~ville~~ påpekade Bestyrelsen ~~påpeka~~ att det å andra sidan utan tvifvel skulle

lända till skada för jagtvården i landet samt omin-
tetgöra allt, hvad föreningen hittills uträttat, om den-
samma af brist på nödiga medel skulle se sig nöd-
sakad att efter en kort men löftesrik början afbryta
eller i väsentlig mån inskränka sin verksamhet.

§ 10.

Industristyrelsen i Finland hade jämte skri-
velse af den 6 i denna månad öfversändt 157 mk
55 penni, utgörande dess af Bestyrelsen i bref af
den 28 sistlidne mars N:r 233 rekvirerade ersätt-
ningen för prisredsättningen å de föremål från
Sällskapets välskola, som varit utställda vid tekni-
ska utställningen i St. Petersburg, äfvensom ilgods-
frakt för dessa expositionsföremål.

Med dessa medel skulle Svahnska fonden gott-
göras med 151 mk samt slöjdanslaget för frakt-
kostnaden med 6 mk 55 penni.

§ 11.

Från Djurskyddsföreningen i Åbo hade en-
sålydande skrifvelse ankommit:

Sign. Slaktapparater.

Skrifvelsen föranledde icke till någon åtgärd.

§ 12.

Från Jaktinnarnesföreningen i Nystad hade
bref ankommit med anhållan att utfå innevа-
rande års Föreningen tillerkända bidrag af 500 mk
från Sällskapets slöjdanslag. Till skrifvelsen fun-
bilagda såväl berättelse öfver den under förening-
gens vård stående väfskolan i Nystad, som af-
skrift af revisorernes berättelse öfver föreningens ö-
riga verksamhet.

Då af den förstnämnda berättelsen, hvilken
var af följande innehåll:

Sign. Nystads väfskola.

framgick att föreningen användt 1889 års anslag

Sign. Jagtvård.

Stormägtigste, Allernådigste Kejsare och Storfurste!

Enhvar, som helst litet gjort sig förtrogen med jagtförhållandena i Åbo och Björneborgs län, har med gränsle erfarit huru tillgången på matnyttigt villebråd, och isynnerhet skogsfogel och hare, år för år i betänklig grad aftagit. Om dån orsakerna härtill delvis kunna sökas uti ogynnsamma klimatiska förhållanden under vildbrådets parnings- och häckningstider, samt uti det allt mera och mera framskridande skiftandet af våra skogar, så torde dock denna minskning af fogel- och harstammen förnämligast bero af en allt mera ökad förekomst af fiender till det nyttiga vildbrådet. För många förefaller visst frågan om vildbrådets skyddande och förökande vara af betydelse endast för idkare och vänner af jagtsporten; men skulle en tillförlitlig statistik öfver huru mycket matnyttigt vildt årligen torgföres och exporteras till utlandet samt huru mycket penningar derför årligen inflyter stå till buds, så skulle dessa siffror otvifvelaktigt vara ett ojäfaktigt bevis på den stora ekonomiska betydelse jagtvården eger för hela landet. Att våra statsekonomer under olika perioder af vår samhällsutveckling haft sina blickar fästade härpå, utvisar äfven lagstiftningen på detta område, huru uppfattningen om sättet för vildafvelns befrämjande under olika tider varit olika. Under det närmligen lagstiftningen i äldre tider tillåt jagt och djurfång hvilken tid af året som helst, men i dess ställe fastställde premier för dödande af sådana djur, som

gjorde skada å det matnyttiga vildbrådet
vergick man uti den senast emanerade och än
gällande jagtstadgan af den 10 Februari 1868, till
alldeles motsatt princip samt, anseende jägaren
fångstmannen vara den farligaste fienden för
afveln, förbjöd all jagt och djurfång under vildb
dets häcknings- och parningstider, hvaremot ma
helt och hållet förbisåg hvilken minskning en mä
marodörer inom djur- och fogelverlden åstadkomm
bland det matnyttiga vildbrådet.

Då emellertid en ökad tillgång på vildt
är att förvänta, så länge alla dessa skadedju
bland däggdjur och roffoglar ostördt få tillväxa, be
to några för jagtvården här på orten intresser
de personer att, åtminstone i någon mon verka
för utrotande af de räfvar, kråkor, hökar, örnar,
m. som i allt större mängd börjat förekomm
i dessa nejder och, då saken syntes vinna und
stöd hos allmänheten, beslöts bildandet af Åb
Jagtvårdsförening, hvilken, efter det Guvernören i
net den 26 Maj 1888 meddelat stadfästelse å de
stadgar, den 8 derpåföljande November konstitue
de sig. Denna förening åsyftar i olikhet mot and
inom landet förekommande jagtföreningar, de
utom sjelfva jagtvården, äfven hafva intressentern
eget nöje i sigte, endast och allenast att genom
betalande af premier för dödande af sådana sk
dedjur, för hvilka staten eller kommunen ej er
ga skottpenningar, samt med andra lämpli
medel verka för det matnyttiga vildbrådets för
kande. Medel till utbetalande af dessa prem
ansåg man sig bäst kunna erhålla genom a
af föreningens medlemmar uppbära inträde
och årsafgifter, de der dock ej finge fastställas o
verhöfvan höga; enär vexel på alltför stor offer

lighet från allmänhetens sida ej kunde dragas, utan
trodde man sig genom dessa små afgifter vinna
ett så mycket större antal medlemmar till förenin-
gen.

Men genast första årets erfarenhet gaf vid
handen att föreningen öfverskattat sina krafter, i
det nämligen en sådan mängd skadedjur hem-
tades i och för premiering till föreningens om-
budsmän, att föreningens kassa inom kort var
helt och hållet uttömd, hvarutom ett deficit
af omkring 1000 mk deri uppstod. Såsom årsbe-
rättelsen, (hvaraf ett exemplar underdånigst här-
hos bilägges) utvisar, hafva premier utbetalats
för 153 sommarräfvar, 5352 kråkor, och 1084 andra
roffoglar och, oaktadt premiebeloppen hafva fast-
ställts så låga som möjligt, utgjorde det sam-
manlagda beloppet af dessa premier 2272 mk
80 penni.

(Till att fortfarande med egna medel kun-
na bestrida så stora utgifter, ser sig föreningen
urståndsatt, men skulle likväl ännu icke vil-
ja uppgifva hoppet att än vidare få verka för
det goda ändamål, föreningen satt till sin uppg-
gift. Såsom sista utväg för möjligheten, att fort-
farande ega bestånd, har föreningen derför trott
sig böra till Eders Kejserliga Majestät ingå med en
underdånig anhållan om subvention af all-
männa medel.)

Att styrelsen uti vårt vestra grannland Sveri-
ge, hvarest natur och andra förhållanden i
många afseenden likna dem i eget land, insett
vigten och betydelsen af en rationel jagtvård,
framgår icke allenast af Sveriges lagstiftning
och särskilda förvaltningsåtgärder å detta
område, utan äfven af de stora summor, som

årligen utbetalas för dödande af skadedjur. Enligt Kungliga Domänstyrelsens årsberättelser ha... ha landsting under de senaste åren utanordna... och genom jagtvårdsföreningarna utbetalt sko... löner för mindre rofdjur och roffoglar, såsom ... örn, hök, kråkor m. m. för år 1885 – 49,332 kron... 75 öre, för år 1886 – 52,197 kronor 52 öre, för år 188... 51,234 kronor 35 öre och för år 1888 – 37,702 kronor 6... Följderna af dessa åtgärder hafva visat sig ut... en är för år ökad tillgång på matnyttigt ... bråd.

På grund af det ofvananförda, våga und... tecknade medlemmar uti Direktionen för ... Jagtvårdsförening hos Eders Kejserliga Majestät ... underdånigst anhålla att Eders Kejserliga ... jestät ville öka antalet af de många pro... nitälskan för landets ekonomiska förkofran i... alla verksamhetsområden, som Eders Kejser... ga Majestät städse visat, genom att åt... Jagtvårdsförening till främjande af dess syf... mål ur allmänna medel under fem års tid ... bevilja ett årligt understöd af 2 000 mark, för... hvilkas användande föreningen egde årligen ... redovisa.

Framhärda med djupaste undersåtliga ... rad, trohet och nit Störmägtigste, Allernådigste Kejsare och Storfurste Eders Kejserliga Ma... jestäts

allerunderdånigste och troplightigste undersåtar...

Eugène Brenner. R. Thuring.

Oscar Hertzman. K. J. Krakau.

A. W. Becker.

Nr 144. Aukan d. 19 [illegible] 1890.

Best. 21/5 – 3. 106.

D:Nr 156. 1890.

Djurskydds-föreningen i Åbo.

Aukan den 19 april 1890.

Sign. Slaktapparater.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Jemte skrifvelse af den 28. sistlidne Mars har Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet till Djurskyddsföreningen försatt öfversemmat tvenne slagtapparater, hvilka Bestyrelsen inköpt från Svenska Allmänna Djurskyddsföreningen, af hvars förlidet år utgifna "Inlägg i slagtfrågan" fem exemplar jemväl medföljt sagde skrifvelse, hvarhos Bestyrelsen anhållit att sedan apparaterna genom Djurskyddsföreningens försorg blifvit försökta Föreningen måtte meddela Sekreteraren i Svenska Allmänna Djurskyddsföreningen, Herr Ludvig von Baten, huru man med dem funnit sig belåten. I anledning häraf, har Bestyrelsen för Djurskyddsföreningen äran

med tacksamhet erkänna emottagande
af nämnda slagtapparater och broskyr sa
tillika tillkännagifva att apparaterna blifv
aflemnade till Bestyrelsens medlem, Hand
den J. G. Wigelius, som lofvat anställa för
med desamma och i sinom tid till Bes
relsen lemna besked om resultatet af f
ken, hvarom Bestyrelsen icke skall under
att sedermera underrätta Sekreteraren i
ska Allmänna Djurskyddsföreningen. A
den 12. April 1890.

På Djurskyddsföreningens i Åbo vägnar:

N. Dahlén.

Ossian Karsten

Best. 21/5 – 3.

Sigur. Nystads väfskola.

Berättelse om väfskolans i Nystad verksamhet 1889–1890.

För att i någon mon motarbeta och inom sina naturliga gränser inskränka den hos en yngre generation af stadens qvinliga befolkning sedan 10 à 15 år alltmera öfverhandtagande granlåts slöjden såsom spetsvirkning, brodering, granlåtsstickning m. m. samt för att befordra en nyttig art af qvinnoslöjd, hvilken varit urgammal i staden; men numera nästan helt och hållet försummas af ungdomen, gjorde Fruntimmersföreningen i början af år 1888 en hemställan hos stadens fullmäktige om önskvärdheten och behofvet af en väfskolas inrättande härstädes och om anslag för uppsättningen af densamma. Behjertande frågans stora vigt och betydelse såväl för staden i dess helhet, som i synnerhet för den arbetande klassens qvinnor, beviljade Stadsfullmäktige för ändamålet till en början 2,500 mk, hvilka medel föreningen ock genast fick omhändertaga.

Svårigheten att få en kunnig och äfven annars lämplig person till skolans föreståndarinna samt brist på ändamålsenlig lokal, fördröjde dock realiserandet af denna plan ett helt år. Emellertid hade föreningen glädjen att allernådigst få sig tilldeladt ett årligt anslag af 500 mk i 5 års tid till befordrande af väfnadsslöjden å orten. Och ansåg föreningen att detta anslag lämpligast och i bästa öfverensstämmelse med de derid utfästa vilkor borde jemväl användas till underhåll af ifrågavarande

skjdskola.

Sedan en lokal, bestående af 1 sal, 2 kamrar, kök och tambur med egen ingång blifvit hyrd uti skomakaremästaren Sjöbos gård vid öfre Långtan för en tid af 3 år, räknadt ifrån den 1. Juni 1[illegible] och föreningen efter anvisning och välvilligt bemötande af föreståndarinnan för väfskolan i Borgå, Rongain, tyckats på till skolans föreståndarinna, Jungfrun Alma Holmberg ifrån Borgå i ifrån och med påföljande Juli månads ingång, underrättade allmänheten genom tidningsannonser och kungörelser i såväl staden som närliggande landskommuner om väfskolans öppnande den 10 i samma månad samt om vilkoren för intagning i skolan. Dessa vilkor voro och äro portfarande följande:

Föreningen anskaffar åt i skolan behöflig väfmaterial, hvaremot de i skolan förfärdigade arbetena falla föreningen. Önskar likväl betalande elever använda egna materialier för att själf blifva egare af sitt arbete, står det henne fritt, men i sådant fall höjes skolafgiften med 2 mark för månad.

Undervisningen är kostnadsfri för alla till arbetande klassen hörande medlemmar af Nykarleby kommun, men ståndspersoner och grannar från landsorten erlägga en månadtlig afgift till undervisningen af 3 mark.

Skolan hålles öppen ifrån den 1 September till 1 Juni årligen.

Tiden för skolans öppnande visade sig dock, den lyckligt vald, ity att personer af arbetsklassen för hvilka skolan huvudsaklingast afsetts, under sommarmånaderna äro upptagna af andra göromål. Derför anmälde sig icke heller någon enda person till elev vid skolan vid dess första öppnande. Först i Augusti månad fick densamma sina första elever, 3 till antalet.

Sedermera har dock elevantalet stigit, så att skolan under sin korta verksamhetstid varit besökt af inemot 12 elever, af hvilka 4 hört till ståndspersons klassen, 3 varit almoge barn från landsorten och 5 af den arbetande klassen från staden. Högsta antalet elever som samtidigt besökt skolan har varit 8. För närvarande är elevernas antal 7. Två elever hafva besökt skolan hela tiden den varit i verksamhet, de öfriga kortare tid. I månad är den kortaste tid någon elev åtnjutit undervisning i skolan. Elevernas lägsta ålder har varit 14 år, den högsta 34. Betalande elever har skolan haft 7, af hvilka 4 begagnat sig af egna materialier.

I skolan har tillverkningen utgjorts af grofre och finare, 2 och 4 skaftiga lärftsvaror, enkla drällväfnader, ryor samt domtväfnader till löstäcken.

Första uppsättningen och underhållet af skolan har bekostats såsom redan är antydt, med det af staten och staden hvilgade anslaget.

I anseende dertill att skolåret utgår först den 31 Maj, då bokslutet göres, har någon fullständig tablå öfver skolkassans ställning ännu icke kunnat uppgöras. Här må endast nämnas att års hyran för lokalen är 300 mark samt att

föreståndarinnan åtnjuten i lön 600 mark
år utom fri bostad, värme och belysning.

Nystad den April 1890.

På Fruntimmersföreningens i Nystad vägn

Mathilda Tollet

Anna Cajander

Best. 21/5 – 3.

till välskolans underhåll, hvaru Bestyrelsen i särskilda skrifvelser af den 22 januari och 26 mars 1889 meddelat och ~~särskildt~~ uttryckligen framhållit att K. Senaten tilldelat Fruntimmersföreningen i Nystad ifrågavarande anslag „såsom bidrag för bedrifvande af sagda föreningss förlags och försäljningsrörelse med slöjdalster", så beslöt Bestyrelsen förständiga Fruntimmersföreningen att tillse det såväl 1889 års anslag, som innevarande års, hvilket sistnämnda Bestyrelsen, emedan af de hitsända handlingarne framgår att Föreningen fortfarande bedref förlagshandel med slöjdalster, ansåg sig kunna öfverskrida med 500 mk, varda använda till förlagshandelns främjande och utvidgande och icke till något annat ändamål. Bestyrelsen kunde icke medgifva någon afvikelse från hvad K. Senaten uttryckligen anbefallt, och borde Fruntimmersföreningen förty vid utbegärandet af nästa och följande års anslag lemna tillfredsställande utredning derom, att Föreningen ställt sig meddelade föreskrifter om anslagets användande till efterrättelse.

§ 13.

Från Bestyrelsen för 17de allmänna svenska landtbruksmötet i Göteborg 1891 hade en skrifvelse ankommit, hvilken upplästes, sålydande:

Sign. Göteborg.

Åtgärder med anledning af denna skrifvelse skulle anstå till hösten, men emellertid skulle exemplar af programmet hållas tillgängliga vid förstkommande tillfälle.

§ 14.

Till protokollet antecknades att genom cirkulation hos Bestyrelsens ledamöter följande recepisar för statsagronomen K. J. Forsberg blifvit

för innevarande år fastställd, nämligen:

Sign. K. J. Fbg.

§ 15.

Till protokollet antecknades att mejerskan vid A. Koskinens ångmejeri i Pedais, Anna Keisell, blifvit, sededt arbete efter det ansökningshandlingarna inom Bestyrelsen cirkulerat, antagen till stipendiat å Rimbo mejeri i Sverige för innevarande juni, juli och augusti månader, hvarom vederbörande redan blifvit genom bref underrättade.

§ 16.

Revisionskommissionens berättelse för 1889 föredrogs och, då densamma icke innehöll några anmärkningar hvarken mot räkenskaperna eller Bestyrelsens förvaltning, öfverlemnades den till instundande plenum utan något yttrande af Bestyrelsen.

§ 17.

Föreståndaren för Sällskapets Kemiska och Frökontrollstation, ingenjör E. Löthner, hade hos Bestyrelsen anhållit om tjänstledighet under tiden 3 mån. af instundande sommar, under hvilken tid stationen komme att föreslås af ingenjören Daniel Lagerlöf. Denna ansökan bifölls under förbehåll att den föreslagna vikarien komme att på Löthners ansvar förrätta tjänsten.

§ 18.

På derom gjord ansökan tilldelades Pukkis Hushållsförening ett anslag af 200 mk att användas till premier vid föreningens instundande sommarmöte, hvarvid komme att anordnas prof-plöjning och prof-dikning jämte en utställning af såväl manliga som kvinliga slöjdalster, bland hvilka komme att i olika klasser täfla föremål förfärdigade af yrkesidkare, af tjänstefolk under

BESTYRELSEN.

Åbo den 12 april 1890.

Kön. Kej. Bestyrelse.
Sign. Göteborg.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Vid Allmänna Svenska Landtbruksmöten har städse varit brukligt, att utländingar medgifvits att deltaga inom vissa afdelningar af de med mötena förenade utställningarna.

Vid det sjuttonde af dessa landtbruksmöten, som nästkommande år skall ega rum i Göteborg, kommer att inom afdelningarne för maskiner och redskap för samt alster af mejerihandtering anordnas en allmänt nordisk underafdelning, i hvilken rättighet till utställning utan anmälan genom svenskt ombud och till pristafvlan om medaljer och penningepris är medgifven personer bosatta inom Finland, Norge och Danmark.

Under förbehåll att anmälning sker genom i Sverige bosatt befullmäktigadt ombud är rättighet att i utställningen deltaga jemväl medgifven utländingar inom de afdelningar, hvilka omfatta:

a) maskiner och redskap för jordbruket och dess binäringar utom sådana för mejerihandte-

ring och fiske;

b) Alster af jordbruket och dess binäringar, u
sådana af mejerihandtering, skogs- och trädgår
skötsel samt fiske; och

c) Ritningar och modeller m. m., bruksn
planer och kartor för jordbruk samt vetenskap
instrument af särskildt slag för landtbruke

Med öfverlemnande af 500 exemplar af de
landtbruksmötet gällande programmet, får
styrelsen för det Sjuttonde Allmänna Landtb
mötet vördsamt anhålla, att Kejserliga Hush
ningssällskapet ville, på sätt Sällskapet finn
ändamålet lämpligast, i Finland sprida ka
dom om bemälda landtbruksmöte samt ho
finska jordbrukare och fabrikanter med fle
väcka intresse och håg att i mötets utställni
deltaga; tillåtande sig Bestyrelsen erinra dä
att anmälningar till utställningarne skola
insända före utgången af April månad år 1
med undantag för i gång varande mejerier.
ställare af arbetande mejerier böra nämligen
sända skriftlig anmälan jemte ritning för
gången af Oktober månad innevarande år.
Anmälningssedlarne till ofvanberörda afdel
gar med undantag för arbetande mejerier
före årets utgång tillsända.

Till denna sin anhållan knyter Bestyrelsen
vissa förhoppning, att det Sjuttonde Allmän

Svenska Landtbruksmötet genom Kejserliga Hushåll.
ningssällskapets benägna kraftiga medverkan
skall erhålla en ökad betydelse och i vidare kret.
sar utöfva ett gagnande inflytande. Göteborg den
3 April 1890.
På Bestyrelsens för det Sjuttonde Allmänna Svenska
Landtbruksmötets vägnar:

G Knutsson
Ordförande

Carl Bendix
Sekreterare

Sign. K. J. Fbg.

Hör till pret. för 21/5 90 § 14.

Reseplan för Statsagronomen K. J. Forsberg år 1890.

Juni 6 - 8: hos Friherre M. Hisinger å Westerby och Skogby lägenheter i Pojo och Tenala socknar.

" 10 - 12: hos Tykö bruks bolag i Bjerno socken.

" 14 och 15: hos Boställsarrendatorn E. Saarinen å Korvenpää boställe i Halikko socken.

" 17 - 20: hos Erkebiskop T. T. Renvall å Storgård i Muurla kapell af Uskela socken.

" 21 och 22: hos Senatorn R. Montgomery å Jullas i Kustö kapell.

" 25 - 30: hos Klockaren S. Turpeinen m. fl. i Wehmo socken.

Juli 2 och 3: hos Major G. Palander å Sunila gård i Wirmo socken.

" 7 - Aug 15: biträdande vid kommissionen för undersökningen af de sanka markerna vid Kumo elf från Hvittis till hafvet.

Aug. 21 - 24: hos Verklige Statsrådet A. von Etter å Rattula i Artsjö socken.

" 26 - 28: hos Godsegaren L. J. Stråhle å Perheniemi i Tittis socken.

" 30 och 31: hos Landtbruksrådet A. von Daehn å Sippola i Sippola socken.

Sept. 3 - 6: hos Godsegaren E. Borgström å Werho i Padasjoki socken.

" 8 och 9: hos Godsegaren K. Ficandt å Kaurattu i Padasjoki socken.

" 12 - 15: hos Fru A. von Gerdten å Koskipää i Gustaf Adolfs socken.

" 20 - 23: hos bonden G. Tikkanen å Honkamaa hemman N:o 15 i Sydänmaa by af

Pihtipudas socken.

Sept. 30 och Okt. 1: hos Landtbrukaren Willehad Sain[illegible] å Lehdesmäki hemman i Ho[illegible]ho socken.

Okt. 4 – 11: hos Friherre H. Standertskjöld – No[illegible]stam å Laukko i Vesilaks socken.

„ 13 – 16: hos Godsegaren A. Björkenheim [illegible] Wuojoki i Euraåminne.

de s.k. skymningsstunderna och af skolbarn i deras hem, då de icke haft ledning af läraren.

Deremot afslogs en liknande anhållan om anslag, ingifven af Birkkala och Ylöjärvi landtmannagille, enär gillet icke enligt föreskrift redogjort för användandet af det anslag, som förlidet år tilldelats gillet; och likaså kunde en ansökan af Tääskis landtmannagille icke bifallas, utan skulle detta gille hänvisas att med sin anslagsbegäran vända sig till Wiborgs läns landtbruksställskap.

§ 19.

Sekreteraren meddelade att han, på grund af ingifven ansökan, förordnat länemejerskan Selma Salvin att den 5 i denna månad afresa till Nousis, för att derstädes biträda bönderna Heikki Sukkinen och Kustaa Kirvelä. Denna åtgärd godkändes af Bestyrelsen.

§ 20.

Sekreteraren meddelade att han, medanledning af en skrifvelse från länemejerskan Aura Almqvist, gifvit henne tillåtelse att besöka bönder i Eura, Lappi samt Euraåminne socknar, hvilka hos henne derom anhållit, äfvensom att uppköpa en för ostberedning behöflig mjölkså af 15 k:nrs rymd. Äfven dessa åtgärder godkändes.

§ 21.

Statsagronomen K. J. Forsberg hade numera ingifvit berättelse öfver sin verksamhet under 1889, och skulle densamma, sedan afskrift deraf tagits, till K. Senaten insändas. Afskriften skulle ställas på cirkulation.

§ 22.

Den af agronomen Uno Bremer väckta frågan om utgifvande i finsk öfversättning af Hjalmar Nathorst skrift „Anvisning till kalisalternas

användande", hvilken vid sammanträdet den 16 april under § 13 bordlagts och öfverlemnats till ledamoten herr Hedenberg för afgifvande af yttrande om skriftens lämplighet till spridning i Finland, föredrogs härå och rekommenderades i anmärkt afseende af herr Hedenberg, hvilken dock föreslog en del uteslutningar rörande i Finland inhemske odlade växter samt mindre vanliga trädgårdsväxter, hvarjämte de i skriften förekommande prisuppgifterna borde beräknas efter kalisaltets minutpris i Åbo och ej efter partipriset i Skåne.

Med anledning häraf anmodades sekreteraren att underhandla med agronomen Bremer om det pris för hvilket han ville åtaga sig öfversättnings-arbetet. Derjämte skulle professor Hj. Nathorst i bref tillfrågas huruvida han hade något emot att hans ifrågavarande skrift blefve på anmärkt sätt af Sällskapet utgifven i finsk öfversättning.

§ 23.

Till protokollet antecknades att terminsafslutning vid Sällskapets Slöjdskola egt rum den 16 i denna månad i närvaro af Sällskapets sekreterare och hade dervid betygd tilldelats nedanstående elever:

a) I vårnad: Berta Wigren (vitsord: berömlig), Helga Hemmer (berömlig);

b) I klädsöm: Augusta Wigren (berömlig), Fanny Lagerroos (berömlig), Lydia Kajetskij (berömlig), Ida Serenius (berömlig), Vivi Hasselgren (nöjaktig), Ida Lindgren (nöjaktig), Hanna Malmström (nöjaktig), Anna Helin (nöjaktig);

c) I slätsöm: Ida Serenius (berömlig), Emma Högander (berömlig), Olga Sjöblå (berömlig), Edla Malmström (berömlig), Hanna Malmström (berömlig), Matilda Nyman (berömlig), Elin Ahlström (berömlig), Augusta Andersson (berömlig), Sigrid Sikonen (berömlig), Paulina Kokkola (berömlig), Ida Savilahti (berömlig), Maria Mustalahti (nöjaktig), Emilia Nordkvist (nöjaktig);

d) I halmarbete: Olga Sjöblå (berömlig), Emma Högander (berömlig), Augusta Andersson (berömlig), Maria Mustalahti (berömlig), Emilia Nordkvist (berömlig), Ida Savilahti (berömlig), Edla Malmström (berömlig), Matilda Willgren (berömlig), Elin Ahlström (nöjaktig), Matilda Jakobsson (nöjaktig), Maria Scholander (nöjaktig);

e) I träslöjd: Helga Hemmer (nöjaktig).

Tillika antecknades att skolan under nu afslutade termin varit besökt af 63 elever, af hvilka 2 åtnjutit undervisning i vårnad, 29 i klädsöm, 6 i slätsöm, 17 i halmarbete och 22 i träslöjd.

Den 19 och 20 hade derefter utställning och förevisning af elevernas arbeten varit anordnad i skollokalen; och hade utställningen besökts bland andra af inspektionen vid Industristyrelsen öfverste d. Gripenberg, som inskrifvit sig med anledning af den till honom afsända inbjudningen.

§ 24.

Föreståndarinnan för slöjdskolan, fröken M. Tammelander, hade anhållit att under instundande sommar få i välskolans lokal och med begagnande af Sällskapet tillhöriga välstolar undervisa några privatelever i vårnad. Till denna anhållan lämnar Bestyrelsen godt bifall.

§ 25.

Från ingeniör Th. Neovius' agentur att (stickmaskinsaffär i Helsingfors hade bref ankommit med framställning om att Sällskapet för sin Slöjdskolas räkning skulle förse sig med stickmaskiner från agen-

turen. Då emellertid stickning icke hörde till sko-
lans undervisningsämnen och ej heller på grund
af bristande utrymme kunde däri införas förändr-
de skrifvelsen till ingen åtgärd.

§ 26.

Från inspektorn för Laima Stenborgs väfskol
i Bjerno, kommunalrådet K. H. Wendell, hade en
sålydande skrifvelse ankommit:

Sign: Stenborg.

Skrifvelsen föranledde icke till någon åtgärd.

§ 27.

Från Direktionen för Wiborgs läns landtbru-
sällskap hade bref af den 24 april ankommit me
begäran om särskilda upplysningar rörande Sälls
pets Kemiska och Frökontrollstation, för att tjäna
da sällskap till ledning vid inrättandet af en lik
nande anstalt, och anmälte sekreterarен härvid
att han omedelbart efter brefvets ankomst meddela
Direktionen för Wiborgs läns landtbrukssällskap d
begärda upplysningarna samt tillsändt Direktion
afskrift af Sällskapets kontrakt med ingeniören
Löthner om härvarande stations underhåll åfven
som exemplar af stationens hittills utkomna å
berättelser. Någon vidare åtgärd i saken ansåg
icke erforderlig.

§ 28.

Från Jordbruks Departementet i Ryska Dom
ministeriet hade ett cirkulär på ryska språket
ankommit, jämte en tryckskrift innehållande en
redogörelse för hvad i Ryssland gjorts för åstad
kommande af kökslradgårdar vid folkskolorna
hvilken skrift utarbetats af en herr Aleschtscherski,
af Ministeriet varit utsänd att studera antydda
förhållanden. Cirkulåret föranledde icke till nå
gon åtgärd.

Sign: Kumla.

K. Kexi Kapten V. Jonsson.

V. ö.

Mk 146.
1890.

Bjerno, den 10 April 1890.
Exh. den 12 april 1890.

Sign: Stenborg.

Till Kejserliga Finska Hushållnings-
sällskapet

Härmed har jag äran vördsammast in-
bemälta att Fröken Laima Stenborgs väfskola i
Bjerno socken, kyrkoby, hvar ansis hafva börjat
sin verksamhet från början af Oktober månad
sistlidon är samt varit besökt af följande flick:

af smeddottren Elin Marburg, från kyrkoby,
som utfört väfnaden för löstäcken och fodbit, under
oktober, november och december månader sagde år;

af Fröken Anni Frisk, från Hämeenkylä egen-
dom, som väfvit en större divans bordduk med
bårder, från medlet af januari intill närvarande
tid;

af bondedottren Anna Manelius, från Salajoki

[illegible] en [illegible] ran, [illegible]
denna under om, och fylldes med brunnen hästspill-
ning, och ovan (för alven) lades ofvanpå och
det hela fick en grundlig vattning i följd af
den då sådande starka torkan. Detta gjorde
godt och försatte plantorna i stark växtlighet,

Kumle-
m
en för
söder.
ipgräf-
ing på
nu lig-
ikhet
steringen
afstånd
med lätt
olika
äxt at
äste jag
jord-
tt 100
ingen
böja-
.
nterings-
barbogs
hästspill-

turen. Då emellertid stickning icke hörde till sko-
lans undervisningsämnen och ej heller på grund
af bristande utrymme kunde deri införas föranled
d[illegible]

by, allt i denna Bjerne socken, som under
veckor i mars månad väfde ett löstärke, och
af tjensteflickan Alma Nyman, från na
Hämeenkylä egendom, som den 8 dennes
jat med en drällväf.

Fröken Stenborg sjelf har väfvit en rya
två gungstolsmattor

Det framgår sålunda att väfskolan i fr
oaktadt kungörelser om densamma afkunn
i egen och några närgränsande socknars ky
vunnit blott obetydlig anslutning, hvartill orsa
torde vara att söka till någon del i lärarinn
ungdom, ehuruväl lärarinnan enligt mitt omd
innehar erforderlig stadga och lämplighet, sa
hufvudsakligen i den omständighet att enkl
väfnader för det egna behofvet inläres i de
hem och deremot utförandet af mera samma
satta och konstväfnader anses, med afseende
de jämförelsevis låga
frisen å i handeln förekommande tyger o
andra väfindustri-alster, mindre lönande.

Högaktningsfullt
F. W. Berdell

redogörelse för hvad i Ryssland gjorts för [illegible]
kommande af köksträdgårdar vid folkskolorna
hvilken skrift utarbetats af en herr Meschtscherski, som
af Ministeriet varit utsänd att studera antydda
förhållanden. Cirkuläret föranledde icke till nå-
gon åtgärd.

Sign: Humla.

H. Herr Kapten W. Jonsson.
Wenersborg.

Jag vill med några rader redogöra för Humle-
odlingen här af de sticklingar som jag genom
H. Bergman erhöll från H. H.

Platsen är skyddad för nordliga, men öppen för
alla andra vindar med en svag lutning mot söder.
Jorden är riktigt styf lera, som på våren djupgräf-
des, och inblandades 2 lass brunnen hästspillning på
□ famn, samt fullt 3½ fot djupt. Detta fick nu lig-
ga i afvaktan på sticklingarnes ankomst hvilket
inträffade den 13 Juni, hvilken dag äfven planteringen
skedde på så sätt: Gropar gräfdes på 5 fots afstånd
i □, 2 fot djupa ⌐ 1½ fot breda och fyldes med lätt
fet jord hvari sticklingarne planterades till olika
djup i följd att de under transporten växt ut
med 2–8 tum långa skott. De längsta måste jag
dock kupa helt lätt, så att alla toppar stod i jord-
brynet. Dels 1 dels 2 sattes i hvarje grop så att 100
sticklingar fylde 76 gropar. Efter planteringen
gafs en grundlig vattning. Efter några dagar börja-
de alla utom en se dagen, och fingo störar.
Då rotspetsarne trängt igenom den fina plantering-
jorden till gränsen af den styfva leran, borttogs
denna rundt om, och fyldes med brunnen hästspill-
ning, och leran (för alven) lades ofvanpå och
det hela fick en grundlig vattning i följd af
den då rådande starka torkan. Detta gjorde
godt och försatte plantorna i stark växtlighet,

men trots det öppna läget, infann sig dock bladlöss som sedan försvann utan vidare åtgöranden. D 10 Augusti visade sig de första blommorna o den 13 September plockade jag 1 tum långa kopp då det liknade att bli och blef äfven — 2° hvil dock icke mycket skadade humlen utan frodade under den varma höstens lopp. I Oktober af rankorna och behandlades på föreskrifvet sätt.

Af denna erfarenhet inser jag att en väl skö humleodling borde gå bra och löna sig äfven i Finland, men odlingsokunnigheten är tillsvi en svår motståndare här, derför vill jag fråga hur mycket H. Hs och Direktör Spaaks böck om humleodling skulle kosta ½ dussin af hva dera.

Obs.

Jag önskar äfven få veta namnet på den hu som jag börjat odla och hur stora kopporna då de bli som bäst beder med

sann högaktning
Aron Olsson
Trädgårdsmästare.

Adr.
Central-Landtbruks-Agenturen.
Åbo. Finland.

Widimeras:
B. Schmidt.

För Finska Hushållningssällskapet.

§ 29.

Sällskapets Ordförande hade inlemnat ett under hans adress till Sällskapet ankommet bref från kaptenen Wilhelm Jonsson, hvilket bref angick den redan vid senaste sammanträde anmälda gåfvan af 30 exx. af en skrift „Om humleodling", författad af förenämde kapten Jonsson, som i brefvet lofvar meddela de vidare upplysningar, ~~som~~ hvilka kunde vara behöfliga samt anskaffa starka och härdiga sticklingar från sin mönsterhumlegård å Hult nära staden Venersborg. Till brefvet fanns bilagdt en afskrift af en skrifvelse från trädgårdsmästaren Aron Olsson, som å Hongola egendom i Urdiala socken gjort försök med humleodling medelst från kapten Jonsson erhållna sticklingar. Denna skrifvelse intages här sälydande:

Sign: Humla.

Med anledning af kaptenen Jonssons gåfva och bref till Sällskapet skulle tacksägelsebref aflåtas, hvari tillika skulle omnämnas att förenämde trädgårdsmästare Olsson numera vore i tjänst hos Bestyrelsens ledamot forstmästaren M. von Haartman å Tuorla i Piikkis.

§ 30.

Följande till Sällskapets Bibliotek ankomna föräringar anmältes:

1. Från Carl Jokobsen & Co: Hufvudvilkoren för att kunna leverera god mjölk till mejerierna. Föredrag af K. F. Lundin.

2. Från professor Hj. Nathorst: a) „Köpgödselns användande" af Hj. N. och b) „Anvisning till Superfosfats och Thomasmjöls användande" af P. Wagner, öfvs. af Hj. N.

3. Örebro läns Hushållningssällskaps Qvartalsskrift. 1sta häft. 1890.

4. Göteborgs och Bohus läns Hushållningssällskaps Qvartalsskrift. 1890. II.

5. Berättelse om Gotlands läns Hushållningssällskaps verksamhet 1889.

6. Redogörelse för Upsala läns Hushållningssällskaps Frökontrollanstalts verksamhet 1889.

7. Tidskrift for Landökonomi. Udg. af J. E. La Cour. 5te Raekke. 9de Binds 1 & 2 hæfte.

8. Från Sällskapet för Norges Vel: a) „Förhandlinger ved Aarsmödet i Föreningen til Diskussion af Landbrugsanliggender" 1889 och b) „Indberetning af O. Malm om resa till Veterinärkongressen i Paris

9. Fria Ekonomiska Sällskapets i St. Petersburg Tidskrift N:o 1 för 1890 (Jan. Febr.) samt ett statistiskt arbete af A. Belevitsch.

10. Baltische Wochenschrift N:ris 11–18. 1890.

§ 31.

Från utsedde nya ombudsmannen i 11te distriktet veterinärläkaren V. Österberg i Nyslott hade bref ankommit med underrättelse att han med beredvillighet åtager sig antydda uppdrag.

§ 32.

Från landtbruksskoleföreståndaren H. Lignell till hvilken Bestyrelsen sändt ett exemplar af statsagronomen Forsbergs cirkulär rörande insändande af kornprof, hade bref ankommit med underrättelse att ~~han~~ Lignell redan tidigare erhållit samma cirkulär direkte från statsagronomen Forsberg. Skrifvelsen föranledde icke till någon åtgärd.

§ 33.

Sekreteraren anmälte att utsedda mejeristipendiaten Anna Weisell i bref erkänt mottagandet af Bestyrelsens bref N:o 239 med underrättelse om hennes antagande till stipendiat å Rimbo mejeri, äfvensom att såväl nämda Anna Weisell

Best. 21/5–5.

om de öfriga tidigare utsedda stipendiaterna Sigrid Karlsson, Selma Rudbäck och Augusta Karlsson insändt kvitton å de dem tillsända resemedlen.

§ 34.

Sekreteraren anmälte att tryckningen af Sällskapets Handlingar för 1889 nu kunde vidtaga och anmodades förty kamreraren att införskaffa anbud å arbetets utförande från härvarande tryckerier.

§ 35.

Sekreteraren anmälte att berättelsen öfver ~~Sällskapets~~ verksamheten vid Sällskapets Kemiska och Frökontrollstation för 1889 numera vore färdig tryckt och beslöts att densamma skulle på vanligt sätt tillsändas K. Senaten, Stadsfullmäktige och Helsovårdsnämnden i Åbo, Landtbruksällskapen i landet samt andra föreningar och enskilda personer till hvilka berättelsen äfven förut plägat sändas, hvarutom 100 exx. skulle öfverlemnas till stationens föreståndare ingeniören Löthner för att genom honom öfversändas till Kemiska och Frökontrollstationer samt frökontrollanter i Sverige och eget land.

§ 36.

Till protokollet antecknades att den af Bestyrelsen tillsatta komitén för omarbetning af Sällskapets stadgar numera slutfört granskningen af bestämningarne i nu gällande stadgar samt skridit till redaktion af det förslag till förändrade stadgar som komitén fått i uppdrag att utarbeta. Härom skulle Sällskapet vid instundande plenum erhålla meddelande.

§ 37.

Åt lånemejerskorna Selma Salvin och Aura Almqvist bestämdes ett traktamente af 8 mk för hvardera af de tvänne dagar de, enligt Besty-

relsens förordnande, närvarit vid smörutställnin-
gen och mejeristmötet i Hangö den 23 och 24 sist
lidne april.

§ 38.

Sekreteraren anmälte att han på anmoda
af Bestyrelsen på återresan från smörutställning
i Hangö besökt väfskolan i Tavastehus, hvarvid
han funnit att Sällskapets väfskola hvarken i af-
seende å skolmaterielens ~~beskaffenhet~~ eller arbets-
nas beskaffenhet vore underlägsen skolan i Tava-
stehus.

§ 39.

Till protokollet antecknades att ett lån från
Sällskapets fonder af 10,000 mk blifvit genom cirku-
lation beviljadt godsegaren Karl Wasastjerna mot
5% ränta och inteckning i Strömma gård med
underlydande lägenheter i Kimito socken.

§ 40.

Ett lån å 1,000 mk beviljades predikanten i
Welkua David Sirenius mot 6% ränta och propri-
borgen af konsuln John Julin, bokbindaren J. F.
Rönnberg och gårdsegaren J. Heinonen, alla i den-
na stad.

§ 41.

På framställning af kamreraren bemyndi-
gades han att för Sällskapets räkning i Finlands Ba-
upptaga på några månader ett lån af 8,000 mk mot
4½% ränta och säkerhet i Sällskapet tillhöriga obli-
gationer.

§ 42.

På rekvisition af föreståndaren för Otava
jordbruksskola, G. Serlachius, skulle till honom öfver-
sändas 180 mk, utgörande underhållskostnad för
ett år, eller från 1 November 1889 till samma dag
innevarande år, för Sällskapets Thulinska stipendiat

Emil Seppelä.

§ 43.

Vid sammanträdet utfärdade kvartals och
andra anordningar finnas i Sällskapets anordnings-
bok förtecknade.

In fidem:

Ernst Rönnbäck

Best. 3/6 — 1

Å 1890 den 3 juni sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets Ordförande, hofrättsrådet Björkman, som ledde förhandlingarna, Bestyrelsens ledamöter hr von Hartman, Backmansson, Juselius och Hedenberg, suppleanten hr Fabritius, Sällskapets Kamrerare hr Svehla samt undertecknad sekreterare. Bestyrelsens Ordförande anmäldes hafva afrest till utlandet.

§ 1.

Sedan ledamoten, borgmästaren Juselius blifvit anmodad att underskrifva anordningarna och öfriga expeditioner från Sammanträdet, hvilka sådant erfordrade, upplästes i afseende å justering protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 21 sistlidne maj.

§ 2.

Från Handels och Industri Expeditionen i K. Senaten hade skrifvelse af den 16 nyssnämnde maj ankommit med underrättelse att K. Senaten vid skedd föredragning af folkskollärarén Mårten Ingmans genom Bestyrelsen den 18 sistlidne februari insända ansökan om understödsbidrag för Ingmans i denna stad inrättade slöjdskola, funnit godt tilldela Ingman för en tid af tre år från och med nästkommande år 1891 ur allmänna medel ett årligt anslag af 600 mark såsom bidrag till underhållet af ifrågavarande slöjdskola, likväl med vilkor att Ingman förbinder sig att vid skolan kostnadsfritt meddela un-

redovisning åt minst 9 medellösa elever från vilka bidraget beviljats. Härjämte hade Senaten uppdragit Bestyrelsen att hålla nödig tillsyn över tjenstgörande slöjdskolas samt att årligen hos Guvernören i Åbo och Björneborgs län utfordra berörda understöd för att ernå afgörande redovisning till folkskollärarenn Ingman överlemnas. Härom skulle Ingman förständigas.

§ 3.

De tvenne lediganslagna stipendiatplatserna vid Grejsdals mejeri i Danmark för tiden från 1 nästkommande september till utgången af derpåföljande november hade inom ansökningstidens utgång den 31 nyssnämnde maj ansökts af mejerskorna Paulina Tolonen, anställd hos hr Arthur A. Borgström i Hangö, Vivi Lehtola vid Lillkyrö bolagsmejeri, Karolina Ylisoini från Lillkyrö, för närvarande anställd hos brodern fru Ylisoini, samt Ida Engblom vid hr C. Södermans mejeri i Sumparinge.

Efter granskning af ansökningshandlingarna antogos till stipendiater Paulina Tolonen och Ida Engblom; och skulle dessa åtnjuta egarren af Grejsdals mejeri, hr C. Drost, härom kommuniceras.

§ 4.

Döfstumlärarinnan Fröken Helena Ingelius i Hvittis socken hade till Bestyrelsen inkommit med sålydande skrift:

Sign: Ingelius.

Då Bestyrelsen, i betraktande af Fröken Ingelius kända ihärdiga och osegennyttiga sträfvanden för filantropiska syften, har öfvertygad om, att de medel, som för det antydda ändamålet kunna de ställas till hennes förfogande, blefve både

№ 197.
№ 890.
"HEFATAP"
LAUTTAKYLÄ.
21 de maj
1890.

Ankom den 22 maj 1890.

Sign: Ingelius.

Till Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet i

Åbo.

En glädjande företeelse i vår tid är det på många håll vaknande intresset för inhemsk industri; särskildt hemslöjd, men denna rörelse bär för det mesta ännu prägeln af modesak. Den förmögne köpman som han är patriotiskt anlagd, inhemsk vara utan att se på priset, men är han det icke, så håller han sig i nio fall af tio till världshandelns efterdyning äfven hos oss. Den fattige åter har sällan något val: bönen är lätt, butikerna äro öfverfulla med utländskt kram, billigare är för så och i samma proportion sämre och hållbara, gammaldags alster af husflitens försvinna ur handeln, särskildt hvad beklädnadsindustrin vidkommer. I städerna utgör ännu "tryggemorsmo" anspråkslösa afpårorelse en god motvikt mot stigande, ytligt lyxbegär, men öfver hela landsbygden går redan landthandelns allt uppslukande lyxflod i samma riktning.

I förmögna allmogehem väfves visserligen ännu, där värdinnan är driftig,

betydligt för eget behof, och väfverskor, öfvergå att slå till "basiant" och ordentligt, finnas i m där s.k. konstväfnader icke särskilt pretende men för den, som måste köpa för eget behof, dräng, tjänarinnan, den af en stor barnas ängsliga, trälande dagakarlshustrun, aftals tillfället att på något hemarbetadt år för o

Försäljning af hemväfda tyger ger landthandlaren för mycken möda förhållande till den ringa vinsten, ty han ingenstädes köpa färdig vara själf. Den fa väfverskan sätter ej upp egna längväfvar, hon har ej medel att köpa garnet kontant, ej bjert på åfning ej färdighet att beräkna m rialet rätt, trämbord, som hon i regel är, ej e redskap, stora nog härtill, ej tid att gå m lande från gård till gård, från bod till bod hon vågar sig ej härpå. Hennes lott är och f blir att mot kost och ringa dagspenning a beta lungt hos den förmögne, eller dragg fram under idoliga förvakelser de tider bete ej slår att få. Och dock är väfnad, dä väfveranträngning ej fordras, det kvinnliga h arbetets ypperets art, hälsosamt, propert o rande för den, som vant sig härvid.

Intresse för hemslöjd o meddelandet med mina stackars döfstumm sler, särskilt de kvinliga, hvilka efter g ningsgången nattvardskurs, churu täcke arb föra och arbetsvilliga, oftast slå vårnlöst utsatta för brist och de sorgligaste frestelse ger undertecknad mod att vädja till Kejser Finska Hushållningssällskapet i och för rea serandet af följande plan:

En väfskunnig, årlig bondkvinna antages för att mot skälig aflöning jämte att eller tvänne biträden förfärdigande "ränna upp" väfvar om cirka 100 alnar, beräknade för de lägre klassernas behof. Hållbara färger, stark och varmt, men inga konstväfnader, icke heller afsedde påstadt vid hvarje modets nyck! Arbetet delas sedan ut åt väfverskor, i framtiden helst åt döfstumma, hvilka således på sätt bidraga till lifvets nödtorft utan att på något vis ryckas ur hemlifvets trånga, men lyckliga förhållanden, husmodren ser om allt sitt som förr, och den ensamma kvinnan vinner känslan af stigande bryggket och trefnad, vanligen i egen koja och egen krets af enkla, mångåriga vänner. Denna förhoppnings om sakens moraliska betydelse är den vinst jag för egen del eftersträfvar.

Rum och värme kan jag tillsvidare gifva gratis i min privata döfstumskolas nybygda, egna lokal. Inköp af garn, val af tygsorter, bokföring och omsorgen om realisation af lagret, hvilket utan större svårighet torde kunna drifvas till 10,000 alnar per år, åtager jag mig mot en vinst, som afser att säkerställa mig för personlig förlust vid misslyckade försök, i regel fem penni per alen. Smärre försök hafva redan blifvit gjorda, och stigande efterfrågan tyder på skälig god afgång genast på stället, såsnart efter årstidens lämpade lager finnes inne. Medelst decimalväg fixeras priset och kontrolleras årligheten, så att hvarje arbeterska på förhand vet, att underskef med för vilkorligt afsked.

Mot ett bidrag, stort

500 (femhundra) mark utan återbetalningsskyldighet, förbinder jag mig att omedelbart emottagandet af penningarna sätta företaget i gång samt efterhand med ett proftlager om 1,000 alnar bomulls-, kamgarns- och hattyger i min döfstumskola öppna försäljning beräknad för handköp och, så vidt möjligt är, framtiden partihandel. Redovisning skall jag med nöje afgifva i den form man önskar.

I fall Högvisliga Finska Hushållningssällskapet i år i tillfälle att påföretaga, hvars framgång naturligtvis är förknippad viss, riskera denna summa, så åfven ett mindre belopp ett kärkommet, tacksamhet emottages bidrag till förbättring af redan i mindre skala med riekesade syfte medel påbegynt affär, hvilken, i händelse af framgång, torde kunna kallas i alla afseenden gagnelig.

Helena Ingelius.

Döfstumlärarinna.

etsgrant och på ett praktiskt sätt använda till främjande af hvarjehanda gagnande för hvarandra, beslöt Bestyrelsen, för att kunna lemna finska Ingelius det begärda understödet, hos Handels och Industri Expeditionen anhålla om tillstånd att dertill få använda hälften af det anslag af 5 tusen mark i ett för allt, som genom Expeditionens skrifvelse af den 17 december 1888 N:o 112 ställts till sällskapets disposition „att användas till räntefria mindre lån åt framstående slöjdidkare för anskaffande af bättre verktyg och redskap samt för utvidgande af deras slöjdverksamhet." Några sådana lån hade Bestyrelsen nämligen ännu icke varit i tillfälle att utgifva, och ansåg det Bestyrelsen i hvarje fall angelägnare, att, der sådant med hopp om framgång kunde ske, främja afsättningen af slöjdalster genom understödjande af försäljningshandel med dylika. Till lån af förenämnd art komma, i händelse Bestyrelsens nu gjorda framställning blifver bifallen, dock att återstå en summa af 500 mark.

§ 5.

På grund af derom ingifna ansökningar tilldelades Vesilaks, Lempäälä och Tottijärvi landtmannagille ett bidrag af 200 mk att användas till premier vid de utställningar som komma att anordnas i förening med gillets sommarmöte, samt Alasku och Kousis landtmannagille 75 mk till premier vid den täflingsplöjning och dikning, som af gillet komma att förahstaltas under innevarande sommar.

§ 6.

Från agronomen Uno Bremer hade ett sålydande bref ankommit:

Sign. Uno.

I sammanhang härmed föredrogs en anhållan af Vesilaks, Lempälä och Tottijärvi Landtmanna gille om förordnande för agronomen Uno Bremer att vid gillets stundande årsmöte i Lempälä hålla föredrag; och beslöt Bestyrelsen att för hvarje gillesmöte i de Ahlmanska socknarna anslå 60 mk i händelse Bremer åtoge sig att för denna godtgörelse hålla ett, icke till diskussionsprogram men hörande, föredrag vid ifrågavarande tillfällen och särskildt vid förenämda instundande möte i Lempälä.

Att Sällskapet skulle af sina medel godtgöra dem, som vid slika möten åtaga sig att inleda diskussionsfrågorna ansåg Bestyrelsen icke kunna komma i fråga, enär anskaffandet af referenter för öfverläggningsämnena vore resp. bestyrelsers ensak.

Förenämde gilles anhållan om plogin-struktören Wallgrens förordnande att öfvervara gillets årsmöte kunde deremot icke bifallas, enär Wallgren redan var för hela sommaren upptagen af andra tjänsteåliggandan.

§ 7.

Sekreteraren anmälte att han på grund af inkomna ansökningar förordnat lånemejerskan Selma Salvin att biträda arrendatorn Leander Lindholm å Heisala i Pargas, bönderna Riihikoski-Matintalo och Yli-Ratikainen i Pöytis samt bönderna H. Millipola och E. G. Penttinen i Koskis kapell af St. Mårtens socken. Denna åtgärd godkändes af Bestyrelsen.

§ 8.

Gustafs sockens landtmannaförening hade numera ingifvit redogörelse för det förlidet år föreningen beviljade anslaget af 75 mk. Denna redogörelse godkändes.

Nr 205
1890.

Aubom den 2 juni 1890.

Sign: Uno.

Till Bestyrelsen för K. Finska Hushållningssällskapet.

Då det rätt, hvarpå jag honorerats för mina föredragsresor till de s.k. Ahlmanska socknarne, ej torde befunnits lämpligt, får jag föreslå att jag äfven för föredrag der godtgjordes med 50 mark per föredrag i ett för allt, resorna deri inbegrifna, men berättigades att vid gillesmöten, dit jag enkom kallats, hålla 2 föredrag på samma dag, hvarmed gillena torde vara bäst betjenta, enär deras mötesprogram sålunda erhölle en afta mycket behöflig utfyllning. Åtminstone det ena af dylika föredrag komme då alltid att hållas i form af inledning till någon diskussionsfråga.

Kunstögård den 2 juni 1890

Uno Bremer

Best. 3/6 – 2.

§ 9.

Sedan särskilda ansökningar om utmärkelser för långvarig och trogen tjänst jämte till dem hörande intyg blifvit granskade, beslöt Bestyrelsen föreslå nedan uppräknade tjänstefjon till erhållande af följande utmärkelsetecken, nämligen:

a/ mindre silfver medalj:

1. Inspektoren Adolf Fredrik Toivonen, född 1853, för 18 års tjänst dels å Kojo gård i Tammela, dels å Matku i Urdiala hos kommerserådet A. W. Wahren samt efter dennes död först hos hans sterbhus ~~samt~~ och sedan hos hans sonson Axel Wahren, som numera är egare af Matku gård;

2. Inspektoren Abraham Rosendahl, född 1840, för 14 års tjänst å Huoldu utgård, lydande under Kojo gård i Tammela, hos kommerserådet A. W. Wahren samt hans sterbhusdelegare;

3. Trägårdsmästaren Karl Viktor Österlund, född 1829, för 21 års tjänst å Åminne, numera expeditionssekreteraren (grefve) Carl Alex. Armfelt tillhöriga fideicommiss i Halikko sochen, der han sjelfständigt skött egendomens vidsträckta trägårdsanläggningar och parker;

4. Rättaren Kristian Gustafsson, född 1838, för 25 års tjänst å Karlbergs, enkegrefvinnan Mariana Armfelt tillhöriga gård i Uskela sochen, hvarest han varit ledare af jordbruksarbetena;

5. Inspektoren Erik Johan Nyman, född 1849, för 15 års tjänst, ~~dels å~~ hos godsägaren C. G. Rosenberg dels å Kastelholms kungsgård i Sund, dels å Auvaisberg och

Alakylä med underlydande lägenheter i St Karins socken.

6. Tegelbruks verkmästaren Jeremias Lundell, född 1829, som ända sedan barnaåren varit i tjänst å Korpo gård i Korpo socken, ~~som~~ hvilken för närvarande eges af Ingeniören K. E. Stigzelius och medicine doktorn Fr. Wilenius;

7. Handelsföreståndaren Alexander Konkonen, född 1856, ~~för~~ som i 12 år förestått och skött stationsinspektorn, stabskaptenen Hj. Rosenbröijers landthandel i Perkjärvi by af Mohla socken samt en mennyssnämda landthandel förenad vedaffär vid Schuvalovo station; samt.

8. Skepparen Paavo Kirvesniemi, född 1829, för 32 års tjänst hos handelshuset Tschusoff & Sapetoff i Wiborg såsom skeppare å firman tillhöriga plankskuta och bogseringsångbåt.

b) Bronsmedalj:

1. Ladugårdsdrängen Anders Ruschimäki, född 1836, för 17 års tjänst dels å Kojo gård i Tammela, dels å Matku i Urdiala hos kommerserådet A. W. Wahren, dennes sterbhus och hr Axel Wahren;

2. Stalldrängen Johan Wilhelm Berglind, född 1832, för 22 års,

3. Ladugårdsdrängen Isak Isaksson, född 1843, för 16 års och

4. Fördrängen Karl Johansson, född 1857, för 12 års tjänst, alla tre å Kojo gård i Tammela hos kommerserådet A. W. Wahren och hans sterbhus;

5. Stalldrängen Johan Nyholm, född 1827, för 21 års,

6. Ladugårdsdrängen Gustaf Järvinen, född 1845, för 21 års,

7. Ladugårdsdrängen Viktor Bom, född 1849, för 16 års samt

8. Drängen Josef Wikman, född 1842, för 12 års tjänst

alla dessa fyra å Wuoldu utgård hos förenämda husbönder;

9. Drängen Johan Åberg, född 1824, för 34 års, b

10. Stalldrängen Ananias Sederqvist, född 1843, för 22 års,

11. Bryggeridrängen Maurits Lindgren, f. 1844, för 18 års,

12. Dr Gustaf Helenius, f. 1839, för 17 års,

13. Dr Edvard Silmälä, f. 1857, för 12 års,

14. Dr Matts Henriksson, f. 1835, för 12 års samt

15. Smeden Leander Segerstedt, f. 1855, för 11 års tjänst,

alla dessa sju å Wiksbergs gård i Tammela hos förenämda husbönder;

16. Drängen Henrik Sarén, f. 1840, för 25 års tjänst å Hakala rusthåll i Tammela socken hos förenämda husbönder;

17. Drängen August Wilhelm Lindgren, född 1830, för 30 års,

18. Drängen Gustaf Efraimsson, f. 1823, för 30 års,

19. Kreatursskötaren och slöjdaren, Mikko Hellbom, f. 1836, för 23 års,

20. Koskötaren Henrik Hidman, född 1835, för 21 års,

21. Smeden Alexander Lönnqvist, f. 1840, för 17 års,

22. Drängen Gustaf Örn, f. 1834, för 13 års,

23. Koskötaren Johan Gustaf Gustafsson,

född 1847, för 13 års och

24. Stalldrängen Matts Gustafsson, för 1853, för 13 års tjänst

alla dessa åtta å Åminne fideicommiss i Halikko socken samt underlydande lägenheter;

25. Trägårdsmästaren Karl Fredrik Knagg, född 1826, för 29 års,

26. Mjölnaren Anton Evert Grönroos, f. 1853, för 23 års,

27. Drängen Johan Johansson, f. 1848, för 10 års och

28. Drängen Otto Michael Knagg, född 1860, för 10 års tjänst

alla dessa fyra å Karlberg i Uskela socken, hvilken egendom nu tillhör enkegrefvinnan Mariana Armfelt;

29. Stalldrängen Frans Wilhelm Björn, f. 1857, för 14 års tjänst å Eriki i Uskela socken, hvilken lägenhet eges af förenämnda grefvinna;

30. Stalldrängen Johan Gustaf Eckerman, född 1835, för 15 års tjänst hos godsegaren C. G. Rosenberg å Kastelholms kungsgård i Sund

31. Drängfogden Johan Bergman, f. 1857, för 17 års tjänst hos nyssnämnda husbande dels å Nummenkylä i Sjundeå, dels å Anvarsberg i St. Karins socken;

32. Guldsmedegesällen Petter Toivanen, f. 1842, för 15 års tjänst hos guldsmeden W. Porthan i Wiborg, samt

33. Kusken Isak Sillfors, f. 1848, för 21 års tjänst å Gumtäckt egendom i Helsinge socken dels hos friherre Hj. von Bonsdorff, dels, sedan 1883, hos friherre H. Standertskjöld-Nordenstam.

Best 2/6 – 3

a) Hederstecken i Silfver:

1. Skogvakten Johan Gustaf Johansson, 1835, för 21 års tjänst å Kojo gård i Tammela hos kommerserådet A. W. Wahren och hans sterbhus;

2. Hushållerskan Amanda Karolina Sandberg, f. 1848, för 23 års tjänst hos landthushållaren John W. Wahren och hans hustru Lilda Wahren å Kojo gård i Tammela;

3. Hushållerskan Wilhelmina Hedlund, f. 1840, för 11 års tjänst å Wiksbergs gård i Tammela hos vice häradshofdingen A. Stålström och hans efterlefvande enka Sidonia Stålström, född Wahren;

4. Tjänarinnan Ida Ulrika Mantelin, f. 1856, för 12 års tjänst hos expeditionssekreteraren Carl Alex. Armfelt, dels å Åminne gård i Halikko dels i St. Petersburg;

5. Tjänarinnan Edla Wilhelmina Johansdotter, f. 1851, för 17 års tjänst hos enkegrefvinnan Mariana Armfelt å Karlberg i Uskela;

6. Enkan Anna Maria Mallenius, f. 1813, för 41 års tjänst å Gumtäckt i Helsinge, dels hos friherrarne G. och Hj. von Bonsdorff dels hos friherre H. Standertskjöld-Nordenstam;

7. Tjänarinnan Wilhelmina Lovisa Hammar, f. 1853, för 20 års tjänst hos kassören A. Heinrichs och hans efterlemnade enka Amanda Heinrichs; ~~samt~~

8. Huspigan Agatha Sahlberg, f. 1850, för 17 års tjänst hos tyceilehtorn E. F. Maçoni i Jyvaskylä; samt

9. Tjänarinnan Sofia Willman, f. 1855, för 10 års tjänst hos enkekommerserådinnan Maria Grönfeldt i Björneborg.

d) Inskription å värdeföremål:

1. Fogden Gustaf Evert Karlsson, f. 1856, 11 års tjänst dels som dräng dels som fogde å Kastelholms kungsgård i Sund hos godsegaren C. G. Rosenberg. (Inskription å silfverur

2. Mejerskan Emilia Sofia Johansson f. 1854, för 17 års tjänst ~~hr~~ å förenämnda stå och hos samma husbonde (Inskription å etc med ½ dussin silfver-matskedar.)

§ 10.

Med anledning af frågan om öfversättandet till finskan af Hj. Nathorsts skrift om kasalternas användande samt Bestyrelsens vid senaste sammanträde under § 22 honom gifna uppdrag anmälte sekreteraren att professor Nathorst i bref af den 29 maj förklarat sig icke hafva något emot skriftens öfversättande samt att agronomen Uno Bremer såsom arvode för öfversättning och korrekturläsning gjorde anspråk på 200 mk, hvarjämte Egentliga Finlands Mindre Landtbrukares Sällskap, som egde dess planscher, som voro afsedda att häftas till skriften, önskade erhålla i godtgörelse för dessa ~~planscher~~, hvaraf 2000 exx. funnos, 500 exx. af den blifvande finska upplagan. Dessa vilkor fann Bestyrelsen skäl bifalla och skulle den finska upplagan tryckas i 2000 exx.

§ 11.

Från Ilmola landtmannasällskap hade förfrågan ingått om 300 exx. af Sällskapets folkskrift „Lyhyt neuvo kotieläinten suojusten rakentamiseen." Med anledning häraf och då sagade folkskrift vore utgången, så att endast ett partiotal exemplar återstode, hemstälde sekreteraren, huruvida icke skäl förefunnes att utgifva

en ny upplaga af ifrågavarande folkskrift som utgjorde N:o 12 af Sällskapets Kirjaisia kansalle. Förslaget bordlades och åtog sig emellertid suppleanten hr Fabritius att genomgå skriften i afseende å möjligen behöfliga förändringar uti den ifrågasatta nya upplagan.

§ 12.

I afseende å komparativa försöks anställande med den af C. J. Mattsson tillverkade konstruerade och af Sällskapet inköpta kast- och sorteringsmaskinen samt andra för samma ändamål nu brukliga redskap, anmodades sekreteraren vidtala löjtnant W. af Heurlin å Qvidja Pargas.

§ 13.

Till Sällskapets Bibliotek hade följande föräringar ankommit:

1. Från Sällskapet för Finlands Geografi: „Fennia." 3. H:fors 1890.

2. Vester-Norrlands läns Hushållningssällskaps Handlingar. 2dra häft. 1890.

3. Tidning för Stockholms läns Hushållningssällskap. Maj-nummer 1890.

4. Baltische Wochenschrift N:ris 19 och 20 för 1890.

§ 14.

På förslag af sekreteraren beslöt Bestyrelsen att i skrifvelse till Jordbruks Expeditionen utrekvirera anslaget till Hofbeslagsskolan härstädes för innevarande års andra kurs (april-juni) 750 mk.

§ 15.

På anhållan af Bestyrelsen åtog sig veterinärläkaren Fabritius att mot skälig ersättning mottaga och vårda de grisar, som Bestyrelsen rekvirerat från landtbruksrådet A. von Daehn å Sip-

pola, intill dess desamma komme att på auk
försäljas.

§ 16.

Sekreteraren anmälte att utaf de 1000 ex
af forstmästaren G. Bergroths skrift „Kunnall
metsistä", som Bestyrelsen i slutet af förlide
rekvirerat på grund af derom gjordt anbud af
författaren, numera ankommit 125 exx. jämn
ett privatbref från forstmästaren Bergroth, deri
uppger att bokhandlaren Alopæus i Sordavala
haft skriften till distribution, icke hade hos sig
flere exemplar, men att han gifvit order till alla
bokhandlare, som haft skriften till försäljning, a
expediera återstående exemplar till Sällskapet.
Med anledning häraf anmodades sekreteraren till
skrifva forstmästaren Bergroth, att Bestyrelsen
vore betjänt af att småningom under möjligen
flere års förlopp mottaga återstoden af de rekvi
rade exemplaren, hvarföre Bestyrelsen komme att m
taga endast det antal exemplar, som kunde hit ank
ma före den 1 september innevarande år.

§ 17.

Med anledning af §§ 24, 25 och 26 i den
från den 1 i denna månad gällande polisor
ningen för Åbo stad anmodades kamreraren
affordra den person, som åtagit sig renhållnin
och snöskottningen å Sällskapets gatuandel, förbi
delse att ansvara för sagda åtagandes behöriga
fullgörande i öfverensstämmelse med förenämn
da stadganden i polisordningen. Härom skulle
sedan anmälan göras i poliskammaren.

§ 18.

På anhållan af sekreteraren beviljades ho
nom ledighet från den 21 i denna månad
för en tid af tre eller fyra veckor, hvarom all

mänheten på vanligt sätt skulle underrättas.

§ 19.

Sekreteraren erhöll på framställning tillåtelse
att äfven under sommaren anlita nödigt biträ-
de för kansligöromålen efter räkning, dock un-
der förbehåll att kostnaden icke komme att öfver-
stiga 20 mk i månaden.

§ 20.

Beslöts att golfven i Sekreterarens sängkam-
mare och biblioteksrum skulle målas samt en
del mindre reparations- och upputsningsarbeten
i Sällskapets gård under sommaren företagas.

§ 21.

Sekreteraren anmälte att boställsinspektören
Wartiainen i enskildt bref till honom anhållit
om ett ytterligare förskott af 600 mk å arvodet
för öfversättningen af Arrhenii Landtbruksprak-
tika, men ansåg Bestyrelsen intet vidare för-
skott kunna beviljas innan fullständigt manu-
skript till Bestyrelsen levererats, men om detta då
vid flyktig granskning syntes omsorgsfullt utfördt
och kunde beräknas komma att upptaga, såsom
herr Wartiainen uppgifvit, omkring 23 tryckark
så skulle ett sista förskott af 600 mk tillsän-
das Wartiainen, hvaremot återstoden af arvodet
komme att innestå ända till dess arbetet
blifvit granskadt och deraf föranledda ändrin-
gar införda i manuskriptet i enlighet med
herr Wartiainens åtagande.

§ 22.

Sällskapets Kamrerare inlemnade för-
seglade anbud å tryckningen af Sällskapets Hand-
lingar för 1889, ingifna af G. W. Wilén & Co,
Åbo Tidnings tryckeri aktiebolag samt Åbo Bok-
tryckeri aktiebolag; och antogs, efter jämförelse

af de särskilda kostnadsförslagen, det billigast eller Åbo Tidnings tryckeri aktiebolags, å hvarstryckeri arbetet alltså komme att utföras.

§ 23.

Kamreraren anhöll att på grund af läkare föreskrift få vistas vid badort under någon tid af sommaren, hvarunder bankdirektören Forselius komme att på kamrerarens ansvar verkställa utbetalningar och inkasseringar. Till denna anhållan fann Bestyrelsen godt bifalla.

§ 24.

Kamreraren anmälte att det af kaptenen Th. Thileman mot inteckning i Kauhais i Pernå upptagna lånet å 1500 mk blifvit till inbetalning uppsagdt.

§ 25.

Kamreraren anmälte att de förfallna räntor för 1889, som vid Bestyrelsens sammanträde den 28 sistlidne mars under § 35 anmälts såsom resterande, sedermera influtit.

§ 26.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

Mat Rönnbäck

Best. 22/7 90 – 1.

År 1890 den 22. juli sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskomma Sällskapets ordförande Hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens ordförande grefve Armfelt, ledamöterna herrar Backmansson och Juselius, suppleanten herr Fabritius samt underskrifven sekreterare. Ledamoten herr von Haartman anmältes hafva afrest till utlandet och Sällskapets kamrerare befann sig med dertill utverkadt tillstånd vid badorten Mariehamn för skötande af sin hälsa.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 3. sistlidne juni upplästes i afseende å justering

§ 2.

Till svar å Bestyrelsens framställning i skrifvelse af den 3. sistlidne juni No 370 om tillstånd att af slöjdanslaget få lämna fröken Helena Ingelius ett understöd af 500 mark att användas till väfnadsslöjdens främjande, hade skrifvelse från Handels- och Industri Expeditionen i K. Senaten af den 19. förlidne juni ankommit med underrättelse att Senaten, med afseende å det fördelaktiga vitsord Bestyrelsen afgifvit om fröken Ingelius' person och egen-

nyttiga verksamhet för väfnadsslöjdens
kofran velat tillåta Bestyrelsen att till del
fröken Tugelius det ifrågavarande und
stödet, att användas för utvidgande af d
af henne bedrifna förlags handel med väf
nader.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen
att öfversända 500. mark till fröken Tugelius
som tillika skulle åläggas att årligen till Be
styrelsen ingifva berättelse öfver framgång
af hennes verksamhet i antydt syfte.

§ 3.

Från Jordbruks Expeditionen i K. Senaten
hade skrifvelse af den 10. juni ankommit
med underrättelse att Guvernören i Nyland
län blifvit anmodad till Bestyrelsen remitte
anslaget till hofbeslagsskolan i Åbo för in
nevarande års andra kurs med 750. mar
hvilka medel redan ankommit och mott
gits af sällskapets sekreterare.

Härvid observerades att jäfväl i Jordbruk
Expeditionens som Guvernörens i Nyland
län skrifvelser ifrågavarande 750 mark
fades utgöra anslaget "för tiden från den
1. april innevarande år till den 1. derpåföljan
de augusti," i stället för rättelsevis den 1. juli, enär
summan utgjorde statsbidraget för årets
andra kurs, omfattande månaderna apri
maj och juni; och anmodades sekreteraren
med anledning häraf att i enskildt brev
till senatskammarförvanten A. V. Helander, hvil
ken kontrasignerat Jordbruks Expeditionens
ofvannämnda skrifvelse af den 10. juni, fästa
hans uppmärksamhet på förhållandet, på sätt
antydt

ett missförstånd icke mätte komma att äga
rum, då anslaget för tredje kursen eller må
naderna juli, augusti och september i innev
ånd komme att utrekvireras.

§ 4.

I egenskap af ordförande i Direktionen
för Hofbeslagsskolan härstädes meddela
de sekreteraren att Direktionsmedlemmars åsigt
Bestyrelsen velat inhemta rörande tiden
och sättet för införande af den förändring
i Hofbeslagsskolans organisation, hvartill
i Senaten den 8. sistlidne maj lemnat sitt
bifall, ansett förändringen böra vidtaga den
instundande september, då två nya elever
för den första fyramånaders kursen
borde antagas, hvarigenom vid öfver
gången, enär de fyra för kursen juli, au
gusti och september antagna elevena än
nu kvarstode under sistnämnde månad,
elevernas antal derunder blefve sex, men
i stället under oktober månad endast
fyra, hvarefter det normala förhållan
det af fyra samtidigt vid skolan under
hållna elever komme att inträda.

Med godkännande af detta förslag
beslöt Bestyrelsen att med veterinären
Fabritius uppgöra ett tilläggskontrakt
för den återstående kontraktstiden rät
tadt från den första instundande sep
tember, innehållande sådan ändring
af §§ 7. och 8. uti det för Hofbeslagsskolan
i Åbo gällande reglementet, att lärokurser
na omfatta en tid af fyra månader och
vidtaga första helgfria dag i januari, mars,

maj, juli, september och november månader samt att vid början af hvarje lärokurs två frielever intagas i anstalten. På grund af den skeende förändringen skulle anslaget till skolans underhåll, som oförändradt blir 4,000. mark om året från och med nästa kalenderår utbetalas med en tredjedel eller 1,333. mark 33 penni hvar fjerde månad, vid utgången af april, augusti och december; och skulle, i händelse lärlingsantalet under någon af de blifvande fyramånaders kurserna komme att understiga det kontraktsenligt fastställda, understödet minskas med 333. mark 33 penni för lärling och kurs. Till alla öfriga delar skulle det tidigare kontraktet af den 18 september 1888 förblifva gällande.

Så snart kontraktet blifvit af veterinären Fabritius undertecknadt, skulle afskrift af detsamma till K. Senaten insändas, hvarvid tillika Bestyrelsen skulle anhålla att från och med nästkommande år 189[illegible] på utrekvirera det för skolans underhåll beviljade statsanslaget tre gånger om året med 1,000. mark hvarje gång eller vid utgången af de kurser, som afslutas med april, augusti och december månader, hvaremot de för innevarande år ännu återstående två kvartalen å 750. mark komme att såsom hittills rekvireras i september och december.

§. 5.

Från föredraganden vid Handels- och Industri Expeditionen i K. Senaten hade

Bevl. 22/7 90 – 2.

skrifvelse af den 12. juni ankommit med underrättelse att, vid skedd föredragning af Pärkkis hushållsförenings af Bestyrelsen för ordade ansökan om statsbidrag för en tillärnad väfskola i Pärkkis socken, Kejserliga Senaten, emedan anslaget å stat af 25,000. mark för slöjdkunnighetens befrämjande [illegible] disponeradt, funnit godt förordna att med vidare åtgärd i ärendet skall anstå intill dess nådigt tillvar ingått på en af Senaten gjord underdånig hemställan om tillökning af nämnda anslag.

Härom skulle ordföranden i Pärkkis hushållsförening underrättas

§. 6.

Från den ena af sällskapets mejeristipendiater i Danmark, Sigrid Karlsson, samt från den andra stipendiaten Selma Rudbäcks fader, landtbrukaren G. Rudbäck i Kronoby hade skrifvelser ankommit, deri dessa beklaga sig öfver, att, huru stipendiaterna varit bestämda till mejraren Drast å Grejsdals andelsmejeri, hade de af hr Drast, som redan förliden vinter lemnat Grejsdals mejeri, blifvit anställda vid ett litet honom enskildt tillhörigt mejeri i staden Vejle, der tillräckligt arbetsmaterial icke förefanns och derifrån intet smör exporterades till England, hvarför stipendiaterna önskade för augusti månad få flytta till något annat ställe, helst Østed stora andelsmejeri en mil från Vejle, der nära 800 tt smör dagligen tillverkades och hvars före-

ståndare F. Andersén vore en gammal vä
känd mejeriman.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen
som icke egde kännedom om antydda för
hållanden, att tillåta ifrågavarande stipen
diater öfverflytta till Ödsted, om de der kunde
få plats mot samma ersättning eller 50 kron
i månaden för hvardera, som varit med Dro
öfverenskommen. Härom skulle ~~skulle~~ sti
pendiaten Karlsson tillskrifvas och bref tillik
aflåtas till mejraren Drost med uttalande
af bestyrelsens ogillande af att han ej lem
nat underrättelse om sin afflyttning frå
Grejsdal, hvarjemte han skulle underrätta
om att stipendiaterna Karlsson och Rudbä
fått tillåtelse att lemna hans mejeri vid
utgången af denna månad samt att de
tvänne nya stipendiaterna, som varit be
stämda att under september, oktober och
november praktisera hos honom å Grejsdal
mejeri, icke komme till hans mejeri i
Vejle, utan skulle Bestyrelsen anskaffa den
annan plats. I sistnämda afseende an
modades sekreteraren att inbeda under
handlingar med mejraren Andersén å
Ödsted andelsmejeri, och skulle, i händelse
desse ledde till åsyftadt resultat, de antagn
stipendiaterna Paulina Tolonen och Ida
Engblom underrättas om förändringen.

§ 7.

Boställsinspektören Aug. Wartiainen hade
jämte bref insändt manuskriptet till den
af honom verkstälde öfversättningen och be
betningen af Arrhenius' Landtbrukspraktika

med undantag af 17de eller sista kapitlet, om
tingsarbeten, hvarom han, med afseende
finska förhållanden, ansett nödigt närmare
ådgöra med praktiska arbetsledare. Skrif-
elsen åtföljdes tillika af en forteckning öfver
dichéer, som borde från Sverige rekvi-
eras, samt öfver sådana som kunde er-
ållas från P. Sidorov och Carl Jacobsen & Co
Helsingfors.

Med anledning häraf skulle arbetet, som
u förelåg i särdeles vårdadt manuskript,
nderkastas den förut beslutna granskningen
h skulle i sådant afseende direktörerna
A. Zitting och A. E. Lång samt statsagro-
omen K. J. Forsberg tillskrifvas med för-
ågan, om de ville åtaga sig detta gransk-
ingsarbete.

§ 8.

Från Fruntimmersföreningen i Nystad
ade skrifvelse af den 11. juni ankommit,
eri föreningen, erkännande emottagandet
f årets anslag, 500. mark, för bedrifvande
f föreningens förlagshandel med väf-
ader, förklarar sig skola ställa sig till
tterrättelse Bestyrelsens i skrifvelse af
en 21. sistförvikne maj meddelade föreskrift
m användandet af ifrågavarande anslag.

§ 9.

Statsagronomen K. J. Forsbergs berättelse
m sin värksamhet under 1889, hvilken
erättelse hos Bestyrelsens ledamöter cir-
ulerat, föranledde till ingen åtgärd.

§ 10.

Från statsagronomen K. J. Forsberg hade

skrifvelse ankommit med underrättelse att han på grund af sjukdomsfall, som styrkt af ett till skrifvelsen bilagdt intyg af provisiallåkaren J. M. af Tengström, varit hindrad att utföra den förrättning hos kantorn S. Turpeinen m. fl. i Wehmo socken, som varit utsatt till 25–30. juni. Om samma sak hade underrättelse ingått från kantorn Turpeinen som tillika frågade om Sällskapet kunde sända honom annan agronom i Forsberg ställe. Då sådant icke lät sig göra, skulle Turpeinen hänvisas att hos Guvernören i länet ansöka om biträde af läneagronomen.

§. 11.

Från landthushållaren J. G. Litzén å Pelkola i Jääskis socken hade ansökan ingått om skyndsamt biträde af stats agronomen Forsberg. Men då denne af tidigare utsatta förrättningar var upptagen ända till oktober månads utgång kunde ansökningen icke bifallas, utan skulle Litzén hänvisas att anlita läneagronomen i Wiborgs län om biträde.

§. 12.

Till protokollet antecknades att Bestyrelsen medels cirkulation beviljat Bi[illegible]kala och Yläjärvi landtmannagille, som numera insänt redovisning öfver det anslag gillet förlidet år af sällskapet tilldelats, ett penninge bidrag af 150. mark att användas till premier vid gillets årsmöte.

§. 13.

På grund af inkomna ansökningar

Best. 22/7 90 – 3.

tilldelades nedannämda föreningar anslag till följande belopp nämligen:

a) Kangasala landtmannagille 150. mark till premier vid utställning och täflings-plöjning instundande höst;

b) Halikko och Angelniemi landtmannagille, – som till ansökningen fogat redovisning öfver fjolårets anslag, – 125. mark att vid årsmöte användas till premier för utställda föremål samt vid täflings-plöjning och dikning;

c) Pemar Edistysseura 100. mark till premier vid årsmöte för hemslöjdsartiklar samt plöjning och dikning;

§. 14.

En af bonden Johan Krouvila i Eura socken in gifven ansökan om premium för ladugårdsbygnad ansåg sig Bestyrelsen icke kunna bifalla, enär de till slikt ändamål anslagna medlen afsågo att uppmuntra mindre bemedlade jordbrukare, till hvilka Krouvila icke kunde hänföras.

Härom skulle det ombud, landskantisten Holmberg, som inlemnat Krouvilas ansökan, underrättas med anmodan att meddela Krouvila att Bestyrelsen väl erkände Krouvilas förtjenst om kredturssköt. seln genom den af honom uppförda ändamålsenliga och prydliga ladugårdsbygnaden, men dock på grund af antydda skäl icke kunde tilldela honom den begärda premien

§. 15.

Guldsmeden W. Porthan i Wiborg, hvars

gesäll (Petter Toivonen) vid sällskapets senaste plenum tilldelad
brons medalj för långvarig och trogen tjänst
hade återsändt medaljen under förmälan att en
bronsmedalj vore för simpel för Toivonen,
som enligt hans tanke varit förtjent af
silfver medalj. I sammanhang härmed
meddelade sekreteraren att han redan
tidigare på förfrågan meddelat guld-
smäden Porthan, att hans gesäll Toivonen
om hvilken icke intygats att hans värk-
samhet skulle varit i någon mon sjelf-
ständig, förty icke kunnat jemlikt gällan-
de bestämningar erhålla silfver medalj.

Porthans skrift föranledde icke till
någon åtgärd från Bestyrelsens sida.

§. 16.

Från forstmästaren F. G. Bergroth hade
ankommit 620. exx. af den rekvirerade
skriften "Kunnallismetsistä" äfvensom rä-
ning å priset för dessa jemte förut er-
hållna 125. exx.; och skulle räkningens belopp
uppgående till 55. mark, till Bergroth öfver-
sändas. Skriftens fördelning öfverlemnades åt sekreteraren.

§. 17.

Då härefter upptogs frågan om utgif-
vande af en ny upplaga af sällskapets
"Kirjaisia Kansalle" No. 12. erbjöd sig supple-
anten herr Fabritius att utarbeta en ny
folkskrift i samma ämne som före-
nämde No. 12. eller om husdjurens bostä-
der, enär han ansåg den äldre skriften
icke mera fullt tidsenlig och dessutom
behäftad med en mängd fel isynnerhet
i språkligt afseende. Herr Fabritii an-

ud antogs af Bestyrelsen.

§. 18.

Från statsmejeristen A. Voss-Schra-
er samt handlanden Artur H. Borgström
ade skrifvelser ankommit med tacksä-
elser för dem tillsända kallelser att vara
damöter i sällskapet.

§. 19.

Följande föräringar till sällskapets
ibliotek hade ankommet:

1.) Från Landtbruksdirektorn J. Smitt i
orge: 10. exx. "Aarsberetning ang. de offentlige
ranstaltninger til Landbrugets Fremme 1889."
ristiania 1890.

2.) Från Kuopio läns Landtbruksfällskap:
exx. af dess "Kertomus" för 1889.

3.) "Siitoskarjan palkitseminen Mikkelin läänissä."

4.) Tidning för Stockholms läns Hush. Sällskap. juli 1890.

5.) Upsala läns Hush. Sällskaps Handlingar 1890 (för 1889)

) Wermlands läns Hush. Sällskaps Årsberättelse för 1889.

) Gefleborgs läns Hush. Sällskaps Handlingar. Utg. 1890. – I.

) Örebro läns Hush. Sällskaps Qvartals-skrift, 2dra
häft. 1890.

) Jemtlands läns Hush. Sällskaps Handlingar för 1889.

) Kort anvisning till Sandjordens ändamåls-
enliga skötsel af Hj. Nathorst. – Göteborg 1890.

) Fria Ekonomiska Sällskapets i St. Petersburg
Tidskrift. No. 2. (mars – april) 1890.

2.) Baltische Wochenschrift. Nris 21–27. 1890.

§. 20.

Sällskapets ordförande hofrättsrådet
Björkman anmälte att under sekreterarens
frånvaro undervisaren i träskotillverk-
ning K. Lönnroth infunnit sig hos honom

och uppsagt det mellan honom och sällskapet
upprättade kontraktet till den 1. nästkom-
mande oktober. Med anledning häraf
skulle allmänheten genom kungörelse
i tidningarna ~~anmodas~~ uppmanas att
ansöka om Lönnraths biträde under-
hans återstående tjänstetid.

§. 21.

Med ändring af ett tidigare beslut
att golfven i sekreterarens arbetsrum och
sängkammare skulle ommålas beslöt
Bestyrelsen på förslag af målaremå-
ren S. Koskinen, hvilken vidtalats för-
sagda arbetets utförande, att i ställen
låta belägga golfven med korkmatta
~~som~~ hvilket enligt af Koskinen inlemnadt kon-
nadsförslag kunde utföras för 195. mark.

§. 22.

Sedan uthusbygnaden i sällskapets
gård blifvit belagd med asfalttak be-
slöt Bestyrelsen att de gamla takteglen
uppgående till ett partusen stycken skulle
försäljas till ett pris af 30. mark per tu-
sen.

§. 23.

Sekreteraren meddelade att löjtnan-
ten V. af Heurlin åtagit sig att å sin
egendom Qvidja i Pargas socken an-
ställa jemförande försök med den
af C. J. Mattsson i Korpo konstruerade
sällskapet tillhöriga kast- och sorterings-
maskinen samt andra för samma
ändamål brukliga redskap. Med an-
ledning af detta meddelande skulle för-

Best. 22/7 90 - 4.

mästaren von Haartman efter sin hem-
komst från utlandet anmodas att om-
besörja den Mattssonska maskinens för-
sändande från Tuorla till Qvidja. Då Be-
styrelsen tillika ansåg nödigt att
Mattsson sjelf vore närvarande åt-
minstone i början af försöken å
Qvidja, skulle löjtnant af Heurlin
anmodas att om tiden för försökens
anställande underrätta Mattsson,
hvars resekostnader skulle af säll-
skapet ersättas.

§. 24.

Sekreteraren framlämnade ett an-
kommet tryckt inbjudnings program för ~~till~~ Egent-
liga Finlands landtbruksällskaps krea-
turs- och slöjdutställning i Salo köping
den 2. och 3. instundande september.

§. 25.

På grund af inkomna rekvisitioner
skulle årsanslagen till folkskolorna i de
s. k. Ahlmanska socknarne öfversändas
med följande belopp, nämligen till
Messuby 900. mark, Kangasala 500. mark,
Lempälä 500. mark, Birkkala 500 mark samt
Ylöjärvi 200. mark.

§. 26.

Wid sammanträdet utfärdade an-
ordningar finnas i sällskapets an-
ordningsbok förtecknade.

In fidem:

M. A. Rönnbäck

Å 1890 den 28 augusti sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo ordföranden, grefve Armfelt, ledamöterna hrr von Haartman, Backmansson, Juselius och Ledenberg, suppleanten hr Fabritius, Sällskapets kamrerare, hr Svehla samt undertecknad sekreterare.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 22 sistlidne juli upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Sedan Bestyrelsen jämte skrifvelse af den 21 sistlidne maj med eget utlåtande i ämnet tillK. Senaten insändt Åbo jagtvårdsförenings underdåniga ansökning att komma i åtnjutande af ett årsanslag för premiering af sådana dödade skadedjur, för hvilkas fällande stat eller kommun icke erlägger premier, hade skrifvelse från Jordbruks Expeditionen af den 26 juli ankommit med underrättelse att K. Senaten funnit godt för åren 1890 och 1891 bevilja Åbo jagtvårdsföreningen ett anslag af femhundra (500) mark för hvardera året för att emot redovisning, som bör till Jordbruks Expeditionen afgifvas, till ofvanuppgifna ändamål användas, hvarhos Guvernören i Nylands län blifvit anmodad att till Guvernören i Åbo och Björneborgs län remittera anslaget för innevarande år för att nämnda jagtvårdsförening tillhandahållas; egande Bestyrelsen derembot hos Jordbruks Expeditionen återkvi-

rera anslaget för år 1891.

Efter upplåsandet af denna skrifvelse meddelade sekreteraren att afskrift af densamma redan blifvit af honom tillsänd Jagtvårdsföreningens direktion i afseende å kännedom och efterrättelse. Någon vidare åtgärd ansåg Bestyrelsen icke påkallas.

§ 3.

Från Jordbruks Expeditionen i K. Senaten hade bref af den 4 i denna månad (med underrättelse att K. Senaten funnit godt fastställa det tilläggskontrakt, som Bestyrelsen uppgjort med Föreståndaren för Hofbeslagsskolan i Åbo, samt tillika bifallit Bestyrelsens i skrifvelse till Jordbruks Expeditionen af den 30 sistlidne juli gjorda framställning om att från och med 1891 få utskrifva det för nämnda skolas underhåll beviljade statsanslaget tre gånger om året medelst tusen (1000) mk hvarje gång eller vid utgången af de kurser, som afslutas med April, Augusti och December månader. Skrifvelsen föranledde icke till någon vidare åtgärd.

§ 4.

Sekreteraren meddelade att en skrifvelse från landtbruksrådet ct. von Dachn den 28 sistlidne juli ankommit af följande lydelse:

Sign: Dachn.

Hårå hade, efter samråd med Bestyrelsens ordförande, bref ~~skrått~~ till hr von Dachn afslutts en sålydande skrifvelse:

Med anledning af ärade skrifvelsen af den 26 i denna månad får jag meddela att Bestyrelsen för K. F. Hushållningssällskapet ansett bäst mottaga de grisar, som af Eder kom-

1870. Inv. nr A. I. 15. 2888.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapets i Åbo

I en tillskrift af ärade 26:de sistlidne juli har Eder Excellens underrättat mig om hurusom 1) grevinnan Gerda Mörner 1/2 rysk gumla och skalv i dylika dagar ämnar 4 ryska grisar. Grisarna kosta 4 ryska gumla 15 mark styket och Eders 2 mark för resa tillsammans. Nu vill en fröken Kurck åtaga sig att en af grisarna är dräktig och en annan har 11 grisar. En af dessa dör på resan. Resten är skickad efter den 28 sistlidne augusti och undersökt. Endast åtta af dessa visade sig vara dräktiga. Endast en af dessa har 11 grisar. Dessa grisarna är af den ryska rasen och är mycket stora och vackra. Jag vill gärna ha fröken Kurck åtagit sig att ta hand om grisarna och sköta om dem. Jag vill gärna ha fröken Kurck åtagit sig att ta hand om grisarna och sköta om dem. Jag vill gärna ha fröken Kurck åtagit sig att ta hand om grisarna och sköta om dem.

I. Då svar å denna skrifvelse nu är ankommit af denna månad ankommit, hade sekreteraren i enskildt bref gjort förfrågan hos landtbruksrådet von Dachn, huruvida de sista grisarne icke redan voro födda så att kungörelse om auktionen redan kunde utfärdas. Hårå hade numera den 22 i denna månad svar ankommit, sålydande:

Sign. Sippola.

vill Ebe efterskicka dem lå-
gängeri skulle man låta göra
kåtar får dem så att 10 à 15
kunde sättas i en kåta eller
skulle man ha dem alla lösa
i vagnen. Inväntande be-
nägel svar tecknar
Högaktningsfullt
Noon Dahlen

Vittis Sippola
d 26 Juli
1890.

uppgjort [illegible]
i Åbo, samt tillika bifallit Bestyrelsens i skrif-
velse till Jordbruks Expeditionen af den 30 sistlid-
ne juli gjorda framställning om att från och
med 1891 få utrekvirera det för nämnda ska-
las underhåll beviljade statsanslaget tre gån-
ger om året med ettusen (1000) mk hvarje gå-
eller vid utgången af de kurser, som afsluta-
med April, Augusti och December månader.
Skrifvelsen föranledde icke till någon omedel-
bar åtgärd.

§ 4.

Sekreteraren meddelade att en skrifvelse
från landtbruksrådet A. von Daehn den 28 sist-
lidne juli ankommit af följande lydelse:

Sign: Daehn.

Härå hade, efter samråd med Bestyrelsens ord-
förande, bref ~~afgått~~ till hr von Daehn aflåtits
en sålydande skrifvelse:

Med anledning af ärade skrifvelsen af
den 26 i denna månad får jag meddela att
Bestyrelsen för K. F. Hushållningssällskapet av-
sett bäst mottaga de grisar, som af Eder kom-

Sinkt. den 22 aug. 1890.

1890.

Till Kejserliga Finska Hushåll-
ningssällskapet i Åbo

Till svar å ärade skrifvelsen af
den 18 får jag lemna att de sista
saggarne ahandan grisad och att
d 1 September grisarne tarde kunna
afgå. Det finnes af dem ofvan bo
men som troligen några kanske
att utgåtras kunna dessa räkna
på att få emellan 60 och 80. Hvad
könet beträffar äro de ungefär
lika af hvardera sort. Då jag här
ej har någon templig person
så ber jag att dess vilie skicka
någon får att afhemta dem och
ber jag att blifva underrättad
huiken dag nämnde person

Då svar å denna skrifvelse icke att [illegible]
af denna månad ankommit, hade sekreteraren
i enskildt bref gjort förfrågan hos landtbruksrå-
det von Daehn, huruvida de sista grisarne icke
redan vore födda så att kungörelse om auktio-
nen ~~redan~~ kunde utfärdas. Härå hade numera
den 22 i denna månad svar ankommit, sålyd-
dande:

Sign. Sippola.

anlände till Ilttis. Då skall
jag tydligen anse mig
kallad att gripa mig an
Kallan af denna affär.
Ilttis. Jag skall då efter
sträfva att gripa så
lemna medel för ett
Gripande nu så snart
de äldsta kvantiteten
de skärsen Tidens af så godt
som dylika unga grisar medgå
utsparad så länge att
jag skall kunna placera
i varmare avspärrad koja
och sedan tydligt
Ty Jag så de så att
Jag icke kan komma
Kamrerens Ekonomi på kritiska
skulle skandinavisk
uråsna skäldiken befäst.
Jag så gärna att
Jag vänta

Sign: Aaltonen.

Vidstående anlände till Ilttis och vederlades nästa dag till Ilttis Kvarn.

Ilttis skjutsbola d 20 Aug 1890.

P.P. Gadolinska
Aktiebolagets
Styrelse
Helsingfors

Härå hade, efter samråd med Bestyrelsens ordförande, brev utgått till hr von Dachn afgifvits en sålydande skrifvelse:

"Med anledning af ärade skrifvelsen af den 26 i denna månad får jag meddela att Bestyrelsen för K. F. Hushållningssällskapet anser bäst mottaga de grisar, som af Eder kom-

ma att levereras, alla på samma gång, sedan äfven de yngsta blifvit omkring 4 veckor gamla; och detta äfven på den grund att det icke nu är lämplig tid att anställa auktion, enär den bråda arbetstiden komma att hindra mången spekulant att infinna sig. Slutet af augusti vore enligt Bestyrelsens förmenande lämplig tid för auktionen. På grund häraf anhåller Bestyrelsen att, så snart de sista suggorna grisat få underrättelse om tiden, då sådant skett, för att derefter kunna bestämma auktionsdagen och i sinom tid vidtaga åtgärd om grisarnes afhemtande. I sistnämnda afseende måste väl härifrån någon person sändas till Ilttis, så framt icke någon lämplig person kunde från Sippola erhållas, för att under vägen vårda och mata grisarne, — hvilket vore mest önskvärdt. För transporten af grisarne synes det Bestyrelsen nödigt att kättor göras för dem, enär sådant såväl för vårdem under resan som för deras mottagande härstädes blir bekvämast; och anhåller Bestyrelsen förty, att kättorna blefve genom Eder benägna försorg derstädes förfärdigade.

För kungörelsen om auktionen vore det äfven nödigt att erhålla uppgift om huru många af grisarne tillhöra hvardera könet."

Då svar å denna skrifvelse icke till medlet af denna månad ankommit, hade sekreteraren i enskildt bref gjort förfrågan hos landtbruksrådet von Dachn, huruvida de sista grisarne icke redan voro födda så att kungörelse om auktionen redan kunde utfärdas. Härå hade numera den 22 i denna månad svar ankommit, sålydande:

Sign. Sippola.

Då saken sålunda var beskaffad, hade sekreteraren på anmodan af Bestyrelsens ordförande redan hos magistraten i denna stad anhållit om förordnande för auktionskammaren att förrätta auktionen å grisarne och hade tillika auktionskammarföreståndaren blifvit vidtalad att utsätta auktionen till den 17 instundande september kl. 7 e. m.

Med anledning af hvad sålunda förekommit beslöt Bestyrelsen att låta afhemta grisarne å Ottis station den 12 september på morgonen, lämplig person för afhemtandet åtog sig förmästaren von Haartman att anskaffa och veterinärläkaren Fabritius biföll till att vidtaga alla öfriga nödiga åtgärder i afseende å grisarnes transport, mottagande och vård härstädes samt försäljning å auktionen, hvilken skulle ega rum i hr Fabritius gård N:o 1 vid Eriksgatan.

§ 5.

Från landtbruksinstitutsdirektörerna E. Letting och A. E. Lång samt statsagronomen K. J. Forsberg hade skrifvelser ankommit, att desse åtaga sig att granska den af bostället inspektören A. Hartiainen verkställda öfversättningen och bearbetningen af Arrhenii landtbruksgraktika, Letting under oktober, Forsberg hela i november och Lång i medlet af december.

Ehuru genom de sålunda angifna tiderna för granskningens verkställande densamma komme att draga längre ut på tiden än afsikten varit, beslöt Bestyrelsen dock att öfverlämna granskningsarbetet åt förenämnda personer, hvilka härom skulle underrättas. Tillika anmodades sekreteraren att i sinom tid ombesörja

manuskriptets försändande i tur till vederbörande granskare.

§ 6.

Från bokförläggaren Werner Söderström i Borgå hade bref ankommit med anbud å förlagsrätten till den nya öfversättningen af Arrhenii Landtbruksgraktika, i hvilket afseende han erbjöd ett honorarium af 600 mk i händelse bokhandelspriset komme att ställas så lågt som 2 mk 50 p. för häftadt exemplar, 1,200 mk om bokens pris blefve 3 mk 25 p. samt 2,000 mk om priset finge höjas till 4 mk.

Dessa anbud ville Bestyrelsen icke omedelbart upptaga till pröfning, utan skulle äfven andra bokförläggare i landet genom kungörelse i tidningarna uppmanas att inkomma med skriftliga anbud å förlagsrätten till ifrågavarande arbete, hvarå bokhandelspriset icke finge ställas högre än 3 mark för häftadt exemplar. Tillika ansåg Bestyrelsen att arbetet borde tryckas med antikva stilar på godt papper.

I sammanhang härmed beslöt Bestyrelsen att tillskrifva häradshöfdingen Carl Arrhenius i Sverige med anhållan att han, jämlikt sitt tidigare afgifna välvilliga löfte, måtte under hösten tillsända Bestyrelsen samtliga exemplar till 4de originaluppl. af Landtbruksgraktikans första del.

§ 7.

Suppleanten i Bestyrelsen, veterinärläkaren Fabritius, hade ingifvit en skriftlig framställning, sålydande:

Sign: Prof.

Till denna framställning ville Bestyrelsen med nöje lemna bifall och åtog sig förmästaren

von Haartman att låta verkställa den ifrågakomna afprofningen vid Tuorla landtbruksskola samt att om resultatet till Bestyrelsen inberätta.

§ 8.

Med anledning af det uppdrag, som vid senaste sammanträde den 22 sistlidne juli under § 6 lemnats sekreteraren att underhandla med mejraren F. Andersén om platser vid Ödsted mejeri på Jutland för Sällskapets stipendiater Paulina Tolonen och Ina Engblom under september, oktober och november månader, meddelade sekreteraren att hr Andersén dertill bifallit och att Tolonen och Engblom förty blifvit förständigade att begifva sig till Ödsted.

§ 9.

Från stipendiaterna Selma Rudbäck och Sigrid Karlsson hade bref ankommit med underrättelse att de, jämlikt Bestyrelsens beslut den 22 juli under § 6, vid ingången af augusti månad öfverflyttat från hr Drosts mejeri i Vejle till Ödsted, hvarjämte de beklagade sig öfver att hr Drost icke lemnat dem något intyg öfver deras vistelse hos honom. Med anledning af sistnämda omständighet ville Bestyrelsen, nu godtgörelsen för stipendiaternas underhåll komme att tillsändas Drost, förständiga honom att aflemna de äskade intygen.

§ 10.

Sekreteraren meddelade att han utfärdat förordnande för träskomakaren Lönnroth att ~~besöka~~ verkställa följande förrättningar, nämligen:

Från den 18 till den 20 augusti: hos öfverstinnan M. Poppius å Ravea gård i Wirmo socken.

Från den 22 augusti till 2 september: hos friherre

Nr 276.
1890.

Ingifven den 27 aug. 1890.

Sign. Prof.

Till

Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet.

Då Sidéns patenterade hästskyddare i andra länder tillvunnit sig allmänt erkännande i afseende å kraftbesparing (circa 25 %), lindring af stötar mot hästens bogar o. s. v., får jag härmed förbindligast anhålla att Bestyrelsen godhetsfullt ville låta anställa försök med ofvannämnde fabrikat för utrönande af dess användbarhet för landtmannaredskap såsom plog, harf, tröskvärk m. m., samt huruvida de under våra förhållanden i praktiskt hänseende motsvara sitt ändamål. För underlättande af experimenten har jag af Östra Nylands Landtbruksgille lånat en Rud. Sacks sjelfregistrerande dynamometer, hvilken ställes till Bestyrelsens förfogande, hvarjemte jag äfven vördsammast får anhålla om Dess välvilliga utlåtande efter värkställdt försök. Öfverlemnande till Sällskapets modellsamling 4 par hästskyddare, har jag äran teckna

Med största högaktning

L. Fabritius.

C. Wrede å Loppis gård i Pemar socken.

Från 3 till 5 september: hos smeden Wahlroos, för att lära honom slipa verktyg, samt

Från den 8 till 15 september: å Kymmene papersbruk nära Kouvola jernvägsstation.

Med anledning af ofvanupptagna förrättning hos smeden Wahlroos anmälte sekreteraren att han, när träskomakeriverktyg icke mera kunde erhållas från den i sådant afseende förut anlitade smeden i Kimito, på tillrådan af Lönnroth bestält 10 satser sådana verktyg hos förenämnda Wahlroos, hvilken Lönnroth ansett kompetent att förfärdiga sådana, blott han erhölle undervisning i desammas slipning.

De sålunda vidtagna åtgärderna godkändes af Bestyrelsen.

§ 11.

Vid härefter väckt fråga om möjligheten att erhålla i Lönnroths ställe annan person till undervisare i träskotillverkning, anmälte sekreteraren att drängen K. Sälén å Rauhalinna, hvilken tidigare undervisats af Lönnroth och derefter med mycket intresse sysselsatt sig med träskotillverkning, erbjudit sig att efterträda Lönnroth. Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen anbefalla Lönnroth att efter återkomsten från Kymmene bruk under återstoden af september månad å Rauhalinna ytterligare lemna undervisning åt Sälén, för att möjligen göra denne kompetent att sjelf undervisa i träskotillverkning. Någon ersättning till Sällskapet för den tid Lönnroth sålunda komme att uppehålla sig å Rauhalinna skulle naturligtvis icke ifrågakomma.

§ 12.

Träskomakaren Lönnroths ingifna anteck-

ningar öfver sina förrättningar under förra de-
len af året ställdes på cirkulation.

§ 13.

Sekreteraren meddelade att af de tio personer,
till hvilka Bestyrelsen jämte brefven Nris 146 - 155 sände
statsagronomen Forsbergs cirkulär om insändande
af kornprof, hade endast tvänne nämligen löjt-
nantskan Charlotte Silfversvan å Vestankärr i Ki-
mito och godsegaren O. von Forcken å Thorlax i
Nykyrko socken sändt kornprof till Sällskapet.
Häradshöfding R. Jägerhorn hade anmält sig icke
vara i tillfälle att lemna något kornprof och landt-
hushållaren H. Lignell hade underrättat att han kom-
me att insända sina prof direkte till Forsberg.
Från de öfriga hade inga meddelanden ingått.
Efter dessa upplysningar anmodades sekreteraren
till Forsberg öfversända de tvänne inkomna kornprof-
ven.

§ 14.

Till ny ombudsman i 33dje distriktet efter fil.
mag. R. M. von Ficandt, som på grund af sjuk-
lighet afsagt sig uppdraget, utsågs vice häradshöfdin-
gen Karl Ficandt, till hvilken kallelsebref i sådan
afseende skulle aflåtas.

§ 15.

Jordbruksskolelärarn Harald Focks nyligen in-
gifna berättelse öfver de föreläsningar i landtbruk
han på uppdrag af Bestyrelsen hållit på Åland
under förliden vinter ställdes på cirkulation.

§ 16.

Från Reso landtmannagille hade ansökan
om penningebidrag ankommit och föredrogs nu
hvarvid sekreteraren meddelade att han redan
underrättat gillet att, enär hela det till anslag
åt landtbruksgillen afsedda beloppet af 1000 mk

Best. 28/8 90 - 3.

dan utgifvits, något bidrag för innevarande år
ke vore att påräkna. Någon vidare åtgärd an-
ig Bestyrelsen icke behöfvas.

§ 17.

Sekreteraren anmälte att han, på grund af
n utaf bonden Otto Nohkula i Nykyrko insänd ansökan om
ädgårdsmästarebiträde, anmodat Sällskapets träd-
gårdsmästare W. Wallenius att, då han för utförän-
de af andra tidigare utsatta förrättningar i Ny-
kyrko ~~socken~~ komme att under hösten besöka Ny-
kyrko socken, äfven, om tiden sådant medgäfve,
biträda Nohkula. Häremot hade Bestyrelsen in-
t att anmärka.

§ 18.

Sekreteraren meddelade att han, på framställ-
ning af länemejerskan Salvin, förordnat henne
att företaga en tjänsteresa till Lokalaks kapell och
betala socken. Åtgärden godkändes af Bestyrelsen.

§ 19.

En från fröken Helena Ingelius i Hvittis an-
kommen skrifvelse upplästes och innehöll, jämte
tacksägelse för det henne till väfnadsslöjdens främ-
jande beviljade anslaget, underrättelse om att före-
taget redan satts i gång i enlighet med den af hen-
ne tidigare ingifna planen.

§ 20.

Från Vesilaks och Lempälä landtmannagille
hade ingått berättelse öfver användandet af det
anslag af 200 mk, som varit gillet tilldeladt för
dess årsmöte innevarande år. Denna berättelse
af icke anledning till någon anmärkning.

§ 21.

Sekreteraren anmälte att tryckningen af den
finska upplagan af Sällskapets årsberättelse för 1889

kalla något Septemberplenum samt att om denna åtgärd samt orsaken dertill anmäla vid plenum å Sällskapets årsdag den 3 nästkommande November.

§ 29.

Från jordbruksskoleföreståndaren H. Lignell hade bref ankommit med underrättelse att han, jämlikt Bestyrelsens skrifvelse af 30 oktober 1889 № 997, vid mejeriet å Haga kungsgård undervisat tvänne kvinliga elever, bondedöttrarna Alina Hällström från Haga by i Saltviks socken och Julia Jansson från Nääs by i samma socken, den förra under 3 och den senare under 4 månader. På grund häraf skulle den öfverenskomna godtgörelsen à 20 mk pr månad och elev till Lignell öfversändas med 140 mk.

§ 30.

På grund af inkommen rekvisition skulle till direktorn för Mustiala landtbruksinstitut öfversändas 300 mk, utgörande ett halft års anslag räknadt från den 1 sistlidne maj, för Sällskapets Thulinska stipendiater O. Sjöstedt, A. Nylund och J. Paavola.

§ 31.

Vid sammanträdet utfärdade kvartals- och öfriga anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

[signature]

Best. 29/9 90 – 1

År 1890 den 29 september sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse hvarvid tillstädeskommo Ordföranden grefve Armfelt, ledamöterna hrr v. Haartman, Backmansson, Jusélius och Hedenberg, suppleanten hr Fabritius, Sällskapets Kamrerare hr Svehla samt underskrifven sekreterare.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 28 sistlidne augusti upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Till protokollet antecknades att K. Senaten genom remissresolution af den 22 sistlidne augusti anmodat Bestyrelsen att inkomma med utlåtande i anledning af ett utaf forstmästaren M. von Haartman ingifvet förslag till taxa och särskilda bestämmelser för begagnandet af frysinrättningen i Hangö, sålydande:

Sign: Taxa.

och hade Bestyrelsen genom cirkulation hos ordföranden, ledamöterna hrr Jusélius och Backmansson samt suppleanten hr Fabritius beslutit uti afgifvande yttrande anföra, att Bestyrelsen i saknad af hvarje erfarenhet i föreliggande sak icke tilltrodde sig kunna afgifva ett bestämt yttrande derom, men likväl ansåg sig böra uttala, att taxan icke tycktes vara för högt tilltagen samt att de till taxan fogade särskilda bestämningarne icke gifvit Bestyrelsen anledning till några anmärkningar. För öfrigt syntes forstmästaren von Haartman böra hafva så stort intresse af att den

af honom grundade inrättningen erhölle största möjliga antal kunder, att han med den kännedom i affärens detaljer, som han kunnat förskaffa sig, sannolikt icke föreslagit en taxa, hvilken skulle motverka antydda syfte, samt att han, i händelse erfarenheten framdeles skulle vidhandgifva att allmänheten funne taxan för hög eller någon annan bestämmning tillfredsställande, utan tvifvel af egen fördel säge sig föranlåten att, jämlikt punkten 6:o), medgifva nödiga rabatter, samt att hos K. Senaten utverka derutöfver erforderliga modifikationer af taxan eller af de till denna hörande bestämmingarna.

Detta utlåtande hade afsändts den 2 i denna månad.

§ 3.

Sysslemannen hr Fabritius meddelade att den till den 17 i denna månad utsatta auktionen å de från Sypsta gård inköpta grisarne ämnde dag egt rum, då 55 grisar försålts, samt framlemnade räkning, uppgående till 140 mk 90 penni, å frakt för grisarne från Ullis station till Åbo, underhåll af desamma till auktionsdagen samt andra kostnader. Denna räkning godkändes samt likaså landtbruksrådet C. von Dæhns räkning för grisarne m. m., uppgående till 1185 mk.

I sammanhang härmed föredrogs en skrifvelse från öfverste F. von Kræmer å Svedja i Sjundeå med anbud att till Sällskapet leverera 7 par grisar af Yorkshire- och Berkshire-ras. Då Bestyrelsen emellertid icke ansåg vidare uppköp af grisar böra ega rum under innevarande år i frågakommna, skulle förenämnda anbud afböjas.

Härefter afslöts sammanträdet af sysslemannen hr Fabritius.

Kejserl. Senatens

Kir. till L:kr 277/1890

K:s resniss. res. af den 22 aug. 1890

Sign. Taxa.

Taxa för begagnandet af Frysningsinrättningen i Hangö.

För godsets in- och utlagning, frysning under 0° C. samt magasinering under högst en vecka pr 50 kgr brutto — Fmk 1,00.

För magasinering härefter i en temperatur under 0° C. pr dygn och 50 kgr brutto — „ 0,10.

Särskilda bestämmelser:

1:o) Godset skall afhemtas till frysningsinrättningen fritt å jernvägsvagn vid dess platform eller å kaj i hamnen, derifrån det af inrättningen afhemtas. Det återlevereras inlastadt å jernvägsvagn eller, om det skall afgå sjöledes från Hangö, fritt å kaj i hamnen.

2:o) Allt gods som inlemnas skall vara på lämpligt sätt emballeradt: smör uti trä- eller bleckkärl, fogel och fisk uti korgar, säckar eller lådor, färskt kött med antingen påsittande hud, eller inslaget uti tjärdt, infpackadt uti korgar eller lådor o. s. v.

3:o) Vid frysningen nedbringas temperaturen till det gradtal som önskas, dock icke till lägre än -3° C.

4:o) Inrättningen ansvarar icke för om godset under magasineringen skadas, förskämmes eller försämras, men förbinder sig att hålla temperaturen i förvaringsmagasinerna vid det gradtal som bestämmes.

5:o) Vid vägningen upptages godset i endast jämna tiotal kgr och vid öfverskott häraf till närmast högre tiotal. För godsets minskning

i vigt under frysningen och magasineringen a
svarar inrättningen icke.

6:o) För frysning och magasinering af större parti
er gods lemnas rabatt, beroende af partiets sto
lek och magasineringstidens längd.

Hangö den 8 Augusti 1890.

A. von Haartman.

§ 4.

Agronomen Harald Jocks från cirkulation å
komna berättelse öfver de af honom på Åland under
liden vinter hållna föredragen i landtbruk föranled
till ingen åtgärd.

§ 5.

Träskomakaren K. Lönnroths anteckningar om
förrättningar innevarande år, hvilka varit stäl
da på cirkulation, gåfvo icke anledning till någon
anmärkning eller åtgärd.

§ 6.

Bostållsinspektören A. Wartiainen hade an
mera insändt slutet af manuskriptet till den af
honom verkställda öfversättningen och bearbetningen
af Arrhenii landtbruksgrafiska och skulle detta jäm
te det öfriga manuskriptet tillsändas de för ar
betets granskning utsedda personerna.

§ 7.

Till protokollet antecknades, att på derom
gjord begäran af mejeribestyrer F. Andersén å
Vårdtid andelsmejeri hade till honom utanord
nats och öfversändts 200 Kr. svenskt mynt utgö
rande öfverenskommen godtgörelse för underhål
let af stipendiaterna Sigrid Karlsson och Sel
ma Rudbäck under förliden augusti månad
samt för stipendiaterna Paulina Tolonen
och Ida Engblom under innevarande septem
ber månad.

Dikaledes ~~hade~~ blef på grund af insänd räk
ning till Rimbo mejeri i Sverige öfversändts
300 kr., utgörande godtgörelse för underhållet af
Sällskapets stipendiater Augusta Sofia Karlsson
och Anna Weisell under juni, juli och augu
sti månader.

§ 8.

Ehuru mejraren E. Drost i Vejle i Danmark, hos hvilken Sällskapets stipendiater Sigrid Karlsson och Selma Rudbäck uppehållit sig under juni och juli månader af innevarande år, icke insändt begärd räkning, beslöt Bestyrelsen att utanordna och till Drost öfversända underhållskostnaden för sagda stipendiater med 200 Kr.

§ 9.

Sällskapets nuvarande stipendiater vid Ödsted andelsmejeri Paulina Tolonen och Ida Engblom hade i bref till Sällskapets sekreterare framstält anhållan om att få förkorta sin stipendiattid från 3 till 2 månader, men Bestyrelsen fann icke skäl till denna anhållan bifalla.

§ 10.

Bonden Josef Mustakoski i Karvia kapell hade ansökt om någon belöning för af honom uppförda stenbyggnader, utgörande enligt ett ansökningen bilagdt intyg af biträdande läneagronomen A. Forssell, en källare och en bro. Ansökningen blef utan meningsskiljaktighet afslagen.

§ 11.

Enkedoktorinnan Adèle Indrenius å Ala-Lemo i St. Karins samt bönderna Johan Saarnisto och Joel Runola i Nykyrko socken hade ansökt om biträde af länemejerskan Salvin, den förstnämnda under oktober och de andre under november månad. Med anledning häraf anmodade sekreteraren utfärda förordnande för länemejerskan Salvin att utföra dessa förrättningar.

§ 12.

Sekreteraren meddelade att han, på grund af inkommen ansökan, förordnat länemejerskan Almqvist att biträda Levässjoki mejeribolag i Siikaj-

Best. 29/9 90 – 2

socken. Denna åtgärd godkändes af Bestyrelsen.

§ 13.

Sekreteraren anmälte att lärarinnan i slöjdsöm vid Sällskapets slöjdskola fröken Olga Henriksson sedan någon tid tillbaka varit af sjukdom hindrad att tjänstgöra och hade hennes undervisningstimmar under tiden öfvertagits af kaptenskan Olga Hjorth. Den af föreståndarinnan för slöjdskolan sålunda vidtagna åtgärden godkändes af Bestyrelsen.

§ 14.

Sekreteraren meddelade vidare, att han anmodat slöjdskolans föreståndarinna att från Borgå beställa en väfstol för damastdräll samt att han ~~ll~~låtit till fröken Laina Stenborg, som af Vasa Läns Landtbrukssällskap blifvit antagen till lärarinna i väfnad, öfverlemna en samling prof å väfnader utförda i Sällskapets slöjdskola. Emot dessa åtgärder hade Bestyrelsen intet att anmärka.

§ 15.

Enär af tidningsnotiser framgått att uti väfskolan i Tavastehus, hvars föreståndarinna fröken Fredrika Wetterhoff under förliden sommar ~~varit~~ med understöd af statsmedel företagit en studieresa i utlandet, införts särskilda förändringar och nya väfnadssätt, skulle föreståndarinnan för Sällskapets slöjdskola dit afsändas, för att se ~~om~~ huruvida något af det nya borde införas äfven i Sällskapets slöjdskola.

§ 16.

Från vicehäradshöfdingen Karl Ficandt, som vid senaste sammanträde utsetts till ombudsman i Sällskapets 33dje distrikt, hade bref ankommit deri han förklarar sig villig att sagda befattning emottaga.

§ 17.

Till nya ombudsmän utsågos:

I 7de distriktet, efter prosten E. B. von Konow, som afsidat, apothekaren K. Nyman i Tohmajärvi, samt

i 12 te distriktet, i stället för borgmästaren G. S. Mopæus, hvilken oaktadt upprepade påminnelser icke kunnat förmås att insända vederbörlig redovisning och på grund deraf nu från befattningen entledigades, kanslisekreteraren Axel Nordenstreng i St. Michel.

§ 18.

Då förslag till examensdag vid mejeriskolan å Wuosila ännu ej inkommit från skolans föreståndare beslöt Bestyrelsen att utsätta examen till den 21 i ~~denna~~ nästa månad samt anmodade ledamoten hr Hedenberg att på Bestyrelsens vägnar öfvervara examen och inspektera mejeriet å Mustamäki. Skulle dock i den närmaste framtiden från hr Andelin inkomma förslag till annan examensdag, som för Bestyrelsens nu utsedda representant hr Hedenberg, vore lämplig, finge examen till sådan dag utsättas, öfverlemnande af Bestyrelsens nyssfattade beslut.

§ 19.

Emedan Sällskapets årsdag den 1 november i år infaller på lördag, utsattes plenum jämlikt Sällskapets stadgar till måndagen den 3 instundande november kl. 5 e. m., hvarom kungörelse skulle utfärdas samt nedan upptagna ärenden på föredragningslistan upptagas, nämligen:

1. Från K. Senaten ankomna skrifvelser.
2. Förslag till ämne för afhandlingen i 1892 års almanack.
3. Förslag till slöjdpremier från Holmska fon-

4. Förslag till pris för ängsodling.
5. Förslag att förändra ängsodlings-premieringen till prisbelönande af välskötta mindre jordbruk.
6. Meddelanden rörande den nya öfversättningen af Arrhenii landtbrukspraktika.
7. Framställningar och meddelanden af Bestyrelsen.
8. Förslag till utmärkelser för landtmannaidoghet och annan medborgerlig förtjänst.
9. Förslag till utmärkelser för långvarig och trogen tjänst.
10. Val af Ordförande i Sällskapet för 1891.
11. Val af Viceordförande.
12. Val af ledamöter i Bestyrelsen.
13. Val af suppleanter i densamma.
14. Val af ledamöter i revisionskommissionen.
15. Val af suppleant i densamma.
16. Val af medlemmar i delegationen.
17. Inkallande af nya ledamöter.
18. Förslag till nya ledamöter.

§ 20.

Till Sällskapets Bibliothek hade följande föräringar ankommit:

1. Tidning för Stockholms läns Hushållningssällskap. Aug. och Sept. 1890.
2. Södermanlands läns Hushållningssällskaps Handlingar, -år 1890. ~~Första afdelningen.~~
3. Östergöttlands läns Hush. sällskaps Handlingar, utgifna 1890. Första afdelningen.
4. Vester-Norrlands läns Hush. sällskaps Handlingar. 11 ste årgången, 3 die häft. 1890.
5. Fria Ekonomiska Sällskapets i St. Petersburg tidskrift. N:o 3 för 1890. (maj-juni).
6. Baltische Wochenschrift. Nris 33-36 för 1890.

f. Illustrerad Katalog från Carl Jacobsén & Co. Aug. 1890.

§ 21.

På förslag af sekreteraren beslöt Bestyrelsen att hos Stadsfullmäktige i Åbo göra framställning om att även för nästkommande år 1891 erhålla bidrag till Sällskapets Kemiska och Frökontrollstation till samma eventuela belopp af 2000 mk som förut samt under samma vilkor och förbehåll, som hittills varit bestämda.

§ 22.

Likaledes beslöts att i skrifvelse till Jordbruks Expeditionen i K. Senaten utrekvirera anslaget till Hofbeslagsskolan i Åbo för juli till september månader innevarande år.

§ 23.

På framställning af sekreteraren gafs honom tillåtelse att tillsvidare antaga ett Lärarlärlingsträde emot en godtgörelse af 25 mk i månaden.

§ 24.

Med anledning af att Sällskapets Landtbruksföreläsare Dr. Bremer enligt inlemnad räkning uti Aerpälä hållit ett föredrag om jordskattens afskaffande och sålunda, tvärt emot Bestyrelsens honom meddelade föreskrift i bref N:r 187 för innevarande år, inlåtit sig på politiska spörsmål, anmodades sekreteraren meddela Bremer Bestyrelsens ogillande samt ytterligare föreskrifter honom att ställa sig Bestyrelsens föreskrifter till efterrättelse.

§ 25.

Sekreteraren upplästa följande till honom ankomna bref från Satakunta bokhandel:

Sign. Satakunta.

På de i detta bref framställda frågorna anmodades sekreteraren lemna följande svar:

att den ifrågavarande förlagsrätten gäller obehindrad disposition af det manuskript, som nu föreligger, men clicheerna till illustrationerna

N 299
1890.

Satakunta Bokhandel
BJÖRNEBORG.
Georgsg. 14.
Telefon 192
i förbindelse med Åbo, Nystad & Raumo-nät.
Telegadr.: «SATAKUNTA».

Ständigt lager af:
Finsk- & Svensk
LITTERATUR.
Musikalier
Skrif- & Skolmaterial
m. m., m. m.

Emottager reqvisitioner
väl Inhemsk som Utländsk
LITTERATUR
samt
PRENUMERATIONER
å
TIDSKRIFTER
från alla länder.

Kommanditer och kompletterar
LÅNEBIBLIOTEK.

TIDENS-, BOK- & TIDNINGS-
TRYCKERI.
Utför
snabbt och billigt
till facket hörande arbeten.

Kontor & Byrå
för ortens mestspridda
finska tidning
„SATAKUNTA"
samt svenska
„VESTRA FINLAND",
uti hvilka
ANNONSER
införas till billigt pris.

Bytes-annonser
befordras till alla i landet utkommande tidningar.

Åbo. den 28 sept. 1890

Björneborg, den 27/IX 1890

Sign. Satakunta.

H. Herr E. Rönnbäck
Åbo

Tillåter oss härmed anmoda Eder att möjligen specificera på det af Finska Hushållningssällskapet annonserade arbetet, då vi oss härhos tillåta göra några förfrågningar för att sedermera derefter kunna bestämma hvad som kunde för detta betalas. Vi skulle således vilja veta:

1:o om förslagsrätten gäller endast en upplaga? och i så fall

2:o om upplagans storlek är bestämd

3:o om det finnes några bestämmelser ang. papperet och stilen som skall till arbetet begagnas?

4:o Om det är någon utsigt att arbetet genom Hushållningssällskapets försorg kommer att uti landtmannaskolan användas? samt

5:o om något minimi pris för manuskriptet finnes bestämt?

de bref ankommit med erkännande af mottagandet utaf de 300 mk, som tillsändts honom

7. Illustrerad Katalog från Carl Jacobsén & Co. Aug. 1890.

§ 21.

Så fort vi fått emottaga Edert ärade svar på dessa frågan skola vi inkomma med vårt anbud.

Högaktningsfullt
ppr Patakunta Bokhandel
Arnold Ornberg

Så de i detta bref framstälda frågorna anmodades sekreteraren lemna följande svar:

Best. 29/9 90 – 3.

att den ifrågavarande förlagsrätten gäller obehindrad disposition af det manuskript, som nu föreligger, men clicheerna till illustrationerna ställas till den blifvande förläggarens disposition endast för den upplaga, som omedelbart tryckes;

att pappret måste vara godt och fast samt stilarne klara och tydliga (antiqua ej fraktur är Sällskapets önskan, ehuru ej ett oeftergifligt vilkor);

att Arrhenii landtbrukspraktika är den lärobok, som användes vid alla jordbrukslärovärk i landet, hvarföre någon vidare åtgärd för bokens användande vid slika skolor ej behöfves; samt

att något minimipris för manuskriptet icke är bestämdt.

§ 26.

Sekreteraren anmälte att underrättelse ännu ej ingått ~~hvar~~ från träskomakaren Lönnroth huruvida arbetaren Selin å Rauhalinna, som för närvarande af den förre erhöll undervisning, gjort sådana framsteg att han kunde antagas till Lönnroths efterträdare såsom undervisare i träskotillverkning från den 1 nästkommande november; och beslöt Bestyrelsen att låta sådant bero af Lönnroths utlåtande i saken.

§ 27.

Sekreteraren anmälte att den svenska upplagan af Sällskapets Handlingar vore i det närmaste färdig, så att utdelningen af desamma kunde vidtaga under förra hälften af instundande oktober månad.

§ 28.

Från direktorn C. A. Zitting å Mustiala hade bref ankommit med erkännande af mottagandet utaf de 300 mk, som tillsändts honom

i bref af den 28 sistlidne augusti № 517.

§ 29.

Sekreteraren anmälte att andra kvartalsförslaget för innevarande år blifvit af kamreraren inlemnadt samt granskadt och rigtigt befunnet af kassainspektorn assessor Backmansson, hvarefter detsamma jämte skrifvelser af den 22 i denna månad blifvit öfversändt, såvidt det angick Sällskapet tilldelade anslag för jordbrukets och dess binäringars främjande öfvensom Hisingerska donationen, till Jordbruks Expeditionen samt, såvidt det angick anslagen för slöjdkunnighetens främjande, till Handels och Industri Expeditionen i K. Senaten.

§ 30.

Å de i Sällskapets budget för innevarande år upptagna öfverföringarna mellan fonderna utfärdades anordning.

§ 31.

Enär den person som besörjt renhållningen af Sällskapets gatuandel förklarat sig icke vidare vilja göra detta mot den godtgörelse af 60 mk han hittills erhållit, beslöt Bestyrelsen på framställning af kamreraren att höja sagda arvode till 80 mk om året att utgå från och med den 1 inst. Oktober.

§ 32.

Ett lån på 4000 mk mot 6% ränta samt proprieborgen af godsegaren, löjtnant F. Aminoff och gårdsegaren, handlanden M. W. Suominen beviljades jordbrukaren J. A. Saarinen.

§ 33.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem

[illegible]

Best. 1/11 90 – 1.

År 1890 den 1 november sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets Ordförande hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens Ordförande grefve Armfelt, ledamöterna hrr von Haartman och Hedenberg, suppleanterna hrr Dahlén och Fabritius, Sällskapets kamrerare hr Svehla samt underskrifven sekreterare. Ledamöterna hrr Backmansson och Jusélius anmältes vara den förre sjuk och den sednare bortrest.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 29 sistlidne september upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Genom remissresolution af den 23 nyssvikne oktober hade K. Senaten anmodat Bestyrelsen att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af kyrkoherden B. G. Lindells med fleres ansökan om ett lån af fyratusen mark för nödigblifven flyttning af deras å Longi hemman i Palo by af Nousis socken i hyrd lokal inrymda mejeri till eget hus, som förty måste uppföras. Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen, som redan den 17 april 1889 uti afgifvet utlåtande tillstyrkt beviljandet af ett mejerilån åt förenämda sökande, men icke egde kännedom om, huruvida slikt lån blifvit dem beviljadt, tillstyrka att, om sådant icke skett, sökandenas nu förnyade anhållan måtte varda bifallen. Skulle deremot lån för ifrågavarande meje-

anläggning redan vara utgifvet, synnes det Bestyrelsen, i betraktande deraf att antalet sökande af mejerilån torde öfverstiga det antal lån, som kan utgifvas, obilligt att mejeriet å Ångi ånyo skulle komma i åtnjutande af en dylik förmån.

§ 3.

Från Jordbruks Expeditionen i K. Senaten hade skrifvelse af den 3 nyssvikne oktober ankommit med underrättelse att Senaten, – sedan litteratören O. Reuter, som med dertill beviljadt understöd under sommaren 1889 verkstält en resa till Åland för meddelande af undervisning i konsten att inlägga ansjovis, uti sin öfver sagda resa afgifna berättelse allmänt särskilda förslag till befordran det af hvassbukfisket inom Åbo län och Åland, hvaröfver Inspektören för fiskerierna och Guvernören i nämnda län blifvit hörde och utlåtanden afgifvit, – funnit godt bevilja ett anslag af 900 mk i tre års tid, räknadt från och med år 1891, för att af Inspektören för fiskerierna i samråd med Guvernören i Åbo län användas till utgifvande af premier för hvassbuksfiske med skota inom förenämnda landsdelar.

§ 4.

Från Jordbruks Expeditionen hade skrifvelse af den 8 oktober ankommit med underrättelse att Guvernören i Nylands län blifvit anmodad till Bestyrelsen remittera 750 mk, utgörande anslaget till hästvarande hofbeslagsskola för juli, augusti och September månader. Härvid anmäla sekreteraren att sagde medel redan ankommit och af Sällskapets Kamrerare lyftats samt att den medlen åtföljande anbudningen, behörigen kvitterad af kamreraren, blifvit till Guvernören i Nylands län återsänd.

§ 5.

Sedan Sällskapets Kamrerare ~~xxxxxx~~ afgifvit redovisning öfver inköpet och försäljningen af afvelsgrisar, utvisande att utgifterna öfverstigit inkomsterna med 580 mk, beslöt Bestyrelsen att i skrifvelse till Jordbruks Expeditionen anhålla att denna af Sällskapet förskotterade summa måtte, jämlikt Expeditionens skrifvelse af den 30 januari 1890, varda Sällskapet godtgjord ur de medel, som K. Senaten den 12 december 1889 beviljat till förbättrande af svinstammen i landet.

§ 6.

Till ämne för afhandlingen i 1892 års almanack beslöt Bestyrelsen vid ~~sitt~~ instundande plenum föreslå: „Om kreaturens bibehållande vid god helsa."

§ 7.

Till svar på Bestyrelsens skrifvelse af den 28 sistlidne augusti N:o 593 hade Direktionen för Wiborgs läns landtbrukssällskap i bref af den 10 sistlidne oktober föreslagit att innevarande års premier ur Holmska fonden skulle tilldelas folkskollärarinnan Brigitta Kaitera i Kirvus och folkskollärarens Erik Kauppinen i Wederlaks, det sednare premiet i form af insättning i Sparbanks- och Kapitalbildningsanstalt för Kauppinens ~~barn~~ yngsta fyraåriga son Uno Toivo. Detta förslag beslöt Bestyrelsen att vid instundande plenum förorda, sålunda att premiet åt Brigitta Kaitera skulle utgå med 20 mk och det åt Erik Kauppinen med 25 mk.

§ 8.

Sedan inkomna ansökningar om pris för ängsodling blifvit granskade, beslöt Bestyrelsen att för Sällskapet vid plenum den 3 november föreslå nedannämnda lägenhetsinnehafvare till erhållande

af följande pris för ängsodling, nämligen:

1) Bonden Fredrik Wilhelmsson å Pohjatalo i Niittukartano by af Lemo socken på grund af ett sålydande intyg:

Sign. A.

Etthundra (100) mark;

2) Bonden Elias Heribert Hintta å Hintta i Hinttala by af Suomusjärvi kapell på grund af ett sålydande intyg:

Sign. B.

Etthundra (100) mark;

3) Bonden Reinhold Hollo å Hollo rusthåll i Wesikoski by af Loimijoki socken på grund af ett sålydande intyg:

Sign. C.

Etthundra (100) mark; samt

4) Bonden Efraim Alfred Tuuppa å Tuuppa i Kaulonperä by af Pöytis socken på grund af ett sålydande intyg:

Sign. D.

Etthundra (100) mark.

Deremot ansåg sig Bestyrelsen icke kunna föreslå Bonden Karl Talonen Hulmi i Wesikoski by af Loimijoki socken till erhållande af pris, enär han redan 1878 blifvit belönad med ett ängsodlingspris af 200 mark och det till den nu ingifna ansökningen fogade intyget af godsegaren A. Wirzenius i Loimijoki vidhandengaf att sökandens jordbruk „under senare tider gått något tillbaka.

§ 9.

Den tidigare väkta frågan om införande af ett premieringssystem för hela jordbruk föredrogs af sekreteraren med uppläsande af ett skriftligt andragande, sålydande:

Sign. Premieringssystem.

Sekr. föreslå 100 mk.
Best. " der

Sign. A.

Uppgifter rörande ängsskötseln

och dermed sammanhängande förhållanden å nedanstående lägenhet, belägen i Niittukartano by och Lemo kommun:

Lägenhetens namn: Pohjatalo

Innehafvare: Fredrik Wilhelmsson

1. Huru länge har lägenheten skötts af nuvarande innehafvaren?

Svar: 14 år.

2. Huru många tunland odlad jord finnas å lägenheten? och huru mycket deraf utgöres af odlad kärrmark?

Svar: omkring 70 tld, ingen kärrmark.

3. Är vexel- eller koppelbruk infördt? och i så fall, har det skett genom nuvarande innehafvarens åtgärd? och när?

Svar: ett 8 skiftes koppelbruk är infördt af nuvarande innehafvaren, ehuru ännu ej fullt ordnadt. Hemåkrarne bebrukas dessutom i skildt vexelbruk.

4. Huru många tunland äro odlade med foderväxter? och begagnas dertill lämpliga slag samt hvilka?

Svar: 40 tunland äro odlade med alopecurus, timotej, klöfver och vicker, hvilka foderslag för tiden måste anses såsom de lämpligaste för lägenheten.

5. Befrämjas foderodlingen genom användande af gödningsämnen? och hvilka?

Svar: med synnerlig framgång har utom fållspillning, kompost och stallsgödsel användt benmjöl, Thomasslagg och chilisalpeter i jemförelsens stormängd.

6. Har nuvarande innehafvaren gjort uppodlingar för förökande af lägenhetens fodertillgång?

Svar: Ja circa 20 tunland ifrån grof björkskog.

7. Har han sökt uppnå samma resultat genom åkrars nedläggande till odlade ängar?

Svar: Ja i hög grad.

8. Eller har han i samma afsigt odlat grönfoder och rotfrukter?

Svar: ja vicker samt något rotfrukter.

9. Finnas å lägenheten goda naturliga ängar och äro de väl vårdade eller buskbeväxta och mosslupna?

Svar: endast en ringa areal höglandt mark utom icke odlingsbara sjöstrand.

10. Huru många häckar hö skördas i medeltal om året, så väl från artificiela som naturliga ängar?

Svar: 70 häckar artificielt och 20 häckar naturligt ängshö.

11. Säljes en större eller mindre del af foderafkastningen eller användes den helt och hållet till kreaturens utfodring?

Svar: En mindre del har sålts, men större delen utfodras till egna kreatur.

12. Huru många kor finnas å lägenheten? och äro de väl skötta samt utfodringen tillräcklig?

Svar: 13 välfödda kor utom 1 par oxar och nödigt antal ungnöt och kalfvar.

13. Säljes mjölken till något mejeri eller förarbetas den hemma? och, i sistnämnda fall, efter hvilken metod?

Svar: mjölken syras hemma och beredes af grädden godt smör, som förytras i Åbo.

14. Huru mycket föryttras af de olika slagen ladugårds- och mejeriprodukter?

Svar: circa 600 ℔ smör och 900 kannor surmjölk förytras till Åbo, utom hvad hemma försäljes i smärre poster

15. Skötes lägenheten med drift, omtanke och insigt?

Svar: drift och omtanke skönjes tydligt vid hemmanets skötsel

16. Hvilka omständigheter i afseende å jordbrukets bedrifvande och lägenhetens ekonomi i allmänhet kunna såsom förtjenstfulla anföras? och hvilka fel eller brister böra anmärkas?

Svar: lägenhetsinnehafvaren, som är känd såsom duglig jordbrukare och ifrig nyodlare, har föregått sina grannar med godt exempel i användande af artificiela gödningsämnen, har uppfört ett ändamålsenligt och tidsenligt inredt fähus, har uppbrutit och i nöjaktigt skick försatt en svårt odlad mark, har uträtat gamla krokiga tegar å bolåkrarne, men har ej sin mjölkhushållning tidsenligt ordnad.

17. I hvilket skick befinna sig lägenhetens ekonomibyggnader?

Svar: i nöjaktigt skick med undantag af ladugårdsbyggnaden, som är fullt ändamålsenlig.

18. Allmänna omdömen:

Svar: I betraktande af att jemförelsevis stora nyodlingar med kännbara uppoffringar gjorts af lägenhetsinnehafvaren, han har användt mycket gödningsämnen, odlat mycket foderväxter och efter förmåga sträfvat att förbättra sitt hemman kan han såsom uppmuntran vara förtjent af något utaf Hushållningssällskapets mindre pris för ängsskötsel.

Niitlukartano den 4 augusti 1890.

Uno Bremer med

biträde af hemmansegaren
Gustaf Johansson Munonen.

Ägn. Premieringssystem.

I afseende å på mig såsom föredragande ankommande yttrande rörande väckt fråga om att förändra den premiering för ångskötsel, som sedan 1876 egt rum vid Sällskapets årsmöten, till prisbelönande af hela välskötta mindre jordbruk, får jag för min del tillstyrka en sådan modifiering af ifrågavarande premieringssätt.

De förändringar af vilkoren för erhållande af ångsodlingspremierna samt af de till vederbörande sysslemans besvarande upprättade frågeformulärer, som tid efter annan vidtagits, hafva också redan syftat åt samma mål: att icke låta odlingen af fodervexter ensam utgöra föremål för bedömmandet, utan ställa prisens utgifvande och storlek i beroende af äfven andra omständigheter, utredande odlingens och hushållningens ståndpunkt i allmänhet på resp. sökandes lägenheter. Det vore således endast att taga steget fullt ut, om Sällskapet beslöte att uttryckligen öfvergå till en premiering af välskötta jordbruk, hvarvid alla sidor af ekonomin skulle i förhållande till deras vikt och betydelse tagas i betraktande. Sedan numera den del af statsanslaget af den 1 maj 1861, som står till Sällskapets förfogande och hvarifrån ångsodlingspremierna utgå, icke är af Kejserliga Senaten bestämd till dessa specificerade ändamål, möter ej heller från detta håll någon svårighet i afseende å förändringens genomförande.

Men om ett beslut härom fattas, så bör den nya premieringen organiseras, i syfte att möj-

liggöra samma principers följande vid de tilly
belöning anmälda lägenheternas bedömma
de samt dessas jämförande med hvarand
Derför borde icke allenast ett i detalj gående
program utarbetas, utan äfven själfva syneför
rättningarna verkställas, icke såsom hittills
en sysslaman här och en annan der, utan a
en kommission, hvaraf åtminstone en del
damöter skulle närvara vid samtliga syn
under samma år. För att möjliggöra detta
tan vederbörandes betungande med långa resor
samt utan att Sällskapets kostnader för syn
na blefve alltför högt uppdrifna, torde det
ra lämpligt att för hvarje år bestämma ett
visst område, hvarifrån ansökningar finn
inlemmas.

Detta har jag velat endast anty dnings
påpeka, utan att anse beslut derom bu
ra fattas. Ty enligt mitt förmenande bord
Sällskapet tillsätta en komité, som skulle utar
ta förslag till grunder för premieringen och
tet för dessammas verkställande, samt de
med sammanhängande detaljer, hvilket
slag skulle, efter det Bestyrelsen deröfver af
vist yttrande, underställas Sällskapets pröfnin
vid plenum i februari månad nästkomma
de år, så att den första premieringen af
jordbruk kunde ega rum redan under lopp
af år 1891.

Beträffande den föreslagna komiténs
mansättning vill jag endast framhålla att
borde insättas bl. a. någon Sällskapets ledam
som deltagit i de premieringar af välskötta
jordbruk, som under några år föranstaltats af Ög
liga Finlands Landtbrukssällskap, enär den vid d
samma vunna erfarenheten helt säkert vore komitén
till stor nytta.

I grund af hvad jag sålunda haft äran anföra
får jag härmed hemställa:

att Bestyrelsen måtte vid Plenum den 3 in=
stundande November föreslå, att premieringen för
ängsodling med detta år skall upphöra och från och
med 1891 ersättas med prisbelöning af i sin helhet
välskötta mindre landtbruk; samt

att Bestyrelsen likaledes ville föreslå tillsät=
tandet af en komité, som egde att till nästa ple=
num inkomma med förslag till organisation af
sagda premiering samt fullständigt program för
densamma.

Åbo den 1 November 1890.

W. J. Rambäck

hvarefter Bestyrelsen beslöt att vid plenum den 3 dennes förorda bifall till sekreterarens klämmar, till hvilka Bestyrelsen fogade ett ytterligare förslag att nämligen den föreslagna komitén skulle sammansättas af Sällskapets sekreterare såsom ordförande samt landthushållarene Oskar Alftan i Kalikko och Axel Wirzenius i Loimijoki såsom ledamöter.

§ 10.

Följande anbud å förlagsrätten till den af Sällskapet föranstaltade nya finska öfversättningen och bearbetningen utaf 1ste delen af Lehrbuch der landtbruks praktika hade inkommit, nämligen:

a) Från bokförläggaren Werner Söderström i Borgå 2000 mk kontant samt 300 inbundna exemplar à 4 mk;

b) Af Hr Weilin & Göös i Helsingfors 100 mk pr tryckark i oktavformat;

c) Af Satakunta bokhandel i Björneborg alternativt 1200 mk i ett för allt eller 60 mk för tryckark; samt

d) Från Förlagsaktiebolaget Otava i Helsingfors 1000 mk kontant och 200 häftade exemplar af boken à 3 mk.

Då vid pröfning af dessa anbud framgick, att hr Werner Söderströms vore det i ekonomiskt afseende fördelaktigaste likasom äfven dennes föregående förläggareverksamhet syntes erbjuda de största garantier för arbetets framtida spridning, beslöt Bestyrelsen att antaga detta anbud samt förty framdeles uppgöra kontrakt med hr Söderström om ifrågavarande förlagsrätts öfverlemnande till honom. Härom skulle anmälan göras vid instundande plenum.

§ 11.

Sekreteraren anmälte att de af häradshöfdingen Karl Arrhenius utlofvade clichéerna till det i föregående paragraf omtalade arbetet numera ankommit jämte bref från J. Arrhenii förlagsbokhandel i Stockholm, hvaraf framgick att sändningen utgjordes af 35 st. clichéer och stockar till samtliga bilder i Landtbrukspraktikans 5te upplaga med undantag af bilderna Nris 21 och 25, hvilka borde kunna erhållas från firman Carl Jacobsén & Co filial i Finland. Detta meddelande föranledde icke för närvarande till någon åtgärd.

§ 12.

I skrifvelse af den 20 sistlidne oktober hade godsegaren Ernst Kingelin jämte särskilda andre utsedde representanter för Lempälä, Wesilaks och Tottijärvi, Birkala och Ylöjärvi samt Kangasala Landtmannagillen hos Finska Hushållningssällskapet anhållit om ett anslag af Sjuhundra (700) mk om året i tre års tid från Sällskapets Ahlmanska fond för anordnande af ambulatorisk undervisning uti mejerihandtering i de kommuner, som höra till området för nämnda gillens verksamhet, äfvensom i Messuby och Teisko, i händelse dessa sistnämnda kommuner önskade förena sig om det ifrågavarande företaget. Till denna ansökan var bilagd ett protokoll af följande lydelse:

Sign. Pöytäkirja.

Efter öfverläggning beslöt Bestyrelsen hemställa ärendet till plenii afgörande samt att för sin del förorda bifall till ansökningen med vilkor att den för ordnandet af förenämnda undervisning tillsatta Bestyrelsen årligen till Sällskapet skulle ingifva icke allenast redovisning öfver

Sign. Pöytäkirja.

Pöytäkirja, tehty Lempäälän, Wesilahden ja Tottijärwen, Pirkkalan ja Ylöjärwen sekä Kangasalan Maanmiesseurain asettaman waliokunnan kokouksessa Tampereella lokakuun 20 päiwänä 1890. Kokouksessa oli saapuwilla maanwiljelijät E. Kingelin, Lempäälästä; J. A. Peltonen ja A. Lindroos, Wesilahdelta; K. Leuku ja K. Hennäri, Pirkkalasta; K. Mäkkylä, Ylöjärweltä sekä K. Jawela, Kangasalta.

1 §.

Puheenjohtajaksi walittiin herra E. Kingelin ja pöytäkirjaa tekemään pyydettiin sanomalehdentoimittaja K. Wiljakainen.

2 §.

Otettiin keskusleltawaksi Wesilahden, Lempäälän ja Tottijärwen Maanmiesseuran nostama kysymys kiertäwän karjanhoidon neuwojan hankkimisesta kolmelsi wuodeksi yllämainittujen kolmen seuran piiriin, jota kysymystä walmistamaan ja ratkaisemaan waliokunta oli walittukin. Waliokunnan kaikki saapuwilla olewat jäsenet oliwat yksimieliset tämänlaatuisen neuwojan tarpeellisuudesta, koska kokemus on osoittanut, että yksityisten maitotaloudelle ei wät kylämeijerit näin kaupungin rinnassa ole olleet sowelijaat. Paraan tulon tuottaisi täällä karjanhoito siten, että maito ja woi wähitellen tuotaisiin kaupunkiin myytäwäksi; waan kelwataksensa hywästi kaupaksi tarwitsisi niiden olla puhdasta ja laadultaan hywää. Karjan huolellinen ja tarkoituksenmukainen ruokkiminen ja hoito sikä maidon järjellinen ja puhdas liikutteleminen ja woiksi walmistaminen on siis se taito, jota paikkakunnalla tarwittaisiin jokaisessa taloudessa. Waan kun pienempäin maanwiljelijäin ja torpparien ei kannata palkata warsinaisen meijerikoulun käynyttä karjakkoa eikä meijerinhoitajatarta, niin woisi parannus parhaiten koitua jokaiseen taloutsen, jas kussakin kunnassa wuorousa jälkeen työskenteli-

si täydellisen meijerikoulun neuwoja pitäen pari kuukautta paikassaan jonkunlaista käytännöllistä meijerikoulua. Neuwojanantajan tulisi pitää koulua ympäri wuoden paitsi kahtena kesäkuukautena, jolloin hänen olisi annettawa neuwoja yksityisille, jotka sitä tarwitsisivat ja halnawat, ja puolen kuukauden ajalla talwella, jolloin joutumpyhäin tähden koulutoimi lepäsi. Koulupaikassa saisi oppilaja eli neuwoja wapaan asunnon, lämmön ja walon, waan rawinnosta saisi hän itse pitää huolen. Palkkaa saisi hän wuodessa 700 markkaa. Yksityisten neuwojana ollessaan saisi hän myöskin rawinnon jotka hyydin toimipaikkaansa.

38.

Koulun kannattamiseksi ja neuwojan palkkaamiseksi päätettiin pyytää K. Talousseuran hoidossa olewista ~~war~~ ehtmanin waroista 700 markkaa wuodessa 3 wuoden ajaksi, jonka ajan koulu koetteeksi olisi waikuttamassa. Seuranpyynnön teke koululle walittu johtokunta ynnä eräsitä yksityisiä ja Teiskon kunnan walitsemat asiamiehet, jos nämä kunnat halnawat yhtyä koulupiiriin.

48.

Koulun toimenpanemista ja sen hoitoa warten walittiin johtokunta, jolle tarjoukset koulupaikasta sekä pyynnöt yksityisestä neuwomisesta owat tehtäwät. Johtokunta määrää oppikaudet jotka ne henkilöt, jotka pitäkin koulutwaoroa tarkastawat. Neuwojan toimen jälkeen listaa johtokunta naispuolisten hakukelwollisten haettawaksi ja walitsee heistä kyhäneuwojan kolmeksi wuodeksi

58.

Walittiin johtokuntaan Hattulan kunnasta jäsen ja warajäsen, jotka pysywät toimessaan kolme wuotta. Johtokunta on päätöswaltainen, jos $\frac{2}{3}$ jen jäsenistä on saapuwilla. Puheenjohtajan walitsi johtokunta keskuudestaan sekä rahaston hoitajan. Hra E. Kingelin waltuutettiin pitämään huolta johtokunnan kokoonkutsumisesta ja asiainpyynnöstä. Ehdotuksen tulimat johtokuntaan wastaiksi: Lempäälästä E. Kingelin warsinaiseksi ja J. Richter-Sastamalta warajäseneksi; Wesilahdelta J. A. Pelttonen warsinaiseksi ja K. Ylisisto waraj~~ä~~seneksi; Tottijärweltä N. Uotila warsinaiseksi ja ~~E. Kerppola~~ K. Pouhka waraj~~ä~~seneksi; Pirkkalasta K. Lenku warsinaiseksi ja K. Hounäri waraj~~ä~~seneksi; Ylajärweltä K. Mäkkylä warsinaiseksi ja K. Ollila waraj~~ä~~seneksi; Hangasalta K. Tawela warsinaiseksi ja E. Kerppola waraj~~ä~~seneksi.

68.

Pöytäkirjan tarkastajiksi walittiin K. Tawela ja K. Lenku.

Pöytäkirjan wakuudeksi:

K. Wiljakainen.

Tarkastettu ja oikoaksi hawaittu.
Tampereella 21p. Lokakuuta 1890.

Kaarle Tawela. Kaarle Lenku.

07
203.

medlens användande, utan äfven berättelse öfver det sätt, hvarpå undervisningen under det förflutna året varit organiserad och bedrifvits samt öfver andra dermed sammanhängande omständigheter, hvilka kunde lända till bedömande af företagets framgång och nytta.

§ 13.

Sekreteraren anmälte att han numera fullgjort de honom af Bestyrelsen gifna uppdragen att inspektera slöjdundervisningen i de af Sällskapet understödda folkskolorna i de s. k. Ahlmanska socknarne samt att taga reda på det skick, hvari vården på Gabriel Ahlmansgraf å Messuby gamla kyrkogård befunne sig. Härjämte uppläste sekreteraren en deröfver uppsatt berättelse, sålydande:

Sign. Ahlmanska skolor.

Sedan med anledning af de särskilda delarne af denna berättelse öfverläggning egt rum, beslöt Bestyrelsen:

a) att meddela folkskoldirektionen i Ylöjärvi sekreterarens anmärkningar rörande skolan i denna kommun i afseende å vidtagande, så vidt ske kunde, af nödiga förbättringar, hvarvid Bestyrelsen ville särskildt framhålla det oafvisliga behofvet af hyfvelbänkarnas förökande;

b) att affordra folkskoledirektionen i Birkala förklaring öfver sekreterarens anmärkningar, så vidt de rörde förhållandena i Birkala folkskola;

c) att i skrifvelse till distriktsinspektorn för folkskolorna i Tavastehus län, seminarielektorn Olai Wallin anhålla om dennes yttrande angående slöjdundervisningens bedrifvande

i Birkala och Teisko folkskolor, åfvensom

d) att till gifvarum öfverlemna frågan om Ahlmanska gräfvens restaurering, hvarvid de af sekreteraren föreslagna åtgärderna skulle förordas.

§ 14.

Med anledning af en till Bestyrelsen inkommen skrifvelse af föreståndaren för Sällskapets Kemiska och Frökontrollstation med hemställan om utverkande af tillstånd till förändring af de mjölundersökningar som enligt K. Senatens föreskrift böra å stationen utföras, beslöt Bestyrelsen att till Handels och Industri Expeditionen i K. Senaten anhålla om skrifvelse af följande lydelse:

"I skrifvelse af den 31 maj 1889 har Expeditionen förordnat om anställande vid Finska Hushållningssällskapets härvarande Kemiska och Frökontrollstation under åren 1889, 1890 och 1891 af jämförande undersökningar af finskt och ryskt rågmjöl i afseende å hvarderas relativa bröd- och näringsvärde. Sådana undersökningar egde sedermera rum hösten 1889 och af resultaten hvilka af stationens föreståndare enligt föreskrift meddelats föreståndaren för agrikultur- och handelskemiska laboratorium i Helsingfors och för hvilka dessutom redogöres i den tryckta berättelsen öfver stationens verksamhet 1889, hvaraf Sällskapets Bestyrelse haft äran tillsända Handels och Industri Expeditionen fem exemplar, framgår såsom otvifvelaktigt att det ryska mjölet i afseende å näringsvärde samt det deraf bakade brödets kvalitet är det finska mjölet öfverlägset. Då nu detta framgick till full evidens af de 1889 anstälda undersökningarna, så att ingen anledning förefinnes att antaga möjligheten af olika resultat af förnyade dylika analyser, så synes un-

Sign. Ahlmanska skolor.

Berättelse

öfver verkställd inspektion af slöjdundervisningen i de af K. F. Hushållningssällskapet understödda folkskolorna i de s.k. Ahlmanska socknarne.

Den mig af Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet i antydt afseende uppdragna inspektionsresan är numera verkställd; dock har jag derunder icke besökt folkskolan i Lempäälä, af orsak att jag hade varit nödsakad dröja tvenne dagar längre på resan, för att kunna öfvervara en slöjdlektion i sagda skola och ett besök derstädes på annan tid varit lönlöst, enär folkskolan, efter en föregången småbarnskolekurs, först dagarne före min resa börjat sin egentliga verksamhet med dertill hörande slöjdundervisning, hvarför några af elevera förfärdigade arbeten ännu ej funnos, för att tjäna till ledning för bedömmandet af slöjdundervisningens halt. Jag skulle dock naturligtvis hafva förlängt min resa med de antydda tvenne dagarna, om jag hade ansett sådant medföra närmvärd nytta eller vara erforderligt. Men då slöjdundervisningen, såsom jag redan nämnt just vidtagit, hade jag vid en undervisningstimme icke kunnat bedöma något annat än lärarens metod att meddela de första grunderna. Och lärarens metod och förmåga äro mig förut bekanta. ~~Läraren~~ I Lempäälä skola fungerar nämligen fortfarande samma lärare, O. F. Öhling, som redan vid min senaste inspektionsresa 1886 var anställd vid skolan och som genomgått Jyväskylä seminarium samt sedermera på Hushållningssällskapets bekostnad en slöjdkurs vid

Nääs slöjdlärareseminarium i Sverige. Denna lärare likasom öfriga slöjdundervisningen rande förhållanden i Lempälä skola kun redan i berättelsen om min förra inspektionsres ganska väl vitsordas, och då jag af skoldirekti nens ordförande dessutom inhemtat, att sa skild slöjdlokal inredts i det nya skolhus, so 1886 var under byggnad, samt att skolan förråd af redskap och verktyg, hvilket allar dan vid mitt besök derstädes 1886, var bättre fö sedt än de öfriga skolornas, yttermera blifvit ökadt, ansåg jag besöket i Lempälä icke erfo derligt, i thy att man äfven derförutan kun sluta till att slöjdundervisningens ståndpun derstädes är tillfredsställande.

Hvad sedan beträffar de öfriga skolorna, m hvilka jag i berättelsen om min senaste insp tionsresa hade anledning göra många och d vis ganska svåra anmärkningar, må först allmänhet sägas att öfverallt större eller min förändringar till det bättre egt rum, så att, ven om anmärkningar ännu kunna och ra göras, slöjdundervisningen i resp. skolor i v da högre grad än 1886 motsvarar de anspra som på dem kunna ställas. Dock äro förha dena i Birkala skola ännu långt ifrån til fredsställande, om också der några framsteg gjort oefterrättlighetstillståndet 1886.

Den skola, som mest gått framåt är de Kangasala, der slöjdundervisningen 1886 var hög grad underhaltig, men nu är fullkomlig mönstergill. Kommunen har icke allenast fo gjort de föreskrifter, hvilka Bestyrelsen med an ning af inspektionen 1886 fann nödigt medd folkskoledirektionen, utan har derutöfver på ett f

kommunen och skoldirektionen lika hedrande sätt vidtagit åtgärder och gjort uppoffringar, för att bringa skolan i bästa möjliga skick. – Der finnas nu tvänne från folkskollärareseminarium utexaminerade lärare, af hvilka slöjdläraren tillika undervisar i naturvetenskaperna och sång. Derigenom har det möjliggjorts att i afseende å slöjden dela eleverna i två afdelningar (äldre och yngre), hvilka undervisas särskildt, hvardera afdelningen sex timmar i veckan. Läraren i slöjd Erik Ahola, som genomgått Kymölä seminarium, föreföll mig vara lika intresserad som kunnig i sitt fack. Undervisningen, som syntes bedrifvas så strängt metodiskt som möjligt är, samt den ordning i afseende å verktygens begagnande och återställande, hvartill eleverna tillhöllos, lemnade ett mycket godt intryck. I slöjdsalen, som är ljus och rymlig, voro tio större och mindre nya och ändamålsenliga hyfvelbänkar, deraf flere dubbla, uppstälda. Vidare finnes en från Kymölä på beställning levererad lätt och ändamålsenlig svarf, till hvilken kan apteras en praktisk borstbinderiapparat från samma seminarium (lektor Mäkinen). Borstbinderi har dock hittills icke utgjort föremål för undervisning. Samlingen af hyflar och andra verktyg är ganska rikhaltig och uppställd i ett särskildt skåp. Utom den af K. F. Hushållningssällskapet förärade modellkollektionen finnes ett antal slöjdmodeller från Kymölä, hvarjämte såsom undervisningsmedel begagnas ritningar och synnerligen praktiska i papp utskurna mönster. Färgämnen och fernissor saknades ej heller. På min fråga, huru det var ställdt med slöjdvirket, meddelade läraren att

han hittills i allmänhet varit hänvisad att ta-
ga sådant från vedlidret, men att skoldirektio-
nen numera på hans framställning för skolans
behof beställt ett parti bräder af olika träslag, som
i dagarne väntades. Ahola höll på med att upp-
göra ritning och förslag till utbyggnad af slöjd-
salen, hvarigenom den blefve stor nog att ~~att~~ in-
rymma minst 20 hyvelbänkar, och han betvifla-
de ej att skoldirektionen skulle understöda förslaget.

Kangasala skola befinner sig sålunda, hva-
slöjdundervisningen beträffar, uti ett – jag tvekar
ej att säga det – utmärkt skick.

I Messuby för några år sedan inrättade folk-
skola, som jag nu för första gången besökte, fin-
nes utom den präktiga skolbyggnaden, en min-
dre byggnad, innehållande bl. a. en rymlig slöj-
sal, som tillika begagnas till gymnastiklokal.
Här finnas fyra stycken nya hyfvelbänkar, alla
dubbla samt öfriga verktyg till behöfligt antal.
Svarf finnes ännu ej, men en sådan är besta-
från Jyväskylä seminarium, derifrån den und-
hösten är att förvänta. Läraren Thomas Ikonen
är utgången från Jyväskylä seminarium, och g-
nomgick, såsom Bestyrelsen torde påminna sig
sommaren 1889 på Sällskapets bekostnad, slöjdku-
å Nääs, derifrån han medfört en del modell-
hvilka användas vid undervisningen jämte de
af Hushållningssällskapet till skolan förärade
slöjdmodell-kollektionen. Undervisningstimmar-
i slöjd äro endast 5 i veckan och något särskild-
virke för skolans behof är ej anskaffadt.

Då de under denna termin utförda elev-
betena äfvensom en del kvarliggande arbeten fr-
senaste läseår vittnade fördelaktigt om lärarens fr-
måga, ehuru denna under den undervisningsti-

me jag öfvervar icke så framstod, som lärarens i
Kangasala, samt då jag anmodade Ikonen att
för skoldirektionen framhålla, att hyvelbänkarnes
antal borde något ökas, särskildt slöjdvirke anskaf-
fas samt timfördelningen i skolan ordnas så att
6 timmar i veckan (likasom i de öfriga skolorna)
blefve disponibla för slöjdundervisningen, torde, då
skäl till mera graverande anmärkningar ej före-
kommit, någon särskild skrifvelse till folkskoledi-
rektionen med anledning af den verkstälda in-
spektionen icke vara af behofvet påkallad.

I Ylöjärvi voro bristerna i slöjdundervisnin-
gen mera påfallande, ehuru många förbätt-
ringar vidtagits sedan 1886. I öfverensstämmel-
se med Bestyrelsens då gjorda påminnelser ha-
de ett särskildt slöjdrum inredts i det nya, pryd-
liga skolhuset, men rummet var alltför litet,
så att trängseln der var stor. Vidare hade folk-
skoledirektionen af Bestyrelsen uppmanats att ö-
ka förrådet af redskap och verktyg, hvilket efter-
kommits så till vida att en ny dubbel hyfvel-
bänk tillkommit till de två uråldriga enkla, som
funnos redan 1886 och numera blifvit så godt som
oanvändbara, i synnerhet den ena, – en äldre svarf-
stol inköpts, hvilken dock var alltför tung att använ-
das af barn, i det utom den svarfvande två ele-
ver måste trampa för att hålla den i gång, samt
en ganska fullständig kollektion af verktyg för trä-
slöjd anskaffats. Bestyrelsen hade slutligen ock-
så förständigat skoldirektionen att tillhålla slöjd-
läraren, som då var en „byggmästare," att förbättra
sin undervisningsmetod, och i detta afseende hade
allan rättfärdighet blifvit uppfyld, i det numera slöjd-
undervisningen handhades af en från Jyväsky-
lä seminarium utgången lärare, vid

namn Grönlund*), som visade sig med de till buds stående medlen kunna åstadkomma jämförelsevis goda resultat samt framför allt hos eleverna väcka intresse för slöjden.

Ehuru Ylöjärvi skola åtnjuter mindre anslag än de öfriga af Sällskapet understödda skolorna, och anspråken från Sällskapets sida torde böra i förhållande dertill reduceras, så anser jag dock att Bestyrelsen borde ytterligare uppmana skoldirektionen att anskaffa flere hyfvelbänkar, ty bristen på sådana utöfvar ett ganska menligt inflytande på undervisningens systematiska gång, i det närmaste de elever, som icke få rum vid hyfvelbänkarne, då sådant skulle erfordras, måste sysselsättas med annat arbete, hvarigenom den antagna serien afbrytes och flere eller färre bänkar i denna öfverhoppas. Redan i Messuby erkände läraren att det otillräckliga antalet hyfvelbänkar, vid hvilka dock samtidigt åtta elever kunde arbeta, medförde antydda olägenhet. Huru mycket mera måste då undervisningen i systematiska gång af antydda orsak störas i Ylöjärvi skola, der endast fyra (eller rättare tre) elever hade plats vid hyfvelbänk. Det är visserligen sant att utrymmet i slöjdsalen är knapt, men om de trenne ganska skrala bänkarne, som äro onödigt stora, kasserades, så skulle i deras ställe nog tre nya, mindre dubbelbänkar få plats, hvarigenom åtta elever kunde samtidigt ställas vid hyfvelbänkarne. Enligt min mening borde skoldirektionens uppmärksamhet afse

*) År 1886 var Ylöjärvi folkskola en sämskola, som stod under ett fruntimmers ledning. Der finnas skilda afdelningar för flickor och gossar, hvilka sistnämnda erhålla undervisning af ofvannämnda Grön-

fästas på slöjdrummets otillräcklighet och på nödvändigheten att anskaffa lämpligare verke, är det som allt fortfarande tages från vedlidret.

Birkala folkskola står, såsom jag redan anfört, betydligt under alla de öfriga skolorna, likasom äfven fallet var 1886. Efter inspektionen sistnämnda år förständigades folkskoledirektionen, vid äfventyr af det nu Ahlmanska fondens beviljade slöjdanslagets indragning, att låta upplåta särskild slöjdverkstad, att anställa annan, kompetent slöjdlärare samt att komplettera skolans förråd af redskap och verktyg. Sedermera har Bestyrelsen blifvit underrättad om att dessa föreskrifter blifvit uppfylda; men att sådant skett på det mest nödtorftiga sätt, erfor jag vid den mannställda inspektionen. Hvarken kommun eller folkskoledirektion synas vara besjälade af intresse för sin skola, dess utveckling och förkofran; och de obetydliga uppoffringar, som sedan 1886 gjorts för slöjdundervisningens förbättrande hafva påtagligen föranledts hvarken af insikten om föreliggande brister eller af god vilja att för skolans och kommunens bästa afhjelpa dessa, utan endast af beräkningen att icke gå miste om ett anslag, hvars hela belopp, hvarken före eller efter 1886, synes hafva blifvit användt till det dermed afsedda ändamålet — hvarom mera längre fram.

Bestyrelsens förenämnda föreskrifter hafva på följande sätt blifvit fullgjorda:

Uti en äldre inred den gamla skolstugan belägen byggnad, som länge hafva blifvit till kommunen öfverlemnad såsom gåfva, är en liten stuga använd till slöjdrum. Uti detta rum, der snygghet och ordning täfla med trångsedan, der resterna af gamla tapeter hänga kvar här och der på väggar-

na och en stor ostruken tegelspis, gammal och lap-
pad, upptager en betydande del af det knappa ut-
rymmet, arbeta ett par tiotal gossar så godt som i
knäna på hvarandra. Enligt föreskrift är således
ett särskildt slöjdrum anskaffadt, men att detta
sådant det nu är, skulle erbjuda väsentliga för-
delar framför förhållandet 1886, då slöjdunder-
visningen bedrefs i sjelfva lektionsrummet, är in-
galunda ställdt utom tvifvel. Ny slöjdlärare är
också anställd, nämligen en snickaregesäll, som
till slöjdtimmarna kommer dit ut från sin verk-
stad i Tammerfors. Om denne också förstår sin sak
bättre, än den gamle läraren i skolan, Puupponen,
som 1886 hade på sin anpart äfven slöjdunderviss-
ningen, hvarom han hade föga begrepp, så mot-
svarar den förres kompetens som lärare dock in-
galunda nutidens anspråk eller lärareförmågan
hos slöjdlärarena i de öfriga af Sällskapet under-
stödda skolorna i de s. k. Ahlmanska socknarne. Ko-
pletteringen af skolans förråd af redskap och verk-
tyg har skett medelst anskaffandet af en dub-
bel hyfvelbänk till de två gamla enkla, som fun-
nos 1886, inköpet af en ytterst opraktisk, gammal
och dålig svarf, som erhållits för några mark,
samt förökandet af antalet hyflar och hand-
verktyg, så att af dessa sistnämda numera fan
ett jämförelsevis sorteradt förråd.

Mycket är sålunda icke gjordt af Birkala kom-
mun, för att få bibehålla slöjdanslaget från Ahl-
manska fonden. Men hvad värre är, beror så-
dant synbarligen af bristande god vilja, ty mi-
ra skulle lätteligen kunnat gjöras, om det fun-
nits så mycket intresse för skolan, att det väg-
mera i vågskålen än en oförlåtlig sparsam-
hetsanda. Detta särskildt hvad beträffar slöjd-

rummet. I samma byggnad och samma för-
stuga som detta finnes nämligen ett två à
tre gånger större rum, som står tomt och o-
användt. Hvarföre har ej denna sal blifvit ap-
terad till slöjdverkstad i stället för den förut
nämda trånga stugan? Svaret är betecknan-
de. För att blifva varmt och dragfritt och så-
lunda för ändamålet användbart hade ny
kakelugn och en del andra reparationer blif-
vit erforderliga, under det att rummet, som
nu användes till slöjdverkstad, ansågs behöfva
endast litet murbruk till spiselns lappning!

Detta knussel, jag kan ej begagna ett lin-
drigare uttryck, är så mycket oförsvarligare, som
folkskoledirektionen väl hade bort kunna ut-
föra antydda remontarbeten med det till dess
disposition stälda slöjdanslaget från Hushållnings-
sällskapet, hvars årliga belopp utgjort 300 mark.
Ty hela denna summa kan tydligen icke
hafva åtgått för det bestämda ändamålet.
Då nämligen läraren, enligt egen uppgift, åt-
njutit i årligt arvode endast 125 mark och om
öfriga årliga kostnader för eldning m.m. be-
räknas till drygt taget 50 mark, så har åtmin-
stone sedan 1886 årligen uppstått ett öfverskott
af 125 mark. Detta öfverskott för 1886 vill jag an-
taga hafva användts till ofvan omtalade för-
ökning af skolans redskap och verktyg. Men i
alla händelser borde från de fyra åren 1887-
1890 en besparing af 500 mark förefinnas, så
framt ej medlen, såsom jag befarar, tvärt emot
den vid anslagets beviljande fästade bestäm-
ningen, användts till att minska kommu-
nens utgifter för folkskolan i öfrigt, hvilket in-
galunda af Hushållningssällskapet afsetts.

På grund af antydda omständigheter anser jag slöjdundervisningen uti Birkala folkskola ej ens efter de partiela förbättringar, som vidtagits efter 1886 års inspektion, vara i det skick att den är förtjänt af det understöd, skolan för sagda undervisning åtnjuter från Sällskapets Ahlmanska fond. Det synes mig dessutom vara för Sällskapet nedsättande, att särskildt omhulda en skola, som, åtminstone med afseende å slöjdundervisningen, mer sannolikt än den i övrigt, står under folkskolornas i landet medelnivå.

Förderskull anser jag ett strängt förfarande från Sällskapets sida vara på sin plats gent emot Birkala, sin skola så föga vårdande kommun, och borde Sällskapet förty

antingen utan vidare efter nu löpande läsears slut indraga det bidrag af 300 mark till slöjdundervisningens främjande, som år 1886 tilldelats Birkala folkskola "tillsvidare" och med vilkor att undervisningen sköttes på tillfredsställande sätt;

eller och förständiga folkskoledirektionen att inseda det förut omnämnda obegagnade stora rummet till slöjdverkstad och förse denna med minst fyra dubbla, tvåvelbänkar, eller motsvarande större antal enkla, för ändamålet lämpliga och i godt skick varande hyfvelbänkar äfvensom en ordentlig skolsvarf och verktyg i mån af behof; att såsom lärare i slöjd anställa en fullt kompetent, i ledning af pedagogisk slöjd förfaren person; att verkställa dessa föreskrifter skyndsamt och senast till början af nästa läsår, hösten 1891; samt att framdeles ovilkorligen använda hela slöjdanslaget till slöjdundervisningens främjande och derstöfver

för hvarje år afgifva specificerad redovisning.

Skulle första alternativet af Sällskapet föredragas, så kunde den indragna summan af 300 mk öfverflyttas på Teisko folkskola, der enligt mig meddelade uppgifter slöjdundervisningen skall vara oklanderlig, hvilket äfven framgår af den omständigheten, att slöjdarbetena från denna skola blifvit vid folkskoleområdet i Tavastehus förliden sommar prisbelönade med samma pris som elevarbetena från skolan i Messuby.

Innan det af mig föreslagna strängthetsåtgärderna mot Birkala folkskola vidtagas, torde rättvisan fordra, att folkskoledirektionens förklaring öfver mina anmärkningar infordras, liksom Bestyrelsen, för större säkerhets skull kunde begära vederbörande folkskole-distriktsinspektörs uttalande om slöjdundervisningen rörande förhållanden uti folkskolorna i Birkala och Teisko.

Uti min inspektionen af slöjdundervisningen i de uti Sällskapet understödda folkskolorna i de s.k. Ahlmanska socknarna, hade jag erhållit uppdraget att äfven taga kännedom om det tillstånd, hvari vården på assessor Gabriel Ahlmans graf å Messuby kyrkogård befinner sig samt att, om behof deraf synes förekomma, föreslå åtgärder från Sällskapets sida till grafvens iståndsättande.

Med anledning häraf får jag meddela, att Ahlmans graf befinner sig på den äldre, numera icke begagnade kyrkogården, der bland ojämna, med mossa och gräs öfverväxta grafkullar, från hvilka minnesmärkena, med undantag af några multnande, lutande träkors, längesedan försvunnit, den sten, som rests på Ahlmanska grafven, ensam står hög och upprätt, synlig ända till landsvägen.

Vården, ett granit monument, består af tvänn
stenar, en liggande sockelsten och en upprättstående
de, försedd med inhuggna inskriptioner på hvar
dera sidan samt ofvantill prydd med en hvit mo
mor urna med „öron" af jern. Alltsammans är oskad
dadt, med undantag af att urnans ena öra loss
nat från sitt nedra fäste, men bär dock tydligt
vittne om fullkomlig saknad af omvårdnad. Så
väl stenarne som urnan äro öfverallt tjockt mo
belupna, så att urnans material var svårt att
taga reda på och stenens inskriptioner delvis o
möjliga att dechiffrera. Den på norra (?) sidan be
fintliga kända, kuriösa inskriften – om huru hin
melrikets port öppnades och herr Assessor Gabriel
Ahlman inträdde i oförgängligheten efter att
i så och så många år, månader och dagar hä
va på jorden uppfylt sin bestämmelse, – var de
tämligen läslig, hvaremot jag ej fick fullständig
reda på innehållet af inskriften på den motsö
ta sidan. Så mycket kunde jag dock finna a
vården blifvit rest af en „vän", hvars saknad u
talas i samma bombastiska stil, som karakt
riserar den nyss anförda inskriptionen.

Kullen, på hvilken stenen står, har af t
den blifvit ojämn och under stenen har jor
den – synbarligen redan för många år s
dan – litet rasat, så att ett hål bildat su
som från nära midten af ena långsidan st
ker sig under grafven. Detta ras har, emedan
det skett midt under stenen, icke rubbar
vårdens ställning – åtminstone kunde jag
upptäcka någon märkbar lutning af densamm
– men om marken derunder ytterligare skul
rasa, så aflöper det helt säkert icke lika lyck

Ehuru nu vården icke är upprest af Hu

hållningssällskapet utan af enskild person samt
är försedd med de märkvärdiga inskriptionerna, tor
de Sällskapet dock hafva anledning att för fram
tiden taga monumentet i sin vård samt först
och främst försätta det i putsadt och prydligt skick.
I sådant afseende får jag föreslå:

att sjelfva grafkullen fylles, så att ras icke
vidare är att befara, samt jämnas, torflägges och
omgifves af ett järnstakett;

att vården putsas och befrias från mossa
samt inskriptionerna med svart färg (såsom me
ra hållbar än guld och dessutom mera öfverens
stämmande med vårdens ålder och den ensliga
omgifningen) göras tydliga, hvarjämte naturligt
vis urnans lossnade öra fästes; samt

att Sällskapets ombudsman i 29de distrik
tet godsegaren, jur. kand. Nils Idman å Hattan
pää anmodas draga försorg om utförandet af
förestående arbeten på Sällskapets Ahlmanska
fonds bekostnad.

Några planteringar på grafven anser jag
mig icke böra föreslå, emedan jag befarar att
desammas underhållande i vårdadt skick svår
ligen skulle låta sig göra, och vanskötta plante
ringar synas mig vida sämre än en jämn
gräsbevuxen kulle.

Åbo den 20 oktober. 1890.

Ernst Rönnbäck

Best. 1/11 90 – 3.

dersökningarnas forstsättande i det af Expeditionen i ofvan åberopade skrifvelse af den 31 maj 1889 angifna syftet öfverflödigt. Men i sin förut nämda berättelse för förlidet år har härvarande Kemiska stations föreståndare, ingeniören Ernst Löthner äfven framstält några antaganden om de möjliga orsakerna till det finska mjölets underlägsenhet, för hvilkas pröfning ytterligare undersökningar i direkt syfte att finna och bevisa dessa orsaker kunde vara af gagn för utredande af frågan om möjligheten af och sättet för höjandet af det finska mjölets brödvärde.

På grund häraf får Bestyrelsen ödmjukast hemställa att de föreskrifna mjölundersökningarna framdeles finge utföras i det förändrade syfte, som Bestyrelsen ofvanföre angifvit."

§ 15.

En af förre folkskoleläraren Henrik Abrahamsson i Masku ingifven ansökan om anslag för hållande af populära föredrag om metersystemet ställdes på cirkulation.

§ 16.

Föreståndaren för Tuorla jordbruksskola forstmästaren M. von Haartman hade inlemnat en sålydande skrift:

Sign. Tuorla.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen medelst skrifvelse anmoda forstmästaren von Haartman att på Sällskapets vägnar meddela Tapala en allvarlig varning samt för honom uttala Sällskapets bestämda ogillande af hans öfverklagade förhållande i skolan. Och då Sällskapet icke kunde finna det med sina syften förenligt, att bereda kostnadsfri undervisning åt ~~elever~~ perso-

ner, hvilka icke genom ett godt uppförande och samvetsgrann flit gjorde sig deraf förtjänta, beslöt Bestyrelsen tillika berättiga forstmästaren von Haartman, att, i händelse Tapala efter denna varning icke rättade sig, honom utan vidare omgång från skolan skilja, som hvilken åtgärd, i händelse sådan blefve vidtagen, Bestyrelsen sedermera borde erhålla underrättelse.

§ 17.

Sekreteraren anmälte att examen vid mejeriskolan å Kiurila egt rum den 28 nyssvikne oktober och hade Bestyrelsens representant vid tillfället, godsegaren R. Hedenberg, derom inlemnat ett skriftligt uttalande, som upplästes sålydande:

Sign. Hedenberg.

Detta meddelande föranledde icke till någon åtgärd.

§ 18.

Till Sällskapets ombudsman i 3dje distriktet, efter kollegan O. Meenius, som afsagt sig uppdraget, utsågs v. e. sekreteraren i Vasa läns landtbruksSällskap, bostallsinspektören August Malm, hvaremot frågan om utseende af ny ombudsman i 1sta distriktet, efter överforstmästaren U. Forssman, som från distriktet afflyttat, uppskötts till annat sammanträde.

§ 19.

Fordne undervisaren i träskotillverkning, K. A. Dahlroth, hade anhållit om Bestyrelsens vitsord öfver hans verksamhet i Sällskapets tjänst; och beslöt Bestyrelsen meddela Dahlroth sådant vitnesbörd, att han, som den 1 oktober 1889 erhöll anställning hos Sällskapet såsom kringresande undervisare i träskomakeri, från hvilken befattning han på egen begäran afgick vid utgången af

№ 4447.
1890.

Åbo den 20 okt. 1890.

Sign. Tuorla.

Till Bestyrelsen för Skjeverliga Kinckas Hushållningssällskapet.

I åberopande af Bestyrelsens för Tuorla jordbruksskolas beslut af den 18de Augusti har jag, hos Bestyrelsen anmäla att Sällskapets stipendiat vid skolan Isaac Wilhelm Tapala från Pyhäjoki uppförsig mindre tillfredsställande i det att han underlåtit fullgöra hvad honom ålagts, varit svår att åtlyda i ett förhållande till sina förmän och vid åtskilliga tillfällen visat sig ovårdsam i sitt uppförande i förhållande till sina kamrater, hvarföre skolföreståndaren anser sig böra genom mig hos Bestyrelsen anhålla, att dagde stipendiat blifvit af Bestyrelsen ställd till förfogande för skolan varnad för detta sitt uppförande, hvarjämte föreståndaren åberopade att om eleven sig i

bättrar, honom från skolan sk
ja.

Tillika får jag anhålla att
underhållet för sällskapets båd
stipendiater från den 1a Novem
1889 till samma tid 1890. blefve
med Fmf 240:- till mig utan
ordnade.

Turla den 20 Oktober 189

Anordn

Mon Haartman

istlidne september månad, under sin ettåriga tjän-
tetid ådagalagt nit och samvetsgrannhet samt
till Bestyrelsens synnerliga belåtenhet fullgjort si-
na åliggandan.

§ 20.

Träskomakaren K. A. Lönnroth hade in-
lemnat föreskrifna anteckningar om sina under
augusti och september månader utförda förrätt-

Dr 1890

Sign. Hedenberg.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapets
Sekreterare Herr Magister E. Rönnbäck, att
refereras eller upplåsas för K. F. H. Bestyrelse.

På uppdrag af K. F. H. Bestyrelse öfvervar under-
tecknad Årsexamen å Mustamäki mejeriskola
den 28 October och får derom meddela. Det praktiska
arbetet i mejeriet begynnte kl. 7 på morgonen med
separering och fortgick i några timmar, under hvilken
tid den ena mjölkleverantören efter den andra an-
lände. Den oskummade mjölken tömmdes genast
i separatorn. En ganska stor del af den separerade
mjölken återlogs af leverantörerna. Samtidigt med
separeringen försiggick afkärning af tvenne kärningar.
Någon ystning förekom icke för tillfället. Allt arbete
i mejeriet utfördes af de fyra afgående eleverna, på ett
i alla afseenden utmärkt sätt. Kl. 10 var allt arbete

sistlidne september månad, under sin ettåriga tjänstetid ådagalagt nit och samvetsgrannhet samt till Bestyrelsens synnerliga belåtenhet fullgjort sina åliggganden.

§ 20.

Träskomakaren K. A. Lönnroth hade inlemnat föreskrifna anteckningar om sina under augusti och september månader utförda förrättningar. Dessa anteckningar, som upplästes, föranledde icke till någon åtgärd.

§ 21.

Vid sammanträde den 29 sistlidne september hade Bestyrelsen under § 26 i protokollet beslutit att antagandet af arbetaren Karl Silén till kringresande undervisare i träskotillverkning skulle lemnas beroende till dess Lönnroth lemnat utlåtande, huruvida Silén efter den ytterligare undervisning han erhållit, kunde anses till befattningen kompetent; och meddelade sekreteraren nu, att Lönnroth ansett Silén väl ega kunskap mer ännu ej tillräcklig öfning, hvarföre han borde beredas tillfälle att, sedan han i den i instundande november lemnat sin nu innehafvande tjänst å Rauhalinna, någon tid trägnet öfva sig i yrket för att vinna erforderlig färdighet. Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen uppmana Silén att under november månad öfva sig i träskotillverkning, hvarefter han borde för Lönnroth, som för närvarande besökte navigationsskolan härstädes, uppvisa sina arbeten och skulle det bero på dennes då afgifvande yttrande, huruvida Silén kunde från 1 december antagas i Sällskapets tjänst. Under november månad skulle Silén emellertid åtnjuta ett understödsbidrag af 80 mk.

bättras, hvarom från Skolan ef
fig.
Tillika får jag anhålla o
underhållet för sällskapets bå
stipendiater från den 1:a Nove
1880 till

Lönn

i mycket ofullst. Efter kl. 9 emottages ej mer
kl. 11 begynte den muntliga examen i rä
mejerilära. Vid examen uti räkning v
eleverna närvarande och ådagalade de fö
inseglet därunder. Uti mejerilära, hvari de
na förhördes, voro svaren gamska tillfredsst
De afgående eleverna, alla utom Karl Silén
flats å Lemnitzholm, en i likhet som förra
i östra Småland. De afgående eleverna
uttömdes af föreståndaren så som god
Examen öfvervar utom af Styrelse ej
inspektör af Kjuiko och undertecknad,
presentade skörar både skandskörar
Onsdagen den 29 d. f. m. synnen öfver
med utställningen och mjölkena. Mjölk
som verkställdes af första årets elever
gärdsskötarens ansvarande och vaktställda
ning, som nykt, så ordentligt och tillf
sällt. Den stora ladugårdsutställningen
en dagen för, att eleverna måste arbeta

räkning och skrifning.
Efter lunchen å mejeriskolan åter skolan av mycket stor.
på grund af hvad jag häraf kan anföra, förde
med skolan afsedda ändamål väl uppfyllas.

Meldola den 30 Oktober 1880.

Peter Hedenberg.

I sammanhang härmed anmälte sekreteraren att han lemnat Silén den ännu odisponerade satsen träskoborrar samt dessutom tillåtit Silén att från Österbladska jernhandeln på Sällskapets räkning utvälja följande för hans blifvande beklädnad nödiga verktyg, nämligen: 1 st. träskohyfvel, 1 st. knipptång, 1 st. såg, 1 st. mejsel samt 1 st. pumkokenit i slida; och hade sekreteraren tillika tillsagt Silén att vårda förenämnda redskap såsom Sällskapets tillhörigheter. Denna sekreterarens åtgärd godkändes.

§ 22.

Sekreteraren meddelade att föreståndarinnan för Sällskapets slöjdskola, fröken M. Tammelander, anmält sig sinnad att utarbeta och utgifva en väfbok med infästade prof på de olika väfnaderna samt velat höra, huruvida Sällskapet ville på ett eller annat sätt understöda företaget. Efter öfverläggning härom, anmodades sekreteraren meddela fröken Tammelander att Bestyrelsen vore villig för Sällskapets räkning inlösa ett större antal exemplar af boken, beroende af dess beskaffenhet och upplagans storlek. Dessutom skulle det vara fr. Tammelander tillåtet att, såvidt tillgång funnes, de exemplar öfverblifna till försäljning oanvändbara stycken af väfnader utförda i skolan till de profbitar, som vore afsedda för infästande i väfboken.

§ 23.

Sekreteraren anmälte att han, på derom af länemejerierskan Cura Almqvist gjord framställning, förordnat henne att besöka Södermarks mejeribolag såvensom bönder i Cura, Lappträsk, Ekenäsnäs, Nakkila och Harjavalta samt

Rauma landsförsamling. Åtgärden godkändes.

§ 24.

Birkala och Ylöjärvi landtmannagille hade insändt redovisning öfver användandet af det anslag af 150 mk, som för innevarande år tilldelats gillet. Mot denna redovisning förekom icke anledning till någon anmärkning.

§ 25.

Från utgifvaren af Baltische Wochenschrift G. von Stryk i Dorpat och föreståndaren för Kemiska stationen i Örebro C. G. Zetterlund hade bref ankommit med tacksägelser för dem tillsända exemplar af Sällskapets handlingar för 1889.

§ 26.

Från direktor C. G. Zetterlund i Örebro hade en sålydande skrifvelse ankommit:

Sign. C. G. Zetterlund.

jämte de i skrifvelsen uppräknade tryckskrifterna, hvilka förevisades.

§ 27.

Till Sällskapets Bibliotek hade utom nyssnämnda sändning ankommit följande föräringar:

1. Skrifter utgifna af Svenska Literatursällskapet i Finland: I. IV. V. VII. XI 1, XII, XIII. XIV. XV. XVI.

2. Från Statistiska Centralbyrån:

a) Bidrag till Finlands officiela statistik. VI. Befolkningsstatistik. 17. Öfversigt af folkmängdsförändringarna i Finland år 1888.

b) Samma arbete på finska språket.

3. Örebro läns Hushållningssällskaps årsberättelseskrift. 3 häft. 1890.

4. 2 exx. Berättelse öfver verksamheten vid Kemiska stationen i Hernösand 1889.

5. 2 exx. Beretning om Det Kgl. Selskab for Norges Vel. 1889.

6. Baltische Wochenschrift N:o 37-41 för 1890.

§ 28.

Sekreteraren anmälte att länemejerskan Selma Salvin insjuknat och icke kunnat utföra de förrättningar, hvilkt hon vid Bestyrelsens senaste sammanträde blifvit förordnad ~~att utföra~~, men att antagligt vore att Salvin åter inom den närmaste framtiden kunde vidtaga sin tjänstgöring. Under sådant förhållande ansåg Bestyrelsen meddelandet icke föranleda till annan åtgärd, än att sekreteraren anmodades förordna Salvin, så snart hon tillfrisknat, att fullgöra förutnämda förrättningar.

§ 29.

Sekreteraren anmälte att skepparen A. Grandell från Qviflaks i Nagu anhållit om att hans dotter Mathilda, som varit i tjänst under ett års tid vid mejeriet å Grelsby på Åland, måtte erhålla stipendiatplats vid något framstående mejeri för erhållande af vidare utbildning. Denna anhållan ville Bestyrelsen tillmötesgå, såvida mejeriskoleföreståndaren A. Andelin vore villig att, på samma vilkor som för ut varit gällande för de af Sällskapet bekostade kvinliga mejerieleverna, mottaga Mathilda Grandell vid sitt mejeri å Mustamäki i Halikko för genomgående af en högst fyra månaders kurs i praktisk mejerihandtering. Härom skulle Andelin i bref tillfrågas samt Grandell sedermera om svaret underrättas.

Nr 353
1890
Statens Kemiska Station,
Örebro.
Skrifvelsens Nr.

Ank. den 31 okt. 1890.

Örebro den 27 Oktober 1890.

Sign. C. G. Zetterlund.

Till
Keijserliga Finska Hushållnings-Sällskapet.
Åbo.

Till K. Hushållningssällskapet anhåller undertecknad vördsammast att sen gåfva till dess bibliotheck få öfverlemna Närslutna föredrag och berättelser:

= Om vigten af väl ordnade landt bruksförsök för en ändamålsenlig Mosskultur. föredrag inför Svenska Mosskultur föreningen i Örebro den 6 augusti 1890.

= Welche Erfahrungen liegen vor über das Variiren der Pflanzen

bifalla.

§ 33.

På framställning af föreståndarinnan för slöjdskolan beslöts att nya ur skulle anskaffas för de tvänne lokaler, i hvilka Sällskapets slöjdskolas olika afdelningar äro inrymda.

aus gleichen Samen unter ver=
schiedenen Anbau und Wachsthums=
bedingungen, und wie sind ver=
gleichende Anbauversuche sowie
Analysen der Landwirthschaftli=
Wichtigsten Samen und Körner a=
Zweckmässigsten durchgeführen.
Föredrag inför Kongressen i
Wien 4 September 1890.
— Berättelse öfver verksamhe
vid Kemiska Stationen i Ör
bro år år 1889.
— Redogörelse för Örebro lä
Hushållningssällskaps Fö
Kontrollanstalts verksamhet
år 1889.

Vördsammast

Örebro d 20 jan 1890 C. J. Fetterlund

vinnya mejerieidkarna, medlaga anledning
dell vid sitt mejeri å Mustamäki i Halikko fö
genomgående af en högst fyra månaders kurs i
praktisk mejerihantering. Härom skulle ansö
kan i bref tillfrågas samt grandell sedermera
om svaret underrättas.

§ 30.

På framställning af sekreteraren beslöts att hos guvernören i Länet rekvirera ett halft anslag, räknadt från denna dag, anslag för mejeriskolan å Wiurila (Mustamäki), utgörande 600 mk.

§ 31.

Sekreteraren anmälte att de s.k. Ahlmanska kommunerna voro i tur att under vårterminen 1891 sända följande antal stipendiater till Sällskapets slöjdskola härstädes, nämligen Tammerfors stad samt Messuby, Kangasala och dem på två socknar en hvar två stipendiater äfvensom Birkala och Wesilaks kommuner hvardera en stipendiat; och skulle på grund häraf vederbörande folkskoledirektioner anmodas att utse stipendiaterna, hvilka liksom förut skulle från Ahlmanska fonden erhålla ett bidrag af 20 mk i månaden under fyra månader samt dessutom 20 mk i resemedel.

§ 32.

Sekreteraren anmälte att den fordna "finska trädgårdsföreningens" arkiv, som vid nu pågående restaureringsarbeten i härvarande Guvernörsembetes lokaler påträffats, blifvit Sällskapet tillsänd med anhållan att sagda arkiv, bestående af matriklar, protokoller m.m. äfvensom ett parti äldre tryckalster rörande trädgårdsodling, skulle af Sällskapet till förvaring mottagas. Till denna anhållan fann Bestyrelsen skäl bifalla.

§ 33.

På framställning af föreståndarinnan för slöjdskolan beslöts att nya ur skulle anskaffas för de tvänne lokaler, i hvilka Sällskapets slöjdskolas olika afdelningar årsinnyndas.

§ 34.

Sekreteraren anmälte att kvitto ankommit från mejaren 6. Drost i Danmark åde 200 k:r, som i bref af den 20 Oktober tillsändts honom, hvilket kvitto öfverlemnades till kamreraren.

§ 35.

Till protokollet antecknades att medelst cirkulation hos Bestyrelsens ledamöter ett lån af 2000 mark beviljats studenten Evert von Konow emot 6% ränta och proprieborgen af t. f. kyrkoherden Matti Helenius, revisionskommissarien, hofrättsassessorn P. A. Rönnbäck samt Sällskapets sekreterare Ernst Rönnbäck.

§ 36.

Sällskapets Kamrerare hade inlemnat tredje kvartalsförslaget för innevarande år, hvilket granskats af kass.ainspektorn och befunnits riktigt och beslöt Bestyrelsen förty att dets.amma skulle, så vidt det angick Sällskapet tilldelade anslag till jordbrukets och dess binäringars främjande samt Hisingerska donationen öfversändas till Jordbrukets Expeditionen, äfvensom, så vidt det rörde slöjdanslagen, till Handels och Industri Expeditionen i Kejserliga Senaten för Finland.

§ 37.

Sedan särskilda ansökningar om utmärkelser för långvarig och trogen tjänst jämte till dem hörande intyg blifvit granskade, beslöt Bestyrelsen föreslå nedan upptagna tjänstehjon till erhållande af följande utmärkelsetecken, nämligen:

a/ mindre silfver medalj:

1. Hammarsmedmästaren Adolf Fredrik Flodström, född 1837, för 22 års,

2. Hammarsmedmästaren Karl Johan Roslund, född 1846, för 18 års,

3. Manufakturmedmästaren Reinh Gustaf Bergström, född 1831, för 18 års, och

4. Manufakturmedmästaren Anders Johan Herkman, född 1845, för 22 årstjänst

alla dessa tjenat å Hiiern bruk i Pada-jokis socken, tillhörigt Hiiern bruksbolag;

5. Inspektoren Anders Gustaf Lahtinen, född 1852, för 11 års tjänst hos Hiiern bruksbolag, såsom ledare af jordbruket å Kauratta egendom i Pada-jokis socken;

6. Gårdsfogden Erik Wilhelm Nyström, född 1831, för 31 (med afdrag af åren 1875 och 1876) års tjänst såsom arbetsledare, dels å Myrans egendom, dels å en underlydande utgård i Sjundeå socken, hos bruksexpektanten C. le Bell och dennes söner ingenjörerna A. & B. le Bell;

7. Sågställaren och magasinsförvaltaren Wilhelm Henrikssen, född 1846, för 26 års tjänst å Niemis egendom i Kalvola socken, hvilken egendom egendomen egendom ägd af omyndiga herr Lönnholtz;

8 Fogden Johan Hellsten, född 1826, för 40 års och

9 Fogden Isak Mickelsson, född 1832 för 35 års

tjänst å Erkylä i Hauejärvi socken belägna egendom, som f.n. tillhör fröherrinnan Wilhelmina Munchs arfvingar. Under de senaste 12 åren har Hellsten skött Hyytti och Michelsson Kerkkola under Erkylä hörande gårdar.

(Anm. Såväl Hellsten som Michelsson hafva redan 1877 tilldelats Tällbergs hederspenning för lång tjänst och trogen tjänst.)

10. Fd. Werkmästaren, nu kassören vid Tammerfors Linnemanufakturaktiebolag Carl Gustaf Lassson, född 1816, för 50 års tjänst vid dess klädesfabrik, som nu egas af Tammerfors Klädesfabriks Aktiebolag;

11. Sillfabriksföreståndaren Karl Wilhelm Granfors, född 1829, för 25 års tjänst hos fabrikens egare J. Chilan i Björneborg;

12. Drängfogden Klaes Johan Thander, född 1825, för 34 års tjänst å Kroskis gård i Kyrkslätt socken, dels hos handlanden i Helsingfors E. Silfvius, dels hos Fabrikör Dr. F. Wahlberg i Helsingfors;

13. Inspektoren Gustaf Henriksson, född 1839, för 24 års tjänst såsom ledare af jordbruket å Oravi bruk i Rautasalmi socken;

14. Arbetsledaren Isaac Nederström, född 1850, för 21 års tjänst hos numera aflidne patronen B. O. Lille och hans familj, de senaste 12 åren hos fröken Benedikta Lille såsom förvaltare af Ekeberga lägenhet i Sjundeå socken; samt

15. Gårdsfogden Karl Wiklund, f. 1848, för 18 års tjänst såsom arbetsledare å Laukko gård i Mäsilaks, nu tillhörigt fröherrinnan H. Standertskjöld-Nordenstam.

b/ Bronsmedalj:

1. Kolaren Erik Abrahamsson, f. 1846, för 16 års,

2. Drängen Oskar Adamsson Jens, f. 1844, för 24 års,

3. Drängen Michel Michelsson, f. 1848, för 16 års,

4. Drängen Johan Ulrica, f. 1837 för 15 års, samt

5. Drängen Henrik Palmgren, f. 1844, för 16 års tjänst

alla dessa fem hos Ulrica bruksbolag i Padasjoki socken;

6. Drängen Henrik Knappberg, född 1827, för 29 års, med afbrott af åren 1873–75, tjänst å Myrans i Sjundeå hos fruarna F. LeBell samt ingeniörerna A. & B. LeBell;

7. Fogden Manasse Gustafsson, f. 1837, för 18 års arb.

8. Stalldrängen Erland Johansson, f. 1839, för 22 års tjänst, den förre å Apola och den senare å Kerkpoba, ~~tjänst~~ å Erkylä gård i Hauejärvi sinsemellan lydande lägenheter;

9. Drängen Henrik Kasila, f. 1831, för 31 års tjänst å Niemis i Kalvola socken;

10. Gårdsfogden Johan Axel Enquist, f. 1847, för 15 års, ~~tjänst~~

11. Slöjdaren Jeremias Helander, f. 1829, för 17 års,

12. Stalldrängen Johan Gustaf Rova, f. 1840, för 20 års arb.

13. Statdrängen Karl Fredrik Sköld, f. 1839, för 12 års tjänst

alla dessa fyra å Artukais i Reso, hvilken egendom sedan 15 år tillbaka egas af possessionaten A. Allèen;

14. Statdrängen Gustaf Adolf Jakobsson, f. 1845, för 17 års tjänst å Bagarla, numera pass. A. Allèen tillhörige egendom i Reso socken;

15. Drängen Johan Myyryläinen, född 1844, för 20 års tjänst å Antio-Korpela gård i Wiborgs socken hos kommunalrådet Carl Alfthan och efter dennes död hos hans son godsegaren Alex. Alfthan;

16. Drängen Pietar Seppänen, f. 1824, för 40 års tjänst å hemmanet № 1 i Kurvila by af Heinjohi socken, hvilken lägenhet nu tillhör fröken Adèle Madeen;

17. Drängen Karl Lindholm, f. 1843, för 22 års tjänst hos lyttnant Fr. Aminoff å Metsäkylä i Reso; samt

18. Drängen Enok Wilhelm Lehtonen, f. 1836, för 37 års tjänst hos bonden Karl Gustaf Lempo och tidigare hos dennes numera aflidne föräldrar i St. Bertils socken.

c) Hederstecken i silfver.

1. Drängen Wilhelm Andersson, f. 1844, för 21 års tjänst hos löjtnanten Fr. Aminoff å Kanhas i Masku;

2. Bryggeriarbetarene Anders Gustaf Gammelin, f. 1839, för 18 års,

3. Anders Johan Andersson, f. 1842, för 12 års och

4. Karl Wäntinen, f. 1852, för 12 års tjänst hos ölbryggaren R. W. Ekblom i Borgå;

5. Svinskötaren Gustaf Robert Enquist, f. 1833, för 24 års,

6. Mejerskan Eva Erika Fagerstedt, f. 1829, för 26 års och

7. Tjänarinnan, enkan Maria Karolina Heinström, f. 1828, för 38 års tjänst

alla dessa tre hos familjen LeBell å Myrans i Sjundeå;

8. Dejan Anna Lovisa Johansdotter, f. 1831,

för 16 års tjänst hos Wiera bruksbolag i Padasjoki;

9. Tjänarinnan Elina Saarinen, född 1855, för 11 års tjänst hos gunvernements sekreteraren J. Alander å Kujala i Tovastkyro;

10. Tjänarinnan Serafina Borgman, född 1848, för 20 års tjänst hos numera aflidne tullkassören K. F. Fagerström och hans efterlefvande enka Selma Fagerström i Helsingfors;

11. Tjänarinnan Johanna Savolainen, f. 1836, för 17 års tjänst, i två repriser af resp. 7 och 10 års längd, hos landträttmästarekall. ass. C. A. Malmberg i Kuopio;

12. Tjänarinnan Anna Eufemia Samuelsdotter, f. 1859, för 15 års tjänst hos fröken Gustava Fraser i Lumparland kapell;

13. Tjänarinnan Sofia Maria Pitkänen, f. 1840, för 17 års tjänst hos kommerserådinnan Hanna Lignell och hennes nyligen aflidne make kommerserådet H. Lignell i Kuopio;

14. Tjänarinnan Ida Emilia Kasperson, f. 1861 för 10 års och

15. Tjänarinnan Maria Wilhelmina Lundén, f. 1847 för ~~tio~~ 10 års tjänst

begge hos handlanden K. E. Blomberg i Åbo.

d) Inskription å värdeföremål.

1. Drängfogden Johan Gustaf Karlsson, f. 1846, för 10 års tjänst hos rusthållaren Karl Alastalo i Hauho socken (Inskription å silfverur.);

2. Drängen Karl Mattsson, f. 1858, för 15 års tjänst hos bonden August Rongonaho i Orihvesi; (Inskription å silfverur).

3. Tjänarinnan Ulrika Bask, f. 1819, för 52 års tjänst, (hos framlidne rådmannen E. Meinander och efter dennes död 1861 hos hans dotter fröken Minnmi Meinander i Borgå (inskription å guldring);

4. Tjänstekvinnorna 1. dejan Anna Kristina Johansdotter, f. 1852 och

5. Hushållerskan Ella Maria Johansdotter, f. 1854,

bägge för 21 års tjänst hos bonden Samuel Salenius-Maijala i Kylmäkoski kapell (hvardera inskription å guldring);

6. Tjänarinnorna Vilhelmina Johansdotter, f. 1829, för 14 års och

7. Vilhelmina Eklund, f. 1841, för 13 års tjänst, bägge hos löjtnanten Fr. Aminoff å Kaukas i Masku (hvardera inskription å silpersked).

§ 38.

Bestyrelsens ledamot forstmästaren von Haartman, som tidigare åtagit sig att vid Tuorla jordbruksskola anställa försök med Sidéns hästskyddare, inlemnade ett sålydande protokoll:

Sign. Sidén.

Efter upplåsandet häraf meddelade sekreterarén, att liknande försök med samma apparat nyligen verkstälts vid försöksstationen i Halle under ledning af en kommission, bestående af lärare vid dervarande landtbruksinstitut, hvilka försök lemnat vida bättre resultat än de nu vid Tuorla erhållna. Den nämda kommissionen afgaf nämligen enligt Milch-Zeitung följande omdömen om den Sidénska hästskyddaren:

Sign. Sidén.

Protokoll förd vid verkställd prufning af Sidéns hästskyddare å Tuorla den 18de Oktober 1890.

Första afprofningen skedde med en plogspann; men då något jemförande resultat häraf icke erhölles, belastades en traktor med så mycket sten som en par hästar anvåga komma, och ock med ansträngning, draga på en med gräs cand bestådd gårdsplan med ett jemt uppåt stigande läge. Sådan drogs således först utan hästskyddare, och tecknade då den mellan dåsan och dragverket placerade kraftmätaren nedan angifna grafiska framställning af den förbrukade kraften:

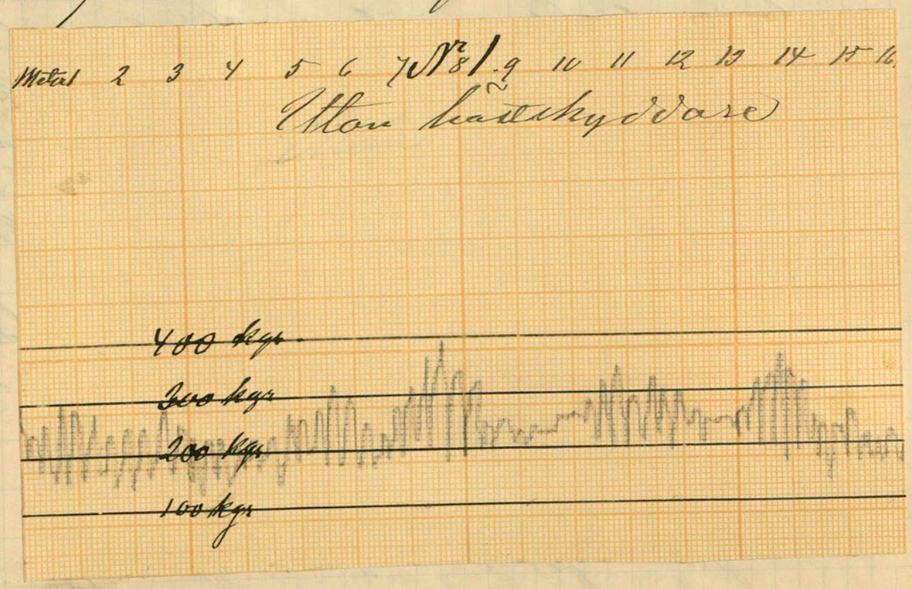

Skåden återförd[es] derefter till samma utgångspunkt och hårdskyddaren fördes emellan dragstängerne och skakelbommen, hvarefter skåden kördes samma väg som förra gången. Kraftmätaren angaf nu följande kraftförbrukning:

N:o 2.

Meter. 1 2 3 Med hårdskyddare

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

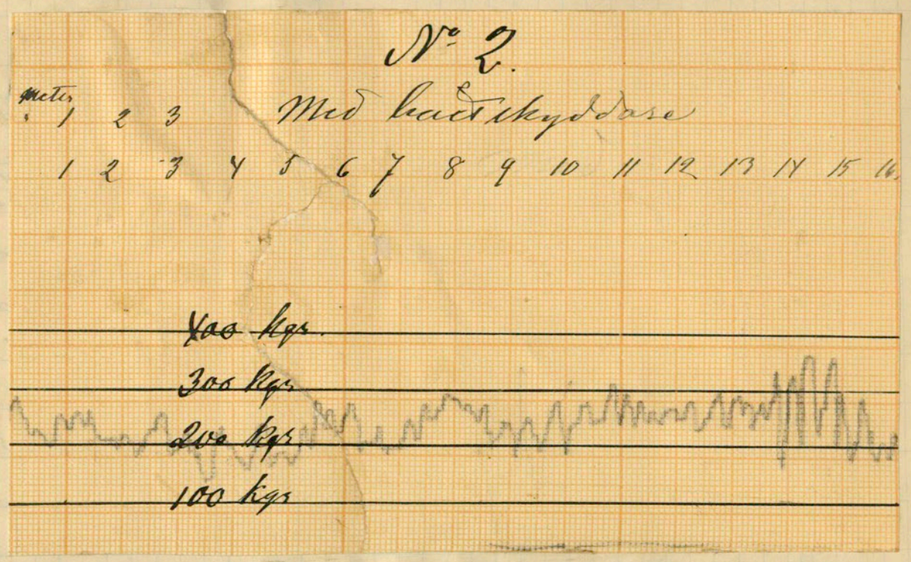

Redan vid en flyktig betraktelse af de två bifogade linier som angifva den förbrukade kraften i kgs. för hvarje meter finner man att den på N:o 1. är mycket tyngre än på N:o 2, som är mera afsmalnad och med mindre skarpa vinklingar. Man räkna ni ut medel kraftförbrukningen för hvarje meter särskildt för sig på vardera följande medeltal:

		utan hårdskyd.	med hårdskyd.
på första	metern	— 251 kgs	247
på andra	"	— 208 "	220
på tredje	"	— 191. "	219
på fjerde	"	— 196 "	184
på femte	"	— 199 "	184

		utan hårdsk.	med hårdsk.
på	sjette metern	215. kgs.	227. kgs
"	sjunde "	219. "	214. "
"	åttonde "	270. "	255. "
"	nionde "	250. "	245. "
"	tionde "	234. "	219. "
"	elfte "	264. "	262. "
"	tolfte "	253. "	258. "
"	trettonde "	252. "	262 "
"	fjortonde "	270. "	259. "
"	femtonde "	214. "	291 "
"	sextonde "	206. "	210 "
	Medeltal	231 kgs.	235 kgs.

Skilnaden i förbrukningen af kraft är så lindrig förekommande liten och kan lätt af olika uppfattning af den mindre tydligt markerad linien som kraftmätaren uppritade. I stöd mot alla teorier, enligt hvilka man skulle kunna göra besparing i förbrukning af kraft vid användandet af ifrågavarande hårdskydd, återstår kraften och tyngden mot hårdens bogar mycket synnare förminskad och häftiga stötar och ryckningar förmildrade, i hvilket afseende de äro af största förtjena då man de kära, att hårdskydden äro af kan vara användning välkomna förordas.

Nils Kaarstrom

„1) Fjedring: Sidéns hästskyddare, som, allt efter deras storlek, vid ett tryck af 40-140 kgr uttämjer sig 68-90 m.m., fjedra sig först vid en belastning af 4-14 kg., men då oafbrutet och temligen jemnt.

2) Förminskning af dragkraft. Sidéns hästskyddare lemna vid igångsättning och dragning samma tjänst som andra hästskyddare, men de ha framför andra den fördelen att de fjedra sig lika mycket vid starkare som vid svagare dragkraft och att man för olika tunga åkdon kan välja en för ändamålet lämplig storlek. Vid två försök, på landsväg och gata, vanns en besparing i dragkraft af 3-13,7 proc. och en förminskning i de stötar som uppkomma under ojemn dragning af 34,5-45,5 proc.

3) Varaktighet. Sidéns hästskyddare voro efter sex månaders ständigt bruk i godt skick, något hvartill den spärrlänk, som hindrar fjederns öfveransträngning, väsentligt torde ha bidragit."

§ 39.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

Ernst Rönnbäck

Best. 8/12 90 – 1

År 1890 den 8 december sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets ordförande, hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens ordförande grefve Armfelt, ledamöterna hrr von Haartman, Inselius och Hedenberg, suppleanten hr Marjalin, Sällskapets kamrerare hr Svehla samt undertecknad sekreterare. Bestyrelsens ledamot hr Backmansson hade på grund af annat åliggande anmält förfall.

§ 1.

Bestyrelsens protokoll för den 1 nyssvikne november upplästes i åtseende å justering.

§ 2.

Från K. Senaten hade Sällskapet jämte skrifvelse från Finska Expeditionen af den 22 sistlidne oktober fått emottaga 1 exemplar af den utaf Finlands statsarkiv i tryck utgifna „Åbo Domkyrkas Svartbok."

§ 3.

Från Handels och Industri Expeditionen hade skrifvelse af den 16 oktober ankommit med underrättelse att K. Senaten funnit godt bevilja ett bidrag af 800 mk till inrättande af den vapskola, hvartill Pikkis Hushållsförening ansökt om anslag; och skulle denna vapskola ställas under Bestyrelsens för K. F. Hushållningssällskapet tillsyn.

Då i denna skrifvelse ingen anvisning meddelades angående anslagets lyftande, anmodades sekreteraren att å härvarande länestyrelse efterhöra, huruvida dit ankommit något förordnande att utbetala medlen.

§ 4.

Från Jordbruks Expeditionen i K. Senaten hade skrifvelse ankommit med underrättelse att Expeditionen anmodat Guvernören i Nylands län att ur jordbruksfonden i länets ränteri utanordna och till Bestyrelsen remittera 580 mk, utgörande Hushållningssällskapet tillkommande ersättning för de utgifter Sällskapet vidkänts för försäljning af afvelsgrisar.

I sammanhang härmed anmälte sekreteraren att förenämde medel redan ankommit och lyftats af Sällskapets Kamrerare samt att den medlen åtföljande anordningen, behörigen kvitterad af Kamreraren, blifvit till Guvernören i Nylands län återsänd.

§ 5.

Genom cirkulärbref af den 15 sistlidne november hade Jordbruks Expeditionen anmodat Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet att inkomma med yttrande rörande följande omständigheter: huru potatisskörden inom Bestyrelsens verksamhetsområde i allmänhet utfallit, om och till hvilket ungefärligt belopp något öfverskott till afsalu vore att påräkna eller om brist möjligen vore att förvänta samt huruvida Bestyrelsen i sistnämnda fall vore villig förmedla anskaffandet och spridning af ifrågavarande utsäde och hvilka åtgärder Bestyrelsen ansåge för ändamålet lämpliga.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen, som antog att, ehuru området för Finska Hushållningssällskapets verksamhet sträckte sig öfver hela landet, Jordbruks Expeditionen likväl med orden „Bestyrelsens verksamhetsområde" afsett endast sydvestra Finland, att i afgifvande utlåtande anföra:

att i sagda landsdel potatisskörden utfallit i allmänhet mycket dåligt, i afseende såväl å kvantiteten som kvaliteten af det skördade, hvilket till stor del varit angripet af röta;

att förty intet öfverskott öfver eget behof är att förvänta, utan att tvärtom brist på friskt utsäde utan tvifvel kommer att uppstå;

att det alltså torde blifva nödvändigt att vidtaga åtgärder för anskaffande af utsäde från länder, de der icke i år lidit af potatissjuka och derifrån sådana potatissorter kunna erhållas, som visat sig mindre utsatta för röta, än de hos oss i allmänhet odlade slagen, hvilken sistnämnda omständighet borde vid en blifvande import af potatis noga beaktas; samt

att, der slik import varder behöflig, öfverenskommelse borde träffas med en eller annan pålitlig affärsman, som mot skälig garanti åtoge sig att verkställa importen och tillhandahålla behöfvande potatisodlare utsäde af ofvan antydd beskaffenhet.

Det i sista punkten antydda förfarandet ansåg Bestyrelsen säkrare och enklare leda till ändamålets vinnande, än om vederbörande bestyrelser för Hushållnings

och Landtbrukssällskap skulle hvar på sin ort förmedla anskaffande och spridning af potatisutsäde, hvaremot Bestyrelsen ingalunda ville undandraga sig att medverka för saken genom insamlande af uppgifter om mängden af det potatisutsäde, som i denna del af landet blefve erforderligt, äfvensom genom andra åtgärder, hvilka framdeles kunde blifva af behofvet påkallade.

§ 6.

En från magistraten i Åbo ankommen skrifvelse af den 17 förlidne november upplästes och innehöll meddelande derom att Stadsfullmäktige på samma vilkor som förut beviljat Sällskapet äfven för nästkommande år 1891 ett eventuelt anslag af högst 2000 mk till härvarande Kemiska och Frökontrollstations underhåll.

§ 7.

Från Direktorn för Kronoborgs landtbruksinstitut, A. E. Lång, hade en skrifvelse af den 15 sistlidne november ankommit, sålydande:

Sign: Kivinen.

Den häri gjorda framställningen rörande Thulinska stipendiaten August Mathias Kivinen beslöt Bestyrelsen bifalla sålunda, att Kivinen tillåtes under instundande vårvinter och sommar under en tid af högst fem (5) månader på Sällskapets bekostnad vistas vid någon kreatursskötare- eller mejeriskola och derunder åtnjuta ett stipendium af Tjugu (20) mark i månaden, hvilken summa efter framdeles ingående rekvisition tillsändes vederbörande skolföreståndare.

Tillika beslöts att till direktor Lång öfver-

Best. 8/12 90 – 2

D. № 373.
1890.

Ankom den 22 novemb. 1890.
Sign: Kivinen.

DIREKTORN
för
Kronoborgs Landtbruksinstitut.

Kronoborg, den 15. November 1890.

№ 746.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Jemte skrifvelse för den 13. November 1889. № 771. hade jag äran till Kejserliga Hushållningssällskapet insända betalande fogdeeleven vid Kronoborgs landtbruksinstitut August Mathias Kivinens ansökan att varda antagen till Thulinsk stipendiat för att vid institutet på Kejserliga Hushållningssällskapets bekostnad åtnjuta undervisning i uteblifne stipendiaten Johan Holisevas ställe samt derjemte förorda Kivinen till erhållande af den ansökta stipendiatplatsen, till hvilken ansökan Kejserliga Hushållningssällskapet sedermera bifallit samt utanordnat och låtit hitremittera Kivinens elevafgifter för tiden från den 1. November 1889. till den 1. Maj 1890. Och har Kivinen sålunda i egenskap af Thulinsk stipendiat begagnat sig af undervisningen vid institutet. Men innevarande

höst anmälte Kivinen, som nu hade varit tvenne
år vid institutet och i följd af de förstudier, han vid
inträdet innehade, jemlikt sin anhållan under läsåret
från den 1. November 1888. till den 1. November 1889 få
begagna sig af den teoretiska undervisningen å fogde-
klassens andra årskurs och under läsåret från den 1
November 1889 till den 1. November 1890 tillgodonjuta
enahanda undervisning å fogdeklassens tredje eller sista
årskurs (kursen vid institutet är nemligen treårig) samt
uti här meddelade kunskapsstycken aflagt fullständigt
afgångsexamen; att han nu önskade från institutet af-
gå, synnerligast som hans fader, Kassören Kivinen å
Wärtsilä bruk, under höstvintern skulle behöfva honom
för att anordna förvaltningen å sitt hemman i Tälle-
järvi socken, hvilket hemman sonen, stipendiaten Ki-
vinen, redan före sitt inträde vid institutet förvalta-
Dylé önskade Kivinen att fortfarande få tillgodonjuta
sina stipendiat-rättigheter för att under vårvintern
och sommaren 1891. antingen vid Kreatursskötareskolan
i Nylands län eller någon af landets mejeriskolor
vinna huvudsakligast praktisk färdighet i kreatur-
skötsel och mejerigöromål, i hvilka branscher de man-
lige eleverna å Kronoborg icke kunna erhålla prak-
tisk öfning, emedan dessa arbeten äro förbehållna
härvarande mejeriskolas talrika qvinliga elever samt
anhöll att jag hos Kejserliga Hushållningssällskapet

Bert. 8/12 90–2.

måtte göra framställning härom, hvilket jag äfven
lofvade. Men som jag den 9. Oktober måste lemna
institutet för att i Helsingfors som ledamot deltaga
i en komités arbeten och öfverläggningar och för min
afresa var öfverhopad af eftersatt arbete, som ovilkor-
ligen måste expedieras, samt emedan jag först i slutet
af Oktober återkom från Helsingfors och derefter vant
upptagen af afgående elevers dimitterande, nya elevers
intagande, undervisningens och förvaltningens anordnande,
redovisningsarbete m. m., har jag icke härförut fått
tillfälle att fullfölja mitt löfte till Kivinen, hvilken
jag emellertid i slutet af Oktober månad ansåg
mig böra gifva tillstånd att resa till Tälljärvi. Och
jemte det jag nu har äran hemställa huruvida Kej-
serliga Hushållningssällskapet icke kunde finna skäl
bifalla till stipendiaten Kivinens ofvan omordade
anhållan, helst elevafgiften å de läroanstalter, Kivi-
nen i antydt afseende komme att frequentera, antagli-
gen icke blefve högre än å Kronoborg, utbeder jag
mig att framdeles få anmäla vid hvilken skola Ki-
vinen för ändamålet fått plats, på det elevaf-
gifterna, ~~måtte~~ efter requisition af föreståndaren å ifrå-
let, måtte kunna till anstalten remitteras.

I sammanhang härmed har jag äran anmäla
att Kejserliga Hushållningssällskapets stipendiater
Wilhelm Raivo och Gustaf Reinhard Korsnäs fortfa-

rande begagna sig af undervisningen vid institutet, hvarjemte jag vördsammast anhåller om åtgärd de hän att elevafgifterna för August Mathias Kivin för tiden från den 1. Maj till den 1. November 1890 (= Fmark 120:-) samt för Wilhelm Raivo och Gustaf Bernhard Korenius för tiden från den 1. Maj 1890 till den 1. Maj 1891 (= Fmark 480:-) blefve med tillsammanlagdt sexhundra (600.) mark utanordnade och till institutet öfversände.

A. E. Lön

Best. 8/12 90-2

sända de af honom i ofvan intagna skrifvelse rekvirerade underhållskostnaderna för Sällskapets Thulinska stipendiater å Kronoborg med tillsammans 600 mk.

§ 8.

Härå upplästes en från literatören Ossian Reuter ankommen skrifvelse af följande lydelse:

Sign: Strömming.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen, som ansåg hr Reuters försök förtjänta af intresse och understöd, till Reuters förfogande ställa det för ändamålet begärda anslaget af 75 mk. Och då af Reuters skrifvelse framgick, att i Helsingfors strömming till inläggning icke skulle kunna erhållas efter det isen lagt sig, under det deremot i Åbo skärgård den feta s.k. vinterströmmingen fås efter isläggningen, så var Bestyrelsen tillika villig att, i händelse Reuter på lämplig tid hitkomme, för att här i trakten insalta fisken efter holländsk metod, bekosta en dylik resa.

§ 9.

Sekreteraren meddelade att konsul Alfred Jacobson för några dagar sedan infunnit sig å Sällskapets Kansli samt inlemnat trenne af Ernst Löthner, Edv. Hjelt och A. V. Forsberg utfärdade analysattester i original, dervid anförande att han, Jacobson, under hösten från firman Bauck & Dürkoop i Hamburg erhållit ett kärl bomolja, hvaraf han för undersökning inlemnat ett prof till Sällskapets Kemiska och Frökontrollstation, derifrån han erhållit en analysattest, märkt N:o 637, af följande innehåll:

„Från Wartsala Ångsågs Akt. Bolag är till undersökning inlemnad en med sigillet V. S. förseglad oljeflaska innehållande 1ma Malaga bomolja enl. medföljande faktura från herrar Bauck & Dürkoop, Hamburg. Vid de undersökningar som företogos, visade sig likväl att profvet ej var någon bomolja, utan till största delen, om inte helt och hållet, utgöres af rofolja.

Åbo den 1 Nov. 1890.
Ernst Löthner."

Då konsul Jacobson på grund af denna attest, som tillsändts förenämda firma, vägrat mottaga oljan, hade han från samma firma erhållit ett i Hamburg utfärdadt intyg öfver att varan vore äkta Malaga bomolja, hvarför firman påstod Löthners attest felaktig. Detta hade den sistnämda emellertid icke velat medgifva, utan hänvisat Jacobson att låta kontrollundersökning verkställas i Helsingfors. Denne hade också för sådant ändamål sändt prof af oljan till professor Edv. Hjelt samt till Agrikultur- och Handelskemiska laboratorium i Helsingfors, och voro de derifrån erhållna attesterna fullkomligt afvikande från Löthners, eller sålydande:

a) „Från Herrar Stude et Co har jag till undersökning emottagit bomolja, innesluten i en flaska, förseglad med tvänne sigill, det ena bärande stämpeln „Wartsala-Ångsågs Aktiebolag", det andra „L. S. et Co", och har jag funnit densamma fri från mineral och hartsoljor, samt icke heller kunnat uppvisa någon tillblandning af andra feta oljor. Helsingfors den 24 november 1890.

Edv. Hjelt.
Professor.
(Sigill).

Analysafgift, inkl. ersättning till univ. laboratorium för förbrukade reagentier Fmk 15."

b) „Analys-attest
No 811
från Agrikultur- och Handelskemiska laboratorium i Helsingfors.

Wid undersökning å en af Herrar Stude & Co härstädes insändt prof bomolja (gulgrön) har uti densamma ej kunnat uppvisas mineral- eller hartsolja icke heller några tillblandningar af andra feta oljor såsom raps- eller rofolja, sesamolja, bomullsfrö eller senapsolja m. fl., utan hafva tvärtom alla å oljan utförda reaktioner utvisat närvaron af endast ren bomolja.

Oljans specifika vigt fullkomligt normal eller 0,9146. Reaktion: knappast märkbart sur.

Flaskan, uti hvilken profvet förvarades, var förseglad med tvänne sigill, det ena upptagande „Wartsala Ångsågs Aktiebolag", det andra „L. S. & Co".

Helsingfors den 22 nov. 1890.
Dr A. W. Forsberg.

Undersökningskostnaderna utgöra: 10 mk."

Konsul Jacobson hade med inlemnandet af dessa intyg icke afsett att göra något ansvarsyrkande mot Kemiska stationens föreståndare, men velat sätta Besty-

relsen i kännedom om själfva sakförhållandet i afseende å det tillvägabringande Bestyrelsen kunde anse lämpligt.

Med anledning af dessa hr Jacobsons meddelanden hade sekreteraren infordrat förklaring af ingeniören E. Löthner, hvilken äfven afgifvit sådan i skrifvelse af den 2 i denna månad, hvilken nu upplästes, så lydande:

Sign: Förklaring.

Då denna skrifvelse åtminstone förklarade det oriktiga resultat, hvartill Löthner genom sin analys kommit, och han dessutom gjort hvad han kunnat, för att godtgöra följderna af felet, ansåg Bestyrelsen någon annan åtgärd i detta fall icke erforderlig, än att Löthner genom Sekreteraren skulle förständigas att iakttaga försiktighet vid utfärdande af attester öfver analyser, hvilkas resultat på grund af metoden eller andra omständigheter kunde vara mer eller mindre osäkert. Dessutom borde Löthner i de fall, der endast kvantitativ eller annan kostsammare analys kunde lemna fullt säkert resultat, underrätta stationens resp. kunder derom samt om det högre pris en sådan analys betingade, i förhållande till det i taxan upptagna priset för undersökning enligt vanligt, mindre säkert förfarande.

§ 10.

E. d. folkskollärarens Mr. Henrikssons vid senaste sammanträde på cirkulation stälda ansökan om anslag för hållande af föredrag rörande metersystemet, hvilken nu föredrogs, blef af Bestyrelsen afslagen.

Dnr 369.
1890.

Ankom den 14 november 1890.

Sign: Strömming.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapet i Åbo.

Redan under min på Hushållningssällskapets uppdrag företagna resa till Sverige, Norge och Tyskland vaknade hos mig tanken, att något genomgående behöfs i vårt land vid konstruering i fall af strömning. I denna min önskan har jag ständigt gynnats omständigheten blifvit klarare, ju mer jag har uppmärksammat de problemen i min publikationen.

Då emellertid kommunikationerna ofta mig visa sig i dess tillämplig i praktiken och då det är mig bekant, att strömningen, särskildt hvad fältbilden angår, är jämn betydligt undantagen, anser jag det vara af vikt att praktiskt undersöka, huruvida strömningen genom en behandling liknande jämn, verkligen skulle vinna något i betydenhet och värdighet. Att jämnt försöka anser jag vara af så mycket större vikt, som öppenheten Skärgårdshushållningens — hvars öppen bedrift i sin helhet — hela ekonomi bör röna ett väsentligt och välgörande inflytande af en förbättrad metod för inställning af strömning och erhållandet därigenom af en jämnhetigare och mera närande foppel.

Den väsentligaste och viktigaste olikheten mellan jämn- och strömningsfältning består däri, att strömningen hos upp mycket skälja efter gödningen, medan detta ej så fallet vid jämnfältning. Genom denna procedyr utskiljes fältet och bladet från största delen av fiskens beståndsdelar, och dessa undanlätas där-

hållning jämförd att, åtom i afseende å jämnhet och skönhet, fullgiltigt och gynnsamt resultat.

Det torde utan tvifvel af vigt för dem af oss afsedda ändamålet omsorgen, att komma omkring dessa experiment i många Finska skolor. Då emellertid min tidsgräns ej medgifver mig personligen utsträcka för jakten, har jag kommiterat vederbörande att besöka Ilmola nästkommande måndag i samma ärende. Ett misslyckande af ett större parti fisk genom kärlens åtgång under transporten har jag redan undvikit genom att låta experiment gynna afgången. Kärlen kosta i medeltal 50 penni stycket. Hvarje kärl rymmer 4 à 5 skålpund strömming à 40 p. tt. Fiskens fisk, arbete, järn och målning kostar hvarje kärl jämnt 4 mark. Kostnaden för ytterligare 20 kärl fisk skulle jämnt de blifva 60 mark och hela afgiften 75 mark.

Det torde af stor vigt att insekter för fiskens skull med blefve fastmagade, emedan att komma under diskussion gäsp om att konstaterade, huru fiskens beskaffenhet är beskaffad.

Ehkäpä, kuitenkin nämä näytteet jäävät ainakin osaksi, mutta de ovat, jotka ainakin tässä suhteessa kuin ehkä.

I händelse Karkolampi fiskodling skulle vara lyckat att underkasta dessa experiment för jag anhåll om tjänstledighet för nästkommande vårtiden, emedan den bäst passar för fiskens transport. Jag hoppas få kunna i någon tydlig punkt. Efter ankomsten af ytterligare skola jag afgöra beslut kan fattas huruvida så länge jag kunna vinna någon nytta.

Ystävän Reuter.

Bert. 8/12 — 3.

207.

§ 11.

Från folkskoleinspektorn för Tavastehus län, lektor Olai Wallin, hade ankommit i bref af den 1 november N:o 876 begärdt yttrande öfver slöjdundervisningen i Birkala och Teisko folkskolor och skulle denna skrifvelse framdeles föredragas, sedan Birkala folkskoledirektions samma Styrelsens skrifvelse

Dr N:o 388, 1890.

ÅBO KEMISKA OCH FRÖKONTROLL STATION.

Tavastehus den 5 December 1890.

Åbo, den 2 December 1890.

Sign: Förklaring.

Till

Kejserliga Finska Hush. Skpts Styrelse.

Då herr Konsul Alfr. Jacobsson har anfört klagomål eller rättare för Styrelsen föreviset intyg från olika Kemister öfver en olja, om hvars art jag ensam varit af olika mening, så anhåller jag härmed att få för Styrelsen förklara, det jag beklagligen funnit mig i föreliggande fall ha haft orätt, mer ber tillika att få upplysa om orsaken till denna min felaktiga uppfattning. Undersökningar af smörjoljor är bland de svåraste frågor, som kunna förelaggas en kemist. Man brukar derför nästan allmänt uti de intyg, som utfärdas öfver sådana undersökningar, yttra sig i något svåpande ordalag samt ha för regel att i tveksamma fall hellre fria än fälla. Både herr professor Hjelt och Dr Forsberg ha äfven uti sina intyg sagt, att andra fetta oljor än bomolja ha i frågan "ej kunnat upprisas". Så förbrigtigt brukar det äfven vara min vana att affatta en del intyg, då jag ej trott mig finna så tydliga bevis, att jag kunnat yttra mig bestämdare. Men i detta fall trodde jag mig verkligen efter mycket prövande ha fått full visshet och påstod derför med bestämdhet oljan vara rapolja.

hållningsförskrift att, åtminstone i afseende å prisens
skälighet, fullgörligt och gynnsamt resultat.

Det torde utan tvifvel af vigt för dem af oss
afsedda undersökt ämnade, att komma ombeställa
denne experiment i något större skala. Då emellertid
min tidigare ej motgifna anhållan gynnelig utverkats
för saken, har jag kunnades velat för min
kommitté klarläggningsförskrift torde vilja att beha-

Olikheten uti analysresultaten ligger således deruti, att herrar Hjelt och
Forsberg i motsats till mig ej funnit rofolja. Då rofoljan innehåller
svafvel, finnes detta ämne deremot ej uti bomolja. Det finnes
ej svafvelreaktion, hvilket jag deremot fann, efter de pröfningsmetoder
som finnas angifna uti de bästa, senaste och fullständigaste arbeten
hvilka på detta område finnas utgifna och hvilka arbeten jag
nyligen lagt mig till med, på tillrådan af en framstående
specialist i oljeundersökningar. Svafvelreaktionerna äro från kemisk synpunkt i allmänhet så tydliga och enkla, att det knappast kan
falla någon kemist in att betvifla deras riktighet. Jag begick således
det felet att ej underkasta dem en närmare pröfning, emedan
jag otaliga gånger gjort utfört dessa prof, ehuru ej på oljor.
Och då jag dessutom utförde jämförande prof med ren olivolja (bomolja
och rofolja, med hvilken senare det inlemnade provet förhöll
sig nästan lika i afseende på svafvelreaktion, så ansåg jag mig
kunna vara säker. Nu först – efteråt – finner jag att oljor,
hvars prof ej alls behöfva innehålla svafvel, likväl kunna gifva
sådan reaktion. Detta kan t.o.m. inträffa med hjelp av olivolja
isynnerhet om densamma efter nyare beredningssätt framställes
genom att prässåterstoden från oliverna extraheras med
kolsvafla.

Den metod som åtminstone herr Forsberg efter meddelande
till mig användt är gammal och har ej mig fullt brukats,
men då jag funnit densamma äfven kunna vilseleda
så använde jag den ej. I den nyare litteraturen finner

Bevt. 8/12 – 3.

§ 11.

Från folkskoleinspektorn för Tavastehus län, lektor Olai Wallin, hade ankommit i bref af den 1 november N:o 876 begärdt yttrande öfver slöjdundervisningen i Birkala och Teisko folkskolor och skulle denna skrifvelse framdeles föredragas, sedan Birkala folkskoledirektions åtgörd Bestyrelsens skrifvelse

den ej heller omnämd. Små mängder af svafvel kunna finnas,
utan att man med den metoden observerar det.
Att jag likväl nu kan säkert säga att jag, trots svafvelreaktion, haft
orätt, när jag sagt att provet ej var bomolja, kommer sig deraf,
att jag nu utfört en quantitativ bestämning som är beskrifvande.
Hittills ha endast qvalitativa, man kan säga delvis riktiga kök-
metoder blifvit använda för oljeundersökningar, emedan det ej
funnits bättre att tillgå. Men numer finnes det åtminstone
en quantitativ metod, hvilken angifver olika oljors olika förmåga
att absorbera syre. Metoden lär vara mycket säker och
börjar nu att allmänt antagas vid oljeundersökningsstationerna
utomlands. Hvarför jag ej från början tillgrep denna metod var
att den blir mycket dyrbar för enstaka oljeprof, emedan 8 olika
lösningar skola beredas och små mängder deraf ej kunna till-
redas, samt att dessa lösningarne blifva odugliga efter någon tid.
Skulle det förekomma flere oljeprof på en gång, kunde metoden
med fördel användas, men ej när såsom här ett och annat olje-
prof förekommer per år och då jag för en oljeundersökning plägar
ta 5 Mark. Genast som herr Kontul Jacobsson lät meddela mig
ett tyskt intyg öfver oljan, der dess joeltal stod angifvet, svarade
jag att det verkligen såg ut som om det i så fall skulle vara
bomolja, emedan den metoden vore mycket säkrare, än alla
andra och hade den fördelen att angifva en absolut siffra. Likväl
kunde jag ej inse att jag misstagit mig, utan tillsände på
förfrågan deröm analysering af oljan hos någon i Helsingfors i

hållningssällskapet att, åtminstone i afseende å fiskens
beskaffenhet, fullgörligt och gynnsamt resultat.

Det torde utan tvifvel af vigt för dem af oss
afsedda undersökelser vara, att känna erfarenheten
dem experimentet i större skala. Då emellertid
min tidsgräns ej medgifver någon längre vistelse
för saken, har jag kommiteen velat förbehålla mig,
hemsänd Hushållningssällskapet inom utlått att beha-

Sect. 8/12 — 3.

§ 11.

Från folkskoleinspektorn för Tavastehus län, lektor Olai Wallin, hade ankommit i bref af den 1 november N:o 876 begärdt yttrande öfver slöjdundervisningen i Birkala och Teisko folkskolor och skulle denna skrifvelse framdeles föredragas, sedan Birkala folkskoledirektions genom Bestyrelsens skrifvelse N:o 819 infordrade förklaring ankommit.

§ 12.

Med anledning af cirkulär från kommitén för Finlands Exportförening beslöt Bestyrelsen anteckna Sällskapet såsom stödjande medlem af sagda förening samt till kommitén öfversända slik medlemsafgift med 200 mk.

§ 13.

Vid Bestyrelsens sammanträde den 21 maj innevarande år hade under § 13 föredragits en skrifvelse från Bestyrelsen för 17de allmänna svenska landtbruksmötet i Göteborg 1891, med uppmaning att påminja Finlands deltagande i den med mötet förenade nordiska mejeriutställningen, och hade Bestyrelsen dervid uppskjutit frågan till höstens. Då sekreteraren nu ånyo föredrog detta ärende, meddelade han tillika att mötesbestyrelsen antagit hr Ernst Cassel hårstädes till utställningens ombudsman för Finland, till hvilken anmälningar komma att allmänna och som även fått i uppdrag att i sinom tid emottaga det blifvande utställningsgodset och kostnadsfritt öfversända detsamma till Göteborg.

hopp om, att den afgörande jordmetoden der möjligen skulle komma att användas. Då så likväl ej skett, har jag nu efter som jag kände tid hum denna bestämning skulle göras, utfört den samma och kommit till samma resultat, som den tyske kemisten och att oljan är komolja, ehuru ej från Malaga, utan sannolikt erhållits såsom jag först antydt genom extraktion med kolsvafla. Det kan visserligen låta begripligt att skylla på felaktiga metoder men jag är nära som helst redo att visa hum vilseledande en del af dessa hittills brukliga oljeundersökningsmetoder kunna vara även för den mest uppmärksamme. Först – innan dessa olja kom på tal – viste jag nog att så var, men har genom detta omtvistade prof funnit ännu flere svagheter.

För herr Konsul Jacobson har jag erkänt mitt misstag och beklagat att jag varit orsaken till deras klagomål öfver oljans beskaffenhet samt anhållit att få ersätta de omkostnader hvilka i denna sak få vidkännas.

Öfverflödigt torde väl vara att nämna att jag, oaktadt den anmälan herr Jacobson ansett sig skyldig att lemna Bestyrelsen öfver denna sak, i alla händelser ej skulle ha underlåtit att erkänna felet, då jag insett att jag begått ett sådant samt äfven, om han så önskat, lemnat den förklaring åt saken jag kunnat.

Åbo den 2 Dec. 1890.

Ernst Löfthner.

Då sålunda några åtgärder i antydda afseenden icke blefve erforderliga från Sällskapets sida, beslöt Bestyrelsen på sekreterarens förslag att utfärda och kring landet sprida ett cirkulär af följande lydelse:

Sign: Göteborg.

åtvensom att hos K. Senaten ansöka om frakt-fri på statens jernvägar för det finska mejeriprodukter som, för att i Göteborg utställas, komme att sändas till agenten i Åbo, samt att i fall af behof vidtaga nödiga åtgärder för en prydlig och ändamålsenlig uppställning af de finska artiklarna på expositionsorten.

§ 14.

Med bokförläggaren Werner Söderström i Borgå, till hvilken Bestyrelsen öfverlemnat förlagsrätten till den nya öfversättningen af Finlands landtbrukspraktika, beslöt Bestyrelsen uppgöra kontrakt af följande lydelse:

Sign: Kontrakt.

och skulle detsamma i två exemplar tillsändas Söderström i afseende å erhållande af hans underskrift och godkännande.

§ 15.

På framställning af sekreterarem beslöt Bestyrelsen att från den instundande januari anlita Karl Silén till underviisare i träskotillverkning på samma vilkor som varit gällande för hans föregångare dåmmoth och skulle kontrakt derom med Silén uppgöras. Emellertid skulle Silén för december månad, hvarunder han fortfarande egde att öfva och fullkomna sig i yrket, åtnjuta samma underhållsbidrag som

Sign: Kontrakt.

Kejserliga Finska Hushållningssällskapet

Sign. Göteborg.

Cirkulär från Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Till Finlands mejeriegare.

Det Sjuttonde Allmänna Svenska Landtbruksmötet kommer att ega rum i Göteborg den 3—9 augusti 1891 i förening med utställningar af allehanda föremål, som kunna hänföras till landtbruket och dess binäringar. Dessa utställningar äro i allmänhet afsedda endast för svenska utställare, dock så att i de afdelningar, som omfatta maskiner och redskap, alster af jordbruk och binäringar samt ritningar, modeller, kartor m. m., utländingar få deltaga under förbehåll, att anmälning sker genom i Sverige bosatt befullmäktigadt ombud. Derifrån undantages mejeriutställningen. Men i stället anordnas jämte den svenska mejeriafdelningen en **„Nordisk Mejeriafdelning“**, i hvilken utställare icke allenast från Sverige, utan äfven från Norge, Danmark och **Finland** äro inbjudna att direkte (utan förmedling genom svenskt ombud) deltaga och täfla om medaljer samt penningepris. För att underlätta deltagandet från de tre sistnämda länderna, har mötesbestyrelsen vidtagit den praktiska åtgärden, att i dem tillsätta egna ombud för mötet. För Finland har sålunda såsom kommissionär för förenämda „Nordiska Mejeriafdelning“ blifvit utsedd hr **Knut Cassel** i Åbo, hvilken i sådan egenskap tillhandagår hugade utställare med alla nödiga upplysningar, tillställer dem program och anmälningsblanketter, mottager i sinom tid anmälningar samt sedermera utställningsföremålen, hvilka härifrån **kostnadsfritt för utställarena** genom hans försorg försändas till Göteborg.

Den nordiska mejeriafdelningen omfattar maskiner, redskap och vetenskapliga hjelpmedel för mejerihandteri.g, mejeripreparat och konserver samt **mejeriprodukter** (smör och ost). Men det är naturligtvis under afdelningen för mejeriprodukter och i denna klassen för **smör af syrad grädde,** som för Finland är den betydelsefullaste.

Här erbjudes åter för den finske mejerimannen tillfälle att uppträda täflande vid sidan af konkurrenterna på den för Finland viktigaste smörmarknaden, den engelska. Och denna gång är det mera än någonsin förut, med afseende både på vårt lands anseende såsom smörproducerande och på våra mejeriegares, resp. exportörers, egen fördel nödvändigt, att

Keisarillisen Suomen Talousseuran Kiertokirje.

Suomen meijerinomistajille.

Ruotsin Seitsemästoista Yleinen Maanviljelyskokous tulee pidettäväksi Göteborgissa 3—9 p:nä elokuuta 1891 ja yhteydessä sen kanssa näyttelyt kaikenlaisista esineistä, joita voidaan lukea kuuluviksi maanviljelykseen ja sen sivuelinkeinoihin. Nämät näyttelyt ovat yleensä ajotut ruotsalaisille näytteillepanijoille, kuitenkin niin, että niissä osastoissa, jotka käsittävät koneita ja kaluja, maanviljelyksen ja sivuelinkeinojen tuotteita sekä piirustuksia, kaavoja, karttoja y. m., ulkomaalaisetkin saavat ottaa osaa ehdoilla, että ilmoitus tehdään Ruotsissa asuvan valtuutetun asiamiehen kautta. Poikkeuksen tästä tekee meijerinäyttely. Mutta sen sijaan järjestetään ruotsalaisen meijerinäyttelyn ohessa **„Pohjoismainen Meijeriosasto“**, johon näytteillepanijoita ei ainoastaan Ruotsista vaan myöskin Norjasta, Tanskasta ja **Suomesta** on kutsuttu suorastaan ilman ruotsalaisen asiamiehen välitystä) osaa ottamaan ja kilpailemaan mitaljeista sekä rahapalkinnoista. Osanoton helpoittamiseksi kolmesta viimeksimainitusta maasta, on Kokouksen toimikunta ryhtynyt siihen käytännölliseen toimenpiteesen, että on asettanut niihin omat asiamiehensä kokousta varten. Suomea varten on siten edellämainitun „Pohjoismaiden Meijeriosaston“ asiamieheksi valittu hra **Knut Cassel** Turussa, joka siinä toimessaan antaa halullisille näytteillepanijoille kaikkia tarpeellisia tietoja, lähettää heille ohjelmia ja ilmoituskaavoja, vastaanottaa aikanaan ilmoituksia sekä sittemmin näyttelyesineet, jotka täältä, **maksamatta mitään näytteillepanijoille,** hänen toimestaan lähetetään Göteborgiin.

Pohjoismaiden meijeriosasto käsittää koneita, kaluja ja meijeritoimeen kuuluvia tieteellisiä välikappaleita, meijeritarpeita ja säily-aineita sekä **meijerituotteita** (voita ja juustoa). Mutta alaosasto „meijerituotteita“ ja siinä luokka, joka käsittää **voin hapatetusta kermasta,** luonnollisesti ovat Suomelle suurimmasta arvosta.

Tässä taasen tarjoutuu Suomen meijerimiehelle tilaisuus esiytyä kilvoittelijana niiden rinnalla, jotka ovat hänen kilpailijoitaan Suomelle tärkeimmillä voimarkkinoilla, nimittäin Englannin. Ja tällä kertaa on enemmän kuin koskaan ennen, sekä maamme maineesen voita tuottavana maana että meidän meijerinomistajiemme ja voinlähettäjien etuihin nähden, välttämätöntä, että

Då sålunda några åtgärder i antydda afseenden icke blefve erforderliga från Sällskapets sida, beslöt Bestyrelsen på sekreterarens förslag att utfärda och kring landet sprida ett cirkulär af följande lydelse:

Sign: Kontrakt.

Kejserliga Finska Hushållningssällskapet öfverlåter härmed till bokförläggaren Werner Söderström förlagsrätten till en på Sällskapets föranslaltande af boställsinspektören Aug. Wartiainen utarbetad ny öfversättning och efter finska förhållanden lämpad bearbetning af J. Arrhenius' Landtbruks-Praktikas första del: „Jordbrukslärans Hufvudgrunder", hvilken förlagsrätt innefattar fullständig dispositionsrätt till manuskriptet, hvaremot de till arbetet hörande clichéerna, hvilka Sällskapet erhållit som lån, ställas till bokförläggaren Söderströms kostnadsfria förfogande endast för den första upplagan af arbetet.

Deremot förbinder sig bokförläggaren Söderström:

att vid öfverlemnandet till honom af manuskriptet jämte dertill hörande clichéer till Hushållningssällskapet erlägga en summa af Tvåtusen (2000) mark;

att ytterligare, sedan arbetet i tryck utkommit, till Sällskapet öfverlåta Trehundra (300) i starka, snygga band inbundna exemplar af detsamma;

att, sedan arbetet blifvit färdigtryckt, till Sällskapet återställa i oskadadt skick samtliga till hans förfogande stälda clichéer och stockar, eller i motsatt fall utbetala den godtgörelse, som kan fordras för det som bortkommit eller skadats;

att trycka arbetet med antigva, vackr
och tydliga stilsorter på hvitt och fast pap
per samt att äfven i öfrigt gifva arbete
en vårdad utstyrsel;

att utgifva arbetet inom fyra måna
der efter det manuskriptet blifvit till ho
nom levereradt;

att för häftädt exemplar af arbetet i
ke bestämma högre försäljningspris än
Tre (3) finska mark;

att låta öfversättaren, boställsinspe
tören Wartiainen läsa ett korrektur å arbete
mot särskild godtgörelse af hr Söderström; s

att hvarken i den först utkomman
de upplagan eller i upplagor, som möjlig
framdeles komma att föranstaltas, vidta
några förändringar utan Finska Husha
ningssällskapets begifvande.

under förlidne november månad eller
30 mk.

Härjämte beslöt Bestyrelsen att genom
kungörelse i tidningarna uppmana all=
mänheten att insända skriftliga an=
sökningar om biträde af Silén.

§ 16.

Enär Bestyrelsen genom Jordbruks
Expeditionens skrifvelse af den 14 november
1889 berättigats använda ända till 2000
mk af statsanslaget af den 1 maj 1861 till
stipendier för mejerskor att uppehålla sig
vid framstående andelsmejerier i utlan=
det eller i eget land, beslöt Bestyrelsen att
i likhet med föregående år äfven under
1891 utfästa ett antal resestipendier af antydd
art. Dock skulle af förekommen anledning
platser för alla de blifvande stipendiaterna
denna gång så vidt möjligt sökas i Sverige.
I sådant afseende ville Bestyrelsen i skrifvelse
till mejerikonsulenten Aug. A. Pettersson
i Stockholm, hvilken äfven förut i liknan=
de fall benäget gått Bestyrelsen tillhanda,
anhålla om dennes benägna medverkan
för att få de blifvande stipendiaterna för=
lagda på lämpliga ställen, antingen sålun=
da att resp. mejeriegare direkte genom ho=
nom tillfrågades, huruvida och emot hvil=
ken godtgörelse de vore hugade att under
nästa år mottaga slika elever, eller ock att
Bestyrelsen genom Pettersson finge anvis=
ning på mejerier, till hvilka bref med an=
tydda förfrågningar sedermera kunde afsändas.
Tillika skulle Pettersson i skrifvelsen tillfrågas,
huruvida han ansåge några förändringar

beträffande den för stipendiaterna förut gällande studieplanen vara påkallade.

§ 17.

Sekreteraren anmälte att mejeriskoleföreståndaren A. Andelin, hvilken på grund af Bestyrelsens beslut den 1 sistlidne november under § 29 tillskrifvits med förfrågan om han vid sitt mejeri ville såsom extra elev på Sällskapets bekostnad emottaga skepparedottern Mathilda Grandell från Nagu, förklarat sig dertill villig, dock ej förrän i början af nästkommande år. Derom hade Sekreteraren underrättat Mathilda Grandells fader. Detta meddelande föranledde icke till någon åtgärd.

§ 18.

På grund af derom utaf föreståndaren för Haga jordbruksskola H. Lignell gjord framställning beslöt Bestyrelsen tillåta denne att på Sällskapets bekostnad mottaga såsom mejerielever trenne allmogekvinnor från Nagu. Dessas undervisningskurs finge dock icke öfverstiga fyra månader och godtgörelsen skulle utgå med 20 mark i månaden för hvarje elev.

§ 19.

Sekreteraren meddelade att lärnemejerskan Salvin numera tillfrisknat så att hon kunnat ånyo vidtaga sin tjänstevärksamhet och hade sekreteraren på grund deraf den 20 sistlidne november anmodat Salvin att utföra de med anledning af hennes sjukdom uppskjutna förrättningarna hos enkedoktorinnan A. Indrenius å Ala-demo i St. Karins, bonden Pitula i Nousis samt bönderna Saarnisto och Runola

i Nykyrko socken. Derjämte hade sekreteraren förordnat henne att besöka bönderna Isak Hasu i sistnämda socken samt M. Laupiainen å Vistola i Pöytis, hvilka anhållit om hennes biträde. Dessa åtgärder godkändes af Bestyrelsen.

§ 20.

Sekreteraren meddelade att föreståndarinnan för Sällskapets slöjdskola numera enligt Bestyrelsens uppdrag besökt väfskolan i Tavastehus samt redogjorde för hennes dervid gjorda iakttagelser, af hvilka framgick, att de i förenämda skola införda nya fabriksartade metoderna icke lämpade sig för Sällskapets slöjdskola.

§ 21.

På framställning af sekreteraren bestämdes att terminsafslutningen i Sällskapets slöjdskola skulle ega rum måndagen den 15 i denna månad kl. 11 f. m. Derefter skulle påföljande tisdag och onsdag utställning och försäljning af elevernas arbeten anordnas samt kungörelse derom i tidningarna införas.

§ 22.

På derom gjord framställning beslöt Bestyrelsen förhöja biträdande lärarinnans i väfnad, fröken Sigrid Tammelanders, lön från 600 till 750 mk om året, räknadt från och med instundande kalenderår.

§ 23.

För Sällskapets räkning skulle för 1891 prenumereras på följande tidningar och tidskrifter: Finlands Allmänna Tidning, Åbo Underrättelser, Nya Pressen, Biet, Suomen

Maanviljelyslehti, Suomen Metsänhoitolehti, Svenska Landtbruks Akademiens Handlingar och Tidskrift, Landtmannen ~~Tegoxaxe-~~ ~~Lo kxxlaxd~~, Tidskrift för Landtmän, Åkerbruket och Husdjursskötseln, Slöjdundervisningsblad från Kääs, Norsk Landmandsblad, Ugeskrift for Landmænd, Milch Zeitung, Gewerbehalle samt för Slöjdskolans räkning modetidningen Freja.

§ 24.

Bogtrycheriidkaren G. Wallgren hade inlemnat sin öfversikt af verkställda förrättningar under innevarande år åtföljd af reseräkningar, hvilka redan i afseende på den å Sällskapet ankommande granskning genomgåtts af Bestyrelsens ledamot förste mästaren von Haartman och befunnits riktiga. På grund häraf skulle reseräkningarna till Guvernören i länet öfversändas med begäran om beloppets utanordnande till Wallgren. Öfversikten ställdes på cirkulation.

§ 25.

På grund af ingången anmälan från biträdande länsagronomen A. Tirell, att han under sommaren och hösten hållit fyra föredrag i Karkku, Tyrvis, Lastmola och Kiikkois, beslöt Bestyrelsen utanordna ~~och till Tirell remittera~~ öfverenskommen godtgörelse för dessa föredrag med 160 mk.

§ 26.

Till Sällskapets Bibliotek hade följande föräringar ankommit:

1. Från Svenska Literatursällskapet i Finland:
   - Dess skrift XVIII: Åbo Universitets jubeldoms-

historia. 2. Juridiken.

2. Meddelanden från Industristyrelsen. 12 te häftet.

3. Från J. C. Lagerspetz Bokhandel i Wiborg: Kaytännöllinen opas Karjankoidossa kirj. E. G. Toll.

4. Berättelse öfver verksamheten vid Kemiska stationen i Örebro 1889.

5. Tidning för Stockholms läns Hushållningssällskap. Nov. häft. 1890.

6. Åkerbruket och Husdjursskötseln. Tidskr. utgifven af C. A. Wulff. Juli och augusti häft. 1890.

7. Från Landtbruksdirektor J. Smitt i Norge, 10 exx: "Norsk Havetidende", af E. Novik. 5te årgången. 1889.

8. Baltische Wochenschrift af G. v. Styk. Nris 42-47. 1890.

9. Karta öfver Åbo och Björneborgs län af J. Inberg.

För sistnämnda föräring skulle landtmätaren Inberg, som äfven fört till Sällskapet öfverlemnat kartografiska arbeten, genom bref meddelas Sällskapets tacksägelse.

§ 27.

Sekreteraren meddelade att mejeribestyrer Andersén underrättat att Sällskapets hos honom anställda stipendiater Ida Engblom och Paulina Eldonen afslutat sina kurser hvarjämte begärt rekvirerat dessas underhållskostnad för oktober och novembers månader, utgörande tillsammans 200 Kronor. Medlen utanordnades.

§ 28.

Sekreteraren anmälte att landthus-

hållarene O. Alfthan och A. Wirzenius åtagit sig att vara ledamöter i komitén för uppgörande af förslag till premieringssystem för i sin helhet välskötta jordbruk, hvilken komite också redan sammanträdt, men ännu ej slutfört sitt uppdrag.

§ 29.

På förslag af sekreteraren beslöt Bestyrelsen att hos Jordbruks Expeditionen i K. Senaten utrekvirera statsbidraget för hofbeslagsskolans underhåll under innevarande års sista kvartal: 750 mk.

§ 30.

Till protokollet antecknades att kvartalsafföningarna blifvit till förut bestämda belopp utanordnade af Bestyrelsens ordförande vid ingången af denna månad.

§ 31.

Jämlikt Sällskapets budget för innevarande år skulle hyran för Slöjdskolans lokal i Sällskapets hus öfverföras från Ahlmanska till Enskilda fonden med 1000 mk.

§ 32.

Trädgårdsmästaren Wallenius' inlemnade af ledamoten von Haartman granskade reseräkningar för innevarande år utanordnades med 259 mark 8 penni.

§ 33.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

Ernst Rönnbäck

År 1890 den 22 december sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo sällskapets ordförande Hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens ledamöter herr von Haartman, Backmansson, Juselius och Hedenberg, suppleanten herr Rettig, sällskapets kamserare herr Swehla samt underskrifven sekreterare

§ 1.

Sällskapets ordförande, som ledde förhandlingarna, meddelade att Bestyrelsen blifvit sammankallad till detta extra sammanträde med anledning af den svåra förlust sällskapet lidit genom ordförandens i Bestyrelsen grefve Karl Armfelts förliden lördag den 20. i denna månad inträffade hastiga dödsfall, och öfverlämnade till Bestyrelsen att öfverlägga om det sätt, hvarpå sällskapet vid grefve Armfelts begrafning, som komme att ega rum i morgon, skulle bringa den aflidne en sista hyllningsgärd.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att en krans skulle nedläggas på grafven genom sällskapets ordförande samt att å kransens band skulle anbringas följande inskriptioner:

"Till grefve Karl Armfelt från Kejserliga Finska Hushållningssällskapet", samt

"De spår Du lämnat efter Dig i arbetet för Finlands jordbruk och industri skola ej utplånas ur Finska Hushållningsällskapets häfder."

Härefter upplöstes sammanträdet

In fidem:

M. J. Römbäck

Best. 30/12 90 — 1.

År 1890 den 30 december sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets Ordförande hofrättsrådet Björkman, ~~som ledde förhandlingarna~~, Bestyrelsens ledamöter hrr Backmansson och Juselius, suppleanterna hrr Dahlén, Marjalin och Fabritius, Sällskapets Kamrerare hr Svehla samt underskrifven Sekreterare. Ledamöterna hrr von Haartman och Hedenberg voro från staden bortreste.

§ 1.

Sedan ledamoten, borgmästaren Juselius blifvit ~~anmodad att underskrifva anordningarna och öfriga expeditioner från~~ utsedd till ordförande vid Sammanträdet, ~~hvilka sådant erfordrade~~, upplästes i afseende å justering protokollen för Bestyrelsens sammanträden den 8 och 22 innevarande december.

§ 2.

Sällskapets skuldsedlar genomgingos och granskades, och förekom dervid icke anledning till vidtagande af annan åtgärd, än att handlanden C. A. Sundahl skulle förständigas att anskaffa förstärkt borgen för lånet № 89, utgifvet emot skuldsedel af den 22 november 1884.

§ 3.

I anledning af Bestyrelsens uti skrifvelse för den 8 innevarande december gjorda anhållan om statsbidraget för Hofbeslagsskolan i Åbo för oktober, november och december må-

nader detta år, hade Jordbruks Expeditionen genom bref af den 13 dennes underrättat, att för underhåll af berörda skola å allmän stat under 8 Hufvudtiteln, "Hofbeslagsskolor", beviljats ett anslag af 3000 mk att tillsvidare från och med år 1890 utgå; hvilka medel Guvernören i Åbo och Björneborgs län anmodats att på Hushållningssällskapets rekvisition i härförinnan föreskrifven ordning å länets ränteri utbetala.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att hos Guvernören i länet rekvirera anslaget till hofbeslagsskolan för innevarande års sista kvartal.

§ 4.

Af delegarene i aflidne kommerserådet A. W. Wahrens sterbhus hade Sällskapet fått emottaga ~~ett~~ 5000 Fmk jämte ett sålydande gåfvobref:

„I enlighet med af vår aflidne fader kommerserådet A. W. Wahren efterlemnade skriftliga önskningsmål få vi härmed till Kejserliga Finska Hushållningssällskapet öfverstyra Femtusen F. Mark.

Vid gåfvan har den aflidne fästat det vilkor, att densamma måtte användas till spridande af kunskap i mjölkhushållning.

Forssa den 10 december 1890.

John W. Wahren genom Hilda Wahren. Sidonia Stålström född Wahren."

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen till förenämnde sterbhusdelegare aflåta en tacksägelseskrifvelse samt anmodade kamreraren att särskildt bokföra donationsmedlen samt tillsvidare insätta dem på deposition i Bank.

Beträffande medlens användande ville Bestyrelsen framdeles öfverlägga.

Om donationen skulle anmälan göras vid förstkommande plenum.

§ 5.

Till svar å gjorda förfrågningar i bref af den 8 i denna månad N:o 910 hade skrifvelse [illegible]

Aug. A. Pettersson
Flemminggatan 18.

Stockholm den 17 December 1890.

Sign: Pettersson.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapets Bestyrelse
Åbo.

Emottagen ärade skrifvelsen af den 8 dennes får jag som svar å gjorda förfrågningar härmed ärad meddela, att jag omedelbart skall sätta mig i förbindelse med mejeriegare och föreståndare för antecemejerier, för att bereda platser åt det föreslagna antar mejeristipendiater. Så fort jag erhållit svar, skall jag meddela dess deras anskråk, dess mejeriets tillverkning och det antar liter mjölk som producerad. De mejerier Herr Lundin i sina skrift om antecemejerier ansvar, som i Nurke. Af dessa äro Strömsholm ett mejeri som skötes vår och lämpligt för mejeriellyvernes kurs beträffande. Hvad mejeriellyvernes kurs beträffande skulle jag vilja föreslå att de fick ändra ett byta om platser under kraftiga tiden, detta af det skär att få mejerier tillverkar smör „skomasd" och sätmjälksast. utan samtliga så förderat att smör och skumasd tillverkas på ett mejeri och sätmjälksast på ett annat. För att blifva i tillgäre öfverlägga vor det nog skär att låta dem bistå kraftiga tiden i hvarje mejeri. Af din föreslagna 3 minaderes kursen, som jag anser vara den kortaste tiden för att inhämta nödiga kunskaper. För att tillare få utplaserat mejeristipendiater, torde jag vördsamt få till Bestyrelsen hemställa, huruvida man skulle kunna som

nader detta år, hade Jordbruks Expeditionen genom bref af den 13 dennes underrättat, att för underhåll af berörda skola å allmän stat under 8 Hufvudtiteln, "Hofbeslagsskolor", beviljats ett anslag af 3000 mk att tillsvidare från och med år 1890 utgå; hvilka medel Guvernören i Åbo och Björneborgs län anmodats att nå Hushållningssällskapets rekvisi-

vilkor för stipendiatets erhållande, att de under sin stipendietid i Sverige få underkasta sig Svensk tjenstgöringsordning. Detta ber jag endast få framställa till Bestyrelsens öfvervägande, hvarvid vågar jag likväl om vilkor insättas. Skäl för detta mitt förslag har förekommit om åtskilliga mejeriföreståndare emottagit eget [illegible] än på andra vilkor.
Slutligen torde jag omnämna att det för mig alltid skall vara en kär pligt, att i allt hvar på mig kan bero, ställa mina krafter till Finska Hushållningssällskapets disposition om man så önskar.
Med största högaktning
Ödmjukaste
Aug. A. Pettersson

Beträffande medlens användande ville Bestyrelsen framdeles öfverlägga.

Om donationen skulle anmälan göras vid förstkommande plenum.

§ 5.

Till svar å gjorda förfrågningar i bref af den 8 i denna månad N:o 910 hade skrifvelse från mejerikonsulenten Aug. A. Pettersson i Stockholm ankommit och upplästes sålydande:

Sign: Pettersson.

De upplysningar och råd, som denna skrifvelse innehöll, skulle observeras vid den definitiva behandlingen af frågan om mejeristipendiaters antagande under innevarande år.

§ 6.

Assistenten vid Meteorologiska Central Anstalten i Helsingfors Fil. Mag. Axel Heinrichs hade till Bestyrelsen ingifvit en sålydande skrifvelse:

Sign: Heinrichs.

Efter öfverläggning härom beslöt Bestyrelsen bifalla till den sålunda framstälda anhållan om att få låna särskilda i Sällskapets arkiv förvarade band meteorologiska och klimatologiska anteckningar under förbehåll, att desamma förvarades och begagnades endast i den stenbyggnad, i hvilken Meteorologiska Central Anstaltens bibliothek är inrymdt samt att de, så snart behofvet af dem upphört, i oskadadt skick återstäldes. – Beträffande sättet för publicerande af de ur förenämnda anteckningar härflytande resultaten fann Bestyrelsen godt lemna hr Heinrichs den handlingsfrihet, hvarom han uti förenämnda bref gjort framställning.

Frågavarande land från Sällskapets arkiv skulle på Sällskapets bekostnad tillsändas hr Heinrichs pr järnväg.

§ 7.

Föreståndaren för Sällskapets Kemiska och Frökontrollstation C. Löthner hade ingifvit redogörelse för stationens ekonomi under år 1890, sålydande:

Sign: Station.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att hos drätselkammaren i Åbo anhålla om utanordning af det till Stationens underhåll för 1890 beviljade stadsanslaget i dess helhet eller 2000 mk.

§ 8.

Lärarinnejerskan Selma Salvins ingifna berättelse för innevarande år täldes på cirkulation.

§ 9.

På framställning af lärarinnejerskan Salvin beslöt Bestyrelsen tilldela nedanstående allmogeranförvanter uppmuntringar för

a) visadt intresse för boskapsskötsel: boställsarrendatorn N. Laurinainen å Wistola i Pöytis och bonden Gustaf Ahlfors-Häyänen i Kauhavi by af Kisko socken;

b) väl födda kreatur: bonden J. Hammar i nyssnämda by och socken; samt

c) tidsenligt uppförda fähusbyggnader: bönderna K. Palmunen i Sytliö by af Letala socken och Isak Hasu i Kallela by af Nykyrko socken.

En hvar af dessa fem personer erhöll en uppsats mejerikärl, bestående af en uppsilningssil med lock och sil, två mjölkbyttningsstrå-

Inkom den 30 dec. 1890.

Helsingfors, den 27 December 1890.

Sign: Heinrichs.

Till Bestyrelsen för K. Finska Hushållnings-Sällskapet i Åbo.

Kejserliga Finska Hushållnings-Sällskapet i Åbo, som allt sedan dess stiftelse år 1798 intill närvarande stund gifvit impulsen till så många för vårt fosterland nyttiga företag och sträfvanden, tillkommer äfven förtjensten att först hafva väckt och lifvat lågen hos oss för forskningar i större utsträckning rörande Finlands klimat. Redan under sitt första verksamhetsår 1798 utsände sällskapet till sina korresponderande ledamöter i landet formulär för klimatologiska observationers anteckning. En del af det sålunda under en följd af år insamlade materialet publicerades i de åren 1802 och 1803 utgifna "Utdrag af Sällskapets Dagbok", i den år 1803 utkomna tomen af sällskapets "Handlingar" äfvensom i "Underrättelser från K. Finska Hushållningssällskapet N:o 6 och 7 åren 1816 och 1817. En lång tid därefter fortforo många för vårt lands närmare kännedom nitälskande personer att insända dina observationer till sällskapet, som därför i sitt arkiv äger betydande samlingar af såväl meteorologiska som klimatologiska anteckningar. Småningom aftynade likväl ifvern för dessa vetenskapliga intressen, hvilka slutligen genom Finska Vetenskaps-Societetens stiftande uti denna institution fingo sin naturliga målsman och

vårdare. Genom Vetenskaps-Societetens försorg hafva sedermera sedan år 1845 klimatologiska och meteorologiska observationer i rikligt mängd insandats från olika delar af landet och äfven blifvit delvis i tryck utgifna.

En rikhaltig och ganska lång serie af data för bedömandet af särskilda orters klimatiska förhållanden finnes sålunda redan för handen, men ännu är den vetenskapliga litteraturen i vårt land i afsaknad af en sammanfattad redogörelse rörande Finlands klimat, och detta tillföljd af flere orsaker. Dels, och väl i främsta rummet, hafva arbetarene på detta område varit för få, dels materialet för frågans utredning varit spridt och svårtillgängligt för den, som möjligen haft tid och insikter att egna åt ett sådant arbete. Granskningen och offentliggörandet af äldre klimatologiska anteckningar är därför ett arbete, som väl torde löna mödan. I en afhandling "Naturalhistoriska Dagsanteckningar gjorda i Finland åren 1750-1845", hvilka ingå i 3. häftet af "Notiser ur Sällskapets pro fauna & flora fennica förhandlingar", säger författaren, förre professorn i fysik, statsrådet A. Moberg att han begagnat endast de handskrifna anteckningar, hvilka i Finska Vetenskaps-Societetens arkiv finnas förvarade, hvaremot det, som K. Finska Hushållningssällskapet i detta hänseende publicerat eller eger i sina samlingar af honom icke begagnats.

På grund af ofvananförda skäl och då jag enligt instruktionen för Meteorologiska Centralanstalten har mig anbefaldt att egna arbete åt studiet af landets klimatologi, vågar jag vördsammast anhålla det K. Finska Hushållnings-Sällskapet ville utlemna åt mig till granskning och bearbetning de meteorologiska och klimatologiska anteckningar, hvilka i sällskapets arkivregister äro upptagna under N:ris: 13, 18, 30, 34, 74, 112, 159, 166, 167, 168 B., 171, 173, 182 A., 182 B., 183 B., 206, 211, 213, 214, 216, 221, 222, 249, 291 och 327, 1 (onumrerad) volym "Anteckningar afgifna till K. Finska Hushållningssällskapet i Åbo", äfvensom andra enahanda anteckningar, hvilka möjligen undgått min uppmärksamhet vid genomgående af arkivregistret.

För att säkerställa dessa originala anteckningar mot eldfara skulle de förvaras i den stenbyggnad i Kajsaniemi park invid Meteorologiska Central-Anstalten, i hvilken anstaltens bibliotek är inrymdt. Beträffande åter sättet för publikationen af de ur anteckningarna härflytande resultaten önskade jag erhålla Sällskapets medgifvande att i detta afseende hafva valet fritt, med vilkor att formen och utstyrseln i öfrigt motsvara arbetets möjliga betydelse.

Tecknar

Med djupaste högaktning

Axel Heinrichs.
Filos. Mag.
Assistent vid Meteorologiska Central-Anstalten i Helsingfors.

saar, ett mjölkämbare, skumslef, mejeritermometer och kvintglas.

§ 10.

På framställning af Direktionen för Hofbeslagsskolan i Åbo beslöt Bestyrelsen tilldela skolans instruktör, Nils Pehrsson, en gratifikation af 50 mk för det utmärkta nit och den framstående skicklighet, hvarmed han skött sin befattning.

D:r 407/1890

Utk. den 30 dec. 1890.

ÅBO KEMISKA OCH FRÖKONTROLL STATION.

Åbo, den 30 December 1890.

Sign: Station.

Redogörelse för Kemiska och Frökontrolstationens ekonomi under år 1890.

Inkomster	på Frökontroll och plomberingar	2151,31.
	Kemiska analyser	1287,65.
"	Anslag från Hush. Skpt. till stationen	3000,00.
	Summa	6438,96.

Utgifter	för stationens underhåll	2476,74.
	Hyra för lokal	500,00.
	Summa	2976,74.

Behållning

Inkomster	6438,96.
Utgifter	2976,74
Rest	3462,22.
Återstår att erhålla stadens anslag	2000,00
Summa	5462,22.

Åbo den 30 December 1890.

Ernst Læthner.

såår, ett mjölkämbare, skumslef, mejeritermometer och kvintglas.

§ 10.

På framställning af Direktionen för Hofbeslagsskolan i Åbo beslöt Bestyrelsen tilldela skolans instruktör, Nils Pehrsson, en gratifikation af 50 mk för det utmärkta nit och den framstående skicklighet, hvarmed han skött sin befattning under hela den tid skolan existerat. Gratifikationen skulle till Pehrsson öfverlemnas vid i morgon försiggående examen i hofbeslagsskolan.

§ 11.

Det kontrakt, som uppgjorts med bokförläggaren Werner Söderström angående öfverlåtelse af förlagsrätten till den af Sällskapet föranstaltade nya öfversättningen till finskan af Arrhenii Landtbrukspraktika, hade numera blifvit af bokförläggaren Söderström underskrifvet och godkändt. Kontraktet förevisades Bestyrelsen.

§ 12.

Kontrakt med träskotillverkaren Karl Silén, som från den 1 januari 1891 antagits till kringresande undervisare, hade uppgjorts och underskrifvits samt företeddes.

§ 13.

På grund af inkommen ansökan förordnades undervisaren i träskotillverkning K. Silén att från den 7 till den 10 januari instundande år biträda boställsarrendatorn Matts Ristimäki i Nousis socken.

§ 14.

På derom gjord anhållan beviljades träskomakaren K. Silén ett förskott af 40 mk å hans först utfallande lönekvartal.

§ 15.

Till protokollet antecknades att termins-afslutning i Sällskapets slöjdskola försiggått den 15 i denna månad i närvaro af Sällskapets Sekreterare, och hade dervid endast tvänne betyg för fullständigt genomgångna kurser, det ena för klädsöm och det andra för halmarbete, utdelats. Bägge dessa betyg, upptagande vitsordet berömliga, hade tilldelats eleven Mimmi Manelius.

Tillika antecknades att elevernas antal under den nu afslutade terminen uppgått till 54, af hvilka 24 åtnjutit undervisning i väfnad, 18 i klädsöm, 16 i slätsöm, 14 i halmarbete samt 22 i träslöjd.

§ 16.

På förslag af Sekreteraren beslöts att slöjdskolan för instundande vårtermin skulle öppnas den 16 januari 1891 och skulle kungörelse härom utfärdas.

§ 17.

Från Paimion Edistys Seura hade redovisning ingått öfver användandet af det anslag, af 100 mk som Sällskapet tilldelat föreningen till premier för täflingsplöjning och dikning vid föreningens årsmöte förliden sommar. Mot denna redovisning, hvaraf framgick att 10 mk af anslaget besparats till nästkommande år, förekom icke skäl till någon anmärkning.

§ 18.

På framställning af Sekreteraren beslöts att hos Guvernören i länet begära anordning att i början af nästkommande år få lyfta följande för 1891 beviljade statsanslag, nämligen: anslaget till Statsfonden 3,428 mk 80 penni,

anslaget af den 1 maj 1861 5,000, Sekreterarens personela lönetillskott 1,500 mk, anslaget till Ploginstruktörens aflönande 1,800 mk, Jordbruksanslaget 8000 mk, Slöjdanslaget 7,200 mk, anslaget till Kemiska och Frökontrollstationen 3,000 mk, samt anslaget till folkskollären M. Ingmans slöjdskola härstädes 600 mk; eller tillsammans 30,528 mark 80 penni.

§ 19.

För bivistade ordinarie sammanträden under innevarande år utanordnades till Ordföranden, ledamöterna och suppleanterna i Bestyrelsen följande dem enligt Sällskapets stadgar och nu verkställd uträkning tillkommande arvoden, nämligen: till Ordföranden grefve Carl Armfelt, att utbetalas till hans sterbhus, för nio sammanträden 90 mk, ledamöterna forstmästaren v. Haartman för 10 sammanträden 50 mk, assessorn Backmansson för nio sammanträden 45 mk, borgmästaren Juselius för elfva sammanträden, deraf fyra ss. Ordförande, 75 mk och godsegaren Hedenberg för nio sammanträden 90 mk samt suppleanterna godsegaren Marjalin för tre sammanträden 30 mk, veterinärläkaren Fabritius för fem sammanträden 25 mk och kammarrådet Dahlén för tre sammanträden 15 mk; således tillsamman 420 mk.

§ 20.

Öfveringeniören vid Landtbruksstyrelsen i Sverige, Henrik Magnét, hade jämte skrifvelse tillsändt Sällskapet 20 exx. af ett anförande i Landtbruks-Akademien, rörande "den erfarenhet man hittills i Sverige vunnit med afseende å öfversilning eller i allmänhet bevattning

af odlade marker eller ängsmarker. För denna gåfva skulle tacksägelsebref afsändas.

§ 21.

Följande föräringar till Sällskapets Bibliotek anmältes:

1. Gefleborgs läns Hushållningssällskaps Handlingar. Utg. 1890. II & III.

2. Vesternorrlands läns Hushållningssällskaps Handlingar 1890. 4 & 5 häftet.

3. Örebro läns Hushållningssällskaps Kvartalsskrift. 4de häftet. 1890.

4. 2 exx. Aarsberetning om det k. danske Landhusholdningsselskabs Virksomhed 1889-90. (Fr. 1 apr. 1889 - 31 mars 1890).

5. Tidsskrift for Landökonomi, Udg. af J. E. la Cour. 9de Binds 5 & 6 hafte.

6. N. J. Fjords Beretning om Fodringsforsög med Svin.

7. Dens. 3dje Aars Fodringsforsög med Malkekoër. 1890.

8. Baltische Wochenschrift. Nris 48-50. 1890.

9. Suomen Metsänhoitolehti. Nris 1-4. 1890.

§ 22.

Sekreteraren anmälte, att han vidtalat hofrättsauskultanten, vicehäradshöfdingen Axel Ålenius att vikariera för honom ~~Sällskapets sekreterare~~ under den tid ~~denne~~ han vistades vid landtdagen nästkommande år. Häremot hade Bestyrelsen intet att anmärka; och blef förty vicehäradshöfdingen Ålenius antagen till vikarierande sekreterare under förenämnda tid.

§ 23.

Sekreteraren ~~framlemnade~~ företedde ett ankommet korrespondenskort från intendenten Lennart Gripenberg, deri denne erkänner mottagandet

Best. 30/12 90 — 3.

af Sällskapets honom tillsända afgift såsom ständig ledamot i Finlands Exportförening 200 mk.

§ 24.

Sekreteraren uppläste ett till honom ankommet privatbref från litteratören Ossian Reuter, rörande de försök med insaltning af i Åbo skärgård fångad vinterströmming, hvarom Bestyrelsen tillskrifvit Reuter i bref af den 8 i denna månad N:o 921. Deri anhöll Reuter om särskilda upplysningar rörande tid och ställen för strömmingsfisket med vinternot, äfvensom att för försöken nödiga kärl af olika träslag skulle å härvarande tunnbinderifabrik beställas. Med anledning häraf anmodades Sekreteraren att beställa kärlen och meddela de begärda upplysningarna. Om lämpligaste tiden för Reuters hitkomst i antydt afseende kunde honom dock ännu ej meddelas underrättelse, utan åtog sig suppleanten hr Fabritius att, när tiden för vinterströmmingens erhållande i rikligare mängd inträffade, derom underrätta Reuter.

§ 25.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

[illegible]